

REPUBLIKA HRVATSKA

MINISTARSTVO FINANCIJA

GODIŠNJE IZVJEŠĆE

MINISTARSTVA FINANCIJA

ZA 2001. GODINU

**GODIŠNJE IZVJEŠĆE
MINISTARSTVA
FINANCIJA
ZA 2001. GODINU**

SADRŽAJ

<i>Uvodna riječ</i>	5
I. MAKROEKONOMSKA KRETANJA U 2001. GODINI	7
1.1. VANJSKO OKRUŽENJE	9
1.2. REALNI SEKTOR	9
1.2.1. Industrijska proizvodnja.....	10
1.2.2. Građevinarstvo	11
1.2.3. Turizam.....	11
1.2.4. Trgovina na malo	12
1.3. CIJENE I TEČAJ	12
1.3.1. Cijene	12
1.3.2. Tečaj.....	12
1.4. MONETARNA KRETANJA	13
1.5. KRETANJA NA TRŽIŠTU RADA.....	14
1.5.1. Zaposlenost i nezaposlenost.....	14
1.5.2. Plaće i mirovine	14
1.6. GOSPODARSKI ODNOSI S INOZEMSTVOM	15
1.6.1. Vanjskotrgovinska razmjena.....	15
1.6.2. Platna bilanca	16
II. SREDIŠNJI DRŽAVNI PRORAČUN U 2001. GODINI.....	19
2.1. REBALANS PRORAČUNA ZA 2001. GODINU	22
2.2. MANJAK/VIŠAK SREDIŠNJEG PRORAČUNA	23
2.2.1. Dospjele nepodmirene obveze (arrears)	24
2.3. OSTVARENJE PRIHODA DRŽAVNOG PRORAČUNA U 2001. GODINI	25
2.3.1. POREZNI PRIHODI	25
Porez na dodanu vrijednost	26
Porez na dohodak.....	27
Porez na dobit.....	29
Prihodi od trošarina.....	29
Prihodi od carina.....	32
2.3.2. NEPOREZNI PRIHODI.....	32
2.3.3. KAPITALNI PRIHODI.....	33
2.4. OSTVARENJE RASHODA DRŽAVNOG PRORAČUNA U 2001. GODINI	33
2.4.1. TEKUĆI RASHODI	34
2.4.2. KAPITALNI RASHODI.....	36
2.4.3. POSUDBE UMANJENE ZA OTPLATE	36
2.5. RASHODI DRŽAVNOG PRORAČUNA PO FUNKCIONALNOJ KLASIFIKACIJI.....	37
III. KONSOLIDIRANA SREDIŠNJA DRŽAVA	39
3.1. KONSOLIDIRANA SREDIŠNJA DRŽAVA	41
3.2. IZVANPRORAČUNSKI FONDOVI	43
3.2.1. Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje.....	43
3.2.2. Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje	47
3.2.3. Hrvatski zavod za zapošljavanje	49
3.2.4. Sredstva dječjeg doplatka	50
3.2.5. “Hrvatske vode”	51
IV. FINANCIRANJE LOKALNE I PODRUČNE (REGIONALNE) SAMOUPRAVE U 2001. GODINI	53
4.1. IZVORI FINANCIRANJA JEDINICA LOKALNE I PODRUČNE SAMOUPRAVE	57
4.2. KRETANJE PRIHODA JEDINICA LOKALNE I PODRUČNE (REGIONALNE) SAMOUPRAVE U 2001. GODINI.....	59
4.2.1. POREZNI PRIHODI	60
4.2.2. NEPOREZNI PRIHODI GRADOVA I ŽUPANIJA.....	61
4.2.3. KAPITALNI PRIHODI I ZADUŽIVANJE OPĆINA, GRADOVA I ŽUPANIJA	61
4.2.4. POTPORE.....	61

4.3. RASHODI PRORAČUNA JEDINICA LOKALNE I PODRUČNE (REGIONALNE) SAMOUPRAVE.....	62
V. KONSOLIDIRANA OPĆA DRŽAVA U 2001. GODINI.....	65
5.1. KONSOLIDIRANA OPĆA DRŽAVA PO EKONOMSKOJ KLASIFIKACIJI.....	67
5.2. KONSOLIDIRANA OPĆA DRŽAVA PREMA RAZINAMA FISKALNE VLASTI.....	70
5.3. VIŠAK/MANJAK KONSOLIDIRANE OPĆE DRŽAVE.....	72
VI. JAVNI DUG REPUBLIKE HRVATSKE U 2001. GODINI.....	73
6.1. KREDITNA SPOSOBNOST REPUBLIKE HRVATSKE.....	75
6.2. UNUTARNJI DUG DRŽAVNOG PRORAČUNA U 2001.....	76
6.2.1. Kategorije unutarnjeg duga.....	76
6.2.2. Trezorski zapisi.....	77
6.3. INOZEMNI JAVNI DUG REPUBLIKE HRVATSKE.....	78
6.3. INOZEMNI JAVNI DUG REPUBLIKE HRVATSKE.....	79
6.3.1. Međunarodne obveznice Republike Hrvatske.....	79
6.4. ODNOSI REPUBLIKE HRVATSKE S MEĐUNARODNIM FINANCIJSKIM INSTITUCIJAMA.....	83
6.4.1. Međunarodna banka za obnovu i razvoj (IBRD).....	83
Novi zajmovi i darovnice odobreni u 2001. godini.....	83
Zajam za Projekt tehničke pomoći u vezi sa stečajevima (br.: 46130-HR).....	83
Zajam za strukturnu prilagodbu (SAL-br. 46410-HR).....	84
Darovnice za Projekt socijalne zaštite.....	84
Darovnica za zaštitu okoliša.....	85
Priprema zajmova i aktivnosti vezane s pripremom projekata za financiranje drugim novim zajmovima.....	85
Pregled zajmova i stanje duga prema Međunarodnoj banci za obnovu i razvoj (IBRD).....	85
Pregled darovnica.....	90
6.4.2. Europska banka za obnovu i razvoj (EBRD).....	91
Poslovne operacije u 2001. godini.....	91
Povlačenje javnih zajmova u 2001. godini.....	92
Pregled zajmova.....	94
6.4.3. Razvojna banka Vijeća Europe (CEB).....	96
Novi zajmovi ugovoreni 2001. godine.....	96
Zajmovi u pripremi.....	97
Korištenje zajmova u 2001. godini.....	97
6.4.4. Europska investicijska banka (EIB).....	99
Uspostavljanje institucionalnih odnosa.....	99
Zajmovi sklopljeni 2001. godine.....	99
Priprema novih projekata za financiranje zajmovima EIB-a.....	100
Otplate preuzetih zajmova.....	101
6.5. JAMSTVA REPUBLIKE HRVATSKE U 2001. GODINI.....	102
VII. UNUTARNJE USTROJSTVO MINISTARSTVA FINANCIJA.....	105
DJELOKRUG UNUTARNJIH USTROJSTVENIH JEDINICA MINISTARSTVA FINANCIJA.....	107
PRILOZI.....	111
Prilog 1: Osnovni makroekonomski pokazatelji gospodarstva Republike Hrvatske.....	113
Prilog 2: Prihodi i potpore državnog proračuna.....	114
Prilog 3: Rashodi državnog proračuna po ekonomskim kategorijama.....	115
Prilog 4: Rashodi državnog proračuna po funkcionalnoj klasifikaciji.....	116
Prilog 5: Financiranje prema vrsti vlasnika duga.....	117
Prilog 6: Financiranje prema vrsti instrumenata duga.....	117
Prilog 7: Konsolidirana središnja država.....	118
Prilog 8: Prihodi i rashodi Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje.....	119
Prilog 9: Prihodi i rashodi Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje.....	120
Prilog 10: Prihodi i rashodi Hrvatskog zavoda za zapošljavanje.....	121
Prilog 11: Prihodi i rashodi Sredstava doplatka za djecu.....	122
Prilog 12: Prihodi i rashodi "Hrvatskih voda".....	123
Prilog 13: Ostvarenje proračuna općina, gradova i županija.....	124
Prilog 14: Prihodi konsolidirane opće države.....	125
Prilog 15: Rashodi konsolidirane opće države.....	126

Uvodna riječ

Cijenjenim korisnicima i svim čitateljima, prije svega dugujemo ispriku zbog kašnjenja u objavljivanju Godišnjeg izvješća Ministarstva financija za 2001. godinu. I premda smo već zakoračili u fiskalnu godinu 2004., uvjerenja smo da će i ovi naknadno objavljeni podaci za 2001. godinu svakako upotpuniti nastalu prazninu. U ozbiljnoj namjeri da se na adekvatan način kompenziraju nastali propusti, u skorije vrijeme će biti objavljeno i Godišnje izvješće za 2002. godinu.

Naime, ovo Godišnje izvješće se konceptualno ne razlikuje od posljednje objavljenog Izvješća za 2000. godinu. U prvom dijelu daje se osvrt na osnovna makroekonomska kretanja u 2001. godini, iz sfere realnog i monetarnog sektora.

Drugi dio analizira prihode i rashode Središnjeg državnog proračuna po glavnim ekonomskim kategorijama. Između ostalog, daje i osvrt na rebalans proračuna 2001. godine.

Treći dio opisuje zbiranja na razini Konsolidirane središnje države koja uključuje proračune izvanproračunskih fondova u 2001. godini.

Četvrti dio odnosi se na proračun i financiranje jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, s napomenom da su u analizi prihoda i rashoda za 2001. godinu obuhvaćena, prema metodologiji MMF-a, ostvarenja proračuna za sveukupno 53 jedinice (32 grada, 20 županija i Grad Zagreb) koje su preuzele financiranje decentraliziranih funkcija.

U petom dijelu objavljeni su podaci za Konsolidiranu opću državu za 2000. i 2001. godinu. Naime, u prošlom Godišnjem izvješću za 2000. godinu, podaci o kretanju prihoda i rashoda opće države dani su zaključno s 1999. godinom.

Šesto poglavlje odnosi se na Javni dug Republike Hrvatske te uključuje i analizu izdanih državnih garancija, kao i odnose s međunarodnim financijskim institucijama tijekom 2001. godine.

U sedmom poglavlju opisane su izmjene koje su se dogodile na području unutarnjeg ustrojstva Ministarstva financija u 2001. godini te je dan shematski prikaz organizacijske strukture.

Na kraju su objavljeni Prilozi u tabelarnom obliku s podacima za vremensko razdoblje od 1997. do 2001. g.

Ovom prilikom se zahvaljujemo svima koji su se angažirali na izradi Godišnjeg izvješća te se nadamo da će njihov rad i uloženi trud biti od koristi i na zadovoljstvo cijenjenog čitateljstva.

Uredništvo

Zagreb, siječanj 2004. g.

I. MAKROEKONOMSKA KRETANJA
U 2001. GODINI

1.1. VANJSKO OKRUŽENJE

U cilju daljnje izgradnje demokratskog i tržišno orijentiranog društva, jedan od osnovnih prioriteta Republike Hrvatske je postupna integracija u svijet zemalja razvijene ekonomije, uključujući pristupanje Europskoj uniji, promidžbu regionalne suradnje i razvitak dobrosusjedskih odnosa. Nužno je stvaranje transparentnog hrvatskog gospodarstva, trgovinskog zakonodavstva i uključivanje u međunarodne tokove koji se temelje na uvjetima slobodne trgovine.

Hrvatska je postala članicom WTO-a u 2000. godini. Tijekom 2001. godine sklopljeno je niz ugovora o slobodnoj trgovini s Mađarskom, Češkom, Slovačkom, Poljskom, Bugarskom te s državama članicama EFTA-e. Također su intenzivirani i pregovori o sklapanju bilateralnih sporazuma s Albanijom, Rumunjskom i Jugoslavijom te sporazuma o slobodnoj trgovini s Litvom, Latvijom i Estonijom. Kandidatura Hrvatske za članstvo u CEFTA-i je prihvaćena u listopadu 2001. godine. Potpisan je i Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju čime su se odnosi između Hrvatske i EU znatno poboljšali.

Osim navedenog, 2001. godina bila je u znaku Stand-by aranžmana s Međunarodnim monetarnim fondom. Sukladno tome, započete su i nastavljene mnoge strukturne i druge reforme u gospodarstvu, koje su, zajedno sa svim drugim gospodarskim kretanjima i kriterijima iz aranžmana, pozitivno ocijenjene od strane MMF-a.

Tabela 1.1: Osnovni makroekonomski pokazatelji u odabranim zemljama

%	Realni BDP (%)		Inflacija (godišnji prosjek)		Tekući račun platne bilance (% BDP-a)	
	2000.	2001.	2000.	2001.	2000.	2001.
Austrija	3,5	0,7	2,0	2,3	-2,7	-2,1
Francuska	3,8	1,8	1,8	1,8	1,4	1,9
Irska	10,0	5,7	5,3	4,0	-0,6	-0,6
Njemačka	2,9	0,6	1,5	2,1	-1,0	0,5
Češka	3,2	3,3	3,9	4,7	-5,6	-4,7
Estonija	7,1	5,0	3,9	5,8	-6,4	-6,5
Mađarska	5,2	3,7	9,8	9,2	-2,9	-2,2
Poljska	4,0	1,1	10,1	5,5	-6,3	-4,0
Slovenija	4,6	2,9	8,9	8,4	-3,4	0,2
Hrvatska	2,9	3,8	6,2	4,9	-3,9	-3,3

Izvor: Eurostat, European Commission, BS, MF, SORS, WTIW, IMF

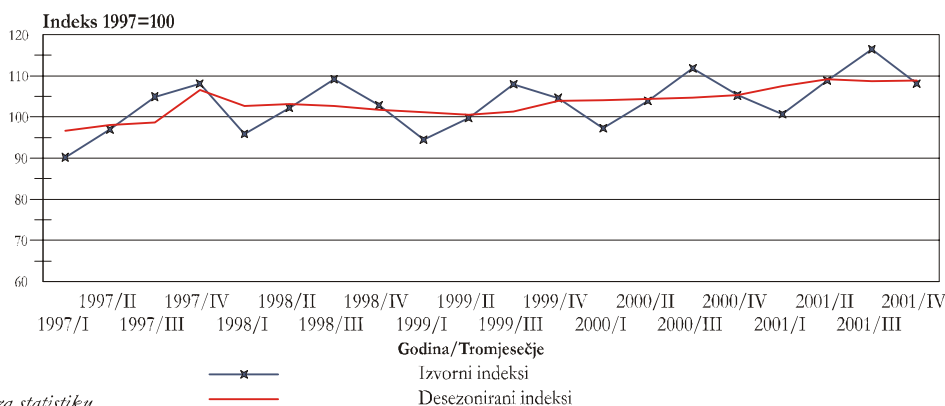
1.2. REALNI SEKTOR

Pojačana gospodarska aktivnost započeta u 2000. godini nastavljena je i u 2001. godini podržana makroekonomskom stabilnošću. Ostvarena je najviša stopa rasta od 1997. godine, te najniža inflacija (promatrano na kraju razdoblja) od 1994. godine. Rast su zabilježila gotovo sva područja realnog gospodarstva. Osim toga, nastavljena je restriktivna fiskalna politika što se očitivalo u smanjenju državne potrošnje te smanjenju proračunskog deficita. Ovakvo kretanje fiskalne politike, te pojačana investicijska aktivnost i privatna potrošnja bilo je popraćeno značajnim rastom svih monetarnih agregata i kredita, te padom kamatnih stopa. To je posebno došlo do izražaja u zadnjem tromjesečju kada je zbog konverzije valuta zemalja EU bankarski sustav zabilježio snažan porast depozita.

Prema preliminarnim podacima Državnog zavoda za statistiku, bruto domaći proizvod je u 2001. godini realno porastao 3,8%. Posebice ohrabruje porast investicija, koje u 2001. godini u sva četiri tromjesečja bilježe porast. Rast investicija je tijekom 2001. godine iznosio 9,7% (u zadnjem tromjesečju 16,7%). Osim porasta investicija značajan doprinos rastu dale su, ponovno, osobna potrošnja (porast 4,6%) i izvoz (rast od 8,7%). Državna potrošnja je već drugu godinu za redom, svojim smanjenjem, dala negativan doprinos rastu BDP-a. Pad državne potrošnje u 2001. godini iznosio je 4,3%. Ovakvim kretanjem državna potrošnja je svoj udio u BDP-u sa 27,8% u 1999. godini smanjila na 23,6% u 2001. godini.

Promatrano prema proizvodnoj metodi može se reći da su svi sektori u 2001. godini pozitivno doprinijeli ukupnom porastu bruto dodane vrijednosti. Porast bruto dodane vrijednosti u industriji je iznosio 4,8%, u trgovini 10,6%, ugostiteljstvu 5,7%, transportu 6,9%, financijskom posredovanju 4,0%, građevinarstvu 2,3%, te poljoprivredi 0,7%.

Slika 1.1: Indeksi realnog BDP-a po tromjesečjima

Izvor: Džavni zavod za statistiku

Tabela 1.2: Struktura rashodnog BDP-a i stope rasta pojedinih kategorija (cijene 1997. = 100)

	Osobna potrošnja	Državna potrošnja	Investicije u kapital	Izvoz roba i usluga	Uvoz roba i usluga
Struktura					
1998.	76 551	32 911	30 692	52 847	66 925
1999.	74 334	33 844	29 495	53 204	64 587
2000.	77 451	33 329	28 362	59 566	66 975
2001.*	81 009	31 904	31 108	64 727	73 224
Stope rasta					
1998.	-0,6	2,3	2,5	3,9	-4,9
1999.	-2,9	2,8	-3,9	0,7	-3,5
2000.	4,2	-1,5	-3,8	12,0	3,7
2001.*	4,6	-4,3	9,7	8,7	9,3

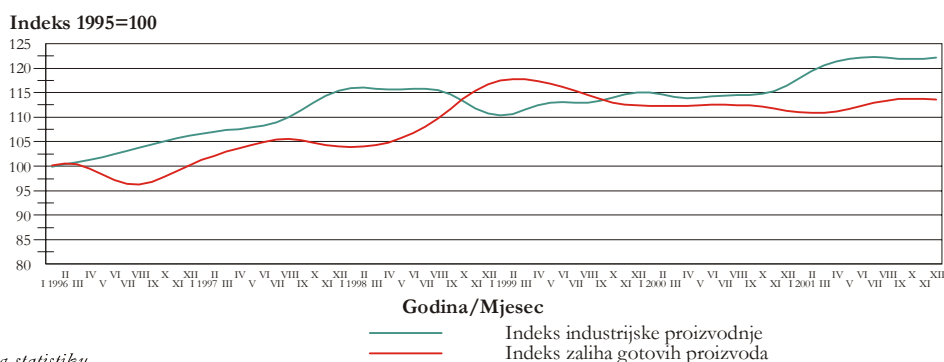
*Preliminarni podaci

Izvor: Džavni zavod za statistiku

1.2.1. Industrijska proizvodnja

Rast industrijske proizvodnje iz 2000. godine intenziviran je i u 2001. godini. U 2001. godini fizički obujam industrijske proizvodnje rastao je 6,0% što je značajno pridonijelo ukupnom gospodarskom rastu. Tome su najznačajniji doprinos dali prerađivačka industrija od 6,4%, rudarstvo i vađenje od 2,0% te opskrba električnom energijom, plinom i vodom od 4,8%.

Slika 1.2: Kretanje trend ciklusa industrijske proizvodnje i zaliha

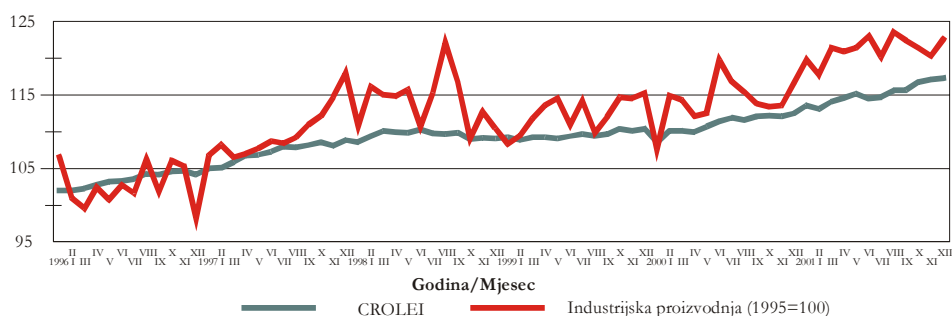

Izvor: Džavni zavod za statistiku

Od pet glavnih grana industrijske proizvodnje, porast je u 2001. godini ostvaren u proizvodnji intermedijarnih proizvoda, osim energije (4,2%), kapitalnih proizvoda (15,1%), te netrajnih proizvoda za široku potrošnju (7,6%). Proizvodnja energije također bilježi rast od 3,0% dok su trajni proizvodi za široku potrošnju smanjeni za 4,9%.

Industrijska proizvodnja potaknuta je prije svega domaćom, ali i inozemnom potražnjom što je vidljivo iz podataka o prometu u trgovini na malo, koji je realno porastao 10,0% i robnom izvozu koji bilježi realni porast od 5,1% u 2001. godini.

Slika 1.3: Prethodeći pokazatelj industrijske proizvodnje - CROLEI

Izvor: Državni zavod za statistiku, Ekonomski institut Zagreb

Važan pokazatelj kretanja industrijske proizvodnje je i CROLEI indeks, koji Ministarstvo financija i Ekonomski institut Zagreb redovno objavljuju u Mjesečnom statističkom izvješću Ministarstva financija.

Tabela 1.3: Pokazatelji industrijske proizvodnje, zaliha i izvoza (stope rasta u 2001. godini)

(u%)	Industrijska proizvodnja	Zalihe gotovih proizvoda	Izvoz roba u USD
INDUSTRIJSKA PROIZVODNJA UKUPNO	6,0	1,5	5,3
Rudarstvo i vađenje	2,0	-7,9	93,7
Opskrba električnom energijom, plinom i vodom	4,8	-	83,2
Prerađivačka industrija	6,4	1,9	3,7
<i>Proizvodnja hrane i pića</i>	5,8	2,4	13,7
<i>Proizvodnja duhanskih proizvoda</i>	11,8	49,1	21,9
<i>Proizvodnja kemikalija i kemijskih proizvoda</i>	-6,6	7,5	-11,8
<i>Proizvodnja proizvoda od papira</i>	23,2	16,6	-7,9
<i>Proizvodnja naftnih derivata</i>	-5,5	-21,1	-12,6
<i>Proizvodnja električnih strojeva i aparata</i>	19,0	-2,8	0,0
<i>Proizvodnja motornih vozila</i>	35,4	36,4	22,9
<i>Proizvodnja ostalih prometnih sredstava</i>	36,2	-33,8	13,8

Izvor: Državni zavod za statistiku

1.2.2. Građevinarstvo

Fizički obujam izvršenih građevinskih radova u 2001. godini zabilježio je porast od 3,6%, nakon što je zabilježen pad od 7,7% odnosno 9,1% u 1999. i 2000. godini. Ovakvo kretanje posljedica je oporavka investicijske aktivnosti, posebno uslijed provođenja projekta gradnje stanova za socijalne kategorije koje provodi Ministarstvo za javne radove, obnovu i graditeljstvo. Za očekivati je da će ovaj trend, kako privatnim tako i državnim investicijama, dodatno biti ojačan i u 2002. godini.

Prema strukturi odrađenih sati na gradilištima u 2001. godini najviše su se gradile ostale građevine (56,1%) i to ponajviše novogradnje (56,5%). Na rekonstrukcije, poboljšanja postojećih građevina, popravke i održavanja utrošeno je 43,5% odrađenih sati. U odnosu na 2000. godinu vrijednost neto narudžbi povećana je za 22,7%, vrijednost izvršenih radova za 23,2%, broj završenih stanova za 19,2%.

1.2.3. Turizam

U 2001. godini u Hrvatskoj je bilo registrirano 7 859 757 dolazaka turista, što je u odnosu na 2000. godinu povećanje od 10,0%. Zabilježena su 43 404 354 noćenja turista što je povećanje od 11,0% u usporedbi s prethodnom godinom. Broj noćenja stranih turista porastao je 13,0%, dok su noćenja domaćih turista smanjena za 2,0%. Ovakva kretanja dolazaka i noćenja stranih gostiju svakako su poželjna i govore o njihovom povratku na Jadran. Međutim, pad broja noćenja domaćih gostiju možda upozorava na njihovu nedovoljnu ekonomsku snagu ili na nalazak alternativnih smještaja koji statistički ostaju nezabilježeni.

Najbrojniju skupinu gostiju činili su turisti iz Njemačke (25,0% od ukupnog broja stranih turista). Broj njihovih dolazaka i noćenja povećan je za 24,0% u odnosu na 2000. godinu. U skupini tradicionalno vjernih zemalja Hrvatskoj najviše stranih noćenja ostvarili su turisti iz: Slovenije (13,3%), Češke (12,8%), Italije (12,3%), Austrije (9,4%), Poljske (6,6%), Slovačke (3,5%), Mađarske (4,0%), te Nizozemske (2,8%). Zanimljiv je podatak da je 21,9% turista boravilo u

kampovima (13,0% više nego lani), 17,4% turista boravilo je u privatnom smještaju (13,0% više nego lani) dok je 39,0% boravilo u hotelskom smještaju (9,0% više nego lani).

Pored dobrih pokazatelja o kretanju broja noćenja još bolje pokazatelje bilježe prihodi od turizma koji su se ostvarili na razini od 2,7 milijardi dolara. U 2001. godini od turističkih putovanja ostvaren je devizni prihod u iznosu od 3,3 milijarde dolara. To je nominalno više za 20,9% od prihoda u prethodnoj godini, što upućuje da je riječ o platežno sposobnijim gostima.

1.2.4. Trgovina na malo

Promet u trgovini na malo u 2001. godini porastao je nominalno 14,4%, a realno 10,0%. Ovakav intenzivan rast omogućio je najviši doprinos rastu bruto domaćeg proizvoda u 2001. godini.

Kretanje prometa u trgovina na malo govori o povećanoj domaćoj potražnji što svakako koristi domaćoj industrijskoj proizvodnji odnosno ukupnoj ponudi. Osim zbog povećane potražnje, porast prometa u trgovini na malo rezultat je još nekih pojava koje valja istaknuti. Prije svega treba naglasiti utjecaj velikih trgovačkih lanaca na porast prometa u trgovini. Jačanjem konkurencije na domaćem maloprodajnom tržištu, te uz smanjenje carinskih stopa, domaće cijene postale su znatno konkurentnije u odnosu na maloprodajne cijene naših susjeda. Ovo je djelovalo u smjeru smanjenja shoppinga u inozemstvu, a povećanja domaćeg prometa. Porast prometa dijelom je rezultat boljeg statističkog obuhvata velikih trgovačkih lanaca nego malih trgovaca. Osim toga veliki lanci su djelovali u smjeru smanjenja sive ekonomije u ovom dijelu gospodarstva, te se sada prometi realnije prikazuju.

Porast prometa u trgovini na malo također je potpomognut državnim transferima stanovništvu (vraćanje duga umirovljenicima, dječji doplatka) kao i porastom kredita stanovništvu (29,3%).

1.3. CIJENE I TEČAJ

1.3.1. Cijene

U 2001. godini prosječna inflacija, mjereno indeksom cijena na malo, iznosila je 4,9%, dok je u 2000. godini bila 6,2%. Usporavanje rasta inflacije u 2001. godini može se pripisati značajnom smanjenju doprinosa cijena robe ukupnoj inflaciji. Pod utjecajem pojeftinjenja sirove nafte na svjetskom tržištu bilo je izraženo smanjenje direktnog doprinosa maloprodajnih cijena naftnih derivata ukupnoj stopi inflacije.

Promatrano krajem razdoblja, cijene na malo su u prosincu 2001. godine bile tek 2,6% iznad onih iz prosinca 2000. godine (što je od 1994. godine najniža inflacija na kraju godine). Tijekom godine najviše su porasle cijene sredstava za obrazovanje (13,6%), električne energije i rasvjete (13,3%) te tekućih goriva i maziva (9,6%). U istom su razdoblju troškovi života porasli 4,8%. Proizvođačke cijene su nakon porasta od 9,7% u 2000. godini, u 2001. godini zabilježile porast od svega 3,6%. Promatramo li kraj razdoblja tada su cijene proizvođača u prosincu 2001. godine zabilježile pad od 3,1% u odnosu na prosinac 2000. godine.

Tabela 1.4: Cijene i troškovi života

	1996.	1997.	1998.	1999.	2000.	2001.
Cijene na malo, prosjek, %	3,5	3,6	5,7	4,2	6,2	4,9
Proizvođačke cijene, prosjek, %	1,4	2,3	-1,2	2,5	9,7	3,6
Troškovi života, prosjek, %	4,3	4,1	6,4	3,5	5,3	4,8

Izvor: Državni zavod za statistiku

Na stabiliziranje cijena u 2001. godini, osim globalnih ekonomskih politika, pozitivno je utjecalo i smanjenje carinskih stopa, te daljnje zaoštavanje konkurencije na domaćem tržištu.

1.3.2. Tečaj

Osnovna značajka kretanja tečaja kune prema euru u 2001. godini je pojačana fluktuacija. Naime, nakon pritisaka na deprecijaciju tečaja kune početkom godine, Hrvatska narodna banka je početkom ljeta zaustavljala aprecijaciju tečaja kune. No već u kolovozu, HNB je ulagala velike napore da zaustavi deprecijaciju tečaja kune, što joj je, uvođenjem dodatnih mjera, u rujnu i uspjelo.

Promatra li se prosječni godišnji tečaj kune može se reći da je u odnosu na važnije svjetske valute bio stabilan. Naime, kuna je u 2001. godini u odnosu na euro aprecirala 2,2% dok je u odnosu na američki dolar deprecirala 0,8%.

Realni efektivni tečaj kune je, mjereno cijenama proizvođača, prema podacima HNB, u 2001. godini aprecirao 1,5%. Ovo se u određenoj mjeri negativno odražava na konkurentnost hrvatskih proizvoda.

1.4. MONETARNA KRETANJA

Rast gospodarske aktivnosti započete u 2000. godini sve se više intenzivirao i u 2001. godini. To je pratio značajan rast svih monetarnih agregata i kreditne aktivnosti poslovnih banaka.

U 2001. godini krediti poslovnih banaka poduzećima porasli su 21,3% što govori o jačanju trenda započetog u 2000. godini. Istovremeno su krediti stanovništvu porasli za 29,3%.

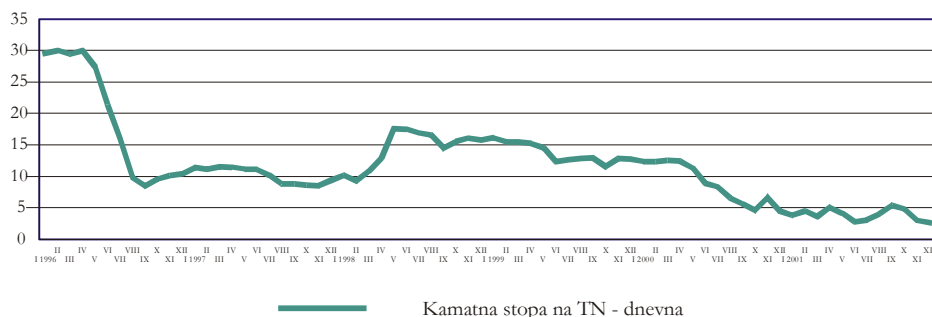
Tabela 1.5: Monetarni i kreditni agregati

(milijuni kuna, kraj godine)	1998.	1999.	Stopa rasta 1999./1998.	2000.	Stopa rasta 2000./1999.	2001.	Stopa rasta 2001./2000.
Primarni novac	9 954	10 310	3,6	11 717	13,6	17 803	51,9
Novčana masa M1	13 531	13 859	2,4	18 030	30,1	23 704	31,5
Ukupna likvidna sredstva M4	57 340	56 659	-1,2	73 061	28,9	106 071	45,2
Plasmani	59 792	55 876	-6,5	60 883	9,0	74 965	23,1
Neto domaća aktiva	44 627	40 004	-10,4	44 044	10,1	57 410	30,3

Izvor: Hrvatska narodna banka

Novčana masa M1 je u prosincu 2001. godine iznosila 23 704 milijuna kuna, što je 31,5% više nego u prosincu 2000. godine, dok je M4 (ukupna likvidna sredstva) u istom razdoblju porastao 45,2%. U istom razdoblju ukupni plasmani monetarnih institucija su iznosili 74 965 milijuna kuna što upućuje na porast od 23,1%. Devizni depoziti kod poslovnih banaka su u prosincu 2001. godine u odnosu na prosinac 2000. godine porasli 53,2%.

Slika 1.4.: Kamatna stopa na tržištu novca - dnevna

Izvor: Hrvatska narodna banka

Zahvaljujući, između ostalog, i restriktivnijoj fiskalnoj politici Vlade Republike Hrvatske tijekom 2000. i 2001. godine bili smo, dakle, svjedoci pozitivnih monetarnih kretanja. Restriktivnija fiskalna politika dozvolila je Hrvatskoj narodnoj banci vođenje nešto ekspanzivnije monetarne politike.

Rezultati te politike su gore opisana kretanja monetarnih i kreditnih agregata, te znatan pad aktivnih kamatnih stopa. Kamatne stope na prekonoćnom tržištu u prosincu 2000. godine su iznosile 2,39% u odnosu na 10,0% u siječnju te godine. Prekonoćna kamatna stopa na ovoj se razini nalazila i veći dio 2001. godine. U kolovozu i rujnu 2001. godine ona je porasla na 3,88% odnosno 4,75% najvećim dijelom radi uvođenja obveze bankama da dio devizne obvezne pričuve izdvajaju u kunama. U prosincu je ponovno smanjena na 3,56%. Kamatna stopa na dnevnom tržištu je sa 12,72% u prosincu 1999. godine smanjena na 2,67% u prosincu 2001. godine.

Osim kamatnih stopa na međubankarskom tržištu, značajan pad zabilježile su i aktivne kamatne stope bankarskog sektora. Kamatne stope na kratkoročne kunske kredite bez valutne klauzule su pale sa 13,52% u prosincu 1999. godine na 10,45% odnosno 9,49% u prosincu 2001. godine. Na dugoročne kunske kredite bez valutne klauzule kamatna je stopa sa 15,14% krajem 1999. godine pala na 11,42% u prosincu 2001. godine. U istom je razdoblju kamatna stopa na kratkoročne kredite s valutnom klauzulom smanjena sa 13,66% na 9,45%, dok je na dugoročne kredite smanjena nešto manje i to sa 10,81% na 9,20%. Ovakvi i još snažniji trendovi očekuju se i u 2002. godini.

Sasvim je jasno kakav učinak jeftiniji kapital ima na kretanje investicija i konkurentnost hrvatskog gospodarstva.

1.5. KRETANJA NA TRŽIŠTU RADA

1.5.1. Zaposlenost i nezaposlenost

Prema podacima Državnog zavoda za statistiku u 2001. godini, prosječan broj zaposlenih osoba iznosio je 1 348,3 tisuća što je za 0,5% više od prosjeka 2000. godine. Istovremeno je i broj nezaposlenih prosječno bio veći za 6,2%, što je rezultiralo prosječnom stopom nezaposlenosti od 22,0% u 2001. godini.

Tabela 1.6: Mjere zaposlenosti i nezaposlenosti

	1996.	1997.	1998.	1999.	2000.	2001.
Ukupna zaposlenost						
– Državni zavod za statistiku	1 329 547	1 310 918	1 384 841	1 364 495	1 299 748*	1 316 844*
– Fond zdravstvenog osiguranja	1 599 226	1 604 895	1 430 649	1 416 617	1 403 474	1 405 587
Nezaposlenost						
– Zavod za zapošljavanje	261 022	277 691	287 762	321 866	378 544*	395 141*
– Fond zdravstvenog osiguranja	174 123	189 844	192 148	251 833	303 430	341 817
Stopa nezaposlenosti						
– Državni zavod za statistiku	16,4	17,5	17,2	20,8	22,6*	23,1*
– Fond zdravstvenog osiguranja	9,8	10,6	11,8	14,9	18,1	19,6

* = kraj razdoblja

Izvori: Državni zavod za statistiku, Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje, Zavod za zapošljavanje

Prema podacima ankete o radnoj snazi, koja mjeri zaposlenost prema metodologiji Međunarodne organizacije rada (ILO), prosječan broj nezaposlenih u prvom polugodištu 2001. godine iznosio je 264 tisuće što je smanjenje od 18,0% u odnosu na prosječan broj nezaposlenih u drugom polugodištu 2000. godine kada je iznosio 322 tisuće. Slijedom navedenog stopa nezaposlenosti je u promatranom razdoblju sa 17,0% smanjena na 15,3%. Ovo je po prvi puta od početka provođenja Ankete da je stopa nezaposlenosti u padu u odnosu na prethodno polugodište. Međutim, u drugom polugodištu 2001. godine prosječan broj nezaposlenih se povećao za 25 tisuća te je stoga i stopa nezaposlenosti porasla na 16,3%.

Tabela 1.7: Nezaposlenost prema anketi o radnoj snazi

	Trenutno aktivno stanovništvo	Ukupna zaposlenost	Zaposlenost – privatni sektor	Zaposlenost – državni sektor i sektor u pretvorbi	Nezaposlenost	Stopa nezaposlenosti (%)
Studeni 1996.	1 711	1 540	789	751	170	10,00%
Lipanj 1997.	1 768	1 593	818	775	175	9,90%
Siječanj - lipanj 1998.	1 732	1 538	-	-	194	11,20%
Srpanj - prosinac 1998.	1 753	1 549	-	-	204	11,60%
Siječanj - lipanj 1999.	1 721	1 504	-	-	217	12,60%
Srpanj - prosinac 1999.	1 730	1 479	-	-	251	14,50%
Siječanj - lipanj 2000.	1 806	1 534	-	-	273	15,10%
Srpanj - prosinac 2000.	1 894	1 572	-	-	322	17,00%
Siječanj - lipanj 2001.	1 724	1 460	-	-	264	15,30%
Srpanj - prosinac 2001.	1 767	1 478	-	-	289	16,30%

Izvor: Državni zavod za statistiku

U 2001. godini nastavljen je divergencija između stope registrirane i anketne nezaposlenosti koja nije nastala samo kao posljedica kretanja na tržištu radne snage već dijelom i zbog promjene obuhvata, te novih podataka o broju stanovnika.

Nezaposlenost je još uvijek jedan od najvećih problema s kojima se suočava hrvatsko gospodarstvo. Zbog toga je za naredno razdoblje predviđeno pokretanje niz programa za poticanje zapošljavanja, te je osnovan i Fond za zapošljavanje. Aktivna politika države u području zapošljavanja bi zajedno s porastom opće gospodarske aktivnosti i restrukturiranjem gospodarstva trebala u narednom razdoblju rezultirati pozitivnim pomacima i na ovom području.

1.5.2. Plaće i mirovine

Prosječna neto plaća u 2001. godini iznosila je 3 541 kunu što je u odnosu na 2000. godinu nominalni porast od 6,5%, dok realni porast iznosi 1,6%. Porast plaća u 2001. godini dijelom je posljedica izmjena u poreznom sustavu, odnosno uvođenja treće stope poreza na dohodak što je djelovalo na povećanje neto plaća.

Prosječna bruto plaća je u 2001. godini iznosila 5 061 kunu odnosno nominalno je porasla 3,9%, što je u uvjetima opisanog porasta cijena na malo uzrokovalo realni pad prosječne bruto plaće u 2001. godini za 0,8%. Ovakva kretanja prosječne bruto plaće nužno će djelovati na povećanje domaće konkurentnosti. Također u 2001. godini porast proizvodnosti rada u industriji je iznosio 9,3%.

Tabela 1.8: Prosječne plaće

(u HRK)	1997.	1998.	1999.	2000.	2001.
Prosječna mjesečna neto plaća	2 377	2 681	3 055	3 326	3 541
(realna stopa rasta, %)	12,2	5,9	10,1	3,4	1,6
Prosječna mjesečna bruto plaća	3 668	4 131	4 551	4 869	5 061
(realna stopa rasta, %)	7,9	5,5	6,5	1,6	-0,8

Izvor: Državni zavod za statistiku

Tabela 1.9: Prosječne svote mirovina

(u HRK)	1999.	2000.	2001.
Prosječna mirovina u koju nije uključen dodatak uz mirovinu od 100,00 kn i 6 %	1 159	1 239	1 455
Prosječna mirovina u koju je uključen dodatak uz mirovinu od 100,00 kn i 6 %	1 309	1 382	1 592

Napomena: Stupanjem na snagu Zakona o mirovinskom osiguranju (1. siječnja 1999.) korisnici mirovina i prosječne mirovine Hrvatske vojske i hrvatskih branitelja nisu uključeni u ovaj pregled

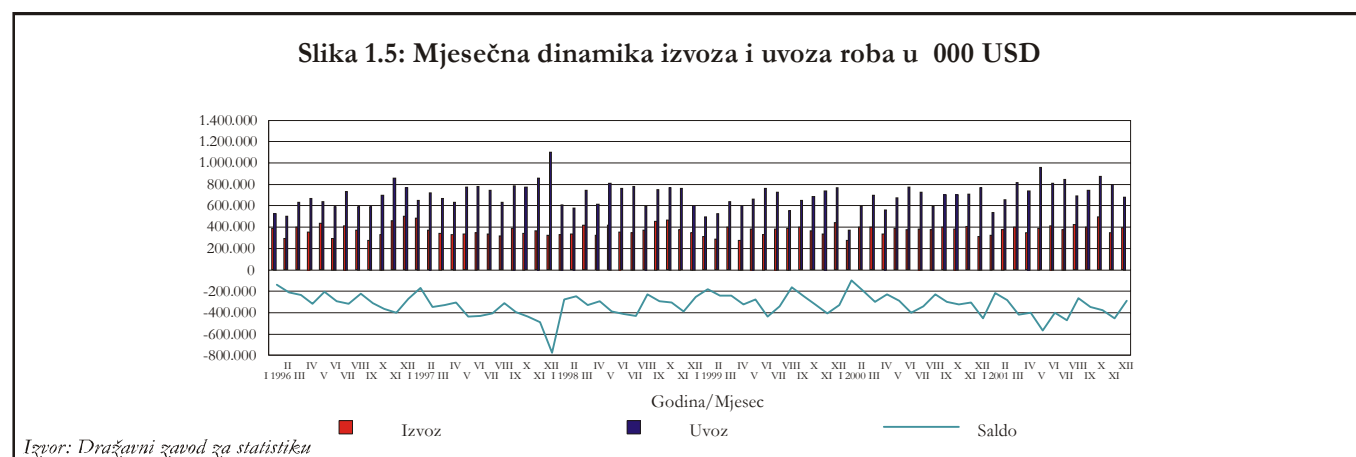
Izvor: Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje

Prosječna starosna mirovina je u 2001. godini iznosila 1 649 kuna što je u odnosu na 2000. godinu nominalni porast od gotovo 17,6%, dok je realni porast iznosio 12,8%. Ovaj porast rezultat je “vraćanja duga umirovljenicima” ili preciznije povećanja mirovina radi uklanjanja razlika između mirovina ostvarenih u različitim razdobljima.

1.6. GOSPODARSKI ODNOSI S INOZEMSTVOM

1.6.1. Vanjskotrgovinska razmjena

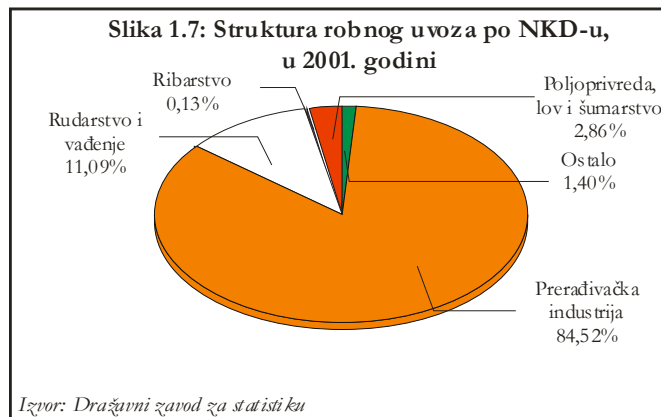
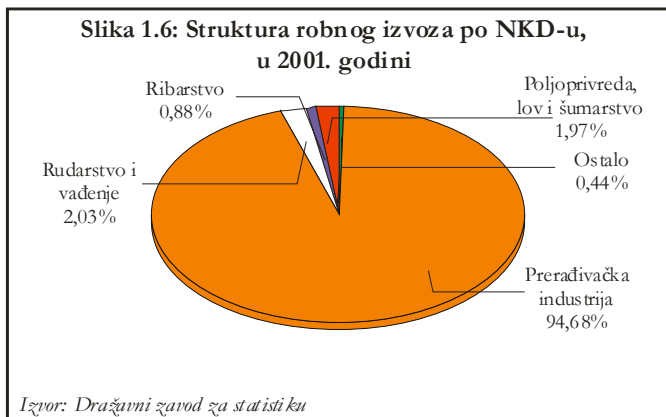
U 2001. godini hrvatski izvoz je iznosio 4 666 milijuna USD što je u odnosu na 2000. godinu porast od 5,3%. Istovremeno je uvoz iznosio 9 147 milijuna USD što je porast od 16,0%. Ovakvo kretanje uvoza i izvoza robe u razdoblju od siječnja do prosinca 2001. godine rezultiralo je vanjskotrgovinskim manjkom od 4 481 milijuna USD ili 29,7% većim manjkom nego u istom razdoblju 2000. godine. Posljedica takvih kretanja je pokrivenost uvoza izvozom od 51,0%.

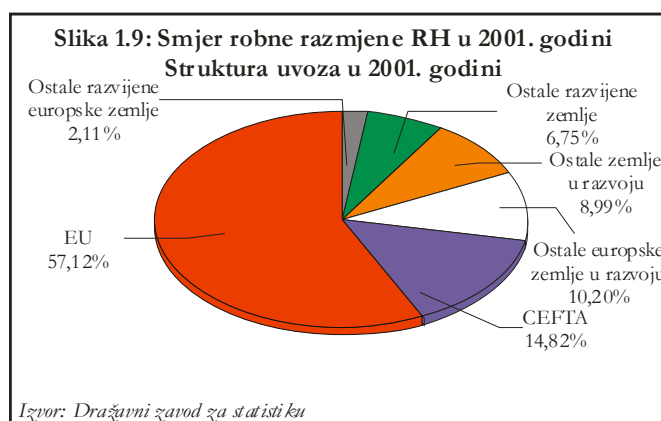
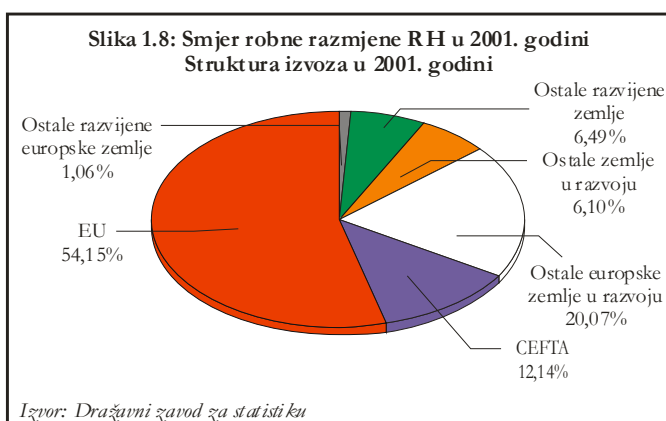
Najveći dio izvoza činila je prerađivačka industrija 94,68% koja je tijekom godine porasla 3,7%. Najveće vrijednosti izvoza su zabilježene u proizvodnji ostalih prijevoznih sredstava (728,7 milijuna USD), proizvodnji kemikalija (471,7 milijuna USD), koksa i naftnih derivata (396,6 milijuna USD) te odjeće (394,1 milijun USD).

Očito je da je povećanje robnog deficita prije svega posljedica snažnog porasta uvoza. Na ovakav porast uvoza značajno je djelovao snažan porast uvoza motornih vozila koji je u 2001. godini iznosio 942 milijuna USD, kao posljedica ukidanja određenih povlastica braniteljima, te sve povoljnijih uvjeta kreditiranja kupnje automobila. Međutim, pored motornih vozila, na snažan porast uvoza djelovala je i investicijska aktivnost domaćeg gospodarstva. Naime, vrijednost uvezenih kapitalnih proizvoda iznosila je 2 800 milijuna dolara ili 20,4% više nego u 2000. godini.

Glavni vanjskotrgovinski partneri Hrvatske u 2001. godini su bile Austrija, Njemačka i Italija. Naime, 54,15% ukupnog izvoza ostvareno je na tržištu Europske unije, a 57,12% uvoza dolazi iz zemalja Europske unije. Na tržištima zemalja u razvoju Hrvatska je ostvarila oko 32,2% svog ukupnog izvoza i to pretežno trgujući sa zemljama CEFTA-e i zemljama bivše Jugoslavije.

1.6.2. Platna bilanca

Deficit tekućeg računa platne bilance u 2001. godini iznosio je 725 milijuna dolara, što odgovara vrijednosti od 3,71% BDP-a. U odnosu na 2000. godinu kada je iznosio 2,49% BDP-a ovo predstavlja pogoršanje, ali ga se s obzirom na uzroke njegova pogoršanja može shvatiti kao privremenu pojavu. Naime, do pogoršanja deficita tekućeg računa u 2001. godini najvećim dijelom je došlo uslijed, već opisanog, snažnog porasta uvoza (automobila i kapitalnih dobara).

Povećanje deficita robne razmjene iznosi oko 897 milijuna dolara u odnosu na 2000. godinu, dok je na računu usluga zabilježen suficit od oko 659 milijuna dolara što je prvenstveno rezultat dobre turističke sezone. Usporedbom podataka o dolascima turista (koji uključuju i dolaske u nautičkom turizmu za 1998., 1999. 2000. i 2001. godinu), može se zaključiti da se turistička sezona proširila i na mjesec lipanj u 2000. i u 2001. godini. Neto prihod od turizma u 2001. godini je iznosio 2,7 milijardi USD ili 24,6% više nego u istom razdoblju 2000. godine. Uočljivo je da devizni prihod od turizma u 2001. godini rastao znatno brže od broja noćenja stranih turista što bi svakako bilo poželjno i nužno kretanje i u budućnosti. Može se konstatirati da je stabiliziranje i snižavanje deficita tekućeg računa platne bilance u opisane okvire (uz smanjenje proračunskog deficita) jedan od najpozitivnijih trendova zabilježenih u protekle dvije godine.

Također i račun tekućih transfera bilježi suficit od oko 82 milijuna dolara. Ubrzanje rasta inozemnog duga države i rasta izravnih ulaganja u Hrvatsku od 1997. do 2001. znatno su povećali deficit na računu dohotka. To je posljedica odljeva dohotka zbog servisiranja inozemnog duga i povrata zadržane dobiti inozemnih ulagača. Deficit na računu dohodaka u 2001. godini iznosio je 516 milijuna dolara.

Nakon 1998. godine deficit tekućeg računa platne bilance najvećim se dijelom financira izravnim stranim ulaganjima. Takav trend je nastavljen i u 2001. godini.

Međunarodne pričuve Hrvatske narodne banke su u 2001. godini povećane za 1,3 milijarde dolara uslijed neto otkupa deviza od poslovnih banaka i Ministarstva financija, neto povećanja upisanih deviznih blagajničkih zapisa, porasta obvezne pričuve, priljeva na osnovi sukcesije imovine bivše Jugoslavije te neto prihodovnih sredstava na osnovi ulaganja međunarodnih pričuva HNB-a.

Tabela 1.10: Platna bilanca 1997. – 2001.

(milijuni USD)	1997.	1998.	1999.	2000.	2001.
Robe, f.o.b.	-5 383,2	-4 071,5	-3 298,6	-3 203,8	-4 101,3
Usluge	2 024,2	2 076,7	1 625,2	2 267,9	2 927,0
Dohodak	-22,4	-164,0	-356,3	-406,7	-516,5
Tekući transferi	869,4	706,0	632,5	883,2	965,7
Tekuće transakcije	-2 512,0	-1 452,8	-1 397,2	-459,4	-725,1
Izravna ulaganja	346,7	834,9	1 420,0	1 084,8	1 406,7
Portfolio ulaganja	577,0	14,9	532,4	707,6	600,7
Ostala ulaganja	2 134,4	751,7	347,2	108,3	489,5
Financijske transakcije (bez međunarodnih pričuva HNB)	3 058,1	1 601,5	2 299,6	1 900,7	2 496,9
Međunarodne pričuve HNB	-428,0	-151,5	-378,5	-582,1	-1 313,1
Neto greške i propusti	-139,5	-16,2	-548,8	-880,0	-591,8

Izvor: Hrvatska narodna banka

Tabela 1.11: Pokazatelji zaduženosti

u %	1996.	1997.	1998.	1999.	2000.	2001.
Odnos izvanjskog duga u BDP	26,70	37,06	44,77	50,15	59,99	57,93
Izvoz dobara i usluga/vanjski dug	147,76	110,33	88,49	81,36	78,37	85,13
Kratkoročni dug/vanjski dug	7,75	7,23	4,86	4,27	5,98	1,61

Izvor: Hrvatska narodna banka

Inozemni dug Republike Hrvatske na kraju 2001. godine iznosio je 11,316 milijuna dolara ili 57,9% vrijednosti BDP-a što je niže nego na kraju prethodne godine. Pri tome je javni vanjski dug porastao za 304 milijuna dolara ili 6,3%.

U 2001. godini neto inozemni dug povećan je za 261 milijun dolara u usporedbi s prethodnom godinom. Emitiranjem obveznica u inozemstvu tijekom 2001. godine država je uglavnom financirala dospelje obveze po osnovi inozemnog duga. Struktura inozemnog duga, promatrana prema sektoru dužnika, pokazuje da država i dalje ima najveći udjel u ukupnom inozemnom dugu.

Kratkoročni dug i dalje zadržava zadovoljavajuće nisku razinu. Naime, njegov udio u 2001. godini je ispod 2%. Nakon kontinuiranog smanjenja od 1995. godine udio izvoza roba i usluga u vanjskom dugu u 2001. godini bilježi porast i iznosi 85,13%.

II. SREDIŠNJI DRŽAVNI PRORAČUN U 2001. GODINI

Prilog priredili: Dragica Smilaj, Zavod za makroekonomske analize i planiranje

Vesna Brkić i Željka Papež, Uprava za pripremu i konsolidaciju proračuna

U 2001. su godini na području javnih financija u sklopu ukupnih gospodarskih reformi, učinjeni najveći napori i najznačajnije reforme. Središnji je dio gospodarskog programa Vlade u 2001. godini bila fiskalna konsolidacija. Njezino se provođenje planiralo intenzivnijim smanjenjem udjela državnih rashoda od smanjenja udjela poreznih prihoda u BDP-u. Osnovni cilj započetih fiskalnih reformi bio je smanjenje državne potrošnje, njenog udjela u bruto domaćem proizvodu, smanjenje poreznog opterećenja gospodarstva, smanjenje proračunskog deficita, te podmirenje nepodmiranih državnih obveza i uvođenje prakse urednog izvršavanja tekućih državnih obveza. Navedene reforme usmjerene su k oživljavanju gospodarske aktivnosti, porastu investicija, izvoza i zaposlenosti, te početku rješavanja problema nelikvidnosti.

U siječnju 2001. godine počeo se provoditi i Stand-by aranžman s MMF-om, koji je sadržavao niz kvantitativnih i strukturnih mjera. Ovaj Sporazum je od izuzetnog značaja za stabiliziranje i poboljšanje položaja Hrvatske na međunarodnom financijskom tržištu. Osim toga, kao dokaz makroekonomske stabilnosti i konzistentnosti gospodarske politike, u velikoj će mjeri utjecati na privlačenje stranih investicija i oživljavanje gospodarske aktivnosti.

U 2001. počela je s radom državna riznica i uveden je jedinstveni račun za središnju državu, što je unaprijedilo kontrolu i upravljanje javnim financijama. Izvršena je i daljnja decentralizacija državnih ovlasti sa središnje na lokalne razine počevši od druge polovice 2001. godine (NN/59/01). Time su definirane izmjene financiranja lokalne uprave i samouprave i obveze koje iz toga proizlaze. Iz proračuna su izdvojene Hrvatske autoceste (HAC) i Hrvatske ceste. One će od 2002. godine raspolagati vlastitim prihodom sačinjenim, uglavnom, od cestarina i dijela trošarina na naftne derivate.

Donesenim proračunom za 2001. godinu rashodi su u odnosu na 2000. godinu nominalno smanjeni za oko 1 063,6 milijuna kuna. Međutim, kasnije su rebalansom povećani ukupni rashodi i to za 8 458,3 milijuna kuna. Ovo povećanje rezultat je prvenstveno započetog procesa decentralizacije i priključenja izdataka za mirovine iz Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje u sustav Državne riznice. U proračunu za 2002. godinu i ostali izvanproračunski fondovi gotovo u cjelini su integrirani u državni proračun, a istovremeno su osnovana dva nova fonda: Fond za razvoj i zapošljavanje i Fond za regionalni razvoj.

Promjene na rashodnoj strani proračuna praćene su izmjenama prihodne strane odnosno izmjenama poreznog sustava. Sukladno izmjenama određenih poreza mijenja se i njihov fiskalni značaj. Struktura poreznih prihoda u 2001. godini pokazuje da je u odnosu na 2000. godinu smanjen fiskalni značaj poreza na dohodak, poreza na međunarodnu trgovinu i trošarina. Naime, paralelno s donošenjem proračuna, povećanjem neoporezivog dijela dohotka, smanjeno je porezno opterećenje dohotka i povećana je neto plaća. Također su uvedene porezne olakšice za zapošljavanje i ulaganje. Krajem 2000. godine donesene su izmjene u sustavu poreza na dohodak i poreza na dobit kojima se rasterećuju niže razine dohotka, te smanjuje porezno opterećenje dobiti. S početkom 2001. godine primjenjuje se nulta stopa PDV-a na turističke usluge koje se plaćaju doznakama iz inozemstva.

Problemi proračuna na strani rashoda očitovali su se u visokim transferima izvanproračunskim fondovima, kašnjenju provedbe uvođenja smanjene osnovice plaća i novih koeficijenata plaća državnim službenicima i sporijoj dinamici racionalizacije od planirane zaposlenih u državnoj službi. Najveći transferi odlaze u mirovinski i zdravstveni fond, ali i fond za dječji doplatok. Transferi fondu za dječji doplatok u 2001. godini bili su dvostruko veći od planiranih.

Problemi proračuna na strani prihoda u 2001. godini bili su u precijenjenim prihodima od privatizacije. Nedostatak privatizacijskih prihoda nadoknađen je alternativnim izvorima financiranja deficita na domaćem i inozemnom financijskom tržištu. Predviđeni prihodi od privatizacije bili su revidirani u lipanjskom rebalansu proračuna sa 8,5 mlrd kuna na 6,5 mlrd kuna, a drugim rebalansom u listopadu predviđeni prihodi od privatizacije su dodatno smanjeni na 5,4 mlrd kuna. Ostvareni prihodi od privatizacije u 2001. godini iznosili su 4,3 mlrd kuna. U okviru prihoda, od početka lipnja 2001. ukinute su povlastice za uvoz automobila invalidima braniteljima, što je, između ostaloga, rezultiralo snažnim skokom u državnim prihodima od međunarodne trgovine u drugom tromjesečju 2001. te snažnim porastom vrijednosti uvoza u prvoj polovici godine.

2.1. REBALANS PRORAČUNA ZA 2001. GODINU

U 2001. godini provedena su dva rebalansa proračuna, prvi u lipnju, a drugi u listopadu. Problemi proračunskih prihoda u 2001. godini očitovali su se u precijenjenim prihodima od privatizacije. Nedostatak spomenutih prihoda nadoknađen je alternativnim izvorima financiranja na domaćem i inozemnom financijskom tržištu.

Zbog početka funkcioniranja državne riznice i konsolidacije mirovinskog fonda u sustav riznice, te decentralizacije pojedinih državnih funkcija, u lipnju 2001. godine se pristupilo tehničkom rebalansu proračuna. Decentralizacija se prvenstveno odnosi na rashode za osnovne i srednje škole, domove zdravlja i umirovljeničke domove. Proces fiskalne decentralizacije stupio je na snagu 1. srpnja 2001. Fiskalna decentralizacija zahtijevala je osiguranje 605 milijuna kuna na poziciji potpora za izravnanje za preuzimanje novih funkcija jedinica lokalne vlasti sukladno odredbama Izmjena i dopuna Zakona o financiranju jedinica lokalne samouprave i uprave. S druge strane, Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje konsolidira se od 1. srpnja 2001. godine u središnji državni proračun. Konsolidacija HZMO-a podrazumijeva da se uplate doprinosa za mirovinsko osiguranje, te isplata svih mirovina (osim inozemnih) od 1. srpnja obavljaju preko jedinstvenog računa Državne riznice.

Zbog navedenih razloga, lipanjskim rebalansom proračuna ukupni proračunski prihodi su povećani za 5 623,9 milijuna kuna. Ovakvo povećanje ukupnih prihoda rezultiralo je zbog povećanja poreznih prihoda za 7 623,9 milijuna kuna, te smanjenja privatizacijskih prihoda za oko 2 milijarde kuna. Do smanjenja privatizacijskih prihoda došlo je prvenstveno zbog odgođene privatizacije Hrvatskih telekomunikacija, te zbog otežanih objektivnih okolnosti na međunarodnom tržištu kapitala. Međutim, računalo se na ostvarenje očekivanih privatizacijskih prihoda u drugom dijelu godine i to intenziviranjem privatizacijskih procesa. Neporezni prihodi su u ovom tehničkom rebalansu ostali na razini planiranih. Rebalansom su povećani prihodi od poreza na dohodak (za 505 milijuna kuna) i dobit (za 100 milijuna kuna), te uvedeni doprinosi za socijalno osiguranje (7 018,9 milijuna kuna).

Rashodi središnjeg državnog proračuna rebalansom su povećani za 8 458,3 milijuna kuna. Najveći porast zabilježili su transferi koji su povećani za 8 098,3 milijuna kuna, a kapitalni rashodi porasli su za 360 milijuna kuna. Stavke rashoda za dobra i usluge, plaćanje kamata, te subvencije ovim tehničkim rebalansom ostale su na istoj razini.

Drugi rebalans proračuna bio je u listopadu 2001. godine. Utvrđeni okviri Državnog proračuna za 2001. godinu prekoračeni su na području izdataka za zaposlene (plaće), izdataka za dječji doplatk i izdataka za mirovine. Zbog toga je bilo nužno u politici plaća uskladiti mjesečnu dinamiku isplate plaća korisnika sa sredstvima koja su u državnom proračunu namijenjena isplati plaća do kraja godine. Za korisnike kojima je sustav plaća donio povećanja, pa su im planirana sredstva bila nedostatna do kraja godine (Ministarstvo prosvjete i športa, te Ministarstvo znanosti), bilo je potrebno osigurati spomenuta sredstva uštedama kod ostalih proračunskih korisnika, prenamjenom sredstava na drugim pozicijama proračuna i korištenjem dijela vlastitih prihoda proračunskih korisnika. Nadalje, bilo je potrebno provesti reviziju socijalnih prava (dječjeg doplatka, porodiljnih naknada, povlaštenih mirovina i sl.) i uskladiti visinu transfera za navedene namjene s proračunskim mogućnostima i ograničenjima u 2001. godini. Također, poduzete su aktivnosti na provođenju mirovinske reforme, koja je rezultirala uvođenjem drugog stupa mirovinskog osiguranja s 1. siječnjem 2002. godine. Uz ovu reformu, pojačane su aktivnosti i ubrzana reforma zdravstva, a reforma je bila prijeko potrebna radi neodrživog financijskog stanja sustava, kao što je gomilanje neizmirenih obveza i gubitaka bolnica.

Listopadskim rebalansom proračuna ukupni proračunski prihodi smanjeni su za 1 090 milijuna kuna. Ovakvo smanjenje ukupnih prihoda rezultat je dodatnog smanjenja privatizacijskih prihoda i to sa 6 500 milijuna kuna, na 5 410 milijuna kuna. Neporezni prihodi i u ovom su rebalansu ostali na razini planiranih.

Ukupni rashodi središnjeg državnog proračuna listopadskim rebalansom nisu mijenjani u odnosu na rebalans iz lipnja 2001., već su samo preraspodijeljeni na pojedinim pozicijama. Tekući rashodi porasli su za 1 053 milijuna kuna, pri čemu su rashodi za dobra i usluge porasli 3,5%, transferi 2,3%, dok su subvencije pale 3,2%, a plaćanje kamata 3,0%. Iako su kapitalni rashodi prvim rebalansom povećani, ovim su smanjeni za 945 milijuna, a posudbe umanjene za otplate manje su za 107 milijuna kuna u odnosu na rebalans iz lipnja 2001.

Tabela 2.1: Promjene prihoda i rashoda usvojene rebalansom proračuna

(000 HRK)	Proračun 2001.	Rebalans 2001.	Rebalans II 2001.	Indeks Rebalans/Proračun	Indeks Rebalans II/Proračun
Ukupni prihodi i potpore	49 679 912	55 303 812	54 213 812	111,32	98,03
Ukupni prihodi	49 679 912	55 303 812	54 213 812	111,32	98,03
Tekući prihodi	40 908 912	48 532 812	48 532 812	118,64	100,00
Porezni prihodi	39 307 405	46 931 305	46 931 305	119,40	100,00
Neporezni prihodi	1 601 507	1 601 507	1 601 507	100,00	100,00
Kapitalni prihodi	8 771 000	6 771 000	5 681 000	77,20	83,90
Potpore	0	0	0		
Ukupni rashodi i posudbe umanjene za otplate	49 679 912	58 138 242	58 138 242	117,03	100,00
Tekući rashodi	43 913 811	52 012 141	53 064 644	118,44	102,02
Rashodi za dobra i usluge	21 386 427	21 386 427	22 129 774	100,00	103,48
Plaćanje kamata	3 330 826	3 330 826	3 231 354	100,00	97,01
Subvencije	3 807 155	3 807 155	3 684 805	100,00	96,79
Transferi	15 389 403	23 487 733	24 018 712	152,62	102,26
Kapitalni rashodi	4 936 001	5 296 001	4 350 596	107,29	82,15
Posudbe umanjene za otplate	830 100	830 100	723 002	100,00	87,10

Izvor: Ministarstvo financija

2.2. MANJAK/VIŠAK SREDIŠNJEG PRORAČUNA

Ukupno ostvareni manjak središnjeg državnog proračuna na gotovinskom načelu u 2001. godini iznosio je 4 309,1 milijuna kuna odnosno 2,7% bruto domaćeg proizvoda. Time je ostvareno planirano smanjenje deficita koji je 2000. godine iznosio 4,0% BDP-a. Ovom smanjenom razinom deficita ispunjen je glavni kriterij sporazuma s MMF-om za 2001. godinu. Međutim, smanjenje deficita strukturno se razlikuje od planiranog, jer je najvećim dijelom postignuto smanjenjem kapitalnih umjesto tekućih rashoda. Tako su primjerice rashodi na poziciji plaća bili veći od planiranih, prvenstveno zbog usporene i nepotpune reforme javnih službi, a i rashodi za transfere nadmašili su planirane. Istovremeno, ovaj gubitak je nadoknađen smanjenjem rashoda na pozicijama ostalih kupovina dobara i usluga, subvencija, te kapitalnih rashoda.

Međutim, prijeđe li se s gotovinskog na obračunsko načelo računanja proračunskog deficita (u izračun uzima i neplaćene državne obveze kumulirane tijekom proračunske godine, te od ukupnih prihoda oduzima prihode od privatizacije), tada se slika znatno mijenja. Naime, proračunski deficit na obračunskom načelu je u 2001. godini iznosio gotovo 5,1% bruto domaćeg proizvoda. Dospjele nepodmirene obveze (arrears) na kraju 2001. godine iznosile su 0,5 milijardi kuna. Otplata dospjelih nepodmirenih obveza ostvarena je u uvjetima smanjenja poreznog opterećenja (stope poreza na dohodak od 25 i 35%, zamijenjene su stopama od 15, 20 i 35%, porez na dobit smanjen je sa 35 na 20%, a ujedno je uvedena i nulta stopa PDV-a na organizirani turistički inozemni promet).

Primarni manjak je u 2001. godini iznosio 1 293,8 milijuna kuna ili 0,8% bruto domaćeg proizvoda. U vođenju održive fiskalne politike nikako se ne može biti zadovoljno postojanjem primarnog proračunskog manjka (primarni manjak razlika je između ukupnih prihoda i ukupnih rashoda, umanjeno za plaćanje kamata). Primarni manjak predstavlja velik problem. On je, međutim, posljedica trenutne strukture proračunskih prihoda i rashoda (bez obveza generiranih u proteklim razdobljima), koju, uz sve napore, nije moguće u tako kratkom roku promijeniti. Primarni manjak po obračunskom načelu u 2001. godini iznosio je 3,2% BDP-a.

Tabela 2.2: Kretanje manjka/viška središnjeg proračuna

(000 HRK)	2000.	2001.
Ukupni manjak/višak	-6 107 853	-4 309 149
kao % BDP-a	-4,00	-2,65
Ukupni manjak/višak bez privatizacijskih prihoda	-8 974 829	-8 550 175
kao % BDP-a	-5,88	-5,25
Ukupni manjak/višak na obračunskom načelu*	-6 614 461	-8 223 159
kao % BDP-a	-4,34	-5,05
Primarni manjak/višak	-3 508 567	-1 293 840
kao % BDP-a	-2,30	-0,79
Primarni manjak/višak bez privatizacijskih prihoda	-6 375 543	-5 534 866
kao % BDP-a	-4,18	-3,40
Primarni manjak/višak na obračunskom načelu	-4 015 175	-5 207 850
kao % BDP-a	-2,63	-3,20

* Stanje dospjelih, a neplaćenih obveza na kraju 2000. godine određeno je temeljem definicije korištene u Stand-by aranžmanu MMF-a po kojoj se arrearsima smatraju dospjele obveze koje nisu plaćene u roku 90 dana

Izvor: Ministarstvo financija

2.2.1. Dospjele nepodmirene obveze (arrears)

Potpisivanjem Stand-by aranžmana s Međunarodnim monetarnim fondom Vlada RH preuzela je obvezu izvještavanja o dospjelim nepodmirenim obvezama središnjeg proračuna (arrearsi). Da bi neka obveza bila smatrana arrearsom mora zadovoljiti određene kriterije:

- obveza je utvrđena ukoliko je došlo do transakcije ili događaja kojim nastaje odgovornost za plaćanje pri čemu plaćanje još nije provedeno,
- obveza se priznaje kada je vjerojatno da će doći do odljeva sredstva za sadašnje dugovanje a iznos je pouzdano mjerljiv,
- obveza postaje arrears ukoliko nije podmirena nakon datuma označenog kao datum valute plaćanja (do 2001. godine 90 dana od datuma valute).

Prvi izvještaj o dospjelim nepodmirenim obvezama (arrearsima) predan je za 1999. godinu. Visina obveza na dan 31. prosinca 1999. godine utvrđena je na osnovi podataka koje je Odjel za državno računovodstvo prikupio od svih proračunskih korisnika i izvanproračunskih fondova.

Izvor za ove podatke bili su obrasci BIL proračunskih korisnika državnog proračuna. Navedeni podaci nisu iskazivani prema strukturi obveza, nego kao ukupne neplaćene obveze po pojedinom proračunskom korisniku. Neplaćene obveze na kraju 1999. godine iznosile su 3 193 768 000,00 kuna i ušle su u Knjigu II (Knjigu dugova) kao iznos koji se planira podmiriti iz sredstava planiranih Državnim proračunom za 2000. godinu. Tijekom 2000. godine saldo ovih obveza postupno se smanjivao njihovim plaćanjem.

Visina nepodmirenih obveza na dan 31. prosinca 2000. godine utvrđena je na osnovi podataka koje je ponovo prikupio Odjel za državno računovodstvo. Izvor za podatke opet su bile Bilance proračunskih korisnika na obrascima financijskih izvještaja BIL.

Osnova za utvrđivanje arrearsa je ročnost pojedine obveze. Do 2001. godine arrearsima su smatrane sve obveze koje nisu podmirene u roku od 90 dana od datuma valute plaćanja iskazanih na svakom računu.

Kako je iz Bilance kao financijskog izvještaja nemoguće pročitati ročnost obveze (Bilanca prikazuje ukupno stanje obveza na dan) od proračunskih korisnika traženo je da dostave podatke o svim potvrđenim obvezama prije 1. rujna 2000. godine, a koje nisu bile plaćene do 31. prosinca 2000. godine. Ove obveze uključivale su sve obveze preostale iz Knjige dugova kao i one nastale tijekom 2000. godine.

Iznos ovako utvrđenih nepodmirenih dospjelih obveza (arrearsa) 31. prosinca 2000. godine iznosio je 833 399 000,00 kuna.

Početkom 2001. godine praćenje arrearsa počinje tromjesečno. Arrearsima se smatraju sve obveze koje su dospjele a nisu plaćene do datuma valute plaćanja.

Stanje nepodmirenih dospjelih obveza (arrearsa) na dan 31. ožujka 2001. godine utvrđeno je na način da su se neplaćene obveze podijelile na preostale obveze iz stanja 31. prosinca 2000. godine i obveze koje su nastale tijekom prvog tromjesečja 2001. godine. I dalje se ne prati struktura obveza, nego se podaci prikazuju kao ukupno stanje neplaćenih dospjelih obveza (arrearsa).

Za utvrđivanje stanja u prvoj polovici 2001. godini korišteni su podaci iz obrazaca OBV-1 i OBV-M koji su se prikupljali od proračunskih korisnika državnog proračuna.

Od lipnja 2001. godine Odjel za državno računovodstvo uvodi obvezu mjesečnog izvješćivanja o dospjelim nepodmirenim obvezama (arrearsima) proračunskih korisnika državnog proračuna na obrascu OBV-Ms.

Obrazac OBV-Ms po prvi puta prati dospjele neplaćene obveze po ročnosti ali i po strukturi.

Tako se posebno prikupljaju podaci o dospjelim neplaćenim obvezama (arrearsima) iz prethodnih godina i dospjelim obvezama tekuće godine i to prema rokovima prekoračenja datuma dospelja:

- 1 - 30 dana, 31 - 60 dana, 61 - 90 dana i više od 90 dana.

Prema strukturi obveze se dijele na:

- obveze prema dobavljačima
  - eksterne i
  - međuproračunske
- obveze prema građanima i kućanstvima

Prvo mjesečno izvješće na obrascu OBV-Ms proračunski korisnici predali su za stanje obveza na 30. lipnja 2001. godine. Po prvi puta dobiveni su pojedinačni podaci o dospjelim obvezama za 41 proračunskog korisnika državnog proračuna i 3 izvanproračunska fonda (HZZO, HZMO i HZZ) prema rokovima dospijeca i navedenoj strukturi. Do kraja godine proračunski korisnici predavali su obrazac OBV-Ms za svaki pojedini mjesec.

Iz podataka koji su se dobili kroz obrazac OBV-Ms za prosinac 2001. godine proizašao je i saldo nepodmirenenih dospjelih obveza proračunskih korisnika državnog proračuna na dan 31. prosinca 2001. godine koji je iznosio 506 384 190,00 kuna.

2.3. OSTVARENJE PRIHODA DRŽAVNOG PRORAČUNA U 2001. GODINI

Ukupno ostvareni prihodi u 2001. godini iznosili su 53 503,6 milijuna kuna što je za 19,9% više nego u 2000. godini. Povećanje ukupnih prihoda rezultat je prvenstveno povećanih kapitalnih odnosno privatizacijskih prihoda, koji u odnosu na 2000. godinu rastu 48,3%, ali i iz povećanja poreznih prihoda koji u odnosu na prethodnu godinu rastu 18,4%. Iz istog razloga je došlo do izmjene strukture ukupnih prihoda u korist povećanja udjela kapitalnih, odnosno privatizacijskih prihoda za oko 1,6 postotnih poena, a uz smanjenje udjela neporeznih prihoda (1,5 postotnih poena) i poreznih prihoda (1,1 postotnih poena). Naime, porezni su prihodi u 2000. godini u ukupnim proračunskim prihodima sudjelovali sa 89,5% dok je u 2001. godini njihov udio smanjen na 88,4%. Udio privatizacijskih prihoda u ukupnim prihodima u 2000. godini iznosio je 6,9%, a 2001. godine 8,6%. Treba istaknuti da su ovakva kretanja u strukturi proračunskih prihoda nepoželjna jer se država treba što više oslanjati na svoje izvorne i stalne prihode a manje na privatizacijske prihode koji su povremenog karaktera. Smanjenjem privatizacijskih prihoda, odnosno njihovim nestankom, može doći do fiskalnih problema odnosno do visokih i neodrživih proračunskih deficita.

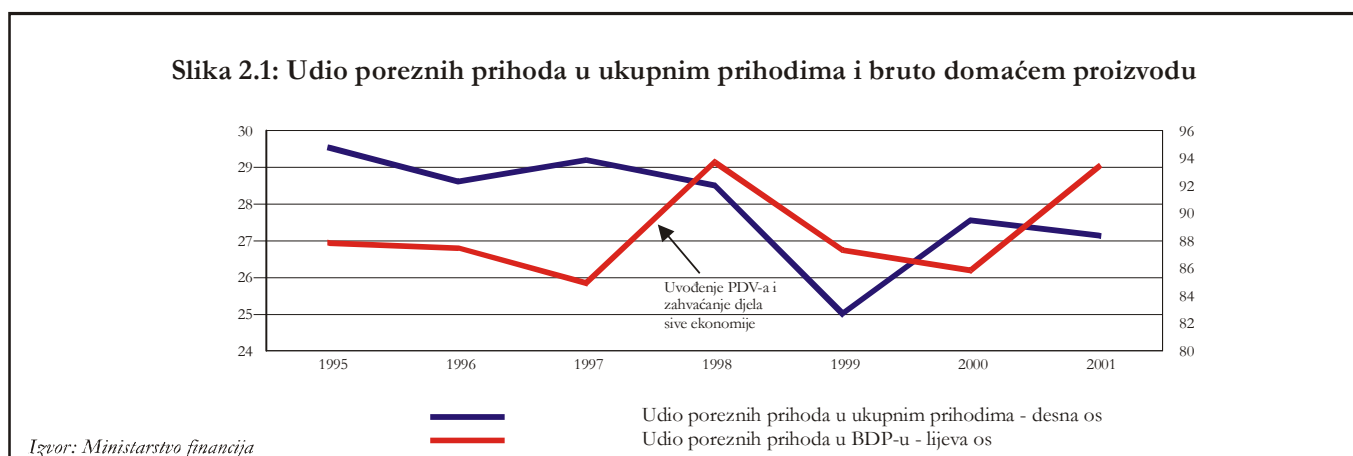
Tabela 2.3: Ostvarenje ukupnih prihoda državnog proračuna i njihov udio u BDP-u

	2000. (000 HRK)	2001. (000 HRK)	2000. % u BDP-u	2001. % u BDP-u
Ukupni prihodi i potpore	44 635 673	53 503 615	29,3	32,8
Porezni prihodi	39 939 019	47 274 031	26,2	29,0
Neporezni prihodi	1 595 938	1 632 279	1,0	1,0
Kapitalni prihodi	3 100 716	4 597 305	2,0	2,8
Potpore	0	0	0	0

Izvor: Ministarstvo financija

2.3.1. POREZNI PRIHODI

Unatoč smanjenju udjela poreznih prihoda u ukupnim proračunskim prihodima njihov se udio u bruto domaćem proizvodu povećao sa 26,2% u 2000. godini na 29,0% u 2001. godini. Činjenica je da su porezni prihodi u 2001. godini, zbog povećane gospodarske aktivnosti bili povećani 18,4% u odnosu na 2000. godinu. U 2001. godini udio ukupnih prihoda u BDP-u iznosi 32,8%, što je porast od 3,6 postotnih poena u odnosu na 2000. godinu kada je taj udio bio 29,3%.

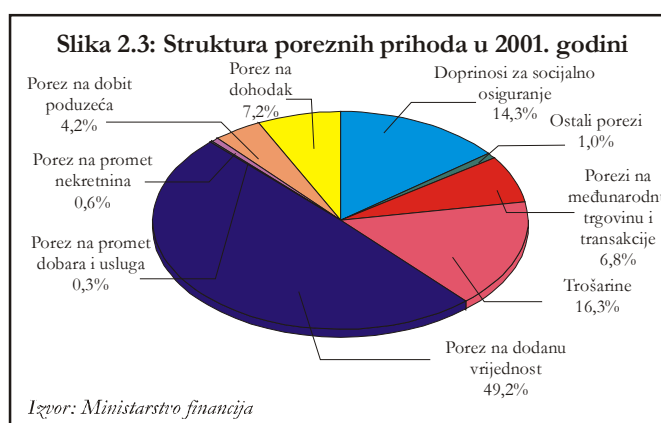
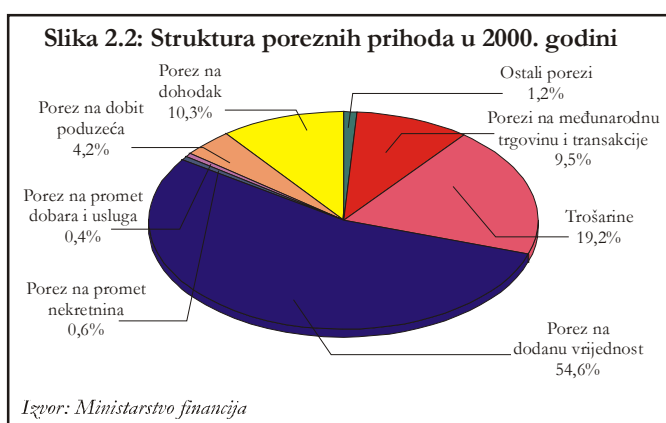
Promjene u hrvatskom poreznom sustavu u 2001. rezultat su aktivnosti Vlade Republike Hrvatske i Hrvatskog sabora koje su se očitovale u donošenju novih i izmjenama i dopunama važećih poreznih zakona.

U promjenama poreznog sustava te aktivnosti su bile značajne jer su donesena četiri nova zakona a izmjene i dopune izvršene su kod osam zakona.

U prosincu 2000. godine Hrvatski sabor je donio novi Zakon o porezu na dohodak, Zakon o porezu na dobit, Zakon o poreznom savjetništvu i novi "krovni" opći porezni zakon koji se primjenjuju od 1. siječnja 2001.

Hrvatski sabor je u drugoj polovici odnosno krajem 2000. i u 2001. donio izmjene i dopune osam poreznih zakona, koji se primjenjuju u 2001., a to su: Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o financiranju jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o porezu na dodanu vrijednost, Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o posebnom porezu na naftne derivate, Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o posebnim porezima na osobne automobile, ostala motorna vozila, plovila i zrakoplove, Zakon o izmjenama Zakona o posebnom porezu na kavu, Zakon o izmjenama Zakona o posebnom porezu na pivo, Zakon o izmjenama Zakona o posebnom porezu na alkohol i Zakon o izmjenama Zakona o posebnom porezu na duhanske proizvode.

Osnovne odrednice tih propisa, bitne promjene kao i razlike u odnosu na dotadašnje propise bit će prikazane u nastavku izvješća. Donošenjem novog Zakona o porezu na dobit i Zakona o porezu na dohodak, a posebice Zakona o poreznom savjetništvu i Općeg poreznog zakona zaokružena je porezna reforma i ustrojen hrvatski porezni sustav transparentan s poreznim sustavima većine europskih zemalja.

Sukladno izmjenama određenih poreza mijenja se i njihov fiskalni značaj. Struktura poreznih prihoda u 2001. godini pokazuje da je u odnosu na 2000. godinu smanjen fiskalni značaj poreza na dohodak, poreza na međunarodnu trgovinu i trošarina. Svoj značaj za državni proračun povećali su porez na dobit, porez na dodanu vrijednost, te porez na promet nekretnina. S obzirom na spomenute izmjene Zakona o porezu na dohodak i porezu na dobit može se očekivati nastavak sličnih trendova.

Porez na dodanu vrijednost

Ukupno ostvareni prihodi od poreza na dodanu vrijednost u 2001. godini iznose 23 266,9 milijuna kuna. U odnosu na 2000. godinu, kada su ovi prihodi iznosili 21 825,3 milijuna kuna, to je porast prihoda od PDV-a za 6,6% što je gotovo na razini nominalnog rasta bruto domaćeg proizvoda (oko 6,8%) u 2001. godini. Ovako uzevši čini se da su prihodi od PDV-a u 2001. godini ostvareni u opsegu u kojem su prema rastu gospodarske aktivnosti i trebali biti ostvareni.

Dobro ostvarenje prihoda od PDV-a u 2001. godini rezultat je zabilježenog gospodarskog rasta, posebice osobne potrošnje kao porezne baze poreza na dodanu vrijednost. Dobra turistička sezona, odnosno turistička potrošnja, također je značajno doprinijela povećanju prihoda od PDV-a.

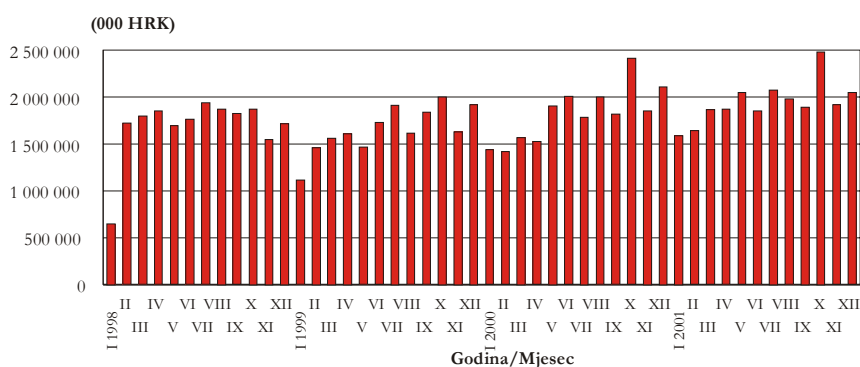
Valja podsjetiti da je u 2001. godini došlo do smanjenja carinskih stopa što je određeno smanjenje porezne baze poreza na dodanu vrijednost. Istina je da je uvoz u 2001. godini rastao po stopi od 15,9%, međutim, najveći dio porasta uvoza odnosi se na osobne automobile uvezene na povlastice (branitelji), te na uvoz kapitalnih dobara kod kojih se porez na dodanu vrijednost vraća kao pretporez. Imajući to u vidu, ostvarenje prihoda od poreza na dodanu vrijednost u danim okolnostima je zadovoljavajuće. Međutim, nesumnjivo bi suzbijanje sive ekonomije na području prikupljanja prihoda od trošarina na duhanske prerađevine i naftne derivate djelovalo u smjeru značajnog porasta prihoda od ovog poreza.

Tijekom 2001. godine došlo je do određenih izmjena u sustavu poreza na dodanu vrijednost, te Zakona o porezu na dodanu vrijednost koji je i tijekom 2000. mijenjan i dopunjavao. Izmjene i dopune su objavljene u Narodnim novinama, broj 54/00 i 73/00. Promjene se dijelom odnose na dio 2000. i na 2001. Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o porezu na dodanu vrijednost objavljen je u Narodnim novinama broj 73/00 - s primjenom od 1. rujna 2000., osim

odredbe o primjeni stope od 0% za usluge organiziranog boravka, koja se počela primjenjivati od 1. siječnja 2001. godine propisano je:

- porezno oslobođenje u članku 11. Zakona (bez prava na odbitak pretporeza) za priređivanje posebnih igara na sreću u igračnicama i automat klubovima te klađenje kao i za usluge javnog prikazivanja filmova te isporuke dobara i usluga samostalnih umjetnika i umjetničkih organizacija,
- propisana su nova porezna oslobođenja pri uvozu dobara, koja se uglavnom odnose na usklađivanje poreznog tretmana uvoza određenih predmeta s carinskim tretmanom, a ista ta oslobođenja propisuje i Šesta smjernica Europske unije (npr. uvoz pismovnih pošiljaka, uvoz dobara od strane povratnika u Hrvatsku, uvoz vlastitih proizvoda s poljoprivrednih površina koje su u susjednim državama u pograničnom području i sl.). Radi se zapravo o uvozu koji s poreznog gledišta ne predstavlja isporuke za krajnju potrošnju. Od porezno relevantnih oslobođenja propisano je oslobođenje pri uvozu donacija humanitarnim organizacijama te drugim ustanovama (zdravstvenim, obrazovnim, kulturnim itd.) te kada ti isti primatelji uvoze dobra koja plaćaju iz primljenih inozemnih novčanih donacija,
- od 1. lipnja 2000. godine uvedena je stopa od 0% za znanstvene časopise,
- propisano je porezno oslobođenje s pravom na odbitak pretporeza za isporuke u slobodne zone i za isporuke dobara i usluga humanitarnim organizacijama i određenim ustanovama i tijelima državne uprave kada se te nabavke financiraju iz primljenih novčanih donacija iz inozemstva (članak 13. Zakona),
- obveza uplate poreza pomaknuta je od 10. dana u tekućem mjesecu na zadnji dan u tekućem mjesecu po proteku obračunskog razdoblja,
- od 1. rujna 2000. godine umjesto poreznog oslobođenja bez prava na odbitak pretporeza (članak 11. Zakona) uvedena je stopa od 0% za usluge javnog prikazivanja filmova,
- od 1. siječnja 2001. godine za usluge organiziranog boravka koje se plaćaju doznakama iz inozemstva (smještaj ili smještaj s doručkom, polupansioni ili puni pansion u svim vrstama komercijalnih ugostiteljskih objekata, usluge agencijske provizije za naprijed navedene usluge, ture, transfere autobusima i plovilima) uvedena je stopa od 0%.

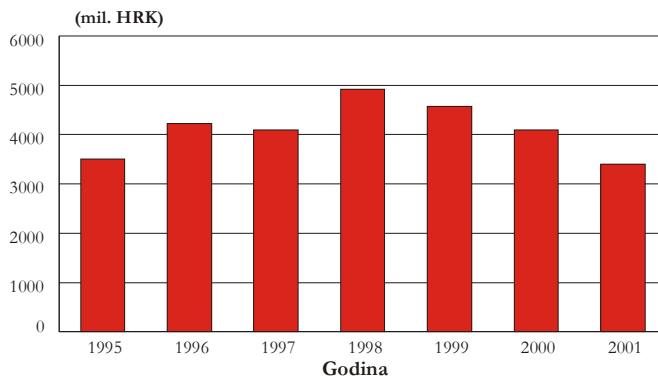
Slika 2.4: Mjesečno kretanje prihoda od PDV-a

Izvor: Ministarstvo financija

Porez na dohodak

Slika 2.5: Kretanje godišnjih prihoda od poreza na dohodak

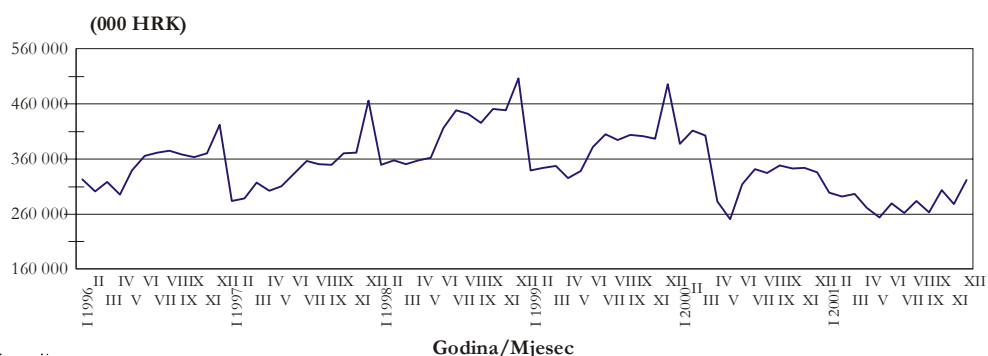

Izvor: Ministarstvo financija

Porezom na dohodak je u 2001. godini u središnji proračun prikupljeno 3 404,4 milijuna kuna prihoda. U odnosu na 2000. godinu to je smanjenje prihoda od ovog poreza za 16,9%. Smanjenje prihoda je rezultat određenih izmjena Zakona o porezu na dohodak koje su se dogodile u 2001. godini.

Porez na dohodak jest porezni oblik kojim se najučinkovitije može djelovati na poboljšanje socijalnog položaja stanovništva, njegovog poreznog rasterećenja, te općenito na povećanje progresivnosti poreznog sustava. Da bi se smanjila regresivnost poreznog sustava i porezno rasteretilo dohotke, te povećalo neto plaće, od 1. travnja 2000. godine osnovni osobni odbitak poreznog obveznika je sa 1 000 kuna povećan na 1 250 kuna. Budući da se prihodi od poreza na dohodak dijele između središnjeg državnog proračuna i jedinica lokalne samouprave, povećanjem neoporezivog dijela dohotka smanjuju se i prihodi jedinica lokalne samouprave od poreza na dohodak. Da se ovo ne bi dogodilo, te da ne bi bio ugrožen financijski položaj jedinica lokalne samouprave, istovremeno s povećanjem osnovnog osobnog odbitka, izvršeno je i povećanje udjela koji od poreza na dohodak ostvaruju jedinice lokalne samouprave. Sve navedeno djelovalo je na smanjenje prihoda od poreza na dohodak središnjeg državnog proračuna.

Slika 2.6: Mjesečno kretanje prihoda od poreza na dohodak

Izvor: Ministarstvo financija

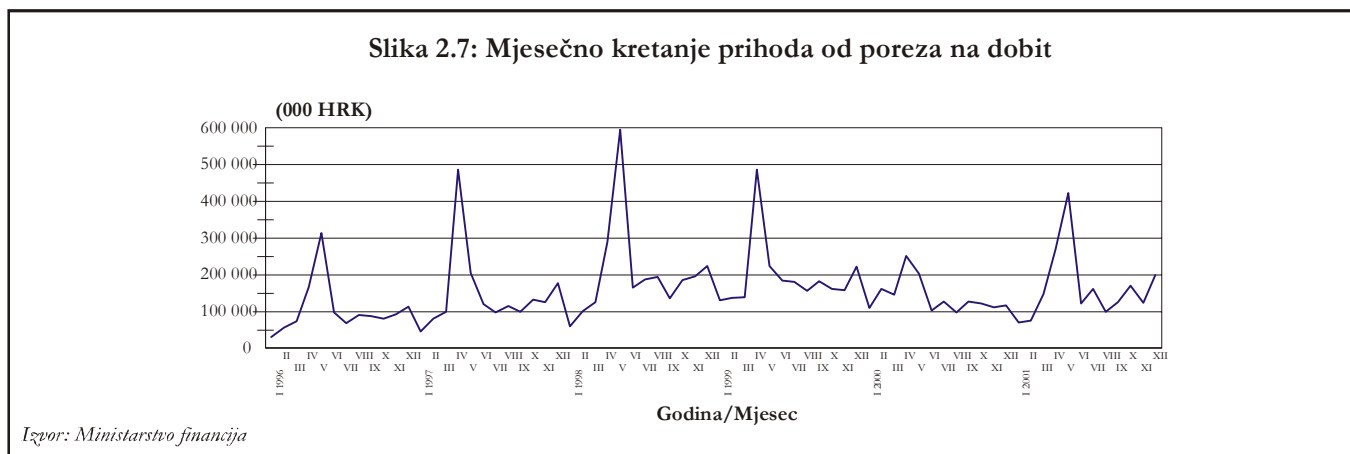
Od 1. siječnja 2001. primjenjuje se novi Zakon o porezu na dohodak koji je objavljen u Narodnim novinama broj 127/00. Ove izmjene su išle u smjeru daljnjeg poreznog rasterećenja dohotka, te davanja jačeg naglaska na načela pravednosti i jednakosti poreznog sustava.

Osnovne odrednice Zakona o porezu na dohodak i bitne promjene u odnosu na Zakon o porezu na dohodak koji je bio na snazi do 31. prosinca 2000. su:

- uvođenje novog oblika dohotka i to od kapitala i od osiguranja. Dohotkom od kapitala, u svjetlu ovog Zakona, podrazumijevaju se primici po osnovi dividendi, udjela u dobiti na temelju udjela u kapitalu i kamata, ostvareni u poreznom razdoblju. Porez na dohodak od dividendi i dohodak od udjela u dobiti na temelju udjela u kapitalu obračunava se i plaća po stopi od 15%. Ukoliko su dividende i udjeli u dobiti iskorišteni za povećanje temeljnog kapitala društva tada se ti iznosi ne smatraju dohotkom od kapitala i na njih se ne plaća porez. Dohotkom se u smislu ovog Zakona ne smatraju ni primici od kamata na kunsku i deviznu štednju, polozi na računima koji su ostvareni od banaka, štedionica i štedno-kreditnih zadruga, primici od kamata po vrijednosnim papirima, te primici od otuđenja financijske imovine ako to nije djelatnost poreznog obveznika. Ovim izuzećima se želi potaknuti štednju i investicije, te zadržavanje dobiti u poduzećima i povećanje temeljnog kapitala društava,
- promjena poreznih stopa i raspona porezne osnovice za primjenu propisanih poreznih stopa od 15%, 25% i 35%. Poreznom stopom od 15% oporezuje se dohodak do visine dvostrukog osnovnog osobnog odbitka. Poreznom stopom od 25% oporezuje se razlika porezne osnovice između dvostrukog i peterostrukog osnovnog osobnog odbitka. Na poreznu osnovicu iznad iznosa peterostrukog osnovnog osobnog odbitka porez se plaća po stopi od 35%,
- povećan je osnovni osobni odbitak na 1 250,00 kuna,
- ukidanje zaštitne kamate kao izdataka koji se porezno priznavao poduzetnicima - fizičkim osobama,
- propisivanje mogućnosti jednokratnog otpisa novonabavljenih dobara dugotrajne imovine poduzetnicima - fizičkim osobama,
- priznavanje novih vrsta izdataka svim obveznicima poreza na dohodak - po osnovi uplaćenih premija osiguranja i po osnovi danih darovanja za propisane svrhe i propisanim osobama,
- propisivanje priznavanja izdatka reprezentacije u visini 30% stvarno nastalog poduzetnicima fizičkim osobama,
- propisivanje dodatnih olakšica i oslobođenja - po osnovi zapošljavanja novih zaposlenika, isplaćenih nagrada učenicima za vrijeme praktičnog rada i naukovanja i na područjima posebne državne skrbi,
- propisivanje pojednostavljenja utvrđivanja i oporezivanja dohotka od imovine što ga ostvaruju fizičke osobe iznajmljivanjem nekretnina najmoprimcima u poslovne svrhe,
- izmjena oblika i sadržaja godišnje porezne prijave, potrebnih priloga i izvješća, a i izmjena svih obrazaca propisanih za dohodak.

Porez na dobit

Porezom na dobit u 2001. godini ostvareno je 1 987,2 milijuna kuna, što je u odnosu na 2000. godinu 18,7% više. Ovo možemo objasniti dobrim poslovanjem hrvatskih poduzeća u 2000. godini, zato što se porez na dobit u tekućoj godini plaća na temelju poslovnog rezultata iz prethodne godine. Udio poreza na dobit poduzeća u ukupnim porezima u 2001. godini ostao je na istoj razini kao i prethodne godine (4,2%).

Zajedno s izmjenama Zakona o porezu na dohodak, izmijenjen je i sustav poreza na dobit, te su ova dva poreza međusobno usklađena. Do izmjena Zakona o porezu na dobit došlo je zbog htijenja da se hrvatski porezni sustav učini što transparentnijim, jednostavnijim i konkurentnijim. Ovo je, između ostalog, jedna od mjera kojom se želi privući strane investitore, potaknuti ulaganje, investicije i zapošljavanje. Od 1. siječnja 2001. primjenjuje se novi Zakon o porezu na dobit koji je objavljen u Narodnim novinama broj 127/00.

Osnovne odrednice odnosno bitne promjene i razlike pri oporezivanju dobiti u odnosu na propise koji su vrijedili do 31. prosinca 2000. godine su:

- smanjena porezna stopa sa 35% na 20%. Stopa od 20% jedna je od najnižih stopa poreza na dobit među svim tranzicijskim i europskim zemljama. Pored izmjene porezne stope izmijenjen je i način utvrđivanja porezne osnovice poreza na dobit. Prema starom Zakonu dobit se definirala kao iznos razlike između vlastitog kapitala na kraju i na početku razdoblja. Za razliku od toga prema novom Zakonu dobit se definira kao razlika između prihoda i rashoda u poreznom razdoblju što je mnogo bliže načinu na koji je isto definiran u drugim tržišnim gospodarstvima,
- daje se mogućnost jednokratnog otpisa opreme i poslovnih zgrada nabavljenih u poreznom razdoblju,
- posebne porezne olakšice date su za područja od posebne državne skrbi gdje se porezna stopa umanjuje ovisno o skupini u kojoj se pojedino područje nalazi,
- darovanja (donacije) za određene namjene i određene korisnike, priznaju se kao porezni rashod do visine od 2% od prihoda koji je donator ostvario prethodne godine, a može i veći iznos po posebnom programu,
- porezno se priznaje 30% rashoda za reprezentaciju,
- plaća se porez po odbitku po stopi od 15% na naknade koje tuzemni porezni obveznik plaća u inozemstvo na ime određenih troškova, te pri isplati dividendi i udjela iz dobiti, te kamata (osim kamata na bankovne i robne zajmove),
- priznaje se porezna olakšica za iznose plaća novouposlenih, poticaji i porezne olakšice propisane u drugim propisima, objedinjene su u novom Zakonu,
- ukinuta zaštitna kamata.

Prihodi od trošarina

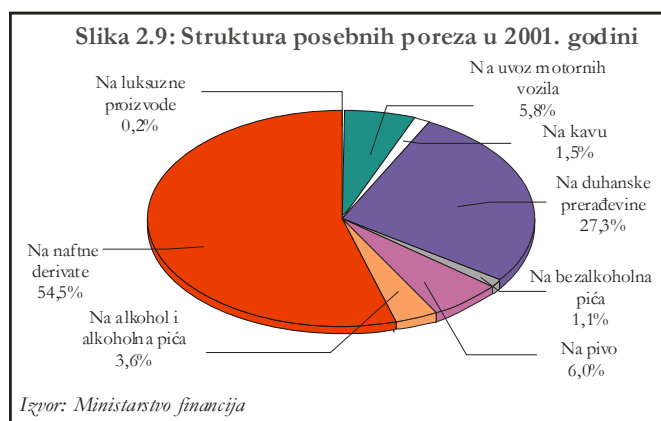
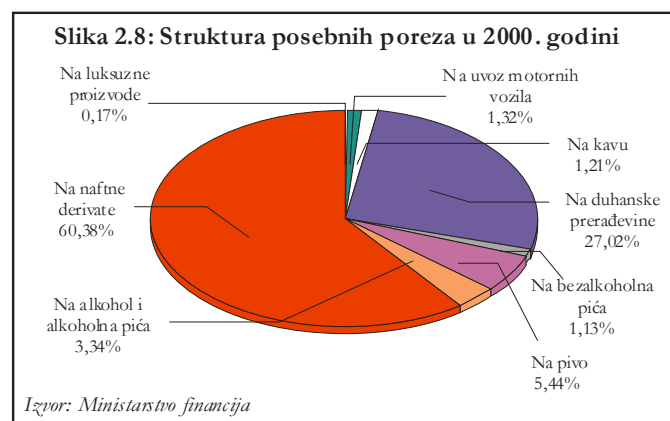
Prihodi od posebnih poreza ili trošarina su u 2001. godini iznosili 7 698,9 milijuna kuna što je na približno istoj razini kao i prethodne godine, a time i njihov značaj za ukupne proračunske prihode ostaje približno isti. Udio prihoda od posebnih poreza je u ukupnim poreznim prihodima sa 19,2 u 2000. pao na 16,3% u 2001. godini. Posebni porezi su jednostavni za ubiranje te povećavaju progresivnost odnosno pravednost poreznog sustava. Naime, pretpostavka je da grupe proizvođača koje su obuhvaćene posebnim porezima više kupuju građani s većim primanjima.

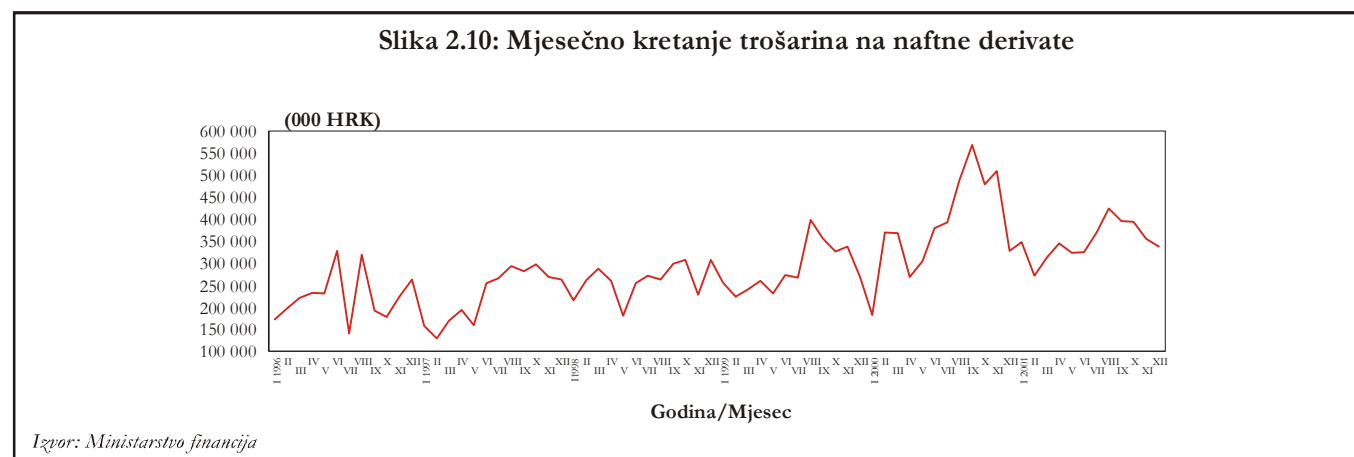
Tabela 2.4: Kretanje prihoda od posebnih poreza

(000 HRK)	Ostvarenje					
	1996.	1997.	1998.	1999.	2000.	2001.
Trošarine ukupno	5 390 785	5 404 837	5 896 787	6 160 719	7 673 256	7 698 897
na naftne derivate	2 691 840	2 728 346	3 169 770	3 432 957	4 632 799	4 194 437
na alkohol i alkoholna pića	197 623	176 681	176 897	168 335	256 120	275 916
na pivo	262 080	279 086	277 889	276 782	417 177	464 630
na bezalkoholna pića	108 737	110 255	83 182	84 658	86 499	87 751
na duhanske preradevine	2 039 532	1 999 988	1 983 435	1 969 920	2 073 693	2 098 557
na kavu	68 704	74 959	76 807	77 648	92 545	115 691
na uvoz motornih vozila	22 269	35 522	128 806	149 423	101 186	446 584
na luksuzne proizvode	0	0	0	996	13 237	15 331

Izvor: Ministarstvo financija

U strukturi posebnih poreza najznačajniju ulogu imaju posebni porezi na naftne derivate. Ovim je porezima u 2001. godini prikupljeno 4 194,4 milijuna kuna što je preko 54% prihoda od posebnih poreza. U odnosu na 2000. godinu prihodi od posebnih poreza na naftu smanjeni su 9,5%. Udio ostalih trošarina u ukupnim trošarinama ostao je na približno istoj razini kao prethodne godine, izuzev trošarina na uvoz motornih vozila, čiji udio raste za 4,5 postotnih poena.

U Zakonu o posebnom porezu na naftne derivate koji je objavljen u Narodnim novinama 55/00, a primjenjuje se od 1. srpnja 2000. propisani su veći iznosi posebnih poreza po litri motornih benzina i dizelskih goriva (dok je za ostale naftne derivate iznos posebnog poreza ostao nepromijenjen), te porezne olakšice za dizelsko gorivo (eurodizel) koje koriste ratari i ribari po posebnim propisima. Propisano je da se može uvoziti samo ono eurodizelsko gorivo koje je obojeno plavom bojom, uz dodatak indikatora (markera). Eurodizel-dizelsko gorivo obojeno plavom bojom smije se prodavati samo osobama kojima je županijski ured nadležan za poslove poljoprivrede, odnosno Ministarstvo poljoprivrede i šumarstva izdalo odobrenje za obavljanje gospodarskog ribolova na moru, te na temelju toga im izdaju obrazac za kontrolu potrošnje eurodizel-dizelskoga goriva. Pravo na korištenje eurodizel-dizelskog goriva obojenog plavom bojom mogu koristiti poljoprivrednici za pogon poljoprivrednih strojeva koji ne moraju biti u njihovu vlasništvu.

Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o posebnom porezu na naftne derivate koji je objavljen u Narodnim novinama 101/00 uređuju se, od 21. listopada 2000., uvjeti prodaje eurodizela-dizelskog goriva obojenog plavom bojom i ulja za loženje (EL i LS).

Poslije trošarina na naftne derivate, za prihode državnog proračuna, najznačajnije su trošarine na duhanske proizvode. Ovim je trošarinama u 2001. godini ostvareno 2 098,6 milijuna kuna proračunskih prihoda. U odnosu na 2000. godinu prihodi od ovih trošarina su povećani za 1,2%. Udio trošarina na duhan u ukupnim trošarinama u 2001. godini iznosi 27,3% i na približno je istoj razini kao i prethodne godine, kada je iznosio 27,0%. Međutim, još uvijek je razvijeno sivo tržište cigareta, pa je rezultat toga velika šteta za državni proračun.

Slika 2.11: Mjesečno kretanje trošarina na duhanske prerađevine

Izvor: Ministarstvo financija

Zakonom o izmjenama Zakona o posebnom porezu na duhanske proizvode objavljen u Narodnim novinama broj 55/00 propisani su veći iznosi posebnog poreza na cigarete, dok se iznosi posebnog poreza na ostale duhanske proizvode (duhan za pušenje, cigare, cigarilose) nije mijenjao.

Ostalim trošarinama je u 2001. godini prikupljeno 1 405,9 milijuna kuna što je oko 18,3% ukupnih trošarina. To čini porast ostalih trošarina od 45,4% u 2001. godini u odnosu na 2000.

Udio trošarina na uvoz motornih vozila u ukupnim trošarinama povećan je sa 1,3% 2000. godine na 5,8% u 2001. godini. Razlog ovome djelomično je u tome što su početkom lipnja 2001. godine ukinute povlastice za uvoz automobila invalidima braniteljima, pa je zbog toga naglo povećan uvoz automobila u prvoj polovici 2001. što je, između ostalog rezultiralo skokom državnih prihoda od trošarina na uvoz motornih vozila, te općenito, snažnim porastom vrijednosti uvoza u prvoj polovici 2001. godine.

Najznačajnija izmjena u Zakonu o posebnim porezima na osobne automobile, ostala motorna vozila, plovila i zrakoplove (Narodne novine broj 55/00) koji se primjenjuje od 1. lipnja 2000. očituje se u novom načinu utvrđivanja porezne osnovice i iznosa posebnih poreza na osobne automobile i motocikle. Prije ovih izmjena posebni porez na osobne automobile i motocikle bio je propisan u apsolutnom iznosu ovisno o snazi motora, mjereno u kilovatima. Prema izmjenama Zakona osnovicu za obračun posebnog poreza čini prodajna cijena osobnog automobila, odnosno motocikla. Iznos posebnog poreza značajno se smanjio kod vozila koja imaju nižu cijenu, a veliku snagu.

Od 1. siječnja 2001. Zakonom o izmjenama i dopunama zakona o posebnim porezima na osobne automobile, ostala motorna vozila, plovila i zrakoplove (Narodne novine broj 127/00) uveden je novi način oporezivanja rabljenih automobila i motocikla odnosno propisana je nova tabela za oporezivanje automobila i motocikla.

Zakonom o izmjenama Zakona o posebnom porezu (Narodne novine broj 55/00) propisan je veći iznos posebnog poreza na kavu i prerađevine od kave od 1. lipnja 2000.

Zakonom o izmjenama Zakona o posebnom porezu na pivo (Narodne novine broj 55/00) propisan je veći iznos posebnog poreza na pivo i bezalkoholno pivo od 1. lipnja 2000.

Zakonom o izmjenama Zakona o posebnom porezu na alkohol (Narodne novine broj 55/00) od 1. lipnja 2000. propisan je veći iznos posebnog poreza na alkohol.

Od 1. kolovoza 2001. Zakonom o izmjenama Zakona o posebnom porezu na alkohol (Narodne novine broj 67/01) smanjen je iznos posebnog poreza na alkohol ili alkoholna pića po litri u njima sadržanog apsolutnog alkohola. Osim toga, posebni porez na alkoholna pića ne plaća se na isporuke fakultetima, institutima i drugim znanstvenim ustanovama koje alkohol koriste za obavljanje nastavne i znanstvene djelatnosti. Posebni porez na alkohol i alkoholna

pića ne plaća se niti pri isporukama domaćeg i uvoznog alkohola i alkoholnih pića u opskrbna skladišta za smještaj robe namijenjene opskrbi brodova ili drugih prijevoznih sredstava prema carinskim propisima.

Proizvođači alkohola i alkoholnih pića (osim fizičkih osoba vlasnika poljoprivrednog zemljišta, ako iz vlastite stvari za vlastite potrebe proizvode manje od 40 litara apsolutnog alkohola godišnje, po poljoprivrednom domaćinstvu) obvezni su Poreznoj upravi, u roku od 8 dana prije početka proizvodnje, prijaviti djelatnost proizvodnje alkohola i alkoholnih pića, te postrojenja za njihovu proizvodnju.

Prihodi od carina

Tijekom 2001. godine prihodi od carina su iznosili 3 215,4 milijuna kuna. Carinski prihodi su u 2001. godini u odnosu na 2000. smanjeni za 15,3%. Smanjenje carinskih prihoda je rezultat smanjenja carinskog opterećenja uvoza. Carine su smanjivane u srpnju (na industrijske proizvode) i studenom (na poljoprivredne proizvode) 2000. godine. Daljnja smanjenja carinskih stopa uslijedila su 1. siječnja 2001. godine. S 1. siječnjem 2001. godine na snagu je stupio ugovor o slobodnoj trgovini s Republikom Slovenijom i Bosnom i Hercegovinom. Također je potpisan ugovor o slobodnoj trgovini s Mađarskom koji je stupio na snagu 1. travnja 2001. godine. Slijedom toga, carinski prihodi će u budućnosti sve više gubiti svoj fiskalni značaj. Udio carinskih prihoda u ukupnim poreznim prihodima pada sa 9,5% u 2000. na 6,8% u 2001. godini.

Uz spomenute izmjene poreznih zakona, u 2001. godini izmijenjeni su i Opći porezni zakon, te Zakon o financiranju jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave.

Od 1. siječnja 2001. primjenjuje se Opći porezni zakon (Narodne novine br. 127/00). Opći porezni zakon novina je u našem pravnom i poreznom sustavu i predstavlja kodifikaciju našeg poreznog prava. Načelo kodifikacije poreznog prava prihvaćaju mnogi pozitivni pravni sustavi zemalja Europske unije, pa po uzoru na njih to čini i Republika Hrvatska, radi pravne sigurnosti poreznih obveznika i pravnog uređenja postupanja poreznih tijela.

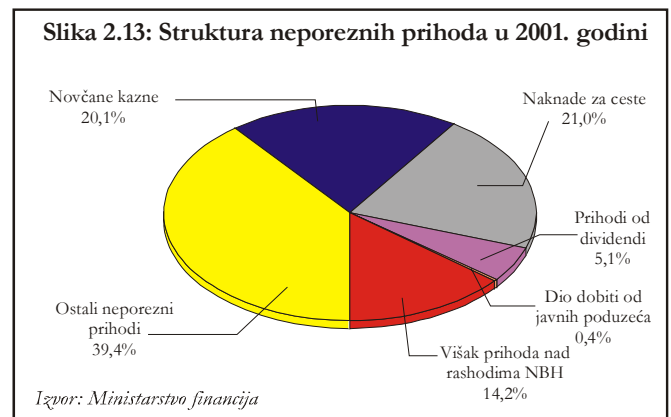
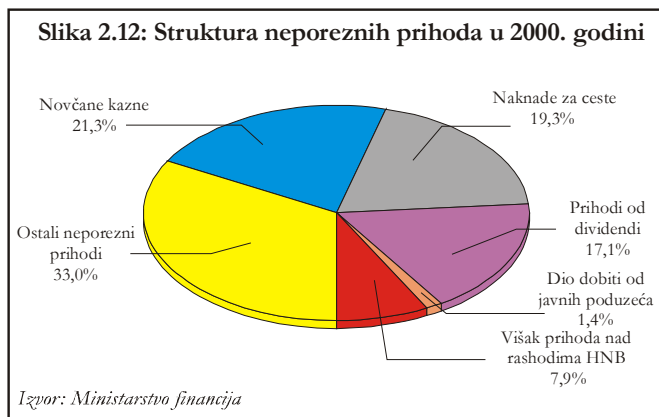
Opći porezni zakon na jedinstven način uređuje porezno-pravne odnose u Republici Hrvatskoj to jest prava i obveze poreznog tijela i poreznog obveznika u poreznom postupku. Opći porezni zakon po prvi puta pravno uređuje i postupak izvanjskog nadzora kao dijela porezno-pravnog odnosa, zatim uređuje ovršni postupak te postupak po pravnim lijekovima.

Zakon o financiranju jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave tijekom 2001. mijenjan je dva puta. Izmjene i dopune toga Zakona objavljene su u Narodnim novinama, broj: 59/01 i 107/01. Nove su odredbe donijele sljedeće, osnovne promjene:

- osiguravaju se sredstva za određene funkcije što su posebnim zakonima iz područja osnovnog školstva, zdravstva i socijalne skrbi prenesene u nadležnost jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave,
- uređuje se raspodjela zajedničkih poreza između države, županije, gradova i općina, s time da se razlika nedostajućih sredstava osigurava iz sredstava potpora izravnjanja,
- proširuje se fiskalni kapacitet jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave povećanjem pojedinih poreznih oblika na lokalnoj razini, te propisivanje mogućnosti uvođenja novih oblika poreza kao što su: porez na neobrađeno obradivo poljoprivredno zemljište, porez na nekoristene poduzetničke nekretnine te porez na neizgrađeno građevno zemljište,
- ukida se porez na reklame i porez na priređivanje zabavnih i športskih priredaba, ali je uveden porez na automate za zabavne igre,
- neki od postojećih poreza (porez na cestovna motorna vozila i plovila, porez na nasljedstva i darove, porez na tvrtku) uređeni su na nešto drugačiji način,
- dana je mogućnost svim općinama i gradovima da uvedu prirez porezu na dohodak.

2.3.2. NEPOREZNI PRIHODI

Neporezni prihodi su u 2001. godini iznosili 1 632,3 milijuna kuna što je u odnosu na 2000. godinu povećanje od 2,3%. Pojedinačno najznačajniji neporezni prihod u 2001. godini bile su naknade za ceste, koje čine 21,1% ukupnih neporeznih prihoda, te novčane kazne koje su činile 20,2% neporeznih prihoda. Naknada za ceste prikupljeno je 344,7 milijuna kuna, što je 11,7% više nego prethodne godine. Višak prihoda nad rashodima HNB-a u 2001. godini u odnosu na 2000. porastao je za 85%. Prihodi od dobiti javnih poduzeća, koji su negativni, najvećim su dijelom uzrok ukupnog smanjenja neporeznih prihoda. Prihodima od dividendi u 2001. godini je ostvareno 83,4 milijuna kuna što je u odnosu na 2000. godinu smanjenje od čak 3,3 puta. Sigurno je da će se u budućnosti sve više gubiti fiskalni značaj neporeznih prihoda, a privatizacijom javnih i državnih poduzeća presahnut će, do sada, najizdašniji izvor neporeznih prihoda.

2.3.3. KAPITALNI PRIHODI

U ukupnim proračunskim приходima kapitalni prihodi su u 2001. godini sudjelovali sa 8,6%, što čini 1,6 postotnih poena više negoli 2000. godine, pa i značaj kapitalnih prihoda u državnom proračunu raste u odnosu na 2000. godinu. Ostvarenje kapitalnih prihoda u 2001. godini u iznosu od 4 597,3 milijuna kuna je znatno ispod prvotno planiranog iznosa od 8 771 milijuna kuna, što znači da su kapitalni prihodi na razini od svega 52,4% u odnosu na prvotno planirane. Prvim rebalansom ovaj je iznos smanjen na 6 771 milijun kuna, a drugim na 5 681 milijun. Na taj način ostvareno je 80,9% iznosa planiranog drugim rebalansom proračuna, u listopadu 2001. Ostvareni kapitalni prihodi u 2001. godini čine 2,8% BDP-a. Najveći dio prihoda od privatizacije odnosi se na prodaju 16% HT-a, u vrijednosti od 500 milijuna eura, uz dodatno oslobađanje sredstava u vrijednosti od 46 milijuna dolara, koji su od 1999. godine bili vezani prethodno sklopljenim ugovorom između Vlade i DT-a. Izostanak planiranih prihoda od privatizacije premostilo se emisijom obveznica na domaćem tržištu od 1,3 milijarde kuna, zaduživanjem kod inozemnih banaka (200 milijuna kuna), te upisom trezorskih zapisa (300 milijuna kuna).

Prema međunarodnim standardima (GFS Manual) vođenja statistike javnih financija privatizacijske prihode se ne tretira kao proračunske prihode, nego kao jedan od izvora financiranja deficita. Privatizacijski prihodi nisu trajnog karaktera, a njihova privremenost stvara opasnost da se nestankom ovih prihoda rashodna strana neće moći u kratkom roku prilagoditi smanjenju prihodne strane što otvara velike deficite, povećava zaduženost, te dovodi do svih drugih negativnosti koje iz toga proizlaze, stoga se nije dobro oslanjati na ovu vrstu prihoda. Zbog činjenice da se Hrvatska zadnjih godina ipak značajno oslanjala na ovu vrstu prihoda, potrebno je uložiti napore k smanjenju javnih rashoda da bi se doveli u ravnotežu s proračunskim приходima (bez privatizacijskih prihoda).

2.4. OSTVARENJE RASHODA DRŽAVNOG PRORAČUNA U 2001. GODINI

Ostvareni ukupni rashodi i posudbe umanjene za otplate središnjeg državnog proračuna su u 2001. godini iznosili 57 812,8 milijuna kuna, što je oko 0,6% manje od planiranog drugim rebalansom. U odnosu na 2000. godinu proračunski su rashodi nominalno povećani 13,9%, a kao udio u bruto domaćem proizvodu su sa 32,3% u 2000. godini povećani na 35,5% u 2001. godini.

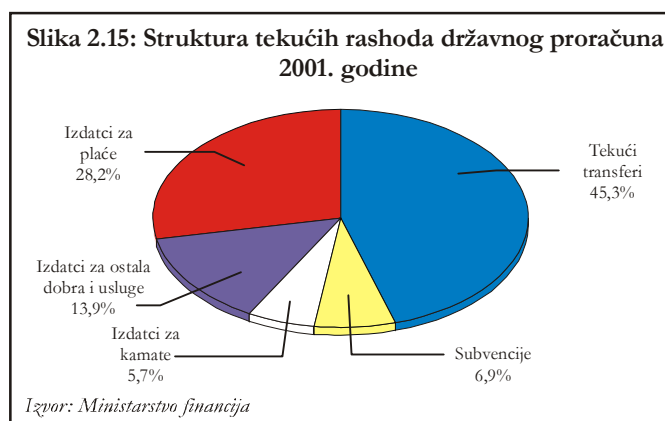
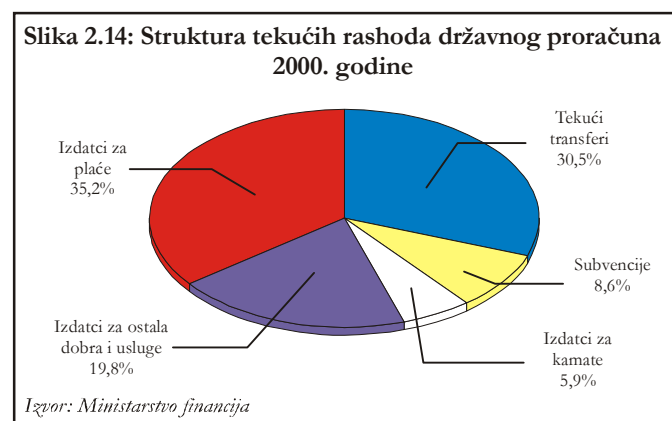
Tabela 2.5: Rashodi državnog proračuna

(000 HRK)	Proračun 2001.	Rebalans 2001.	Rebalans II 2001.	Ostvarenje 2001.	Ostvarenje (struktura)	Ostvarenje Udio u BDP-u
Ukupni rashodi i posudbe umanjene za otplate	49 679 912	58 138 242	58 138 242	57 812 764	100,0	35,5
Rashodi za dobra i usluge	21 386 427	21 386 427	22 129 774	22 220 759	38,4	13,6
Plaćanje kamata	3 330 826	3 330 826	3 231 354	3 015 312	5,2	1,9
Subvencije	3 807 155	3 807 155	3 684 805	3 656 037	6,3	2,2
Transferi	15 389 403	23 487 733	24 018 712	23 927 112	41,4	14,7
Kapitalni rashodi	4 936 001	5 296 001	4 350 596	3 904 056	6,8	2,4
Posudbe umanjene za otplate	830 100	830 100	723 002	1 089 489	1,9	0,7

Izvor: Ministarstvo financija

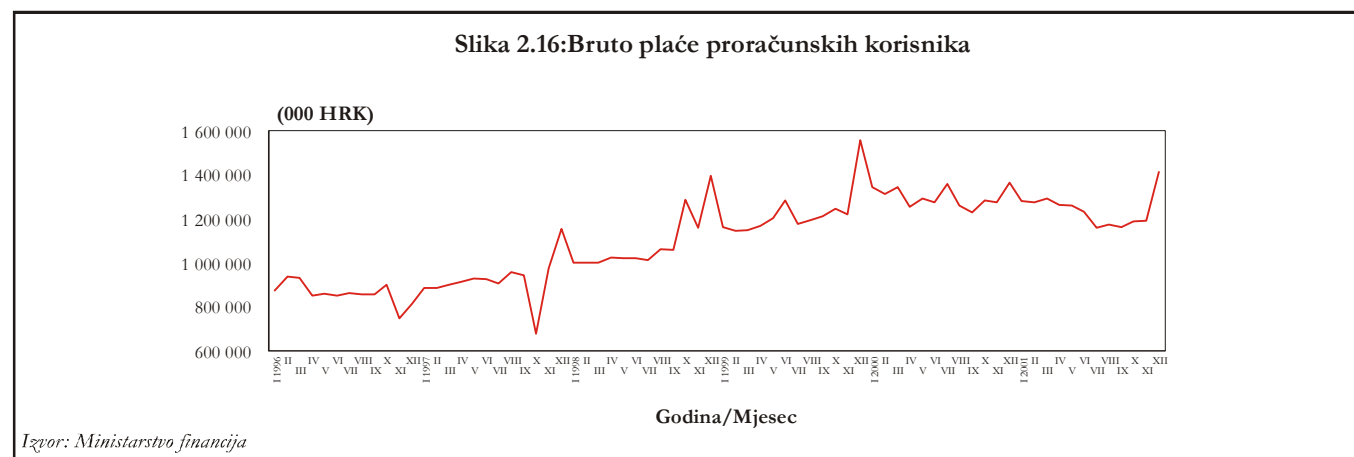
2.4.1. TEKUĆI RASHODI

Tekući rashodi su u 2001. godini iznosili 52 819,2 milijuna kuna što je porast od 19,4% u odnosu na 2000. godinu. U ukupnoj strukturi rashoda tekući rashodi su u 2001. godini sudjelovali sa 91,4%, dok je njihov udio u 2000. godini iznosio 87,2%. Očito je da se udio tekućih rashoda u ukupno ostvarenim rashodima povećava.

Najveća stavka u okviru tekućih rashoda u 2001. godini bili su tekući transferi. Proračunom za 2001. godinu tekući transferi su znatno povećani i to za 77,1%. Ovo se prije svega događa zbog povećanog transfera mirovinskom fondu koji je povećan za 37%, a što je najvećim dijelom rezultat donošenja Zakona o povećanju mirovina. Ovim se Zakonom dijelom izvršava odluka Ustavnog suda od 12. svibnja 1998. godine. Ono što je najvažnije je da se temeljem ovog zakona povećavaju primanja starih i socijalno najugroženijih kategorija stanovništva i dijelom im se vraća ono što su već ranije trebali primiti temeljem Zakona o mirovinskom i invalidskom osiguranju.

Sljedeća stavka u okviru tekućih rashoda su izdaci za dobra i usluge na koje je u 2001. godini utrošeno 38,4% ukupnih proračunskih rashoda. U okviru ovih izdataka, najveći dio čine izdaci za plaće proračunskih korisnika. Početkom 2001. godine Vlada je odlučila provesti jednu od bitnih mjera za smanjenje rashoda, a to je racionalizacija plaća u državnoj administraciji. Ukupna masa plaća proračunskih korisnika u 2001. godini je iznosila 14 877,9 milijuna kuna što je za 4,5% manje nego u 2000. godini. Međutim, plaće korisnika u 2001. godini su iznad planiranih drugim rebalansom za oko 1,0%. Prebačaj od 150 milijuna kuna najvećim je dijelom rezultat isplate božićnica i dara za djecu u prosincu 2001. godine. Usporedo sa smanjenjem mase plaća Vlada je započela i racionalizaciju broja zaposlenih u državnoj administraciji u Ministarstvu unutarnjih poslova.

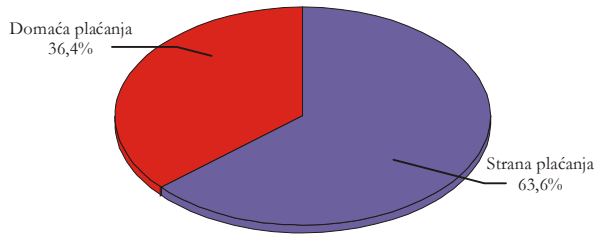

Na kupovine ostalih dobara i usluga u 2001. godini utrošeno je 7 342,8 milijuna kuna što je 0,8% manje od planiranog drugim rebalansom ili 16,1% manje nego u 2000. godini. Smanjenje ovih dviju stavki najbolje govori o poduzetim mjerama štednje i smanjenja državne potrošnje.

Izdaci za kamate iznosili su 3 015,3 milijuna kuna što je u odnosu na prethodnu godinu porast od 16,0%. Domaća plaćanja kamata porasla su 10,4% u odnosu na 2000. godinu i u 2001. iznose 1 043,1 milijun kuna.

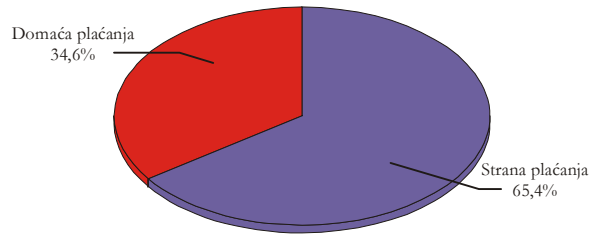
Inozemna plaćanja kamata su u 2001. godini povećana 19,2%. Tako su u 2001. godini inozemna plaćanja kamata iznosila 1 972,2 milijuna kuna, a 2000. 1 654,2 milijuna kuna.

Slika 2.17: Struktura plaćenih kamata u 2000. godini

Izvor: Ministarstvo financija

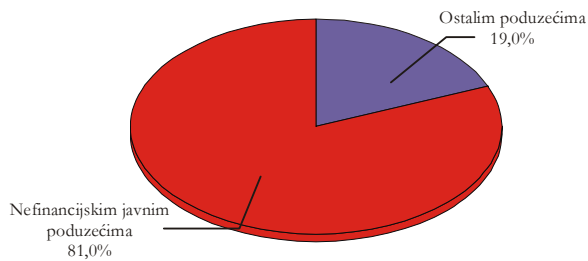
Slika 2.18: Struktura plaćenih kamata u 2001. godini

Izvor: Ministarstvo financija

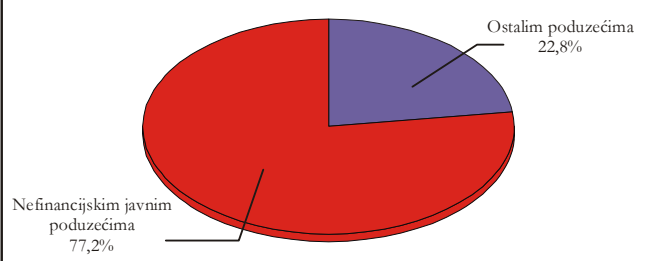
Subvencije iz središnjeg državnog proračuna su tijekom 2001. godine iznosile 3 656,0 milijuna kuna ili 3,9% manje nego u 2000. godini. U 2001. godini smanjene su subvencije nefinancijskim javnim poduzećima i to za 8,4% i iznose 2 822,1 milijuna kuna, dok su subvencije ostalim poduzećima povećane 15,4% i u 2001. godini iznose 833,9 milijuna kuna. Ovo smanjenje subvencija nefinancijskim javnim poduzećima, najvećim dijelom je rezultat smanjenja subvencija Hrvatskim željeznicama, poljoprivredi i turizmu. Subvencije poljoprivredi su u 2001. godini iznosile 2 231,8 milijuna kuna, što je na razini planiranog za 2001.

Slika 2.19: Struktura subvencija državnog proračuna u 2000. godini

Izvor: Ministarstvo financija

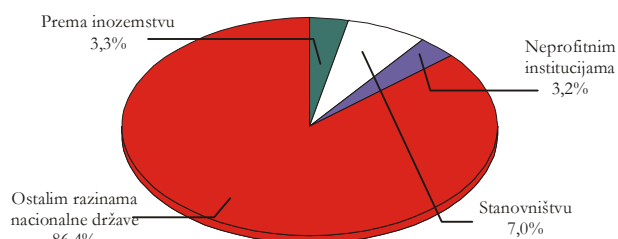
Slika 2.20: Struktura subvencija državnog proračuna u 2001. godini

Izvor: Ministarstvo financija

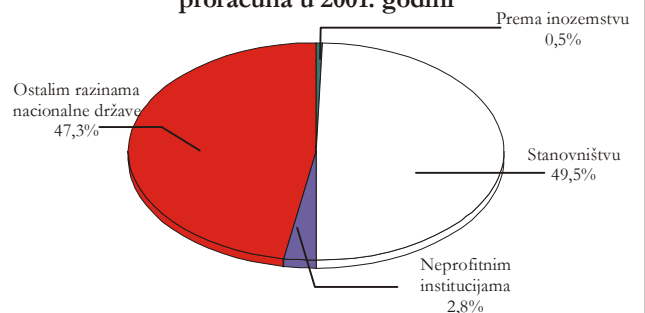
Stavka koja je svih proteklih godina, pa tako i u 2001. godini, bilježila visoke stope rasta su tekući transferi. Njihov porast u 2001. u odnosu na 2000. godinu iznosi čak 77,1. Najveći pritisak na ovako snažan porast tekućih transfera dolazi od izvanproračunskih fondova. Ovo se prije svega odnosi na Hrvatski zavod za mirovinsko i Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje, čiji je težak financijski položaj proteklih godina zahtijevao sve veće transfere iz državnog proračuna, a također je i posljedica uključivanja mirovinskog fonda u sustav državne riznice od sredine 2001. godine, ali i povećanja izdataka za mirovine zbog vraćanja duga umirovljenicima. Ukupni transferi su iznosili 23 927,1 milijuna kuna. Osim mirovina na snažan porast transfera utjecali su i izdaci za dječji doplatak koji su sa 1 251,4 milijuna kuna u 2000. godini porasli na 2 463,6 milijuna kuna što predstavlja porast od gotovo 100%. Porast ovih transfera povećao je raspoloživi dohodak stanovništva što je pozitivno djelovalo na porast osobne potrošnje. Sve navedeno rezultiralo je porastom transfera stanovništvu koji su u 2001. godini iznosili 11 833,1 milijuna kuna, što je u odnosu na 2000. godinu (kad su iznosili 948,9 milijuna kuna) porast od više nego 12 puta. Povećanje bilježe i transferi neprofitnim institucijama i to za 53,3%.

Slika 2.21: Struktura tekućih transfera državnog proračuna u 2000. godini

Izvor: Ministarstvo financija

Slika 2.22: Struktura tekućih transfera državnog proračuna u 2001. godini

Izvor: Ministarstvo financija

Transferi ostalim razinama nacionalne države u 2001. godini smanjeni su 3,1% u odnosu na prethodnu godinu i iznose 11 318,1 milijun kuna, a pad bilježe i transferi prema inozemstvu koji u 2001. godini iznose 112,4 milijuna kuna i u odnosu na prethodnu godinu smanjeni su za 75,1%.

2.4.2. KAPITALNI RASHODI

Tabela 2.6: Kapitalni rashodi državnog proračuna

	Ostvarenje (000HRK)		Struktura (%)		Udio u BDP-u (%)	
	2000.	2001.	2000.	2001.	2000.	2001.
Nabavka fiksnih kapitalnih sredstava	2 705 316	1 495 464	50,8	38,3	1,8	0,9
Kupovina zaliha	0	0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kupovina zemljišta i nematerijalne imovine	514 144	282 892	9,6	7,2	0,3	0,2
Kapitalni transferi	2 110 600	2 125 700	39,6	54,4	1,4	1,3
Kapitalni rashodi – ukupno	5 330 060	3 904 056	100,0	100,0	3,5	2,4

Izvor: Ministarstvo financija

Kapitalni rashodi središnjeg državnog proračuna su u 2001. godini iznosili 3 904,1 milijuna kuna što je u odnosu na 2000. godinu smanjenje od 26,8%. Ukupno smanjenje prije svega je rezultat Vlade politike smanjenja ukupnih državnih rashoda, te smanjenja investicijske uloge države. Slijedom toga, nabavka fiksne kapitalne imovine je sa 2 705,3 milijuna kuna u 2000. godini smanjena na 1 495,5 milijuna kuna u 2001. godini, što je pad od 44,7%. Značajna smanjenja zabilježile su gotovo sve važnije stavke na kapitalnim rashodima poput izgradnje cesta, obnove, izgradnje i obnove škola, investicijskog održavanja, nabavke građevinskih objekata itd. Značajno smanjenje bilježi i kupovina zemljišta i nematerijalne imovine i to za 45,0%. Kapitalni transferi ostali su na približno istoj razini kao i 2000. godine i iznose 2 125,7 milijuna kuna, a prethodne godine iznosili su 2 110,6 milijuna kuna. Struktura kapitalnih rashoda u 2001. u odnosu na 2000. ponešto je izmijenjena. Tako udio nabavke fiksnih kapitalnih sredstava u ukupnim kapitalnim rashodima pada sa 50,8% u 2000. godini na 38,3% u 2001. Kapitalni transferi povećali su svoj udio u ukupnim transferima sa 39,6% 2000. na 54,4% 2001. godine. Kapitalni rashodi su jedna od stavki ukupnih rashoda na kojima je učinjena značajna ušteda 2001. godine.

2.4.3. POSUDBE UMANJENE ZA OTPLATE

Posudbe umanjene za otplate su u 2001. godini iznosile 1 089,5 milijuna kuna, što je 50,7% više nego što je predviđeno drugim rebalansom, a u odnosu na 2000. godinu ova stavka manja je za 7,4%. U strukturi ukupnih rashoda, posudbe umanjene za otplate imaju najmanje učešće (1,9%).

2.5. RASHODI DRŽAVNOG PRORAČUNA PO FUNKCIONALNOJ KLASIFIKACIJI

Klasifikacijom proračunskih rashoda po funkciji omogućava se analiziranje namjene pojedinih kategorija javnih rashoda. Ova klasifikacija ujedno omogućava međunarodnu usporedivost pojedinih kategorija rashoda jer uklanja organizacijske razlike među državama. Ukupno promatrano, može se reći da su u 2001. godini, osim smanjenja izdataka za obrazovanje i kulturu, što je svakako jednokratnog karaktera, zabilježena pozitivna kretanja u restrukturiranju javnih rashoda. Ovakva kretanja će, uz manje izmjene, biti nastavljena i u narednim godinama. Država će više izdvajati za obrazovanje, znanost, kulturu, tehnologiju i druge proizvodne rashode koji će imati pozitivne učinke na budući gospodarski razvoj, a manje na poslove i usluge obrane, te javnog reda i sigurnosti, što je u skladu sa racionalizacijom državnih rashoda.

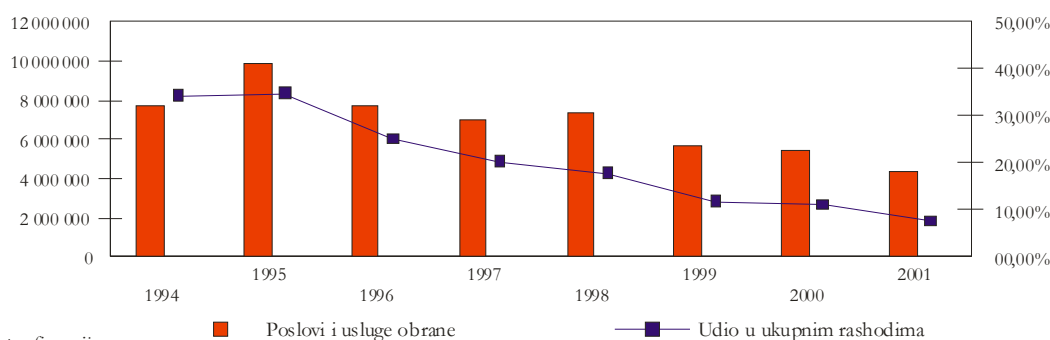
Tabela 2.7: Rashodi državnog proračuna po funkcionalnoj klasifikaciji – udio u ukupnim rashodima

(%)		Ostvarenje		Udio u BDP-u	
		2000.	2001.	2000.	2001.
I.	Ukupni rashodi	100	100	32,5	34,8
1.	Opće javne usluge	5,9	5,3	1,9	1,8
2.	Poslovi i usluge obrane	11,1	7,6	3,6	2,7
3.	Poslovi javnog reda i sigurnosti	10,5	8,4	3,4	2,9
4.	Poslovi i usluge obrazovanja	13,3	11,6	4,3	4,0
5.	Poslovi i usluge zdravstva	0,7	0,5	0,2	0,2
6.	Socijalno osiguranje i zaštita	30,2	44,3	9,8	15,4
7.	Poslovi stanovanja i komunalnih djelatnosti	3,6	3,0	1,2	1,0
8.	Rekreacijski, kulturni i religijski poslovi i usluge	1,8	1,7	0,6	0,6
9.	Poslovi i usluge vezani za gorivo i energiju	-	-	-	-
10.	Poljoprivreda, šumarstvo, ribolov i lov	3,5	2,9	1,1	1,0
11.	Rudarstvo, industrija i građevinarstvo	1,3	0,8	0,4	0,3
12.	Poslovi i usluge prometa i veza	10,0	5,5	3,2	1,9
13.	Ostali ekonomski poslovi i usluge	1,6	1,5	0,5	0,5
14.	Troškovi koji nisu klasificirani u glavne grupe	6,6	7,0	2,2	2,4

Izvor: Ministarstvo financija

Tijekom 2001. godine su nastavljeni, u prijašnjim godinama započeti, trendovi u kretanju rashoda za pojedine državne funkcije. Ovo se prije svega odnosi na rashode za poslove i usluge obrane. Njihov je udio sa 11,1% u 2000. godini smanjen na 7,6% u 2001. godini. Ovakvo kretanje je razumljivo jer se nastoji rashode za obranu u Republici Hrvatskoj svesti na razinu rashoda koje imaju razvijene zemlje. Slijedom toga, ovakva kretanja rashoda za obranu nastaviti će se i u narednim godinama. Slična kretanja proteklih godina bilježe i izdaci za opće javne usluge. Njihov se udio u ukupnim rashodima, kao i u bruto domaćem proizvodu iz godine u godinu smanjuje. Stvaranjem male i efikasne državne administracije, što je cilj u restrukturiranju državne uprave, rashodi za njeno funkcioniranje će se dalje smanjivati. Rashodi za poslove javnog reda i sigurnosti u 2001. godini također su smanjeni u odnosu na 2000. godinu za 8,2%, te se i njihov udio u ukupnim rashodima smanjio, što je također pozitivan trend.

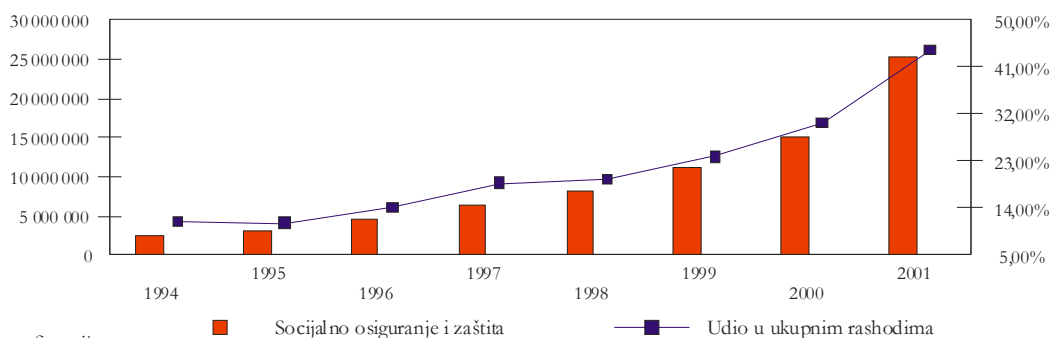
Slika 2.23: Poslovi i usluge obrane

Izvor: Ministarstvo financija

Kretanja započeta u prijašnjim godinama nastavili su i rashodi za socijalno osiguranje i zaštitu. Njihov se udio u ukupnim rashodima iz godine u godinu povećava, a 2001. godine dosegnuo je 44,3%, što je povećanje od 14,1 postotnih poena u odnosu na 2000. godinu. Udio ovih rashoda u bruto domaćem proizvodu povećan je sa 9,8% u 2000. na 15,4% u 2001. godini. Očito je da razni socijalni programi i zaštita ugroženih kategorija stanovništva poput nezaposlenih, osoba s niskim primanjima te prognanika i izbjeglica sve više opterećuju državni proračun. Poseban teret za državni proračun predstavljaju sve veći transferi mirovinskom, zdravstvenom i fondu dječjeg doplata. Upravo iz navedenog proizlazi nužnost ukupnih reformi u Hrvatskoj. Udio poslova i usluga zdravstva u ukupnim rashodima ostaje na približno istoj razini kao i 2000. godine, pa je i njihov udio u BDP-u na istoj razini. Restrukturiranjem gospodarstva, te poticanjem gospodarskog rasta, proizvodnje i izvoza mora se djelovati u smjeru povećanja zaposlenosti i društvenog blagostanja, a povezano s tim, smanjenja nezaposlenih i socijalno ugroženih kategorija stanovništva, kojima su potrebni razni socijalni transferi. Ovo je jedini način da se smanji teret koji za državni proračun predstavljaju socijalni programi i transferi.

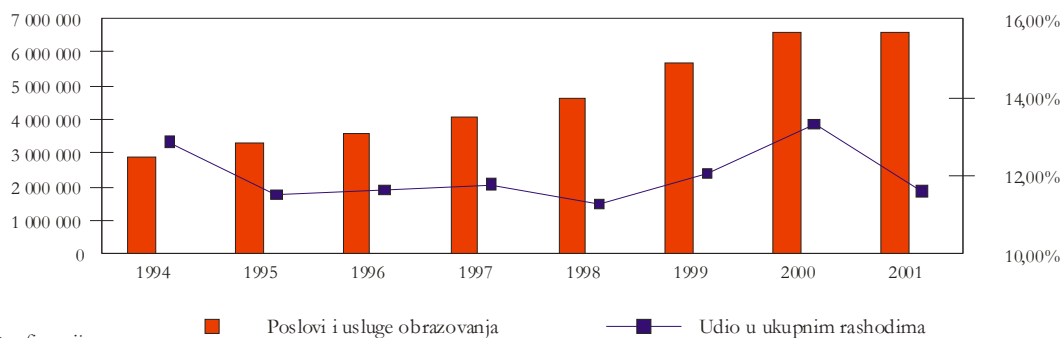
Slika 2.24: Socijalno osiguranje i zaštita

Izvor: Ministarstvo financija

Negativna kretanja bilježimo kod rashoda za poslove i usluge obrazovanja. Njihov udio u ukupnim rashodima se sa 13,3% u 2000. godini smanjio na 11,6% u 2001. godini. Ovakvo kretanje rashoda za obrazovanje nije poželjno, već je potrebno povećanje značaja ove vrste rashoda s aspekta budućeg gospodarskog rasta. Udio ovih rashoda pada i u postotku od BDP-a i to sa 4,3% u 2000. godini na 4,0% u 2001. Ovo kretanje je suprotno od kretanja rashoda za obrazovanje u razvijenim zemljama.

Slika 2.25: Poslovi i usluge obrazovanja

Izvor: Ministarstvo financija

Rashodi za poslove stanovanja i komunalnih djelatnosti, za rekreacijske, kulturne i religijske poslove i usluge, za poljoprivredu, šumarstvo, ribolov i lov, za industriju, rudarstvo i građevinarstvo, poslove i usluge prometa i veza, te ostale ekonomske poslove i usluge također gube na udjelu u ukupnim rashodima, što nadalje rezultira smanjenjem njihova udjela u BDP-u. Smanjenje rashoda za poljoprivredu, šumarstvo i ribolov posljedica je smanjenih subvencija poljoprivredi. Troškovi koji nisu klasificirani, obuhvaćaju prvenstveno rashode za tuzemne i inozemne kamate (s porastom zaduživanja raste i ta vrsta rashoda), zatim rashode vezane za emisiju vrijednosnih papira i povećanje zajmova, te prijenose općeg karaktera između raznih državnih razina.

III. KONSOLIDIRANA SREDIŠNJA DRŽAVA

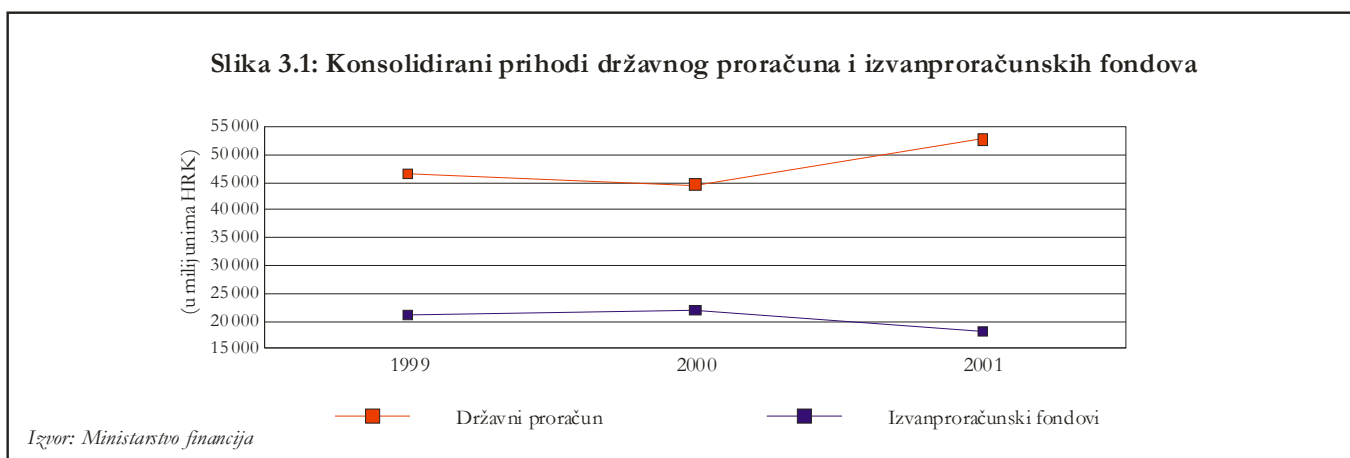
*Prilog priredili: Stanko Kršlović, Zavod za makroekonomske analize i planiranje
Ivanka Kukin, Uprava za pripremu i konsolidaciju proračuna*

3.1. KONSOLIDIRANA SREDIŠNJA DRŽAVA

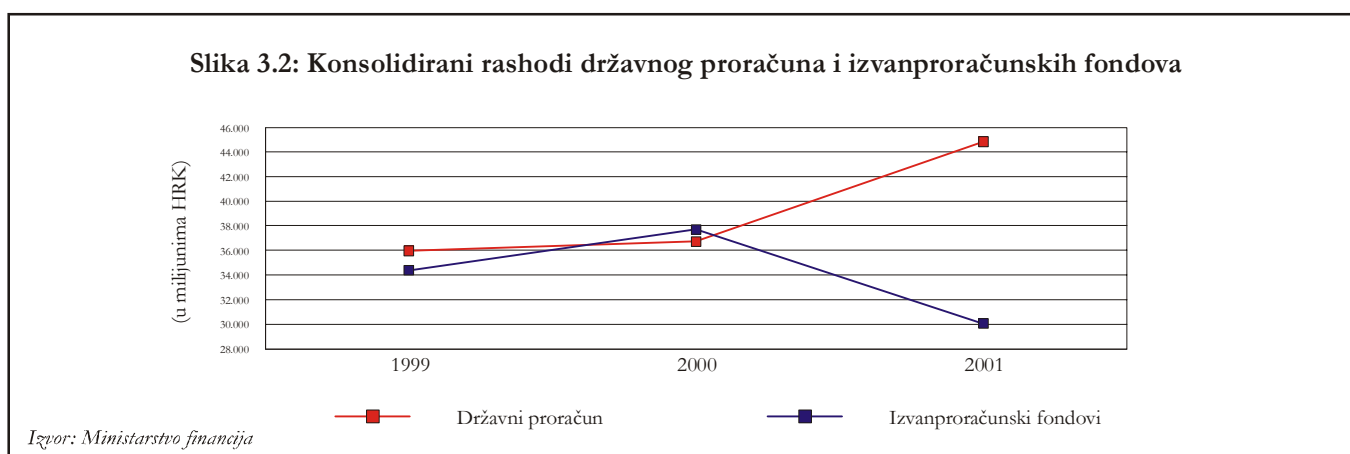
Mjerenom rashodima konsolidirane središnje države, veličina javnog sektora u Republici Hrvatskoj iznosila je u prosjeku 37,6% bruto domaćeg proizvoda u periodu od 1991. do 1993. dok u razdoblju od 1997. do 1999. godine iznosi 46,6%. Već 1999. godine, udio rashoda konsolidirane središnje države u bruto domaćem proizvodu je iznosio 49,3% bruto domaćeg proizvoda. Udio rashoda konsolidirane središnje države u BDP-u pada u 2000. godini na 48,8% te također u 2001. godini kada iznosi 46%, kao posljedica restriktivne fiskalne politike.

U skladu s Državnim proračunom i Financijskim planovima izvanproračunskih fondova za 2001. godinu, ukupni su prihodi konsolidirane središnje države prvotno planirani u iznosu od 73 526,9 milijuna kuna. Udio konsolidiranih prihoda središnjeg proračuna u ukupnim planiranim prihodima konsolidirane središnje države iznosio je 67,5%, a konsolidirani prihodi izvanproračunskih fondova preostalih 32,5 %. Tijekom godine, prvotni plan je promijenjen dva puta uslijed provedenih izmjena i dopuna državnog proračuna. Prema novom planu s kraja 2001. godine, ukupni su prihodi planirani u iznosu od 70 835,6 milijuna kuna, od čega je 75,5% udio središnjeg proračuna, a 24,5% izvanproračunskih fondova.

Prema novom planu s kraja 2001. godine, ukupni rashodi konsolidirane središnje države su planirani u iznosu od 75 116,5 milijuna kuna, od čega je 60,2% udio konsolidiranih rashoda središnjeg proračuna, a 39,8% udio konsolidiranih rashoda izvanproračunskih fondova.

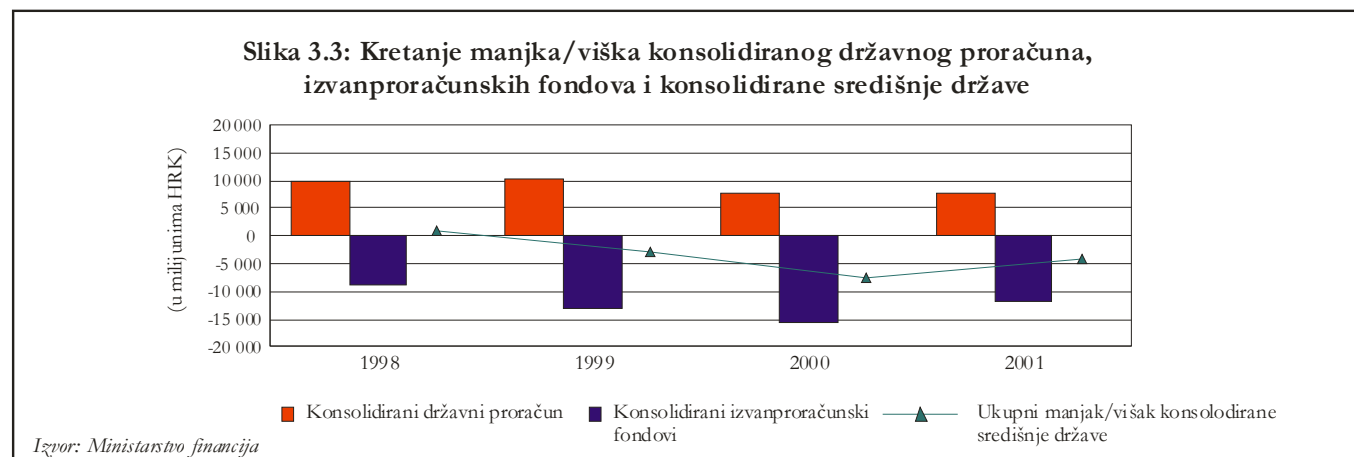
Ukupni prihodi konsolidirane središnje države su u 2001. godini ostvareni u visini od 70 845,6 milijuna kuna, što predstavlja 0,1% veće izvršenje od planiranog iznosa. Udio ukupnih prihoda konsolidirane središnje države u bruto domaćem proizvodu iznosio je 43,48% (taj je udio iznosio 42,5% u prethodnoj godini). Ukupni su rashodi konsolidirane središnje države ostvareni u iznosu od 74 869,1 milijuna kuna, što predstavlja 99,7% planiranog za 2001. godinu. Godina 2001. je druga godina za redom u kojoj se smanjuje udio rashoda konsolidirane središnje države u bruto domaćem proizvodu (46%).

I u 2001. godini je nastavljen trend bržeg porasta konsolidiranih prihoda središnjeg proračuna u odnosu na konsolidirane prihode izvanproračunskih fondova i to u prvom redu zbog uključivanja doprinosa za mirovinsko osiguranje u sustav državne riznice. Konsolidirani prihodi državnog proračuna dosegli su razinu od 32,37% (28,4% u 2000.), dok su prihodi izvanproračunskih fondova dosegli razinu od 11,1% (14% u 2000.) bruto domaćeg proizvoda.

U 2000. godini, konsolidirani rashodi izvanproračunskih fondova su ostvareni na razini koja je premašila iznos konsolidiranih rashoda središnjeg proračuna kao posljedica sve većeg oslanjanja izvanproračunskih fondova na transfere središnjeg proračuna. Uslijed strukturnih promjena poduzetih u 2001. godini, ovaj se odnos promijenio te je udio konsolidiranih rashoda središnjeg proračuna u bruto domaćem proizvodu u 2001. godini iznosio 27,5%, dok je udio konsolidiranih rashoda izvanproračunskih fondova iznosio 18,5%.

Ukupni manjak konsolidirane središnje države u 2001. godini je iznosio 4 023,5 milijuna kuna (2,48% BDP-a), dok je u 2000. godini manjak ostvaren u visini od 7 697,3 milijuna kuna, odnosno 4,9% BDP-a. I dalje se nastavlja trend ostvarivanja konsolidiranog viška središnjeg proračuna koji je u 2001. godini iznosio 7 902,9 milijuna kuna, što iznosi 4,85% bruto domaćeg proizvoda. Izvanproračunski fondovi i nadalje ostvaruju konsolidirani manjak te je taj manjak u 2001. godini iznosio 11 926,4 milijuna kuna (7,33% BDP-a), što je za 3 675,6 milijuna kuna manje nego u 2000. godini. Pojedinačno, najveći manjak je ostvario Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje u iznosu od 6 318,5 milijuna kuna. Slijedi Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje sa 2 858,2 milijuna kuna te Sredstva doplatka za djecu sa 2 461,9 milijuna kuna manjka (konsolidirani prikaz).

Najznačajniji prihodi konsolidirane središnje države i nadalje ostaju porez na dodanu vrijednost, prihodi od obveznih doprinosa za mirovinsko i zdravstveno osiguranje te doprinosi za nezaposlene. Od ovih vrsta prihoda, u 2001. godini, prikupljeno je ukupno 45 801 milijuna kuna što iznosi čak 72,6% poreznih odnosno 64% ukupnih prihoda konsolidirane središnje države. Porezno opterećenje je u Republici Hrvatskoj još uvijek relativno visoko u usporedbi s ostalim tranzicijskim zemljama i iznosi gotovo 39% bruto domaćeg proizvoda.

Tabela 3.1: Porezni prihodi konsolidirane središnje države (% BDP-a)

	1994.	1995.	1996.	1997.	1998.	1999.	2000.	2001.
Porezni prihodi	40,1	41,4	41,5	40,3	43,5	41,0	39,7	38,7
Direktni porezi	17,8	19,0	19,7	19,4	19,7	19,0	17,4	17,3
Porez na dohodak	3,7	3,6	3,9	3,3	3,6	3,2	2,7	2,1
Doprinosi	13,3	14,3	14,5	14,4	14,1	13,9	13,5	13,8
Porez na dobit	0,7	1,0	1,2	1,4	1,8	1,7	1,1	1,2
Porez na promet nekretnina	0,1	0,1	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2
Indirektni porezi	22,4	22,4	21,8	20,9	23,8	22,0	22,2	21,4
Porez na promet	15,1	13,0	12,5	12,2	1,4	0,3	0,1	0,1
PDV	...	...	...	...	14,7	14,0	14,3	14,3
Trošarine	3,1	5,0	5,0	4,3	4,2	4,2	5,0	4,7
Porez na međunarodnu trgovinu	4,0	4,0	3,7	3,8	3,1	3,1	2,6	2,0
Ostali porezi	0,2	0,3	0,6	0,6	0,4	0,3	0,3	0,3

Izvor: Ministarstvo financija za Government Finance Statistics, MMF

Promatrajući rashode konsolidirane središnje države po ekonomskoj klasifikaciji, vidljivo je da se najveći dio rashoda odnosi na stavku transfera stanovništvu i to čak 39% ukupnih rashoda konsolidirane središnje države. Slijede rashodi za plaće i nadnice sa 24% te rashodi za ostale kupovine dobara i usluga sa 20% udjela u ukupnim rashodima konsolidirane središnje države. Zajedno, na ove tri stavke, otpada čak 83% ukupnih rashoda konsolidirane središnje države.

Tabela 3.2: Ukupni rashodi konsolidirane središnje države (% BDP-a)

	1994.	1995.	1996.	1997.	1998.	1999.	2000.	2001.
Ukupni rashodi	40,2	44,7	44,8	43,9	45,8	48,7	48,0	45,3
Tekući rashodi	37,3	41,1	39,5	39,3	41,0	43,3	44,1	42,6
Plaće i nadnice	9,7	11,3	10,5	10,3	10,9	11,8	11,8	10,8
Ostale kupovine dobara i usluga	14,5	14,9	12,8	10,8	11,1	9,9	10,9	9,0
Plaćanje kamata	1,3	1,4	1,1	1,4	1,5	1,6	1,8	2,0
Subvencije	2,0	1,8	1,9	1,9	2,4	2,4	2,5	2,2
Tekući transferi	9,7	11,6	13,2	14,9	15,2	17,6	17,1	18,5
Kapitali rashodi	2,9	3,6	5,3	4,6	4,8	5,4	3,9	2,7

Izvor: Ministarstvo financija za Government Finance Statistics, MMF

3.2. IZVANPRORAČUNSKI FONDOVI

U 2001. godini izvanproračunski fondovi su također pod utjecajem složene opće ekonomske situacije koja se odražava na svim segmentima gospodarstva. Uslijed rastuće nezaposlenosti (što smanjuje prinose od doprinosa), zaostajanja poreznih prihoda (proračuna), poteškoća u priljevu likvidnih sredstava i plaćanjima te smanjenje osnovice za izračun plaća državnih službenika, izvršavanje obveza izvanproračunskih fondova je znatno otežano. Usvajaju se brojne izmjene u okvirima pojedinih izvanproračunskih fondova.

Ukupni prihodi svih izvanproračunskih fondova u 2001. godini ostvareni su na razini od 31 106,9 milijuna kuna, dok su u istom periodu ostvareni rashodi iznosili 30 837,06 milijuna kuna. Dakle, izvanproračunski su fondovi tijekom promatrane godine ostvarili višak u iznosu od 269,8 milijuna kuna (nekonsolidirano). Najznačajniji događaj u 2001. godini, odnosi se na uključivanje doprinosa za mirovinsko osiguranje u sustav Državne riznice.

3.2.1. Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje

Negativan trend kretanja pokazatelja sustavne ovisnosti, nastavljen je i u 2001. godini, tako da je krajem godine jednog umirovljenika doprinosima financiralo 1,36 aktivnih osiguranika. Prosječno je u 2001. godini bilo 1 026 054 korisnika mirovina, dok je u prosincu taj broj iznosio 1 030 595. Prosječni broj aktivnih osiguranika je tijekom godine iznosio 1 404 754, dok je u prosincu 2001. godine broj aktivnih osiguranika iznosio 1 402 102.

Broj korisnika mirovina rastao je nešto brže nego broj aktivnih osiguranika što je uglavnom posljedica povećanja broja nezaposlenih osoba tijekom 2001. godine (broj nezaposlenih osoba u 2001. godini raste 6% u odnosu na 2000. godinu).

Prosječna mirovina u prosincu 2001. iznosila je 1 494,80 kuna. Udio prosječne mirovine u neto plaći svih zaposlenih u Republici Hrvatskoj je u prosincu 2001. godine iznosio 41,73%. U strukturi mirovina, najveći udio čine starosne mirovine 56,4%, zatim invalidske mirovine 22,8% i obiteljske mirovine 20,8% (31. prosinca 2001. godine).

Udio mirovinskih izdataka u bruto domaćem proizvodu konstantno raste još od 1992. godine. Od tadašnjih 7,7%, narastao je na gotovo 14% u 2001. godini (prosjeak zemalja OECD-a je oko 10% BDP-a). Rastući troškovi mirovinskog sustava utječu na stabilnost i intenzitet gospodarskog rasta Republike Hrvatske.

Ukupan broj novih umirovljenika u 2001. godini iznosio je 41 762, što predstavlja smanjenje od 5,3% u odnosu na broj mirovina ostvarenih u 2000. godini. Izmjena Zakona o mirovinskom osiguranju podrazumijeva promjenu u definiciji invalidnosti, tako da je u 2000. i 2001. godini značajno smanjen broj invalidskih mirovina.

Tabela 3.3: Broj korisnika mirovina stečenih pod povoljnijim uvjetima, kraj razdoblja

	1998.	1999.	2000.	2001.
Borci Narodnooslobodilačkog rata	76 636	73 466	72 382	70 712
Mirovine radnika MUP-a	12 791	12 816	13 679	14 257
Mirovine bivšeg Izvršnog vijeća Sabora	144	126	125	100
Mirovine HAZU	87	79	81	82
Mirovine Hrvatske domovinske vojske	35 614	34 090	33 932	32 672
Pripadnici bivše JNA	16 667	16 217	15 784	15 467
Bivši politički zatvorenici	3 972	5 668	5 976	5 893
Saborski zastupnici	119	112	119	121
Hrvatska vojska	2 237	2 364	2 769	3 783
Hrvatski branitelji	22 612	26 110	28 551	29 300
UKUPNO	170 879	171 048	173 398	172 387

Napomena: Bez korisnika mirovina ostvarenih u republikama bivše SFRJ

Izvor: HZMO

Korisnici starosne mirovine su u 2001. godini u prosjeku imali 31 godinu mirovinskog staža, korisnici invalidske mirovine 23 u prosjeku te korisnici obiteljske mirovine u prosjeku 26 godina mirovinskog staža.

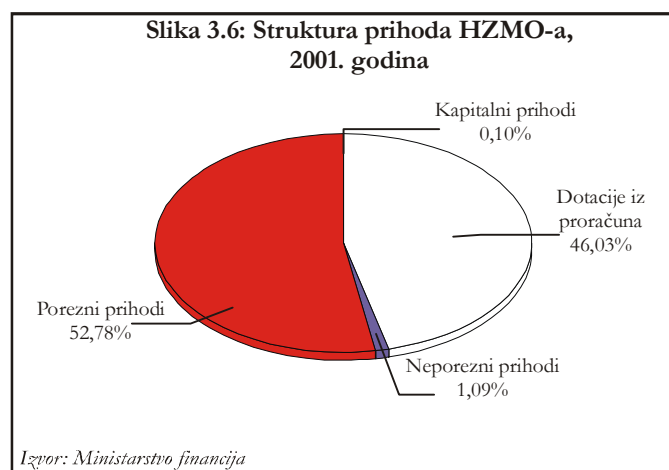
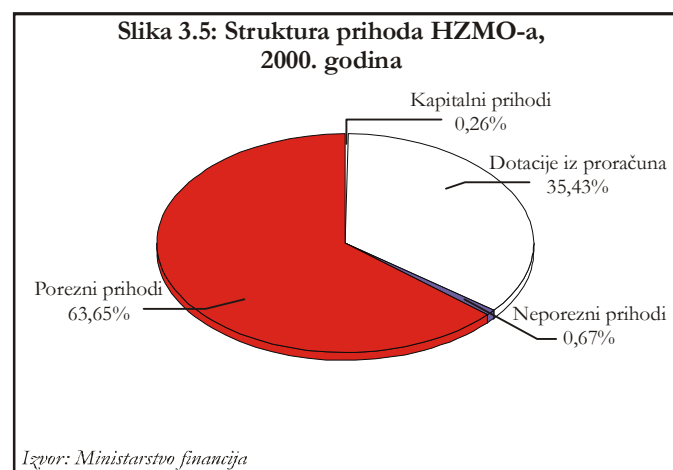
Prosječno trajanje korištenja mirovina u 2001. godini iznosilo je 15 godina za kategoriju starosnih mirovina, 17 za invalidske te za kategoriju obiteljskih mirovina u prosjeku 14 godina.

Najznačajniji događaj fiskalne godine 2001. u Zavodu za mirovinsko osiguranje je svakako uključivanje doprinosa za mirovinsko osiguranje u sustav Državne riznice¹ s 1. srpnjem 2001. godine.

Donošenjem Naredbe o izmjeni i dopuni Naredbe o načinu uplaćivanja prihoda proračuna i izvanproračunskih fondova te prihoda za financiranje drugih javnih potreba u 2001. godini², doprinosi za mirovinsko osiguranje se od 1. srpnja 2001. godine uplaćuju na račun državnog proračuna, te započinje obveza Državne riznice da osigura sredstva za isplatu mirovina i mirovinskih primanja.

Slijedom navedenih događanja, u 2001. godini izvršen je "tehnički" rebalans državnog proračuna kojim se prihodi od doprinosa za mirovinsko osiguranje sada prikazuju u okviru prihoda državnog proračuna odnosno Zavod više ne prikuplja doprinose za mirovinsko osiguranje. Zavodu, naprotiv, i nadalje ostaje zadaća prikupljanja ostalih prihoda³.

Usljed navedenih događanja, financijsko poslovanje Zavoda je potrebno promatrati u dva dijela. Prvi se dio odnosi na razdoblje od 1. siječnja 2001. do 1. srpnja 2001. godine koje prikazuje samo one prihode koji su dospjeli odnosno isplaćeni preko računa Zavoda, te drugi dio u kojem najveći dio prihoda i rashoda Zavoda ulazi u sustav Državne riznice od 1. srpnja 2001. do 31. prosinca 2001. godine.

Ukupni prihodi Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje prvotno su planirani u iznosu od 23 079,34 milijuna kuna. Ovaj plan donesen je u skladu s organizacijom i funkcioniranjem Zavoda koje je vrijedilo do 1. srpnja 2001. godine. Uključivanjem doprinosa za mirovinsko osiguranje u sustav Državne riznice, dolazi do potrebe za rebalansom. U okviru

¹ Sustav Državne riznice je financijsko-informacijski sustav koji operacionalizira upravljanje javnim izdacima kao organizacijska jedinica Ministarstva financija.

² Narodne novine br. 56/01

³ Prihodi od dividendi, od kamata, prihodi od prodanih dionica, usluga stručnog vještačenja itd.

tzv. tehničkog rebalansa, određen je novi plan prihoda u iznosu od 12 634 milijuna kuna. Uslijed rebalansa plan je još jednom promijenjen tijekom 2001. godine te je za prihode i za rashode predviđen u visini od 12 150 milijuna kuna.

Ukupni prihodi Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje u 2001. godini ostvareni su u iznosu od 12 273,9 milijuna kuna, a odnose se na prihode od doprinosa, prihod iz proračuna, prihode od prodaje dionica i udjela te ostale prihode.

Ukupni su doprinosi u 2001. godini prikupljeni u iznosu od 6 480,04 milijuna kuna, a taj se iznos odnosi na prihode od doprinosa koji su doznačeni na račun Zavoda za mirovinsko osiguranje do 30. lipnja 2001. godine u iznosu od 6 460,8 milijuna kuna dok je u ostatku godine prikupljeno 19,2 milijuna kuna. Ukupni iznos doprinosa za mirovinsko osiguranje prikupljen na računu Državne riznice (od 1. srpnja – 31. prosinca 2001.) iznosio je 6 781,2 milijuna kuna. Proizlazi da su ukupni doprinosi za mirovinsko osiguranje u 2001. godini prikupljeni u iznosu od 13 261,25 milijuna kuna. Evidentna je, dakle, promjena u dinamici prikupljanja prihoda na računima Zavoda nastala uključivanjem doprinosa za mirovinsko osiguranje u sustav Državne riznice.

Sljedeća tabela prikazuje ukupne doprinose prikupljene kroz sustav Zavoda i sustav Državne riznice u 2001. godini.

Tabela 3.4A: Prihodi od doprinosa po mjesecima u 2001. godini

(u 000 HRK)	Zavod za mirovinsko osiguranje	Državna riznica	Ukupno
Mjesec			
siječanj	1 072 490	-	1 072 490
veljača	1 035 474	-	1 035 474
ožujak	1 044 005	-	1 044 005
travanj	1 094 036	-	1 094 036
svibanj	1 085 425	-	1 085 425
lipanj	1 129 420	-	1 129 420
srpanj	3 977	1 093 224	1 097 201
kolovoz	3 931	1 112 075	1 116 007
rujan	3 650	1 116 531	1 120 181
listopad	1 516	1 108 424	1 109 940
studeni	1 485	1 115 697	1 117 183
prosinac	4 632	1 235 264	1 239 896
UKUPNO	6 480 042	6 781 216	13 261 258

Izvor: Ministarstvo financija, HZMO

Ukupni rashodi Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje u 2001. godini ostvareni su u iznosu od 12 159,6 milijuna kuna, a ti se rashodi odnose na rashode za mirovine i mirovinska primanja isplaćene kroz sustav Zavoda do 30. lipnja 2001. godine u iznosu od 11 547,8 milijuna kuna, te dodatno ostvarenih rashoda u iznosu od 611 milijuna kuna. Na računu Državne riznice je u periodu od 1. srpnja – 31. prosinca 2001. godine evidentirano 10 733,5 milijuna kuna rashoda za mirovine i mirovinska primanja. Proizlazi da su ukupni rashodi za mirovine i mirovinska primanja u 2001. godini ostvareni u iznosu od 22 281,4 milijuna kuna.

Sljedeća tabela prikazuje ukupne rashode za mirovine i mirovinska primanja kroz sustav Zavoda i sustav Državne riznice u 2001. godini.

Tabela 3.4B: Rashodi za mirovine i mirovinska primanja po mjesecima u 2001. godini

(u 000 HRK)	Zavod za mirovinsko osiguranje	Državna riznica	Ukupno
Mjesec			
siječanj	1 576 301	-	1 576 301
veljača	1 882 357	-	1 882 357
ožujak	1 836 721	-	1 836 721
travanj	1 944 142	-	1 944 142
svibanj	1 867 269	-	1 867 269
lipanj	1 866 084	-	1 866 084
srpanj	78 529	1 787 056	1 865 585
kolovoz	81 533	1 777 024	1 858 557
rujan	87 566	1 858 380	1 945 946
listopad	88 717	1 707 629	1 796 346
studeni	86 779	1 435 846	1 522 625
prosinac	151 845	2 167 593	2 319 438
UKUPNO	11 547 843	10 733 528	22 281 371

Izvor: Ministarstvo financija, HZMO

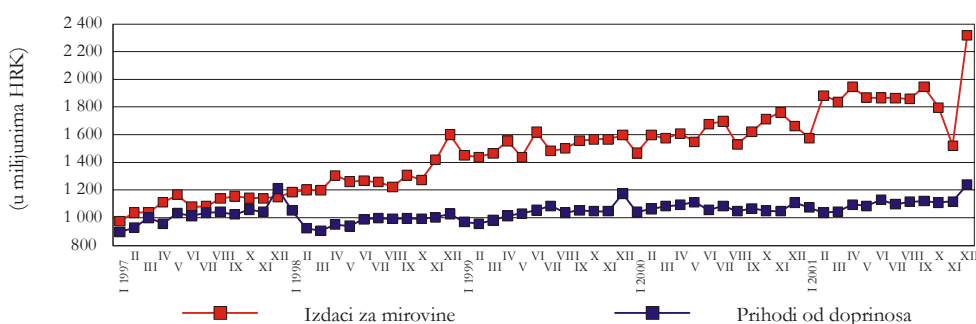
Zbog rasta mirovina u proteklim godinama i smanjenja stope doprinosa za mirovinsko osiguranje, sve je više državnih transfera Zavodu. Iz tog razloga javlja se sve nepovoljniji odnos konsolidiranih prihoda i rashoda, odnosno sve većeg konsolidiranog manjka iz godine u godinu. Namjera uključivanja najvećeg dijela prihoda i rashoda Zavoda u sustav Državne riznice je reguliranje ovakvih trendova odnosno poboljšanje učinkovitosti i transparentnosti sustava.

Stopa doprinosa za mirovinsko osiguranje je u 2001. godini iznosila 19,5% za razliku od 21,5% koliko je stopa iznosila u 2000. godini. Razlog smanjenja je u odlukama Hrvatskog sabora od 1. lipnja 2000. godine o smanjenju doprinosa na plaće sa 10,75% na 8,75% dok je stopa doprinosa iz plaća ostala nepromijenjena.

Prosječna pokrivenost izdataka za mirovine doprinosima se smanjuje u 2001. godini prvenstveno zbog negativnog omjera broja osiguranika i korisnika mirovina te zbog neefikasne naplate doprinosa koja je ostvarena (od fizičkih i pravnih osoba) na razini od 83,5%.

Povećanje mirovina u 2001. godini provedeno je u skladu s odredbama Zakona o mirovinskom osiguranju⁴ i to 2,6% (redovno usklađenje 1. siječnja 2001.) te 2,6% (redovno usklađenje 1. srpnja 2001. godine). Prema Zakonu o prenošenju sredstava državnog proračuna fondovima mirovinskog i invalidskog osiguranja, isplaćen je dodatak umirovljenicima (osim korisnicima mirovina Hrvatske vojske, branitelja i zastupnika Sabora)⁵ u iznosu 100 kuna i 6% od isplaćene mirovine za lipanj 1998. godine.

Slika 3.7: Izdaci za mirovine i prihodi od doprinosa 1997.-2001. godina

Izvor: HZMO

Napomena: dio mirovina koje su trebale biti isplaćene u studenom 2001. isplaćene su početkom prosinca 2001.

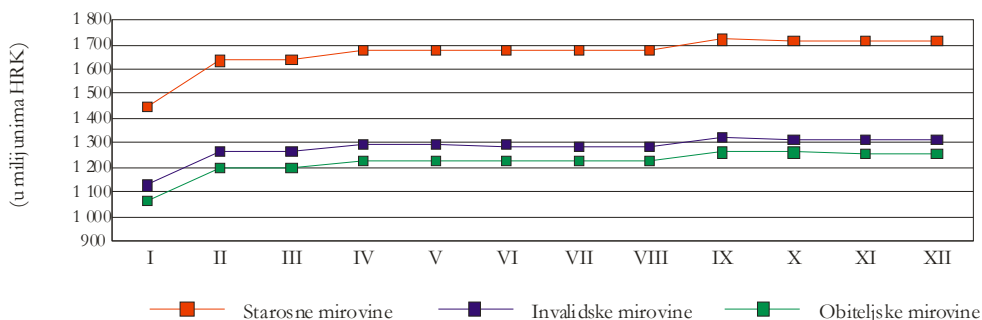
Prosječna mirovina (bez 100 kuna i 6%) u 2001. godini iznosila je 1 454,57 kuna za prosječno 993 858 korisnika (bez korisnika pripadnika Hrvatske vojske i hrvatskih branitelja).

Nominalni rast mirovina u 2001. godini u usporedbi s 2000. godinom, iznosio je 17,42%. U istom su periodu, prema podacima Državnog zavoda za statistiku, troškovi života porasli za 4,8%. Proizlazi da je realni rast mirovina iznosio 12,04% u 2001. godini.

U prosincu 2001. godine mirovinu (sa 100 kuna i 6%) do 500,00 kuna primalo je 6,93% umirovljenika, od 500,01 do 1 000,00 kuna 12,50% umirovljenika, od 1 000,01 do 1 500,00 kuna primalo je 30,84% umirovljenika, od 1 500,01 do 2 000,00 njih 22,5%, 2 000,01 do 4 000,00 kuna njih 25,81%, od 4 000,01 do 8 000,00 njih 1,38% te preko 8 000,00 kuna 0,01% umirovljenika.

Prosječna starosna mirovina je u prosincu 2001. godine iznosila 1 695 kuna, invalidska mirovina 1 309,05 kuna, a obiteljska mirovina 1 256,65 kune.

Slika 3.8: Kretanje mirovina tijekom 2001. godine, u kunama

Izvor: HZMO

⁴ Narodne novine br. 55/00 i 107/01

⁵ Narodne novine br. 55/00 i 107/01

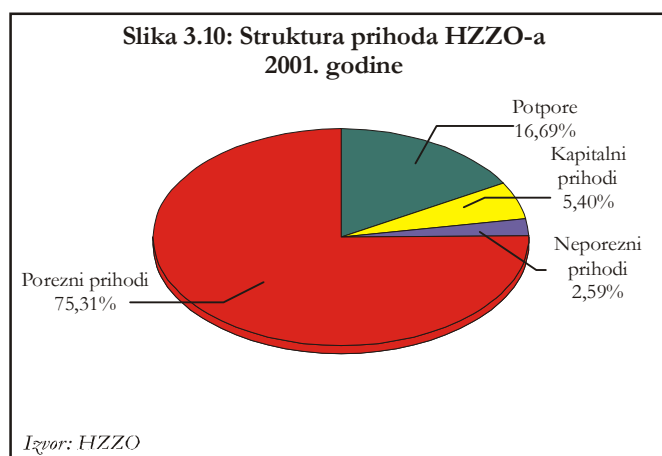
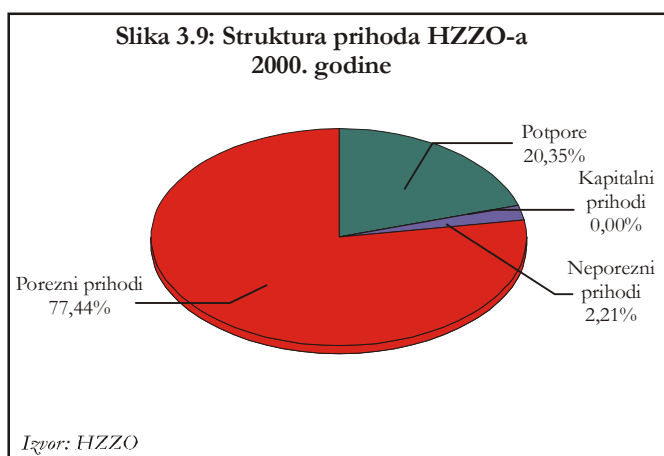

3.2.2. Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje

Složena ekonomska situacija u Republici Hrvatskoj u 2001. godini odražavala se na sve segmente gospodarske aktivnosti. Poteškoće u poslovanju nisu mimoišle ni Zavod za zdravstveno osiguranje. Poslovanje Zavoda je u promatranom periodu uvelike određeno naslijeđenim stanjem još iz 1999. godine. Naime, neplaćene kratkoročne obveze Zavoda na dan 31. prosinca 1999. godine, iznosile su 3 635,5 milijuna kuna od čega je gotovo 42% bilo dospjelih obveza. Dugoročne su obveze iznosile 454 milijuna kuna.

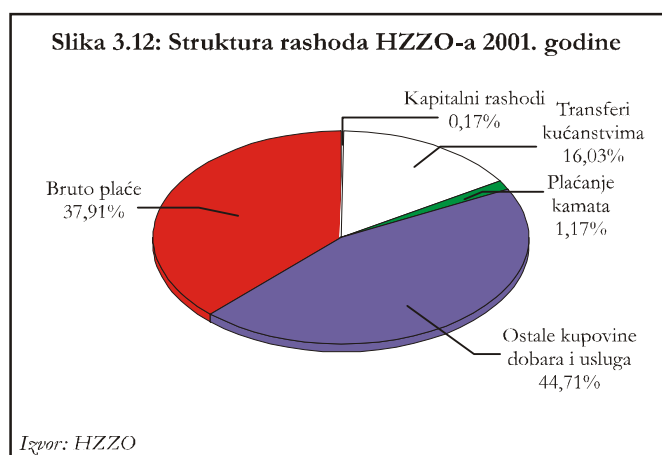
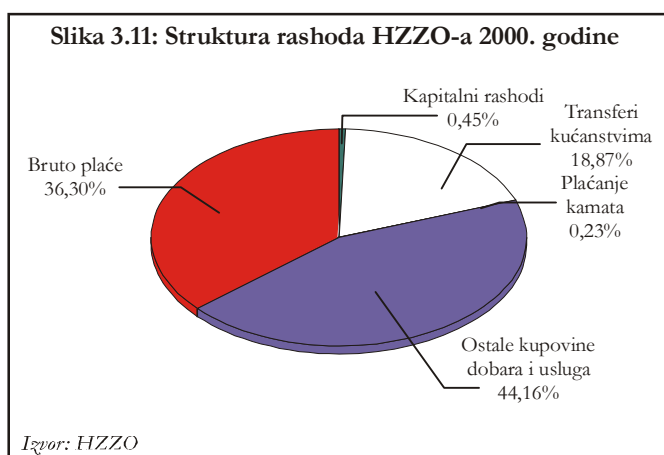
Suočen s ovakvim stanjem, Zavod za zdravstveno osiguranje je tijekom 2000. i 2001. godine izvršio konsolidaciju sustava te je u navedenom periodu poslovao s pozitivnim rezultatom. Da bi takve rezultate postigao, Zavod je poduzeo niz mjera kao što su: zaduživanje Zavoda uz jamstva Vlade Republike Hrvatske, realizacija 192 milijuna kuna od Ministarstva financija, naplata dijela duga od Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, odobrenje Vlade Republike Hrvatske za odgodu plaćanja naknada bolovanja korisnicima državnog proračuna od oko 180 milijuna kuna itd.

Tijekom 2000. i 2001. godine, Zavod je poslovao bez ikakvih financijskih gubitaka i s potpisanim ugovorima sa svim zdravstvenim ustanovama omogućavajući sustavu zdravstva da u 2001. godini izvršava obveze bez poremećaja u opskrbi. Pozitivne rezultate Zavoda, na žalost nije slijedio cjelokupni sustav zdravstva.

U okviru plana za 2001. godinu, ukupni prihodi Zavoda za zdravstveno osiguranje planirani su u iznosu od 13 228,17 milijuna kuna, a ostvareni su u iznosu od 13 893,2 milijuna kuna, što predstavlja 5% veće izvršenje od planiranog.

Ukupni su rashodi Zavoda za zdravstveno osiguranje u 2001. godini planirani u visini od 13 505,5 milijuna kuna, a ostvareni su u iznosu od 13 925,47 milijuna kuna, što predstavlja 3,1% veće izvršenje od planiranog. Zavod je prikupio 11 573,8 milijuna kuna iz doprinosa, neporeznih prihoda i kapitalnih prihoda te primio dotacije od države u iznosu od 2 319,4 milijuna kuna što zajedno nije bilo dovoljno za pokrivanje ukupnih rashoda te se Zavod dodatno zadužuje za 52 milijuna kuna.

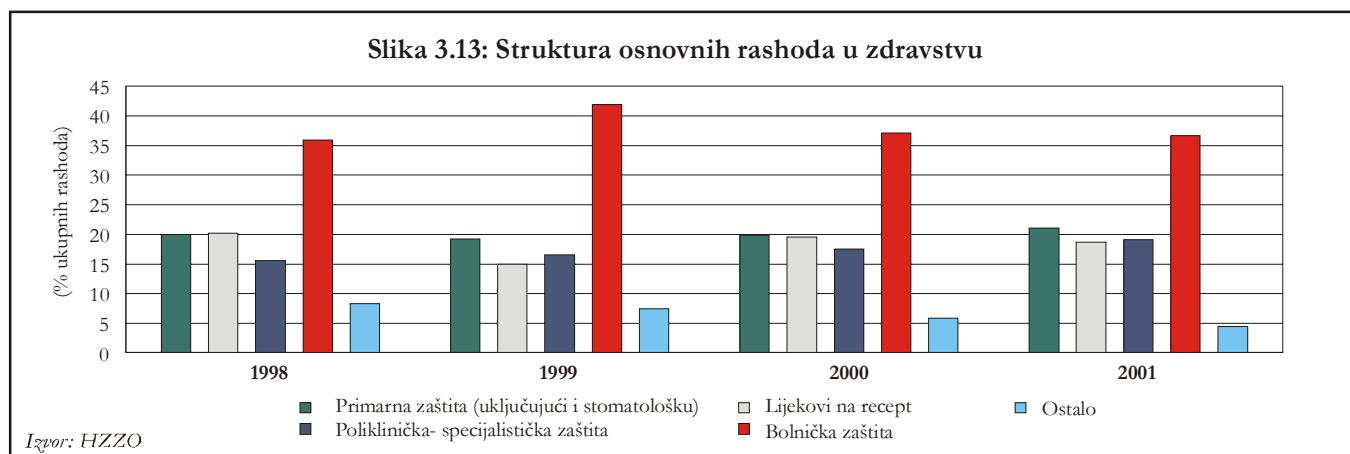
Gore navedeni planovi se odnose na nove planove prihoda i rashoda Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje donesene krajem 2001. godine. Uslijed dviju izmjena i dopuna državnog proračuna tijekom te iste godine prvotni se plan mijenjao dva puta, s tim da treba naglasiti da su promjene bile relativno malene.

Grupirajući prihode Zavoda u tri osnovne skupine i to: prihode od doprinosa, prihode od proračuna i ostale prihode, zamjetno je da su prihodi od doprinosa nominalno porasli za 6,38% u odnosu na 2000. godinu (samo 1,41% realno). Najniži rast u okviru prihoda od doprinosa ostvarili su doprinosi "iz" i "na" plaće od nominalno 2,75% više nego u

2000. godini, odnosno 2,05% realno manje. Takav je trend direktno povezan sa smanjenjem plaća u javnom sektoru i probleme isplate plaća zaposlenicima.

U strukturi rashoda Hrvatskoga zavoda za zdravstveno osiguranje prednjače rashodi za zdravstvenu zaštitu koji u ukupnim rashodima sudjeluju sa 84%. U okviru zdravstvene zaštite, najveći porast pokazuju izdaci za specijalistiku dok je za bolničku zdravstvenu zaštitu utrošeno 3,38% manje sredstava nego u 2000. godini.

Drugu značajnu skupinu rashoda čine naknade i pomoći koji su u 2001. godini smanjeni za 14,3% u odnosu na prethodnu godinu. U ovoj skupini najveći udio (1,32% ukupnih rashoda) ima kategorija sredstava za plaće, poreze i doprinose.

Tabela 3.5: Pregled privremene nesposobnosti za rad – bolovanje

	1997.	1998.	1999.	2000.	2001.	2001./2000.
Stopa bolovanja*						
– ukupno	3,35	4,01	3,63	3,71	3,32	89,49
– na teret poslodavca	0,96	1,41	1,26	1,13	1,02	90,27
– na teret HZZO-a	2,39	2,60	2,37	2,58	2,30	89,15
Prosječno trajanje u danima						
– ukupno	27,56	27,01	25,96	29,99	30,58	101,97
– na teret poslodavca	10,70	12,42	11,64	12,23	12,77	104,42
– na teret HZZO-a	40,02	37,67	37,11	41,57	41,01	98,65
Zaposleni na bolovanju (dnevni prosjek)						
– ukupno	48 336	52 992	47 261	48 106	43 393	90,20
– na teret poslodavca	13 884	18 544	16 446	14 685	13 314	90,66
– na teret HZZO-a	34 452	34 048	30 815	33 420	30 079	90,00

* postotak zaposlenih na bolovanju u ukupno aktivnim zaposlenicima

Izvor: HZZO

Kategorija ostalih izdataka smanjena je za čak za 15,42% u 2001. u odnosu na 2000. godinu.

Broj ukupno osiguranih osoba, u okviru zdravstvenog osiguranja u 2001. godini, prikazan je u sljedećoj tabeli:

Tabela 3.6: Prosječan broj osiguranih osoba u okviru HZZO-a

	Prosječan broj		Indeks 2001./2000.
	I. – XII. 2000.	I. – XII. 2001.	
Aktivni djelatnici	1 296 824	1 305 577	100,67
Aktivni poljoprivrednici	106 650	100 010	93,77
Umirovljenici	978 529	988 719	101,04
Nezaposleni	303 430	341 817	112,65
Ostali	129 042	127 554	98,85
Članovi obitelji	1 355 696	1 341 877	98,98
Prognanici	16 552	11 890	71,83
UKUPNO	4 186 723	4 217 444	100,73

Izvor: HZZO

U Planu prihoda i rashoda Državnog proračuna za 2002. navješćuju se određene promjene organizacije poslovanja Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje. Naime, na prihodovnoj strani se očekuje 11 477 milijuna kuna od čega će se od 1. siječnja 2002. godine najveći dio uplaćivati na račun Državne riznice. Planirani rashodi u visini od 12 537 milijuna kuna, vode se u okviru resornog Ministarstva zdravstva.

Plan Zavoda je podijeljen na dva segmenta. Na prihodnoj strani Plana Zavoda ostaju samo vlastiti prihodi i prihodi od ino-osiguranja, a na rashodnoj strani sredstva za plaće zaposlenika, materijalni troškovi, plaćanje prema inozemstvu i sredstva za investicije.

3.2.3. Hrvatski zavod za zapošljavanje

Godišnji prosjek registrirane nezaposlenosti u 2001. godini iznosio je 380 195 osoba. U 2000. godini, radi usporedbe, godišnji prosjek registrirane nezaposlenosti je iznosio 357 872 osobe, odnosno u 2001. godini, godišnji prosjek nezaposlenih raste 22,3 tisuće osoba ili čak 6%. Prosječna stopa registrirane nezaposlenosti je tijekom 2001. godine iznosila 22%, a u prosincu 2001. godine 22,8%.

Tijekom 2001. godine, Hrvatski zavod za zapošljavanje posredovao je u zapošljavanju ukupno 147 460 evidentiranih osoba, što predstavlja 25% više nego u 2000. godini. Uvid u zapošljavanje različitih kategorija tražitelja zaposlenja pruža stopa zapošljavanja, koja u omjer uzima zaposlene osobe s jedne strane te zbroj nezaposlenih na početku uvećan za novoprijavljene osobe s druge strane. Stopa zapošljavanja dakle prikazuje dio ukupnog broja tražitelja zaposlenja u godini koji su dobili zaposlenje tijekom godine. Prema podacima za 2001. godinu, najveća stopa zapošljavanja bila je, kao i u 2000. godini, za tražitelje zaposlenja s visokom stručnom spremom.

Tabela 3.7: Stopa zapošljavanja prema razini stručne spreme u 2001. godini

Razina stručne spreme	Nezaposleni	Novoprijavljeni	Zaposleni	Stopa zapošljavanja
NKV	71 120	39 483	13 943	12,6
PKV, NSS	59 310	37 520	16 057	16,6
KV, VKV	130 484	106 235	61 107	25,8
SSS	92 211	69 752	36 882	22,8
VŠS	12 063	11 431	7 704	32,8
VSS	15 007	16 577	11 767	37,3

Izvor: Hrvatski zavod za zapošljavanje

Potkraj prosinca 2001. godine u Hrvatskom zavodu za zapošljavanje bilo je evidentirano 395,1 tisuća nezaposlenih osoba (380,1 tisuća prosječno za 2001. godinu) tj. 9,9 tisuća (2,6%) više nego prethodnog mjeseca ili čak 4,4% više nego u prosincu 2000. godine.

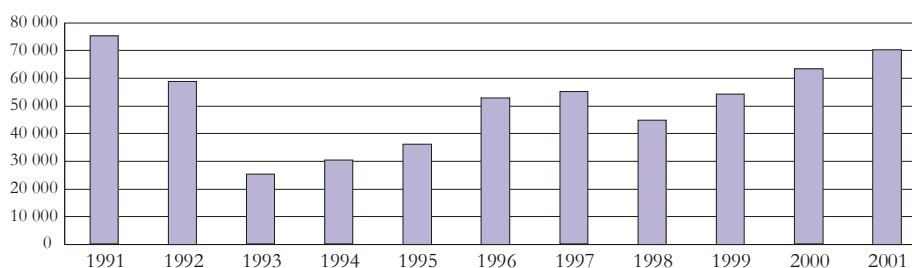
Također je u istom periodu bilo evidentirano 214,7 tisuća nezaposlenih žena što je čak 7% više nego u prosincu prethodne godine.

Najveći udio u registriranoj nezaposlenosti, u 2001. godini, imaju osobe stare 20 do 24 godine. Prema stručnoj spremi najčešći su KV i VKV radnici, dok najmanji udio u ukupnoj nezaposlenosti otpada na VSS.

Ipak, broj prijavljenih slobodnih radnih mjesta je porastao za 26,2%, dok je u usporedbi s 2001. godinom realizirano čak 34% više potreba za radnicima.

U 2001. godini naknadu za nezaposlene koju pruža Hrvatski zavod za zapošljavanje primalo je u prosjeku 70 369 korisnika, odnosno 18,5% od ukupnog broja nezaposlenih osoba (17,7% u 2000. godini). Zbog priljeva u nezaposlenost osoba koje su prestale s radom prvenstveno zbog prestanka rada poslodavca ili drugog razloga koji nezaposlenoj osobi omogućava stjecanje prava na novčanu naknadu, broj korisnika naknade povećao se za 11% u 2001. godini. U 2000. godini to je povećanje iznosilo čak 17%.

Slika 3.14: Prosječan broj korisnika novčane naknade

Izvor: Hrvatski zavod za zapošljavanje

Ukupni prihodi Hrvatskog zavoda za zapošljavanje u 2001. godini, iznosili su 1 067,7 milijuna kuna, dok su ukupni rashodi ostvareni na razini od 997,27 milijuna kuna. Dakle, Zavod je ostvario ukupni višak od 70,5 milijuna kuna.

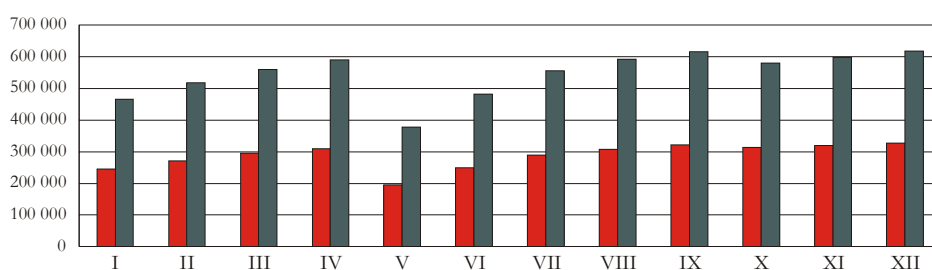
3.2.4. Sredstva dječjeg doplatka

U skladu s odredbama Zakona o doplatku za djecu⁶ koji se primjenjuje od 1. listopada 2000. godine pravo na doplatak je prošireno i na djecu nezaposlenih roditelja, te obrtnika i poljoprivrednika. Također je promijenjen i način utvrđivanja prava na dječji doplatak. Pravo na doplatak korisnik stječe ukoliko mu ukupni dohodak po članu kućanstva ne prelazi određeni postotak utvrđen od prosječne neto plaće u Republici Hrvatskoj u prethodnoj kalendarskoj godini⁷. Ukoliko ukupan dohodak korisnika po članu kućanstva ne prelazi niži postotak prosječne neto plaće, korisniku pripada doplatak za djecu u iznosu od 9% prosječne neto plaće po djetetu (za treće i svako sljedeće dijete, dodatnih 5% prosječne neto plaće). Ukoliko korisnikov ukupni dohodak po članu kućanstva pada između nižeg i višeg postotka prosječne neto plaće, pripada mu doplatak za djecu u visini 5% prosječne neto plaće (4% za treće i svako sljedeće dijete).

Državni zavod za zaštitu obitelji, materinstva i mladeži objavljuje iznos prosječne neto plaće svih zaposlenih u Republici Hrvatskoj u prethodnoj kalendarskoj godini i svote doplatka za djecu. Niži postotak je određen u visini od 27,5%, a viši u iznosu od 50% prosječne neto plaće.

Prosječni broj korisnika doplatka za djecu u razdoblju od siječnja do prosinca 2001. godine iznosio je 286,7 tisuća, dok je prosječan broj djece koja su primila doplatak za djecu iznosio 546,2 tisuće.

Slika 3.15: Kretanje broja korisnika dječjeg doplatka u 2001. godini

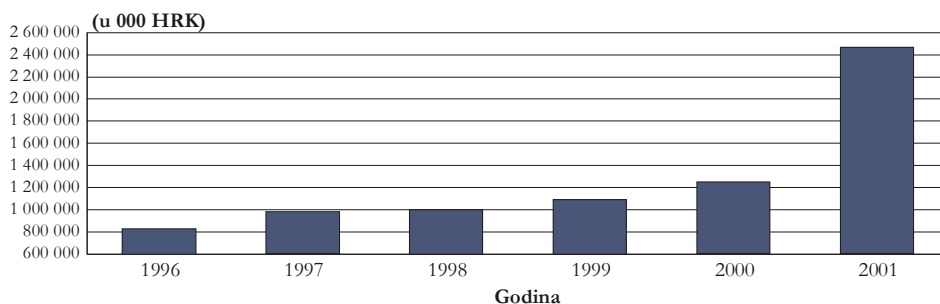
Izvor: HZMO

Prosječna svota doplatka u istom razdoblju kretala se u visini od 369 kuna.

Ukupni prihodi Sredstava za dječji doplatak ostvareni su u iznosu od 2 468,67 milijuna kuna od čega čak 99,8% otpada na prihode iz proračuna. Navedeni iznos prihoda predstavlja povećanje od 96,2% u odnosu na prethodnu godinu što je direktna posljedica već spomenutog Zakona o doplatku za djecu od 1. listopada 2000. godine.

Ukupni su rashodi ostvareni u iznosu od 2 463,98 milijuna kuna u 2001. godini, a veći su u odnosu na isto razdoblje prethodne godine za 97,3%. Izdaci doplatka za djecu u ukupnoj strukturi rashoda prednjače svojom visinom (98%).

Slika 3.16: Izdaci za dječji doplatak

Izvor: HZMO

Slijedom realizacije ovakvih prihoda i rashoda, sredstva doplatka za djecu ostvarila su višak od 1 684,6 tisuća kuna u 2001. godini.

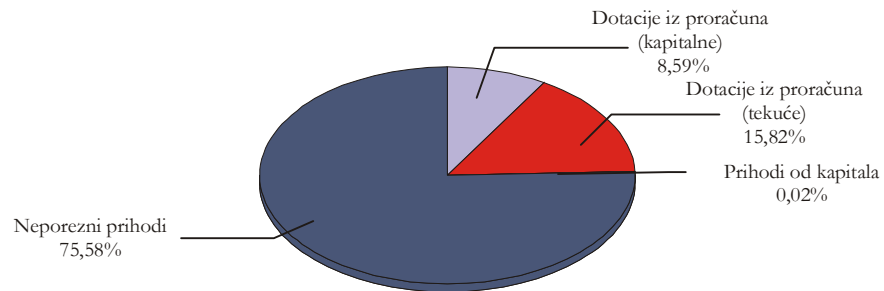
⁶ Zakon o doplatku za djecu (NN 77/99, 14/99, 25/00, 41/00 i 64/00) izmijenjen je od 01.01.2002. (NN 94/01), prava su smanjena te je došlo do znatno manjeg izvršenja u 2002. godini.

⁷ Postotak od prosječne neto plaće određuje se uredbom Vlade Republike Hrvatske

3.2.5. "Hrvatske vode"

Ukupni prihodi Hrvatskih voda u 2001. godini su iznosili 1 403,4 milijuna kuna (3% manje nego u 2000. godini), a u najvećoj su ih mjeri činili neporezni prihodi (naknada za korištenje voda) te transferi iz središnjeg državnog proračuna. Ukupni rashodi ostvareni su u iznosu od 1 287,7 milijuna kuna što predstavlja smanjenje od gotovo 6% u usporedbi s 2000. godinom.

Slika 3.17: Struktura prihoda "Hrvatskih voda" u 2001. godini

Izvor: Ministarstvo financija

IV. FINANCIRANJE LOKALNE I PODRUČNE
(REGIONALNE) SAMOUPRAVE
U 2001. GODINI

*Prilog priredili: Mira Mastelić, Uprava za pripremu i konsolidaciju proračuna
Ivana Jakir-Bajo, Državna riznica*

Prema zadnjem Popisu stanovništva, kućanstava i stanova u 2001. godini u Republici Hrvatskoj živi 4,4 milijuna stanovnika na površini od oko 56,5 tisuća kilometara kvadratnih. Teritorij Republike Hrvatske podijeljen je, temeljem odredbi Zakona o područjima županija, gradova i općina u 2001. godini⁸, na:

- 424 općine,
- 122 grada,
- 20 županija i
- Grad Zagreb koji ima status grada i županije.

Zbog postizanja ravnomjernijeg razvitka svih općina i gradova, otklanjanja posljedica rata te bržeg povratka stanovništva utvrđena su područja posebne državne skrbi. Za ukupno 111 općina/gradova, s područja koje je bilo okupirano, osiguravaju se tekuće potpore iz državnog proračuna RH.

Za obavljanje poslova iz svoga djelokruga općina, grad i županija osigurava prihode u svojem proračunu. Proračun je akt jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave kojim se procjenjuju prihodi i primici te utvrđuju rashodi i izdaci lokalne jedinice za jednu godinu. Prihodi i primici proračuna moraju biti uravnoteženi s rashodima i izdacima. Planiranje lokalnih proračuna zasniva se na makroekonomskim pokazateljima, smjernicama za pripremu proračuna te procjenama rasta gospodarske aktivnosti na razini lokalne samouprave.

U 2001. godini došlo je do promjena u zakonodavnom okviru koji uređuje djelokrug, ustrojstvo, financiranje te druga pitanja od značenja za rad jedinica lokalne samouprave i jedinica područne (regionalne) samouprave. Razlog je tome provođenje procesa decentralizacije - prijenosa ovlasti, sredstava ali i odgovornosti s državne na lokalnu razinu. Time bi se i odlučivanje o pitanjima ključnim za sveukupni razvoj približilo građanima.

Fiskalna decentralizacija jedna je od 19 strategija od kojih se sastoji projekt razvitka "Hrvatska u 21. stoljeću" pokrenut od strane Vlade RH. Decentralizacija predstavlja višegodišnji proces koji se provodi kroz više faza. U prvoj fazi prioritet su funkcije osnovnog i srednjeg školstva, zdravstva i socijalne skrbi. Osnovne koristi od procesa decentralizacije trebaju se očitovati u kvalitetnijoj isporuci usluga u školstvu, zdravstvu i socijali.

Kao preduvjet provođenja procesa decentralizacije, bile su nužne izmjene Ustava Republike Hrvatske⁹, uvođenjem pojma područne (regionalne) samouprave, te Zakona o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi¹⁰ čime je proširen djelokrug jedinica. Županija je bila jedinica lokalne uprave i samouprave, a izmjenom Ustava postaje jedinica područne (regionalne) samouprave. Općine i gradovi su jedinice lokalne samouprave.

Županija je jedinica čije područje predstavlja prirodnu, povijesnu, prometnu, gospodarsku, društvenu i samoupravnu cjelinu, a ustrojava se radi obavljanja poslova područnog (regionalnog) interesa, osobito poslova koji se odnose na: školstvo, zdravstvo, prostorno i urbanističko planiranje, gospodarski razvoj, promet i prometnu infrastrukturu, planiranje i razvoj mreže obrazovnih, zdravstvenih, socijalnih i kulturnih ustanova.

Gradovi i općine obavljaju poslove lokalnog značaja kojima se ostvaruju potrebe građana, poslova koji se odnose na: uređenje naselja i stanovanje, prostorno i urbanističko planiranje, komunalne djelatnosti, brigu o djeci, socijalnu skrb, primarnu zdravstvenu zaštitu, odgoj i osnovno obrazovanje, kulturu, tjelesnu kulturu i sport, zaštitu potrošača, zaštitu i unapređenje prirodnog okoliša, te protupožarnu i civilnu zaštitu.

U skladu s navedenim funkcijama, ali i stupnjevima razvijenosti općina, gradova i županija bilo je potrebno pronalaziti izvore financiranja kojima bi se zadovoljile rastuće potrebe i postigao veći standard stanovništva. To je ostvarivo uz dovoljno vlastitih izvora financiranja. U 2000. godini izmjenama i dopunama Zakona o financiranju izvršena je preraspodjela prihoda od poreza na dohodak na način da se gradovima/općinama ustupilo 32% umjesto dosadašnjih 25%, a županijama 8% umjesto dosadašnjih 5%. Pored navedenog, u 2001. godini, uvođenjem procesa decentralizacije, gradovima koji su preuzeli financiranje decentraliziranih funkcija dodatno se ustupa 2,9% prihoda od poreza na dohodak, a županijama koje su preuzeli financiranje osnovnog i srednjeg školstva, socijalne skrbi i zdravstva 7,8%. Navedene izmjene povećale su udio lokalnih prihoda u BDP sa 5,6% u 2000. godini na 6,1% u 2001. godini.

Decentralizacijom odnosno prijenosom sredstava i funkcija sa državne na lokalnu razinu želi se uz postojeći teritorijalni ustroj izgraditi efikasan javni sektor bliži građanima i njihovim potrebama, ali i ojačati odgovornost lokalnih vlasti za provođenje poslova iz njihova djelokruga. To bi trebalo dovesti do veće participacije građana u odlučivanju.

⁸ Zakonom o područjima županija, gradova i općina u Republici Hrvatskoj. (Narodne novine br. 10/97., 124/97., 50/98., 88/98., 22/99., 117/99., 128/99., 44/00., 127/00. i 92/01.).

⁹ Ustav Republike Hrvatske, (Narodne novine br. 113/00. i 41/01.).

¹⁰ Zakon o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi (Narodne novine br. 33/01 i 60/01.).

Sredinom 2001. godine Sabor Republike Hrvatske usvojio je izmjene i dopune Zakona u osnovnom, srednjem školstvu, zdravstvu i socijalnoj skrbi kojima se određene funkcije i pripadajući troškovi prenose sa države na gradove i županije. Osnovno školstvo prenosi se na razinu gradova, a srednje školstvo, zdravstvo i socijalna skrb na razinu županija odnosno grada Zagreba. Financiranje izdataka osnovnog školstva onih gradova koji ih ne bi mogle izvršavati s obzirom na fiskalni kapacitet i stručnu osposobljenost preuzimaju županije.

Za svaku od navedenih funkcija Vlada je donijela Odluke o kriterijima i mjerilima za osiguravanje minimalnog financijskog standarda u 2001. godini i Uredbu o načinu izračuna iznosa potpora izravnjanja za decentralizirane funkcije za razdoblje od 1. srpnja do 31. prosinca 2001. godine¹¹. Izmjenama i dopunama Zakona o financiranju jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave¹² utvrđuju se dodatni udjeli za svaku pojedinu decentraliziranu funkciju. U slučaju da se iz dodatnog udjela ne ostvari dovoljno sredstava za financiranje rashoda decentraliziranih funkcija, utvrđenih Odlukama, iznos do ukupno prenesene obveze podmiruje se s pozicije potpora izravnjanja. Uredbom je razrađen postupak izračuna potpora izravnjanja za navedene funkcije.

Kriteriji za odabir gradova koji pored županija i Grada Zagreba preuzimaju financiranje decentraliziranih izdataka za osnovno školstvo bili su:

- da gradovi imaju preko 10 000 stanovnika ili da su županijska središta,
- porez na dohodak ostvaren u 1999. godini veći od 400 kuna po stanovniku.

Uvidom u fiskalni kapacitet općina, gradova i županija, u odnosu na mrežu ustanova, zaključeno je da se zbog neravnomjernog razvitka lokalne i područne (regionalne) samouprave decentralizirane funkcije prenose do razine županije (21) odnosno (32) grada. Gradovi koji su preuzeli financiranje su: Samobor, Velika Gorica, Vrbovec, Zaprešić, Krapina, Kutina, Sisak, Karlovac, Varaždin, Koprivnica, Bjelovar, Crikvenica, Opatija, Rijeka, Gospić, Virovitica, Požega, Slavonski Brod, Zadar, Osijek, Šibenik, Vinkovci, Makarska, Split, Labin, Pazin, Poreč, Pula, Rovinj, Umag, Dubrovnik i Čakovec.

Zakonom se predviđa mogućnost da se općina ili grad sa više od 8 000 stanovnika ili više općina odnosno gradova koji zajedno imaju najmanje 8 000 stanovnika mogu udružiti i na temelju Uredbe Vlade financirati osnovno školstvo.

Financijska sredstva dodijeljena svakoj od decentraliziranih funkcija određena su na temelju stvarne potrošnje prethodne godine i procjenama minimalnih standarda za svaku funkciju.

Kao što je i prethodno navedeno, Zakonom o financiranju propisni su minimalni dodatni udjeli u porezu na dohodak za svaku funkciju, a razlika do iznosa prenesene obveze utvrđene u Odlukama o minimalnom financijskom standardu i Uredbi za 2001. godini financira se s pozicije potpora izravnjanja (pozicija 131652 "Izdaci za potpore izravnjanja za decentralizirane funkcije"). Bitno je naglasiti da je državni proračun ustupio svoj dio poreza na dohodak, kako za dodatni udio za svaku funkciju, tako i za potpore izravnjanja.

Uz dodatne izvore financiranja, gradovi i županije, nositelji decentraliziranih funkcija, preuzeli su i obvezu redovnog doznačavanja sredstava krajnjim korisnicima i njihovog namjenskog korištenja.

Tabela 1: Dodatni udjeli poreza na dohodak izdvojeni za decentralizirane funkcije

Školstvo	Socijalna skrb	Zdravstvo
Osnovno školstvo 2,9%,	Centri za socijalnu skrb 0,4%,	Zdravstvo-investicijsko održavanje zdravstvenih ustanova 2,5%.
Srednje školstvo 2,0%,		

Izvor: Ministarstvo financija

Ovakvim načinom financiranja uspijeva se u potpunosti ostvariti financiranje decentraliziranih funkcija na razini standarda u 2001. godini, a način raspodjele sredstava te izgled i sadržaj zahtjeva za potporama izravnjanja detaljno su propisani Uredbom. Vlada Republike Hrvatske svake godine uz državni proračun utvrđuje kriterije i mjerila za osiguravanje minimalnog financijskog standarda.

Prije započetog procesa decentralizacije sva su se sredstva osiguravala u državnom proračunu i o njihovoj raspodjeli i trošenju odluke su donosila resorna ministarstva. Izmjenama i dopunama zakona, kojima su uređena područja osnovnog i srednjeg školstva, zdravstva i socijalne skrbi, izvršena je decentralizacija upravljanja i financiranja.

¹¹Uredba o načinu izračuna iznosa potpora izravnjanja za decentralizirane funkcije (Narodne novine br. 75/01.)

¹²Zakon o financiranju jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave (Narodne novine br.117/93, 69/97, 33/00, 127/00, 59/01, 107/01, 117/01).

Tabela 2: Financiranje decentraliziranim funkcijama

Decentralizirane funkcije u 2001. godini	Županije, gradovi (32) i Grad Zagreb	Državni proračun
Osnovno školstvo	materijalne troškove, investicijsko održavanje prostora, opreme, nabavu pomagala, školske opreme, nastavnih sredstava, prijevoz učenika, kapitalnu izgradnju prema standardima i normativima koje utvrđuje ministar	plaće i prijevoz zaposlenika, naknade, stručno usavršavanje, informatizaciju, opremanje knjižnica, kapitalne projekte izgradnje utvrđene za 2001. godinu i ugovorene obveze za kapitalne projekte
Srednje školstvo	materijalne troškove, prijevoz zaposlenika, sufinanciranje smještaja i prehrane učenika u domovima, investicijsko održavanje prostora, opreme, nabavu školske opreme, nastavnih sredstava i pomagala, kapitalnu izgradnju prema standardima i normativima koje utvrđuje ministar	plaće zaposlenika, naknade, stručno usavršavanje, školovanje učenika na jeziku nacionalnih manjina, s teškoćama u razvoju, programe s darovitim učenicima, informatizaciju škola, opremanje knjižnica, sufinanciranje programa privatnog školstva, kapitalne projekte izgradnje utvrđene za 2001. godinu i ugovorene obveze za kapitalne projekte
Socijalna skrb	izdatke za materijal, energiju, održavanje i ostale tekuće izdatke, podmirenje 50% troškova ogrjeva	neizvršene obveze u visini 50% troškova ogrjeva koja su planirana u Državnom proračunu
Zdravstvo	investicijsko održavanje prostora i opreme zdravstvenih ustanova u vlasništvu županija odnosno Grada Zagreba	izdatke za zaposlene, stručno usavršavanje zaposlenika, nabavku kapitalnih sredstava

Izvor: Ministarstvo financija

Iako je bilo sumnji u sam proces provedbe pokazalo se da upravna tijela lokalnih jedinica stručno i profesionalno izvršavaju prenesene poslove.

4.1. IZVORI FINANCIRANJA JEDINICA LOKALNE I PODRUČNE SAMOUPRAVE

Financiranje lokalnih jedinica uređeno je Zakonom o financiranju koji je u 2001. godini izmijenjen i dopunjen, između ostalog i kako bi se osigurali izvori sredstava za prenesene funkcije. Iako je već Ustavom i Zakonom o područnoj regionalnoj samoupravi utvrđeno da jedinice imaju vlastite prihode kojima financiraju rashode ovim izmjenama, gradovima i općinama dana je mogućnost uvođenja novih poreza u granicama utvrđenim Zakonom.

Lokalne jedinice mogu ostvarivati prihode iz vlastitih izvora (vlastiti prihodi), od zajedničkih poreza i od dotacija iz državnoga i županijskog proračuna

Vlastiti izvori prihoda županije su: od vlastite imovine, županijski porezi (1. porez na nasljedstva i darove, 2. porez na cestovna motorna vozila, 3. porez na plovila, 4. porez na automate za zabavne igre) i drugi prihodi utvrđeni posebnim zakonom.

Vlastiti izvori prihoda općine/grada su: od vlastite imovine, porezi (1. prirez porezu na dohodak, 2. porez na potrošnju, 3. porez na kuće za odmor, 4. porez na neobrađeno obradivo poljoprivredno zemljište, 5. porez na nekoristišene poduzetničke nekretnine, 6. porez na neizgrađeno građevno zemljište, 7. porez na tvrtku ili naziv, 8. porez na korištenje javnih površina), upravne pristojbe, boravišne pristojbe, komunalne i druge naknade, drugi prihodi utvrđeni posebnim zakonom.

Izmjenama i dopunama Zakona o financiranju iz lipnja 2001. godine proširen je krug općina/gradova kojima je dana mogućnost uvođenja prireza porezu na dohodak i to: općina po stopi do 10%, grad ispod 30 000 stanovnika do 12%, grad iznad 30 000 stanovnika do 15%, a Grad Zagreb po stopi do 30%. Zakonom je propisana gornja granica prireza, a samu visinu propisuje općina ili grad svojim odlukama. Prirez pripada općini ili gradu na području kojih je prebivalište obveznika.

Tabelom 3. daje se prikaz raspodjele zajedničkih poreznih prihoda poreza na dohodak, poreza na dobit i poreza na promet nekretnina između države, općina/gradova i županija. Važno je istaknuti da je spomenutim izmjenama smanjen udio države u porezu na dohodak sa 60% na 31,2 %.

Tabela 3: Raspodjela zajedničkih poreznih prihoda između države, općina/gradova i županija

	Državni proračun	Županije	Općine/gradovi
Porez na dohodak	31,2%.	8% uvećan za (7,8%) udio za prenesene funkcije	32%, uvećan za (2,9%), koji financira prenesene funkcije
	udio pozicije izravnjanja 21%.		
Porez na dobit	70%	10%	20%,
Porez na promet nekretnina	40%	-	60%,

Napomena: Udio Grada Zagreba iznosi 45% uvećan za udio za prenesene funkcije od 7,8%.

Izvor: Ministarstvo financija

Na lokalne jedinice se, pored funkcija zdravstva, školstva i socijalne skrbi, krajem 2001. godine prenosi i dio funkcije javnog reda i sigurnosti. Izmjenama Zakona o vatrogastvu¹³ redovna djelatnost javne vatrogasne postrojbe prenosi se na općine i gradove. Financiranje je uređeno Zakonom o financiranju na način da se na području općina i gradova, koje su osnivači vatrogasnih postrojbi i koji financiraju redovnu djelatnost zaposlenika u javnim vatrogasnim postrojbama, udio općine i grada u porezu na dohodak uvećava:

- u 2002. godini za 2%,
- u 2003. godini za 4%,
- u 2004. godini za 6%,
- u 2005. godini za 8% poreza na dohodak,

a u istom postotku smanjuje se udio države u raspodjeli poreza na dohodak s područja tih općina i gradova.

Uz navedeno država će ustupiti, u skladu s odredbama Zakona o otocima¹⁴, Zakona o financiranju i Naputka o načinu i uvjetima korištenja dijela poreza na dohodak ustupljenog općinama i gradovima na otocima, i svoj udio poreza na dohodak onim općinama i gradovima na području otoka koji zakluče sporazum o financiranju kapitalnih projekata vodoopskrbe, prostornog planiranja, poboljšanja prometne infrastrukture, stvaranja preduvjeta za razvoj otoka. Tijekom 2001. godine zaključivanje sporazuma nije realizirano što znači da nije došlo do obveze ustupanja dijela poreza na dohodak od strane države.

Kako je u razdoblju od 2000. do 2005. godine na osnovu Zakona o izmjenama i dopunama zakona o područjima posebne državne skrbi država ustupila svoj dio zajedničkih poreza (poreza na dohodak i poreza na dobit) zbog financiranja javnih potreba te kao poticajnu mjeru za razvitak područja koja su bila okupirana, za decentralizirane funkcije sa područja posebne državne skrbi ne izdvajaju se sredstva na poziciju izravnjanja, a obveze financiranja prenijete su na razinu županija.

Izmjenama Zakona o financiranju možemo zaključiti da je u 2000. godini došlo do povećanja udjela poreza na dohodak i poreza na dobit općina i gradova na područjima posebne državne skrbi. Udio poreza na dohodak iznosi 92% u korist grada/općine, udio županije 8%, a poreza na dobit 90% u korist grada/općine i 10% u korist županije.

¹³Zakon o vatrogastvu (Narodne novine br. 106/99. i 117/01.)

¹⁴Zakon o otocima (Narodne novine br. 34/99. i 119/01.)

4.2. KRETANJE PRIHODA JEDINICA LOKALNE I PODRUČNE (REGIONALNE) SAMOUPRAVE U 2001. GODINI

Za razliku od 2000. godine, u kojoj su lokalne jedinice samostalno ispunjavale statističke obrasce prema metodologiji MMF-a, u 2001. godini kao podloga za izradu statistike korišteni su financijski izvještaji lokalnih jedinica. Odstupanja u iskazu prihoda i rashoda jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave moguća su zbog nepostojanja analitike na pojedinim pozicijama u okviru financijskih izvještaja.

U analizi prihoda i rashoda za 2001. godinu obuhvaćene su, prema metodologiji MMF-a, ostvarenja proračuna za sveukupno 53 jedinice (32 grada, 20 županija i Grad Zagreb) koje su preuzele financiranje decentraliziranih funkcija.

U nastavku se u tabeli 4. prikazuje ostvarenje prihoda lokalnih jedinica za 2001. godinu te plan za 2002. godinu.

Tabela 4: Ostvarenje prihoda u 2001. godini i plan za 2002. godinu lokalnih jedinica koje su preuzele decentralizirane funkcije

(000 HRK)	Ostvarenje	Struktura	Plan	Struktura	Indeks
Prihodi i potpore	2001.	2001.	2002.	2002.	2002./2001.
Ukupni prihodi i potpore	7 473 795	100,00	9 670 013	100,00	129,39
Tekući prihodi (I+II)	6 351 382	84,98	7 814 997	80,82	123,04
I. Porezni prihodi	4 363 163	58,38	5 334 682	55,17	122,27
II. Neporezni prihodi	1 988 219	26,60	2 480 314	25,65	124,75
Kapitalni prihodi	480 931	6,43	594 089	6,14	123,53
Potpore	641 482	8,58	1 260 928	13,04	196,56

Napomena: Prema metodologiji GFS 1986

Izvor: Ministarstvo financija

U 2001. godini prihodi i potpore gradova i županija iznose 7,5 milijardi kuna. U strukturi prihoda dominiraju tekući prihodi sa 6,4 milijardi kuna odnosno 85% ukupnih prihoda i potpora. Kapitalni prihodi su 480,9 milijuna kuna te čine 6% ukupnih prihoda. Povećanje prihoda lokalnih jedinica u 2001. godini, posebno poreznih i potpora, dijelom je i rezultat ostvarivanja dodatnih prihoda na temelju dodijeljenih decentraliziranih funkcija. Potpore u ukupnim prihodima čine 9% ukupnih prihoda, a u planu za 2002. godinu iznose 13%.

Tabela 5: Financiranje decentraliziranih funkcija u 2001. godini

(000 HRK) Naziv funkcije	Županije i Grad Zagreb	Gradovi (32)	Ukupno
Osnovno školstvo	160 204	59 317	219 521
Srednje školstvo	107 376		107 376
Zdravstvo	192 299		192 299
Socijalna skrb	36 054		36 054
Sveukupno obveze	495 933	59 317	555 250
Ostvareno temeljem dodatnog udjela	231 556	37 159	268 715
Doznačeno iz potpora izravnjanja	264 377	22 158	286 535

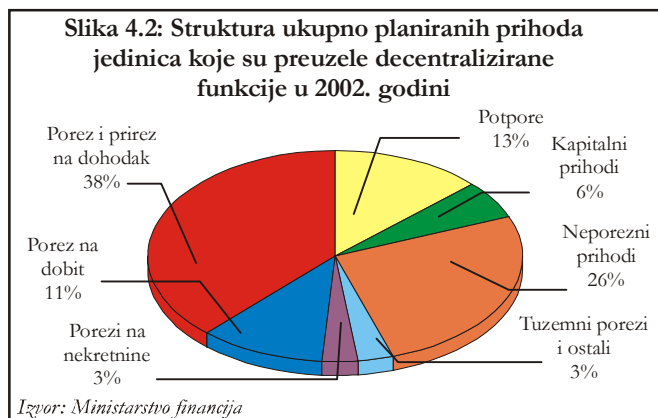
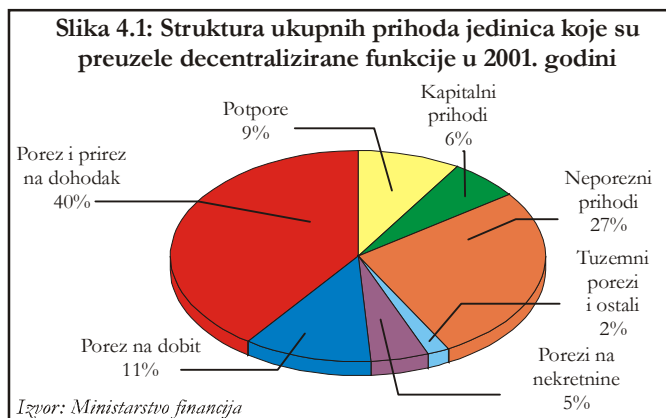
Izvor: Ministarstvo financija

Dodatni prihodi iznosili su ukupno 555,2 milijuna kuna od čega je na razini gradova ostvareno 59,3 milijuna kuna, a na razini županija i Grada Zagreba 495,9 milijuna kuna. U 2001. godini ostvareno je temeljem dodatnog udjela poreza na dohodak 268,7 milijuna kuna (što je bilo dovoljno za financiranje 48% ukupno prenesenih rashoda) i iz potpora izravnjanja 286,5 milijuna kuna (čime se financiralo 52% prenesenih rashoda). U 2001. godini izuzev gradova Rijeke, Opatije, Rovinja i Grada Zagreba sve županije i gradovi korisnici su potpora izravnjanja.

Gledano po županijama u strukturi ostvarenja prihoda iz dodatnog udjela u porezu na dohodak najviše su ostvarile jedinice Splitsko-dalmatinske županije (14%), Primorsko-goranske (oko 14%), Zagrebačke županije (10%), Istarske županije (oko 9,6%), Osječko-baranjske županije (oko 6,5%), a na području svih ostalih županija manje od 5,2%.

4.2.1. POREZNI PRIHODI

Najznačajniji u strukturi ukupnih prihoda proračuna lokalnih jedinica, što pokazuju i slike 4.1 i 4.2., su porezni prihodi. U 2001. godini ostvareno je 4,4 milijardi kuna prihoda od poreza što čini 58% ukupnih prihoda. Visoki udio poreza u ukupnim prihodima posljedica je udjela u zajedničkim poreznim prihodima, u prvom redu porezu na dohodak. Potrebno je istaknuti da je u okviru poreza na dohodak sadržan i prirrez porezu na dohodak. Prirrez se, iako prihod koji pripada samo lokalnim proračunima, zbog specifičnosti prikupljanja, promatra zajedno s porezom na dohodak. Porez i prirrez na dohodak u strukturi ukupnih prihoda zadržao se na razini od 40% ukupnih prihoda. Iako je polovinom 2000. godine povećan udio gradova sa 25% na 32% u porezu na dohodak, u 2001. godini nije došlo do znatnijeg povećanja udjela zbog olakšica koje su se odrazile na smanjenje prikupljenog poreza. Kao posljedica promjena u sustavu oporezivanja dohotka koje su išle u pravcu povećanja neoporezivog dijela dohotka u 2001. godini planirano je smanjenje poreza na dohodak za 2%. Međutim, uslijedilo je nominalno povećanje za 268 milijuna kuna, koliko je ostvareno temeljem dodatnog udjela za prenesene funkcije i naplaćenog prirreza.

Do srpnja 2001. godine svi gradovi s više od 40 000 stanovnika mogli su uvesti prirrez poreza na dohodak. Tu mogućnost iskoristilo je 12 gradova, a visina stopa prirreza kretala se u rasponu od 6 do 7,5%. Izuzetak je Grad Zagreb sa 18%. U drugoj polovici 2001. godine sve lokalne jedinice dobile su mogućnost uvođenja prirreza poreza na dohodak, a propisalo ga je 80 općina i gradova. U 2001. godini ukupno je ostvareno 539 milijuna kuna prirreza, od toga samo prirrez Grada Zagreba iznosi 443 milijuna kuna. U pojedinim lokalnim jedinicama prirrez ima znatan utjecaj na strukturu prihoda. Učinci ovog prihoda bit će vidljivi u sljedećim godinama.

Udio poreza na dobit u ukupnim prihodima iznosio je u 2001. godini 11% (kao i u planu za 2002. godinu). Rezultat je to izmjena Zakona o porezu na dobit¹⁵ (poticaji za ulaganja, za zapošljavanje, olakšice obveznicima s područja posebne državne skrbi, olakšice i oslobođanja za porezne obveznike na području grada Vukovara te porezne obveznike koji posluju u slobodnim zonama). Rast gospodarstva pozitivno će utjecati na rast prihoda od poreza na dobit pa se u narednim godinama očekuje njegov značajniji rast.

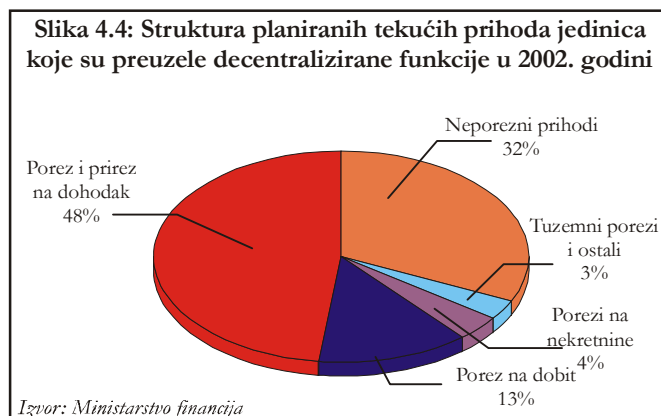
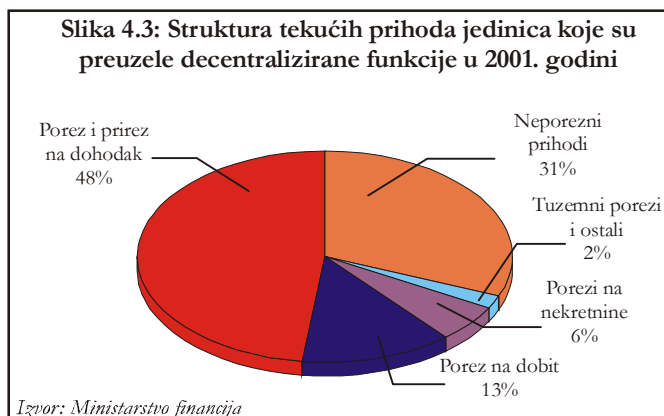
Zajednički porezi (porez na dohodak, porez na dobit i porez na promet nekretnina) koji se raspodjeljuju na razini države odnosno između države, općina, gradova i županija najzastupljeniji su proračunski prihodi. Nasuprot tome, prihodi prikupljeni od lokalnih poreza (lokalne jedinice prikupljaju samostalno ili posao povjeravaju poreznoj upravi) slabije participiraju u ukupnoj strukturi poreznih prihoda.

Vlastiti porezni prihodi klasificirani su prema GFS metodologiji kao dio poreza na nekretnine (prihodi od poreza na tvrtku, poreza na kuće za odmor te poreza na korištenje javnih površina, na neobrađeno obradivo poljoprivredno zemljište, na nekorištene poduzetničke nekretnine i na neizgrađeno građevno zemljište, porez na promet nekretnina) zatim u domaćim porezima na dobra i usluge (porez na potrošnju, porez na plovne objekte i cestovna motorna vozila) i u ostalim porezima. Porezi na nekretnine i tuzemni i ostali porezi imaju udio od svega 7% ukupnih prihoda.

¹⁵ Zakon o porezu na dobit (Narodne novine br. 127/00.)

4.2.2. NEPOREZNI PRIHODI GRADOVA I ŽUPANIJA

Za razliku od poreznih prihoda s kojima jedinice raspolažu neovisno, neporezni prihodi imaju uglavnom unaprijed utvrđenu namjenu. Veličina neporeznih prihoda ovisi o ekonomskoj snazi jedinice odnosno efikasnosti upravljanja i raspolaganja vlastitom imovinom. Ovu skupinu prihoda čine, posebnim zakonima utvrđene, naknade i pristojbe komunalnog gospodarstva, koncesije, pomorskog dobra, kamate, prihodi od nepokretnih i pokretnih stvari u vlasništvu jedinice odnosno prihodi po posebnim propisima - namjenski prihodi.

Udio neporeznih prihoda u ukupnim приходima (pogledati slike od 4.1 do 4.4) zadržao je u 2001. godini visoku razinu u ukupnim приходima (27%). Ovo je drugi najveći izvor prihoda lokalnih jedinica. U okviru neporeznih prihoda proračuna najznačajniji udio imaju administrativne pristojbe sa 72% (prihodi od prodaje biljega, komunalne naknade, doprinosi i ostale naknade), prihodi od poduzetničkog dohotka i dohotka od nekretnina sa 27% i ostali neporezni prihodi s udjelom od oko 1%.

4.2.3. KAPITALNI PRIHODI I ZADUŽIVANJE OPĆINA, GRADOVA I ŽUPANIJA

Kapitalni prihodi ostvareni u iznosu od 480,9 milijuna kuna u 2001. godini ne predstavljaju značajniji izvor prihoda za lokalne proračune. Njihov udio u ukupnim приходima iznosi samo 6%. Kapitalni prihodi ostvaruju se prodajom imovine, a njihova veličina ovisi o vrijednosti same imovine. Iako može biti riječ o značajnijim iznosima ostvarenih prodajom imovine, trebaju se promatrati u kontekstu povremenih proračunskih izvora.

U nedostatku kapitalnih i ostalih prihoda za financiranje kapitalnih rashoda, koji su u strukturi proračuna općina, gradova i županija visoko zastupljeni, jedinice preusmjeravaju dio tekućih prihoda za financiranje kapitalnih projekata. Osim spomenutog načina, lokalne jedinice mogu i zaduživanjem odnosno ostvarivanjem primitaka od zaduživanja, prema uvjetima propisanim zakonom, financirati kapitalne investicije. U skladu sa Zakonom o proračunu, Zakonom o izvršavanju Državnog proračuna i Naputkom ministra financija jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave može sklapati ugovore o kreditu isključivo za financiranje projekata obnove i razvitka s time da ukupna godišnja obveza za kredit može iznositi najviše do 20% ostvarenih prihoda u godini koja prethodi godini u kojoj se zadužuje.

4.2.4. POTPORE

S ciljem ravnomjernog pružanja javnih usluga na cjelokupnom području RH, a uslijed nedostatka tekućih proračunskih prihoda, iz državnog i županijskih proračuna osiguravaju se potpore lokalnim jedinicama. U praksi se ove potpore realiziraju na način da se u skladu s mogućnostima Državnog proračuna te zakonskim odredbama osiguravaju potpore županijama, ali i izravno općinama i gradovima na području posebne državne skrbi (I. i II. skupina). Zakonom o izvršavanju Državnog proračuna Republike Hrvatske za 2001. godinu utvrđeni su osnovni kriteriji za izračun potpora. Kriteriji se primjenjuju za sve jedinice s područja posebne državne skrbi. Za županije kriteriji su sljedeći: broj stanovnika, prosjek prihoda županijskog proračuna po stanovniku na razini države i prihoda županijskog proračuna po stanovniku županije, prosjek rashoda za kapitalne programe iz županijskog proračuna po stanovniku na razini države i rashod za kapitalne programe iz županijskog proračuna po stanovniku. Kriteriji za izračun potpora općinama i gradovima na području posebne državne skrbi su: broj stanovnika na područjima skrbi, proračunski prihod po stanovniku, prosječan prihod po stanovniku općina i gradova na razini županije, rashodi za nefinancijsku imovinu, sredstva racionalnosti rashoda za zaposlene te sredstva za pokriće funkcija grada ispod 30 000 stanovnika. Na temelju financijskih odnosno statističkih izvještaja jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave utvrđuje se zadovoljava li pojedina jedinica postavljene kriterije za dobivanje potpora.

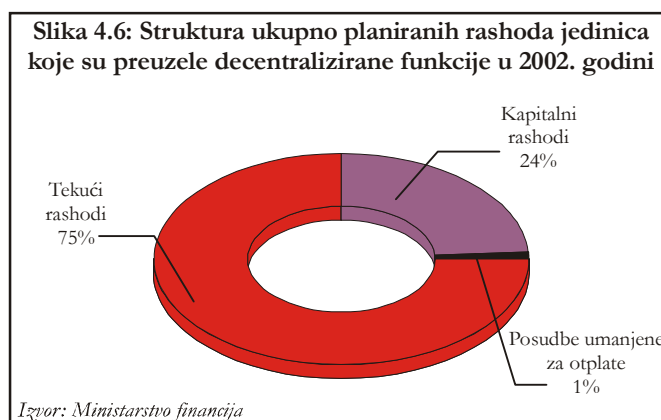
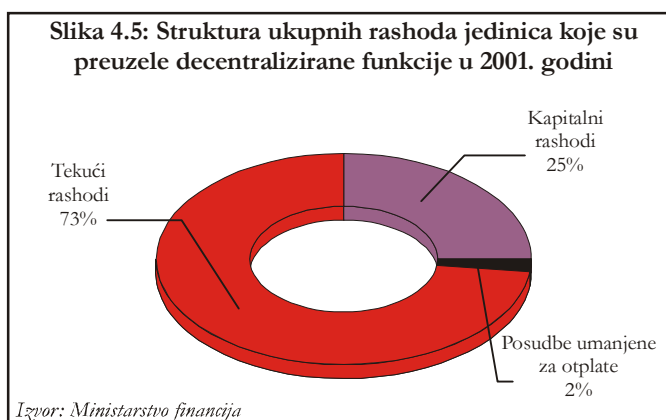
U 2001. godini potpore u državnom proračunu iznosile su 189,4 milijuna kuna. Uz potpore iz državnog proračuna, županije osiguravaju potpore jedinicama na svojem području i iz svojih proračunskih sredstava, bilo izravno ili pak sufinanciranjem kapitalnih rashoda.

Pored ovakvog izravnog doznačavanja sredstava, sredstva za razvoj lokalnih jedinica planiraju se u okviru pojedinih nadležnih ministarstava, Hrvatskih voda i drugih, a radi se uglavnom o sufinanciranju razvojnih programa. Sredstva se osiguravaju putem tekućih i kapitalnih potpora i subvencija.

4.3. RASHODI PRORAČUNA JEDINICA LOKALNE I PODRUČNE (REGIONALNE) SAMOUPRAVE

Financiranje rashoda jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave izvršava se iz planiranih prihoda proračuna u skladu s Odlukom o izvršavanju proračuna. Proračunski rashodi izvršavaju se prema utvrđenim namjenama. Rashodi koji nisu planirani ne smiju se izvršavati.

Kao što je i vidljivo iz tabele 6. ukupno izvršeni rashodi u 2001. godini iznosili su 7,4 milijardi kuna. Struktura rashoda prikazana je i slikama 4.5. i 4.6.

Tabela 6: Izvršenje rashoda u 2001. godini i plan za 2002. godinu za lokalne jedinice koje su preuzele decentralizirane funkcije

(000 HRK)	Ostvarenje 2001.	Struktura 2001.	Plan 2002.	Struktura 2002.	Indeks 2002./2001.
Ukupni rashodi i posudbe umanjene za otplate					
Ukupni rashodi i posudbe umanjene za otplate	7 385 148	100,00	9 921 429	100,00	134,34
Ukupni rashodi	7 235 724	97,98	9 777 343	98,55	135,13
Tekući rashodi	5 389 842	72,98	7 384 718	74,43	137,01
Kapitalni rashodi	1 845 882	24,99	2 392 625	24,12	129,62
Posudbe umanjene za otplate	149 424	2,02	144 086	1,45	96,43
Višak na tekućim računima bez dotacija	961 540		430 279		
Ukupni manjak/višak	88 647		-251 416		

Napomena: Prema metodologiji GFS 1986

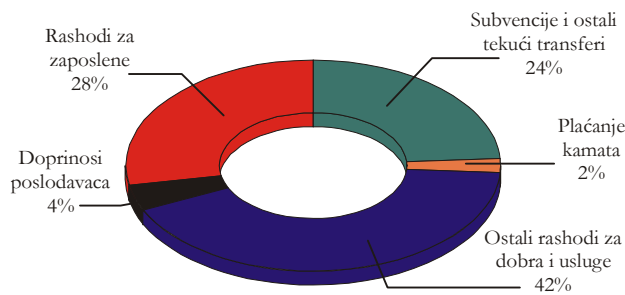
Izvor: Ministarstvo financija

Prema vrsti, rashode dijelimo na tekuće, kapitalne i neto posudbe.

Tekući rashodi čine 73% ukupnih rashoda u 2001. godini (pogledati slike od 4.5 do 4.8), a preostali dio odnosi se na kapitalne rashode (25%) i neto posudbe (2%). U strukturi tekućih rashoda (koji se sastoje od rashoda za zaposlene, materijalnih troškova, subvencija, tekućih transfera) rashodi za zaposlene i doprinosi zastupljeni su sa udjelom od 32%, subvencije i ostali tekući transferi sa 24%, a rashodi za dobra i usluge sa 42%. U 2001. godini prisutan je veliki udio rashoda za dobra i usluge u tekućim i u ukupnim rashodima zbog prijenosa rashoda za decentralizirane funkcije na razinu lokalnih jedinica. Time su u strukturi povećani rashodi za redovno funkcioniranje (potrošni materijal, energiju, tekuće i investicijsko održavanje, komunalne i ostale usluge i sl.).

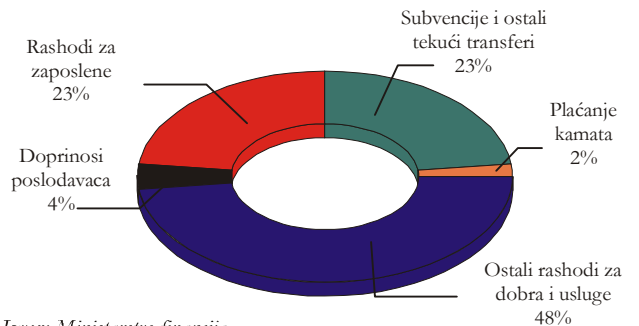
Subvencije i ostali tekući transferi uglavnom su namijenjeni neprofitnim institucijama (dječjim vrtićima, kazalištima, tehničkoj kulturi i športu, udrugama), komunalnim poduzećima i ustanovama u školstvu, zdravstvu i socijalnoj skrbi, čije se funkcije financiraju decentralizirano.

Slika 4.7: Struktura tekućih rashoda jedinica koje su preuzele decentralizirane funkcije u 2001. godini

Izvor: Ministarstvo financija

Slika 4.8: Struktura planiranih tekućih rashoda jedinica koje su preuzele decentralizirane funkcije u 2002. godini

Izvor: Ministarstvo financija

Kapitalni rashodi u 2001. godini u strukturi ukupnih rashoda iznose 25% što ukazuje na povećana investicijska ulaganja lokalnih jedinica u odnosu na kapitalne prihode. U ukupnim kapitalnim rashodima najveći je udio rashoda za nabavu stalne kapitalne imovine (javnih ustanova zdravstva, školstva, izgradnju komunalne infrastrukture, poslovnih zona, rekonstrukciju i izgradnju cesta, sportsko-rekreacijskih centara, nabavu opreme i drugo), što čini 65% ukupnih kapitalnih rashoda.

Kapitalni transferi u ukupnim kapitalnim rashodima participiraju sa 30%, a namijenjeni su uglavnom trgovačkim društvima u vlasništvu lokalnih jedinica i nefinancijskim javnim poduzećima za nabavu nefinancijske imovine.

Povećanje kapitalnih rashoda i transfera odraz je, ne samo porasta kapitalnih prihoda u 2001. godini i zaduživanja (na temelju Zakona o izvršavanju Državnog proračuna zaduživanje se odobrava, uz propisana ograničenja, u svrhu kapitalnih ulaganja), već i usmjeravanja dijela tekućih prihoda u kapitalne rashode.

Ukupno ostvaren višak prihoda nad rashodima u 2001. godini iznosio je 88,647 milijuna kuna. Usporedbom tekućeg dijela proračuna s kapitalnim, dolazi se do zaključka da su se kapitalni rashodi jednim dijelom financirali iz ostvarenih viškova tekućih prihoda, a dijelom primicima od zaduživanja.

Tabela 7: Ostvarenje i plan proračuna 32 grada, županija i Grada Zagreba

(000 HRK)	Ostvarenje 2001.	Plan 2002.
Ukupni prihodi i potpore	7 473 795	9 670 013
Ukupni prihodi	6 832 313	8 409 085
Tekući prihodi	6 351 382	7 814 997
Porezni prihodi	4 363 163	5 334 682
Porez i prirez na dohodak	3 041 189	3 747 814
Porez na dobit	802 038	1 022 013
Porezi na nekretnine	379 140	321 209
Tuzemni i ostali porezi	140 796	243 646
Neporezni prihodi	1 988 219	2 480 314
Kapitalni prihodi	480 931	594 089
Potpore	641 482	1 260 928
Ukupni rashodi i posudbe umanjene za otplate	7 385 148	9 921 429
Ukupni rashodi	7 235 724	9 777 343
Tekući rashodi	5 389 842	7 384 718
Rashodi za zaposlene	1 517 902	1 693 229
Doprinosi poslodavaca	228 366	260 774
Ostali rashodi za dobra i usluge	2 233 403	3 614 848
Plaćanje kamata	117 770	113 179
Subvencije i ostali tekući transferi	1 292 401	1 702 688
Kapitalni rashodi	1 845 882	2 392 625
Posudbe umanjene za otplate	149 424	144 086
Višak na tekućim računima bez dotacija	961 540	430 279
Ukupni manjak/višak	88 647	-251 416

V. KONSOLIDIRANA OPĆA DRŽAVA
U 2001. GODINI

*Prilog priredile: Tomislava Ujević, Zavod za makroekonomske analize i planiranje
Ivanka Kukin, Uprava za pripremu i konsolidaciju proračuna*

U prošlom Godišnjem izvješću za 2000. godinu, objavljeni su podaci za konsolidiranu opću državu za 1999. godinu, stoga ovom prilikom objavljujemo konačne podatke o kretanju prihoda i rashoda konsolidirane opće države za 2000. i 2001. godinu.

Konsolidirani proračun opće države je rezultat transakcija između svih razina državne vlasti: središnjeg državnog proračuna, proračuna izvanproračunskih fondova (Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje, Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje, Hrvatski zavod za zapošljavanje, Sredstva doplatka za djecu, Hrvatske vode) te proračuna jedinica lokalne uprave i samouprave.

5.1. KONSOLIDIRANA OPĆA DRŽAVA PO EKONOMSKOJ KLASIFIKACIJI

Tabela 5.1: Prihodi i rashodi konsolidirane opće države od 1998. do 2001. godine, % BDP

	Udio u BDP (%)			
	1998.	1999.	2000.	2001.
UKUPNI PRIHODI I POTPORE	52,86	52,98	48,93	47,54
I. Ukupni prihodi	52,82	52,98	48,92	47,54
1. Tekući prihodi	50,83	48,05	46,46	43,96
- Porezni prihodi	46,88	44,07	42,65	40,76
- Neporezni prihodi	3,95	3,98	3,81	3,19
2. Kapitalni prihodi	1,99	4,93	2,45	3,59
II. Potpore	0,04	0,00	0,01	0,00
UKUPNI RASHODI I NETO POSUDBE	52,37	55,19	53,97	49,96
III. Ukupni rashodi	51,50	54,09	53,13	49,21
1. Tekući rashodi	44,58	46,96	47,98	45,47
2. Kapitalni rashodi	6,93	7,13	5,15	3,74
3. Posudbe umanjene za otplate	0,86	1,11	0,83	0,75

Izvor: Ministarstvo financija i Državni zavod za statistiku za podatke o BDP-u

Tabela 5.1. daje pregled osnovnih agregata prihoda i rashoda konsolidirane opće države klasificiranih prema ekonomskoj namjeni i iskazanih kao udio u bruto domaćem proizvodu. Evidentno je da je u 2000. g. zaustavljen trend porasta ukupne javne potrošnje koji je 1999. g. iznosio čak 55,19% BDP-a. Politika smanjenja udjela javnih rashoda u BDP-u tijekom 2000. g. (53,97% BDP-a) nastavljena je i u 2001. g. tako da je udio rashoda opće države smanjen na razinu od 49,96% BDP-a. Ovakvo kretanje rashoda upućuje na smanjenje javnog sektora, čime je započet proces provođenja strukturnih mjera i održive fiskalne politike. Detaljan prikaz konsolidiranih prihoda i rashoda opće države, te pripadajućih nekonsolidiranih prihoda i rashoda središnjeg državnog proračuna, izvanproračunskih fondova i jedinica lokalne uprave i samouprave nalaze se u prilogu.

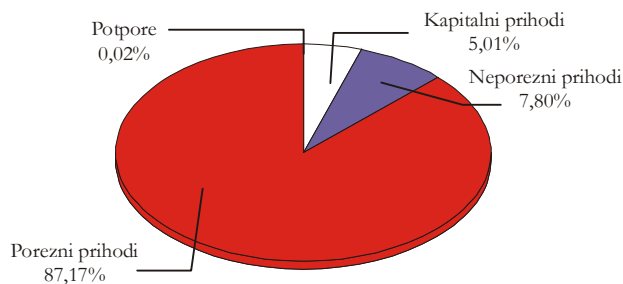
Ukupni prihodi konsolidirane opće države u 2000. g. ostvareni su na nešto nižoj razini u odnosu na prethodnu godinu, prvenstveno zbog slabije prikupljenih kapitalnih prihoda koji su realizirani na razini 53,6% od svog prošlogodišnjeg iznosa (uslijed slabije dinamike privatizacijskog procesa u usporedbi s 1999. g.). Međutim, već u 2001. g. slijedi snažan oporavak na stavci kapitalnih prihoda konsolidirane opće države (rast od 56,3% u odnosu na 2000. godinu) te daljnji nastavak rasta ukupnih poreznih prihoda (2,1% u odnosu na 2000. godinu), što je rezultiralo porastom ukupnih prihoda konsolidirane opće države za 3,8% u usporedbi s prethodnom godinom.

Iako bi zbog jednokratnosti i neizvjesnosti prihode od privatizacije trebalo knjižiti kao primitke financiranja, mnoge tranzicijske zemlje, a među njima i Republika Hrvatska, smatraju ih kapitalnim приходima zbog njihove veličine. Ovakvo međugodišnje kretanje kategorija prihoda odrazilo se i na samu strukturu ukupnih prihoda što je zorno prikazano na slikama 5.1 i 5.2.

Porezno opterećenje na razini konsolidirane opće države, mjereno udjelom poreznih prihoda u BDP-u, bilježi daljnje smanjenje od 42,7% u 2000. na 40,8% u 2001. godini. Naime, Hrvatski sabor je krajem 2000. godine donio izmjene i dopune osam poreznih zakona koji su stupili na snagu 1. siječnja 2001. čime je zaokružena reforma poreznog sustava.

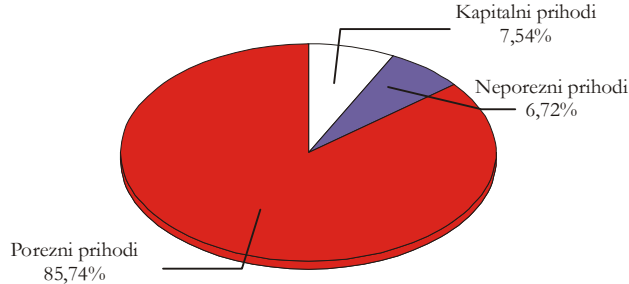
Prihodi od poreza na dodanu vrijednost, i pored stupanja na snagu novih pogodnosti za obveznike plaćanja PDV-a (u sklopu izmjena i dopuna Zakona o PDV-u; što je prethodno objašnjeno u Poglavlju 2) povećavaju svoj udio u ukupnim poreznim приходima konsolidirane opće države sa 33,5% u 2000. na 35,0% u 2001. godini. Tako je u 2000. prikupljeno 10% više prihoda od PDV-a u odnosu na 1999. godinu, dok je u 2001. godini ostvaren također značajan porast od 6,6% u usporedbi s 2000. Ovakav trend nedvojbeno upućuje na snažniju gospodarsku aktivnosti tijekom 2000. i 2001. godine.

Slika 5.1: Struktura ukupnih prihoda konsolidirane opće države 2000. godine

Izvor: Ministarstvo financija

Slika 5.2: Struktura ukupnih prihoda konsolidirane opće države 2001. godine

Izvor: Ministarstvo financija

Posebni porezi ili trošarine druga su značajna kategorija poreza na potrošnju. Tako je u 2000. ukupan prihod od trošarina porastao za 24,5% u odnosu na prethodnu godinu, a blaži trend je nastavljen i u 2001. kada je zabilježen međugodišnji porast od 0,3% u odnosu na 2000. godinu. Smanjenje udjela trošarina u ukupnim poreznim prihodima u 2001. rezultat je promjene strukture poreznih prihoda u odnosu na 2000. godinu (slika 5.4).

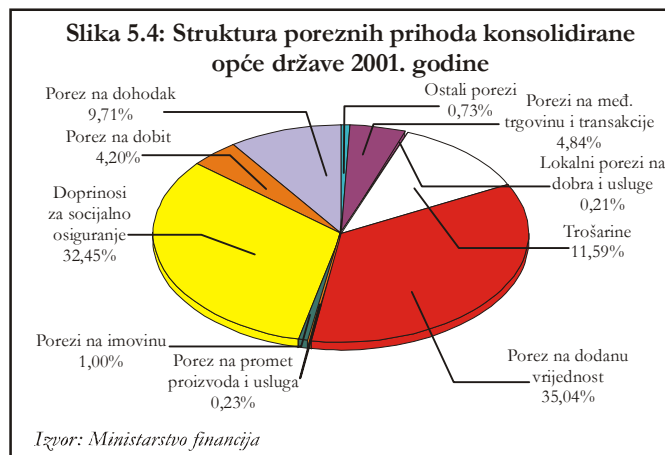
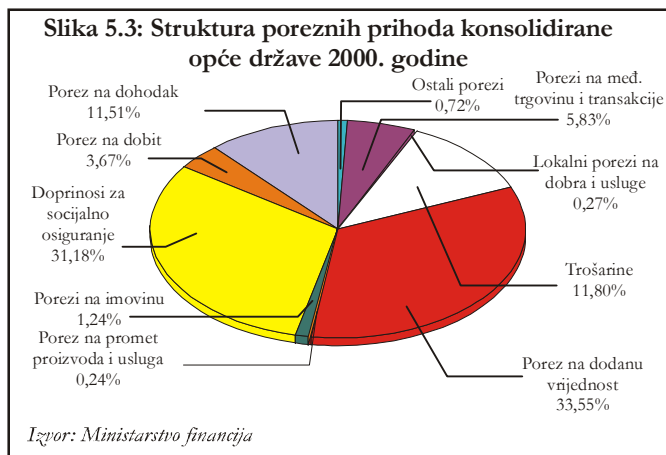
Najveći dio prihoda od trošarina ostvaren je od trošarina na naftu i naftne derivate te od trošarina na duhanske preradevine. Značajnu implikaciju na prikupljene prihode od ovih trošarina imao je Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o javnim cestama (Narodne novine br. 27/01). Sukladno tome, Hrvatska uprava za ceste od 1. travnja 2001. godine prestaje biti korisnik državnog proračuna, te se dio trošarina na naftu i naftne derivate ne uplaćuje u državni proračun već se namjenski izdvaja za izgradnju cesta i autocesta. Tako je 13,2% od ukupno prikupljenih trošarina na naftu i naftne derivate u 2001. izdvojen za te namjene, te je u odnosu na 2000. godinu udio tih trošarina formalno smanjen u 2001. godini za 5,9 postotnih poena u ukupno prikupljenim proračunskim prihodima od trošarina. Ovakav trend smanjenja ove vrste trošarina nastavlja se stoga i u idućem razdoblju, makar je realno prikupljen u značajno većem iznosu. Istovremeno se udio prihoda od trošarina na uvoz motornih vozila povećao za 4,5 postotnih poena u odnosu na 2000. godinu. Naime, zbog naglog rasta uvoza automobila (potaknutog olakšicama hrvatskim braniteljima i uslijed snažnog rasta ponude bankovnih kredita za kupnju vozila) u 2001. prihodi po osnovi ovih trošarina zabilježili su rekordan rast od preko 340% u odnosu na 2000. godinu. Osim trošarina na naftu i naftne derivate koje su doživjele podbačaj za 9,5% (prvenstveno iz već navedenih razloga) u odnosu na 2000. godinu, sve ostale kategorije trošarina ostvarile su međugodišnji rast.

Porezi na međunarodnu trgovinu i transakcije u 2000. godini podliježu značajnim izmjenama uslijed sklapanja brojnih bilateralnih i multilateralnih ugovora o slobodnoj trgovini, što je rezultiralo smanjenjem prikupljenih carinskih prihoda za čak 11,5% u 2000. u odnosu na prethodnu godinu. Iz navedenih razloga te zbog pristupanja Hrvatske Svjetskoj trgovinskoj organizaciji (WTO), ovakav trend je nastavljen i u 2001. godini kada je prikupljeno 15,3% manje carinskih prihoda nego u 2000. Na slikama 5.3. i 5.4. vidljiv je signifikantan pad udjela poreza na međunarodnu trgovinu i transakcije u ukupnim poreznim prihodima, ako znamo da je još 1999. godine taj udio iznosio čak 6,9%.

Slabija gospodarska aktivnost iz 1999. reflektirala se na ostvarenje prihoda od poreza na dobit u 2000. godini kada je ostvareno čak 28,5% manje prihoda od poreza na dobit u usporedbi s prethodnom godinom. Međutim, već 2001. uslijedio je očigledno pozitivan gospodarski trend, potpomognut smanjenjem stope poreza na dobit, što je potaknulo snažniju aktivnost gospodarskih subjekata. Tako je u 2001. godini ostvareno 16,8% više prihoda od poreza na dobit u odnosu na prethodnu fiskalnu godinu. U tom smislu, porez na dobit je povećao i svoj udio u strukturi ukupnih poreznih prihoda sa 3,7% u 2000. g. na 4,2% u 2001. godini.

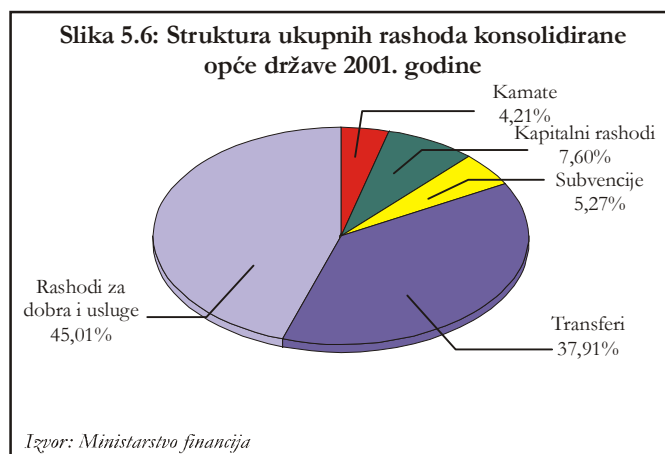
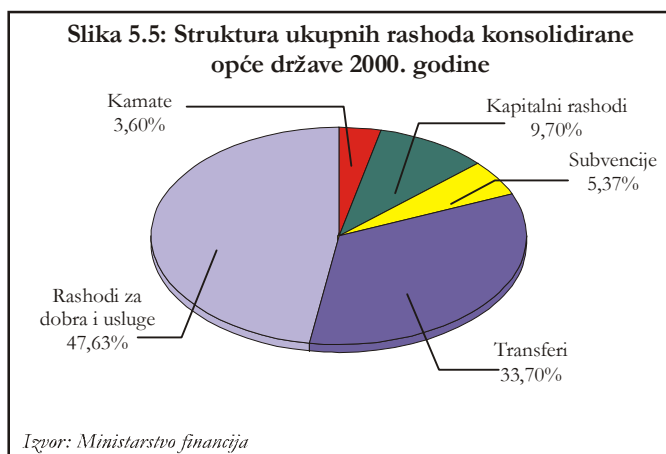
Izmjene u Zakonu o porezu na dohodak u 1999. godini imale su prvenstveno za cilj porezno rasterećenje nižih razina dohotka, a s takvom je politikom nastavljeno i u 2000. godini. U Poglavlju 2 detaljnije su prikazane izmjene Zakona o porezu na dohodak koje su stupile na snagu od 1. siječnja 2001., a odnose se, između ostalog i na povećanje osnovnog osobnog odbitka sa 1 000 na 1 250 kuna. Sve ove promjene djelovale su u smjeru povećanja neto plaće s jedne strane, dok su s druge strane proračunski prihodi po osnovi ovog poreza smanjeni za 13,9% u 2001. godini u usporedbi s prethodnom godinom. To se odrazilo i na samu strukturu ukupnih poreznih prihoda, u kojoj je došlo do smanjenja udjela poreza na dohodak sa 11,5% u 2000. na 9,7% u 2001. godini.

Prihodi od doprinosa za socijalno osiguranje, zajedno s prihodima od PDV-a, čine najznačajnije prihode konsolidiranog proračuna opće države. U 2000. godini ostvaren je rast od 4,3% po osnovi prikupljenih prihoda od doprinosa u usporedbi s 1999. Također, njihov rast je nastavljen i u 2001. kada je ostvareno 6,3% više prihoda od doprinosa za socijalno osiguranje u odnosu na prethodnu godinu. U strukturi poreznih prihoda, zabilježili su porast od 31,2% u 2000. na 32,5% u 2001. godini.

Promjene u unutarnjoj strukturi poreznih prihoda vidljive su usporedbom dijagrama na slikama 5.3. i 5.4. Očito je da su promjene u poreznom sustavu u 2001. godini bile usmjerene na pravedniju raspodjelu poreznog opterećenja u društvu odnosno na smanjenje sveukupnog poreznog opterećenja. Evidentno je da prihodi od carina sve više gube na važnosti kao značajan izvor poreznih prihoda, a karakteristično je i smanjenje udjela prihoda od poreza na dohodak. S druge strane, rast doprinosa socijalnog osiguranja te izdašni prihodi od PDV-a osiguravaju preko 67% ukupnih poreznih prihoda u 2001. godini. Proračun konsolidirane opće države za 2000. i 2001. godinu, kao i porezne reforme tijekom 2001. godine govore u prilog tome da će se trend smanjenja poreznog opterećenja kao glavne odrednice fiskalne politike nastaviti i u narednim godinama.

Nominalno su ukupni rashodi konsolidirane opće države porasli 5,3% u 2000. u odnosu na 1999. godinu, zahvaljujući prvenstveno porastu tekućih proračunskih rashoda nauštrb kapitalnih izdataka. U narednoj fiskalnoj godini, ukupni rashodi konsolidirane opće države nominalno su manji za 1,1% u usporedbi s 2000. godinom. Na slikama 5.5. i 5.6. prikazane su promjene u strukturi ukupnih rashoda konsolidirane opće države.

Nominalni rast tekućih rashoda od 10,1% u 2000. godini inicirali su prije svega 8,1% veći rashodi za plaće proračunskih korisnika, 23,8% veći izdaci za kamate i 6,9% veće subvencije i tekući transferi. Tabela 5.2. prikazuje kretanje najvažnijih komponenti tekućih izdataka.

Tabela 5.2: Kretanje tekućih rashoda konsolidirane opće države

	Udio u BDP (%)			
	1998.	1999.	2000.	2001.
Rashodi za dobra i usluge	24,70	24,38	25,31	22,15
- Nadnice i plaće zaposlenih	11,88	12,80	12,84	11,75
- Ostale kupovine dobara i usluga	12,82	11,58	12,47	10,40
Izdaci za kamate	1,53	1,66	1,91	2,07
Subvencije i ostali tekući transferi	18,35	18,80	20,76	21,25

Izvor: Ministarstvo financija i Državni zavod za statistiku za podatke o BDP-u

Strukturu ukupnih rashoda u 2001. karakterizira nominalno smanjenje kapitalnih rashoda za 22,5% u odnosu na 2000. godinu te povećanje tekućih izdataka za 1,2% na godišnjoj razini. Rashodi za plaće smanjeni su za 2,2% u odnosu na prethodnu godinu. Naime, plaće korisnika državnog proračuna nedvojbeno su bile jedan od najvažnijih generatora rasta

tekućih rashoda, a time i ukupne javne potrošnje u zemlji. U 2001. godini je zaustavljen trend rasta plaća u sklopu Vladinih mjera restrikcije državne potrošnje, što je doprinijelo daljnjem padu ukupnih javnih rashoda.

U 2001. g. veličina izdataka za dobra i usluge konačno pokazuje manji udio u BDP-u u usporedbi s prethodnim godinama. Osim toga, u skupini tekućih izdataka, smanjuje se i udio rashoda za ostale kupovine dobara i usluga sa 12,5% BDP-a na 10,4% BDP-a u 2001. godini. Međutim, i dalje rastu izdaci za plaćanje kamata (15,8% u odnosu na prethodnu godinu) te se njihov udio u BDP-u povećao sa 1,9% u 2000. na 2,1% BDP-a u 2001. godini.

Izdaci za subvencije i tekuće transfere i dalje kontinuirano bilježe brzi rast te povećavaju svoj udio u BDP-u na 21,3% u 2001. godini. Na godišnjoj razini subvencije su porasle za 10,9% u 2000., međutim, u 2001. bilježe smanjenje za 3% u odnosu na prethodnu godinu. Ipak, najvažniji uzrok nastavka rasta izdataka za transfere (koji su u 2001. porasli za čak 11,3% u usporedbi s prethodnom godinom) jesu transferi stanovništvu koji su glavni generator nepovoljnih trendova u kretanju tekućih rashoda. Stoga u narednom razdoblju predstoji reforma sustava mirovinskog osiguranja kao jedinog dugoročnog načina djelotvornog smanjivanja ukupnih javnih rashoda, što će pridonijeti fiskalnoj ravnoteži, a time i makroekonomskoj stabilnosti.

5.2. KONSOLIDIRANA OPĆA DRŽAVA PREMA RAZINAMA FISKALNE VLASTI

Konsolidirani prihodi i rashodi opće države prema razinama fiskalne vlasti (središnji državni proračun, izvanproračunski fondovi, jedinice lokalne uprave i samouprave) ukazuju na to da je snažan rast javne potrošnje prvenstveno rezultat brzog rasta rashoda izvanproračunskih fondova. Tabela 5.3. zorno ilustrira trendove unutar konsolidirane bilance opće države iskazane prema razinama fiskalne vlasti.

Tabela 5.3: Konsolidirana opća država prema razinama fiskalne vlasti

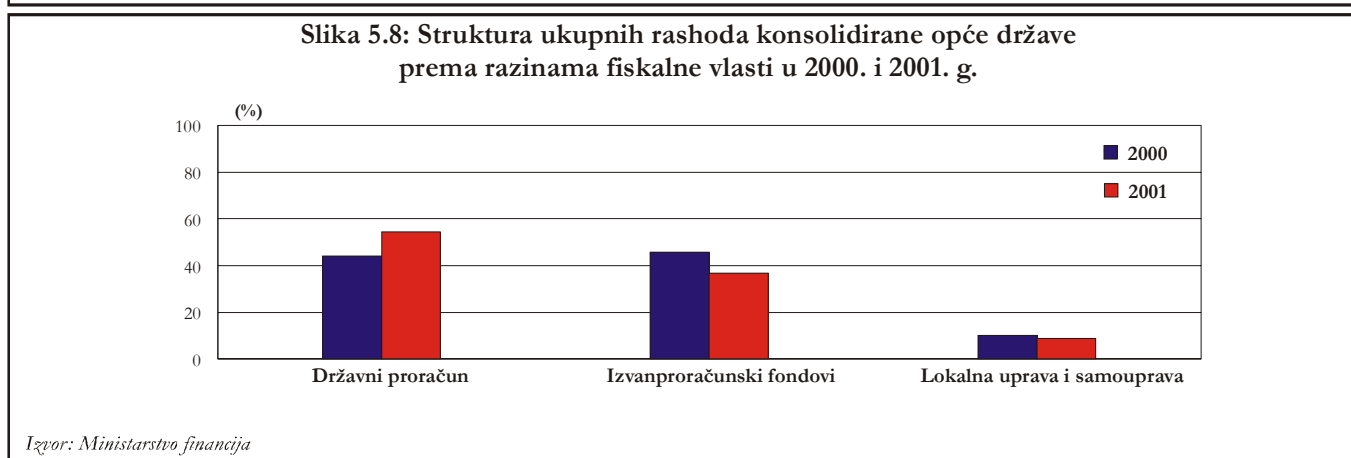
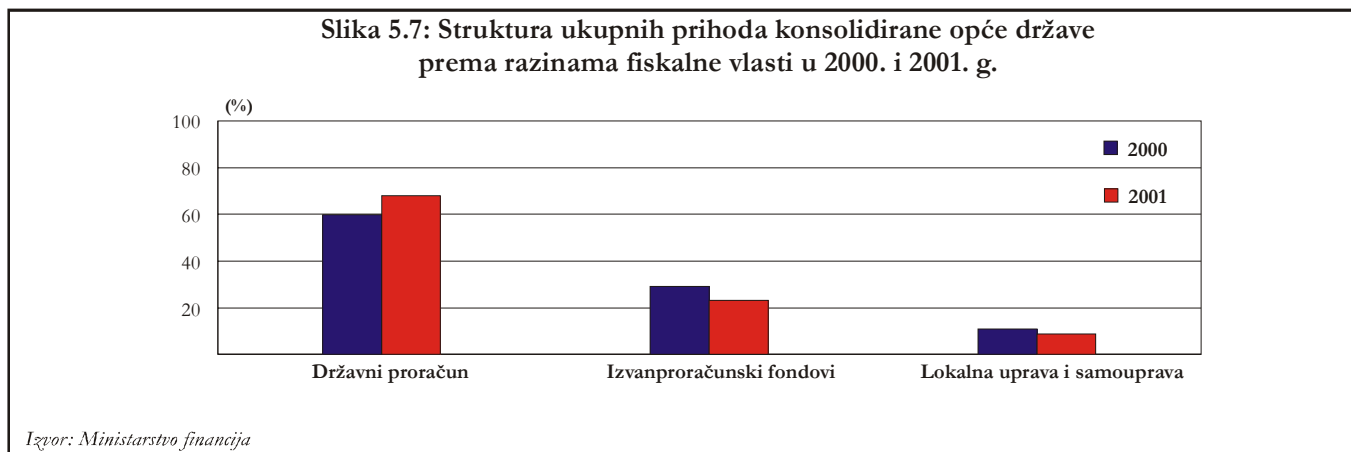
	Udio u BDP (%)			
	1998.	1999.	2000.	2001.
Ukupni prihodi i dotacije	52,86	52,98	48,93	47,54
Državni proračun	31,84	32,74	29,27	32,34
Izvanproračunski fondovi	15,31	14,77	14,31	11,01
1. Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje	7,70	7,53	7,31	3,53
2. Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje	5,93	6,05	5,79	6,27
3. Hrvatski zavod za zapošljavanje	0,51	0,53	0,53	0,55
4. Sredstva doplatka za djecu	0,39	0,01	0,00	0,00
5. Hrvatske vode	0,77	0,66	0,69	0,65
Lokalna uprava i samouprava	5,71	5,47	5,35	4,19
Ukupni rashodi i posudbe umanjene za otplate	52,37	55,19	53,97	49,96
Državni proračun	24,42	25,08	23,83	27,18
Izvanproračunski fondovi	21,88	24,27	24,72	18,43
1. Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje	11,75	13,42	13,23	7,44
2. Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje	7,83	8,42	9,13	8,09
3. Hrvatski zavod za zapošljavanje	0,42	0,58	0,65	0,60
4. Sredstva doplatka za djecu	0,75	0,80	0,82	1,51
5. Hrvatske vode	1,13	1,05	0,89	0,78
Lokalna uprava i samouprava	6,07	5,84	5,42	4,35
Ukupni višak (+)/manjak (-)	0,49	-2,21	-5,04	-2,42

Izvor: Ministarstvo financija i Državni zavod za statistiku za podatke o BDP-u

Osnovna karakteristika ovako iskazane konsolidirane opće države u 2000. godini je nastavak trenda bržeg međugodišnjeg rasta rashoda izvanproračunskih fondova (9,7%) od rashoda središnje države (2,3%) i jedinica lokalne uprave i samouprave koji su se zadržali na približno istoj razini kao prethodne godine. Upravo ovakav trend kretanja rashoda izvanproračunskih fondova je glavni uzrok fiskalne neravnoteže i povećanja deficita konsolidirane opće države u 2000. godini. Međutim, od 1. srpnja 2001. godine isplate mirovina uključene su u središnji državni proračun, zbog čega se formalno smanjuju rashodi Zavoda za mirovinsko osiguranje u 2001. (za 40% u odnosu na 2000. godinu), a nauštrb povećanja rashoda državnog proračuna za 21,8% u odnosu na 2000. godinu. Ostali fondovi socijalnog osiguranja u 2001. godini bilježe međugodišnje smanjenje rashoda, izuzev sredstava doplatka za djecu koji je skoro udvostručio svoje rashode u odnosu na 2000. godinu (sukladno proširenju prava na dječji doplatok prema Zakonu o doplatku za djecu, objavljenom u "Narodnim novinama" br. 94/01).

U strukturi ukupnih prihoda opće države, udio prihoda središnjeg državnog proračuna pokazuje povećanje sa 59,8% u 2000. na 68,0% u 2001. godini, dok se udio prihoda izvanproračunskih fondova i jedinica lokalne uprave i samouprave

smanjuje. Istovremeno se na rashodnoj strani događa isti trend povećanja rashoda središnjeg proračuna u ukupnim rashodima konsolidirane opće države, dok se udio rashoda izvanproračunskih fondova i jedinica lokalne uprave i samouprave smanjuje. Naime, udio rashoda središnjeg proračuna u ukupnim rashodima opće države zabilježio je porast sa 44,2% u 2000. godini na 54,4% u 2001. zahvaljujući prvenstveno preuzetim rashodima za isplate mirovina u 2001. godini, kako je prethodno spomenuto. Struktura prihoda i rashoda konsolidirane opće države u 2000. i 2001. godini prikazana je slikama 5.7. i 5.8.

Ovakvo kretanje prihoda i rashoda u 2000. godini proizvelo je deficit konsolidirane opće države od 5% BDP-a. Promatrano po razinama fiskalne vlasti očito je da je ovakva razina ukupnog deficita ostvarena prvenstveno zbog velikog manjka kod izvanproračunskih fondova, na što ukazuje tabela 5.4. Istovremeno je središnji državni proračun u 2000. g. prikupio 3,7% manje prihoda u usporedbi s 1999. g. Osim slabije prikupljenih prihoda, nedvojbeno je da se žarište fiskalnih problema i osnovni uzrok porasta javne potrošnje u 2000. g. nalazi upravo u nesrazmjernom rastu prihoda i rashoda izvanproračunskih fondova (naročito mirovinskog i zdravstvenog osiguranja).

U 2001. g. uslijedio je fiskalni oporavak, kako na prihodnoj, tako i na rashodnoj strani. Prikupljeno je 3,8% više prihoda nego u 2000. g., a rashodi su smanjeni za 1,1% na međugodišnjoj razini. Porast prihoda od 18% u odnosu na 2000. g. ostvaren je na razini središnjeg proračuna, jednim dijelom i zbog priključenja Zavoda za mirovinsko osiguranje. Istovremeno su, iz istog razloga, u 2001. g. smanjeni rashodi izvanproračunskih fondova za 20,4% u usporedbi s 2000. g. Bolje prikupljeni prihodi i restrukturiranje rashoda pridonijelo je ukupnom smanjenju deficita konsolidirane opće države u 2001. g. koji je uspješno reduciran sa 5% BDP-a u 2000. na razinu od 2,4% BDP-a u 2001. godini.

Tabela 5.4: Ukupni višak/manjak konsolidirane opće države prema razinama fiskalne vlasti

	Udio u BDP (%)			
	1998.	1999.	2000.	2001.
Ukupni višak (+) / manjak (-) državnog proračuna	7,42	7,66	5,44	5,16
Ukupni višak (+) / manjak (-) izvanproračunskih fondova	-6,57	-9,50	-10,40	-7,42
Ukupni višak (+) / manjak (-) lokalne uprave i samouprave	-0,36	-0,37	-0,07	-0,15
Ukupni višak (+) / manjak (-) konsolidirane opće države	0,49	-2,21	-5,04	-2,42

Izvor: Ministarstvo financija i Državni zavod za statistiku za podatke o BDP-u

Dakle, od 1999. g. konsolidirana opća država se nalazi u zoni deficita koji je usporen u 2001. g., u skladu s gospodarskim programom Vlade čiji je središnji cilj bila fiskalna konsolidacija. U 2001. g. počela je s radom Državna

riznica i jedinstveni račun za središnju državu, što je unaprijedilo kontrolu javnih financija i njihovo upravljanje. Osnovni problemi proračunskih rashoda očitovali su se u visokim transferima (ponajviše u mirovinski i zdravstveni fond i fond za dječji doplat) te visokim izdacima za plaće proračunskim korisnicima. Velik doprinos fiskalnoj konsolidaciji dao je sklopljeni Stand-by aranžman s MMF-om koji je dodatno ojačao napore Vlade u cilju smanjenja proračunskog manjka i nastavka fiskalnih i strukturalnih reformi tijekom 2001. g.

5.3. VIŠAK/MANJAK KONSOLIDIRANE OPĆE DRŽAVE

Nakon 1998. godine u kojoj je konsolidirana opća država ostvarila ukupni višak, uslijedilo je razdoblje relativno većeg porasta rashoda nad prihodima, čime je potaknut rast deficita konsolidirane opće države tijekom 1999. i 2000. g. Kako je prethodno opisano, u 2001. g. pristupilo se restriktivnijoj fiskalnoj politici što je dovelo do smanjenja ukupnog deficita na 2,4% BDP-a. Time je obeshrabren rast veličine javnog sektora, uz prethodno opisano smanjenje poreznog opterećenja. Kretanje ukupnog viška/manjka konsolidirane opće države (po gotovinskom načelu) prikazano je tabelom 5.5.

Tabela 5.5: Višak/manjak i financiranje konsolidirane opće države

	Udio u BDP (%)			
	1998.	1999.	2000.	2001.
Tekući višak (+)/manjak (-)	6,25	1,09	-1,51	-1,51
Ukupni višak (+)/manjak (-)	0,49	-2,21	-5,04	-2,42
Ukupni višak (+)/manjak (-) bez prihoda od privatizacije	-1,44	-7,06	-7,43	-5,97
Ukupno financiranje	-0,49	2,21	5,04	2,42
Domaće financiranje	-0,58	-1,30	0,53	0,98
Strano financiranje	0,08	3,51	4,51	1,44

Izvor: Ministarstvo financija i Državni zavod za statistiku za podatke o BDP-u

Primjene li se standardi MMF-a (GFS metodologija) o knjiženju prihoda od privatizacije u računu financiranja, ukupni manjak konsolidirane opće države tijekom promatranog razdoblja dobiva još više na značaju i daje alarmantniju sliku kretanja proračunskog manjka. Naime, jednokratni karakter i neizvjesnost ostvarivanja tih prihoda, kao i neizvjesnost samog iznosa privatizacijskih prihoda ukazuju na razloge za njihovo prikazivanje u stavkama financiranja, što direktno utječe na porast deficita, uvećanog za iznos privatizacijskih prihoda. Ovaj efekt je zorno prikazan u tabeli 5.5.

Godine 1999., konsolidirana opća država ostvarila je suficit na tekućem računu, što znači da su se tekući rashodi financirali iz prikupljenih tekućih prihoda. Međutim, u 2000. g. ostvaren je manjak na tekućem računu konsolidirane opće države u iznosu od 2,3 milijarde kuna ili 1,5% BDP-a. S obzirom da su u 2000. g. dobrim dijelom izostali planirani prihodi od privatizacije (realizirani su u iznosu od svega 3,6 milijardi kuna), ostvareni izdaci morali su se pokriti tzv. "kratkoročnim zajmom za premošćivanje". Međutim, i u 2001. g. konsolidirani proračun opće države ostvario je tekući manjak u iznosu od 2,5 milijardi kuna ili 1,5% BDP-a. Prikupljeno je 5,8 milijardi privatizacijskih prihoda, ali još uvijek nedovoljno za pokrivanje ukupnog deficita koji je realiziran na razini 2,4% BDP-a.

Štednja opće države obično predstavlja najznačajniji izvor financiranja kapitalnih izdataka države. Prema definiciji, tekući višak ili štednja konsolidirane opće države iskazuje se kao razlika između tekućih prihoda i tekućih rashoda. Kretanje tekućeg viška/manjka konsolidirane opće države tijekom promatranog razdoblja prikazano je tabelom 5.6.

Stupanj pokrivenosti kapitalnih izdataka štednjom govori o tome u kojoj mjeri su kapitalni izdaci pokriveni viškom na tekućem računu. Evidentno je da je u 2000. i 2001. g. ostvaren manjak na tekućem računu, stoga takvo stanje implicira oblik financiranja putem zaduženja. Utoliko je važan nastavak započete reforme fiskalnog sustava, kao i daljnja redukcija veličine javnog sektora kroz smanjenje rashoda, ponajprije u vidu mirovinske reforme koja čini glavnu okosnicu fiskalne konsolidacije u narednoj godini.

Tabela 5.6: Tekući višak konsolidirane opće države i stupanj pokrivenosti kapitalnih izdataka štednjom

Godina	Iznos štednje (000 HRK)	Udio u BDP (%)	Kapitalni izdaci (000 HRK)	Stupanj pokrivenosti (%)
1998.	8 605	6,25	9 530	90,30
1999.	1 543	1,09	10 090	15,29
2000.	-2 308	-1,51	7 861	-
2001.	-2 464	-1,51	6 090	-

Izvor: Ministarstvo financija i Državni zavod za statistiku za podatke o BDP-u

VI. JAVNI DUG REPUBLIKE HRVATSKE
U 2001. GODINI

Prilog priredile: Darija Radovanić i Branka Grabovac, Uprava za upravljanje gotovinom i javnim dugom i

Duška Franičević – Grubić, Uprava za međunarodne financijske institucije i europske integracije

Ukupan javni dug Republike Hrvatske na razini središnje države iznosio je krajem 2001. godine 67,32 milijardi HRK, od čega je 24,91 milijardi HRK unutarnjeg javnog duga, a 42,41 milijarde kuna vanjskog javnog duga. U odnosu na 2000. godinu unutarnji se dug povećao neto za 3,58 milijardi kuna. Povećanje unutarnjeg duga u 2001. godini najvećim dijelom je ostvareno povećanim neto upisom trezorskih zapisa (2,33 milijardi kuna) i uslijed izdavanja obveznica na domaćem tržištu kapitala (2,95 milijardi HRK), dok su se obveze po staroj deviznoj štednji i obveze za sanaciju banaka umanjile za otplate (1,51 milijardi HRK). Kretanje vanjskog javnog duga bilo je određeno izdavanjem obveznica Republike Hrvatske na europskom i japanskom financijskom tržištu.

Tabela 6.1: Dug središnje države

(u milijunima HRK)	1998.	1999.	2000.	2001.
I. Unutarnji javni dug	15 047,8	16 754,6	21 324,2	24 907,3
II. Vanjski javni dug	21 155,8	29 981,4	38 927,2	42 413,4
Ukupni javni dug (I. + II.)	36 203,6	46 735,9	60 251,4	67 320,8
kao % BDP-a	26,31	33,01	39,50	41,32

Izvor: Hrvatska narodna banka

6.1. KREDITNA SPOSOBNOST REPUBLIKE HRVATSKE

Kreditnu sposobnost Republike Hrvatske ocjenjuju četiri vodeće svjetske agencije za utvrđivanje kreditne sposobnosti: Moody's Investors Service, Standard & Poor's (S&P), Fitch Ratings, te Rating and Investment Information (R&I).

Sve agencije vrše godišnju provjeru dodijeljenog kreditnog rejtinga, te je takva provjera u 2001. godini rezultirala poboljšanjem ocjene kreditne sposobnosti od strane agencije Fitch Ratings. Ona je Republiku Hrvatsku iz grupe zemalja s ocjenom spekulativnog kreditnog rejtinga prebacila u grupu zemalja s investicijskim kreditnim rejtingom sa stabilnim "outlook"-om. Investicijski kreditni rejting daje informacije stranim investitorima o sigurnijem ulaganju u Republiku Hrvatsku, a Republici Hrvatskoj omogućuje pristup širem krugu investitora te joj omogućuje manje troškove zaduživanja u odnosu na ne-investicijsku, odnosno spekulativnu ocjenu kreditnog rejtinga. Ovo poboljšanje kreditne ocjene nije samo poboljšanje od jednog stupnja već je i skok iz kategorije spekulativnog u kategoriju investicijskog kreditnog rejtinga. Naime, ocjena kreditnog rejtinga vrlo često služi za definiranje investitorovih limita, pa tako pojedini investitor uopće nije zainteresiran ni za razmatranje ulaganja u vrijednosne papire pojedine zemlje koja je rangirana u kategoriji spekulativnih kreditnih rejtinga.

Tabela 6.2: Pregled kreditnih ocjena Republike Hrvatske

	Dugoročna ocjena Strana valuta	Dugoročna ocjena Domaća valuta	Kratkoročna ocjena Strana valuta
Mood's Investors Service	Baa3	Baa1	P-3
Standard & Poors	BBB-	BBB+	A-3
Fitch Ratings	BBB-	BBB+	F3
R&I	BBB		

Izvor: Ministarstvo financija

Nakon godišnje provjere dodijeljenog kreditnog rejtinga u 2001. godini, agencija Moody's Investors Service i japanska rejting agencija R&I potvrdile su Republici Hrvatskoj svoje dosadašnje ocjene investicijskog kreditnog rejtinga. Rejting agencija Standard & Poor's je uz potvrdu investicijskog kreditnog rejtinga poboljšala "outlook" (procjena budućeg kretanja) Republici Hrvatskoj s negativnog predznaka u stabilni.

Tabela 6.3. daje prikaz usporedbe kreditnih ocjena vodećih zemalja u tranziciji po ocjenama rejting agencija Moody's Investors Service i Standards & Poor's.

Tabela 6.3: Usporedba kreditnih ocjena

Država	Moody's Investors Service	Standard & Poor's
Češka	Baa1	A-
Hrvatska	Baa3	BBB-
Mađarska	A3	A-
Poljska	Baa1	BBB+
Slovačka	Baa3	BBB-
Slovenija	A2	A

6.2. UNUTARNJI DUG DRŽAVNOG PRORAČUNA U 2001.

6.2.1. Kategorije unutarnjeg duga

Detaljan opis kategorija unutarnjeg duga prikazan je u prethodnim godišnjim izvješćima Ministarstva financija, te ćemo ovdje istaći samo promjene kategorija unutarnjeg duga u 2001. godini. Struktura unutarnjeg duga sa stanjima na kraju 2000. i 2001. godine prikazana je tabelom 6.4. Plan otplata glavnice i kamate unutarnjeg duga za razdoblje od 2002. do 2007. godine prikazana je tabelom 6.5.

Ukupan iznos unutarnjeg javnog duga krajem 2001. godine iznosi 17 876,03 milijuna kuna, a kada mu se pridodaju i obveznice izdane uz državno jamstvo iznosi 21 944,29 milijuna kuna. Povećanje unutarnjeg duga tijekom 2001. godine najvećim dijelom je ostvareno povećanim neto upisom trezorskih zapisa (2 327,66 milijuna kuna) i izdavanjem obveznica na domaćem tržištu kapitala (protuvrijednost 400 milijuna EUR).

Tabela 6.4: Unutarnji dug Republike Hrvatske u 000 HRK

Dug po osnovi:	31. prosinca 2000.	31. prosinca 2001.	Dospijeće:	Kamata:
Stara devizna štednja	4 848 438	3 804 940	2005.	5,00%
Velike obveznice I	1 574 092	1 680 772	2011.	5,00%
Velike obveznice II	706 403	642 296	2011.	7,20%
Velike obveznice III	695 254	618 844	2012.	7,20%
Obveznice – Serija 01 D-04		1 474 006	2004.	6,50%
Obveznice – Serija 02 D-08		1 474 006	2008.	6,875%
Obveznice za obnovu	22 818	22 818	2003.	7-10%
Sanacija banaka - Serija I	907 994	776 685	2007.	6,00%
Sanacija banaka - Serija II	279 290	251 924	2012.	5,00%
Sanacija banaka - Serija III	720 428	641 692	2012.	7,20%
Sanacija banaka - Serija IV	390 089	344 845	2012.	5,00%
Sanacija banaka - Serija V-A	26 572	21 491	2008.	6,00%
Sanacija banaka - Serija V-B	1 403 707	1 229 409	2008.	7,00%
Srednjoročni i dugoročni dug	11 575 085	12 983 728		
Trezorski zapisi	2 564 645	4 892 304		
Ostali kratkoročni dug	410 026	0		
Kratkoročni dug	2 974 671	4 892 304		
DAB Obveznice za osiguranu štednju I	797 825	773 853	2003.	8,00%
DAB obveznice za osiguranu štednju II	1 709 625	1 658 257	2005.	8,375%
HZZO Obveznice	1 686 830	1 636 147	2004.	8,50%
Obveznice izdane uz državno jamstvo	4 194 280	4 068 257		
Ukupan dug	18 744 036	21 944 289		

Izvor: *Ministarstvo financija*

U svrhu razvoja domaćeg tržišta kapitala i radi izvršenja izdataka utvrđenih Zakonom o izvršenju Državnog proračuna za 2001. godinu Republika Hrvatska je kroz sindikat domaćih banaka izdala obveznice – Serija 01 D-04 i Serija 02 D-08.

Obveznice – Serija 01 D-04¹⁶ izdane su uz plasman na domaćem tržištu kapitala u kunsnoj protuvrijednosti iznosa od 200 milijuna EUR na rok od 3 godine i uz nepromjenjivu kamatnu stopu od 6,5% godišnje. Kamata po obveznicama isplaćivat će se polugodišnje, počevši od 20. ožujka 2002. godine, a glavnica će se u cijelosti isplatiti po dospelju (20. rujna 2004. godine). Obveznice su se plasirale putem voditelja izdanja Privredne banke Zagreb d.d. i Zagrebačke banke d.d. Zagreb.

Obveznice – Serija 02 D-08¹⁷ izdane su također kroz plasman na domaćem tržištu u kunsnoj protuvrijednosti iznosa od 200 milijuna EUR na rok od 7 godina i uz nepromjenjivu kamatnu stopu od 6,875% godišnje. Kamata će se isplaćivati polugodišnje, počevši od 14. lipnja 2002. godine, a glavnica će se isplatiti u cijelosti po dospelju (15. prosinca 2008.). Obveznice su bile plasirane putem voditelja izdanja: Privredne banke Zagreb d.d. i Zagrebačke banke d.d. Zagreb.

¹⁶ Narodne novine broj 80/01

¹⁷ Narodne novine broj 112/01

Tabela 6.5: Amortizacija unutarnjeg duga (u milijunima HRK)

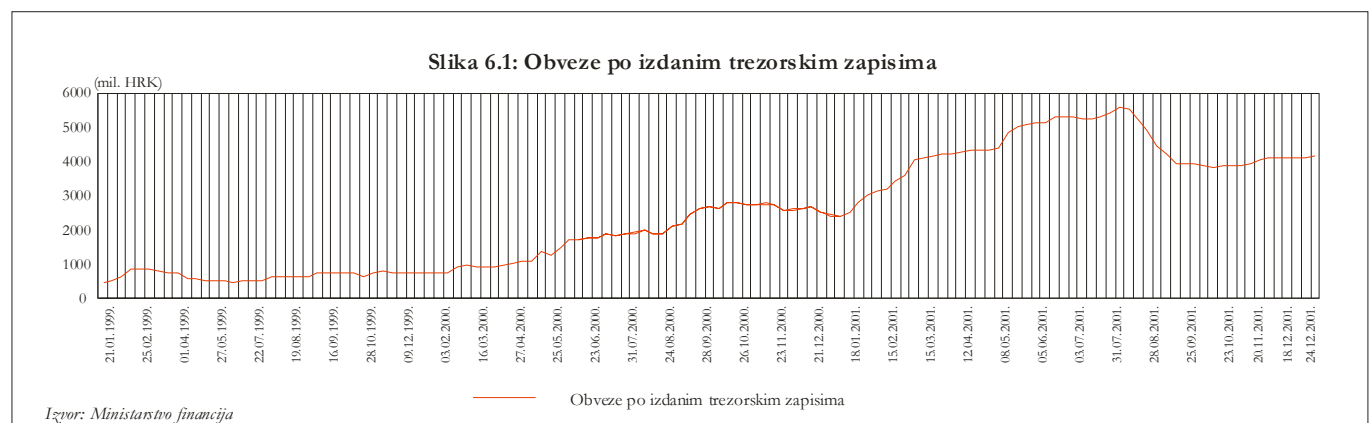
	2002.	2003.	2004.	2005.	2006.	2007.
Otplata glavnice	1 442,61	2 245,13	4 612,09	2 833,78	556,73	593,66
Stara devizna štednja	1 012,72	1 012,72	1 012,72	653,65	0,00	0,00
Velike obveznice I	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Velike obveznice II	45,99	49,31	52,84	56,60	60,58	64,78
Velike obveznice III	41,12	44,15	47,39	50,85	54,61	58,59
Sanacija banaka - Serija I	110,99	117,77	124,92	132,51	140,47	148,80
Sanacija banaka - Serija II	18,79	19,75	20,71	21,74	22,85	24,03
Sanacija banaka - Serija III	42,67	45,77	49,16	52,77	56,60	60,80
Sanacija banaka - Serija IV	25,72	26,97	28,37	29,77	31,32	32,87
Sanacija banaka - Serija Va	3,10	3,24	3,46	3,69	3,91	4,13
Sanacija banaka - Serija Vb	141,50	151,60	162,36	173,93	186,39	199,65
Obveznice - Serija 01 D-04	0,00	0,00	1 474,01	0,00	0,00	0,00
Obveznice - Serija 01 D-08	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
HZZO Obveznice	0,00	0,00	1 636,15	0,00	0,00	0,00
DAB obveznice za osiguranu štednju I	0,00	773,85	0,00	0,00	0,00	0,00
DAB obveznice za osiguranu štednju II	0,00	0,00	0,00	1 658,26	0,00	0,00
Otplata kamata	1 086,27	1 008,00	864,95	547,15	354,20	317,21
Stara devizna štednja	169,36	119,32	69,28	19,24	0,00	0,00
Velike obveznice I	86,97	86,97	86,97	86,97	86,97	86,97
Velike obveznice II	44,59	41,27	37,73	33,90	29,85	25,57
Velike obveznice III	43,85	40,83	37,59	34,12	30,36	26,38
Sanacija banaka - Serija I	44,88	38,69	30,95	23,36	15,40	7,08
Sanacija banaka - Serija II	12,38	11,42	10,39	9,36	8,25	7,08
Sanacija banaka - Serija III	45,47	42,30	38,99	35,38	31,47	27,34
Sanacija banaka - Serija IV	16,95	15,62	14,22	12,82	11,35	9,73
Sanacija banaka - Serija Va	1,25	1,03	0,88	0,66	0,44	0,22
Sanacija banaka - Serija Vb	83,58	73,55	62,87	51,15	38,77	25,50
Obveznice - Serija 01 D-04	95,81	95,81	95,81	0,00	0,00	0,00
Obveznice - Serija 01 D-08	101,34	101,34	101,34	101,34	101,34	101,34
HZZO Obveznice	139,07	139,07	139,07	0,00	0,00	0,00
DAB obveznice za osiguranu štednju I	61,91	61,91	0,00	0,00	0,00	0,00
DAB obveznice za osiguranu štednju II	138,85	138,85	138,85	138,85	0,00	0,00
Sveukupna otplata	2 528,88	3 253,13	5 477,04	3 380,93	910,94	910,86

Tečaj: Srednji tečaj HNB na dan 31. prosinca 2001.

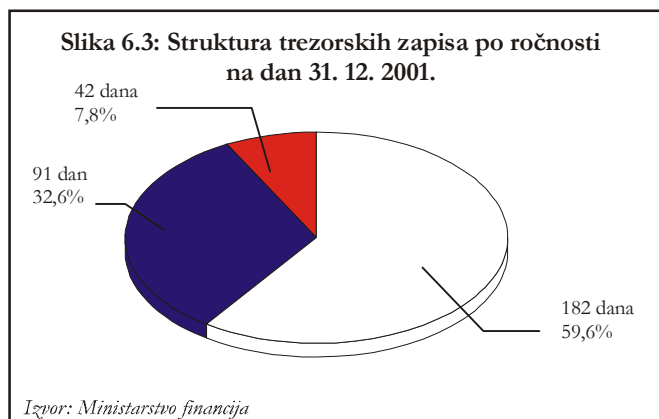
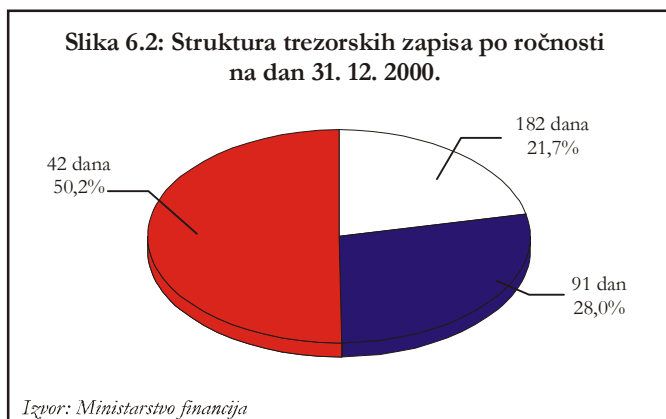
Izvor: Ministarstvo financija

6.2.2. Trezorski zapisi

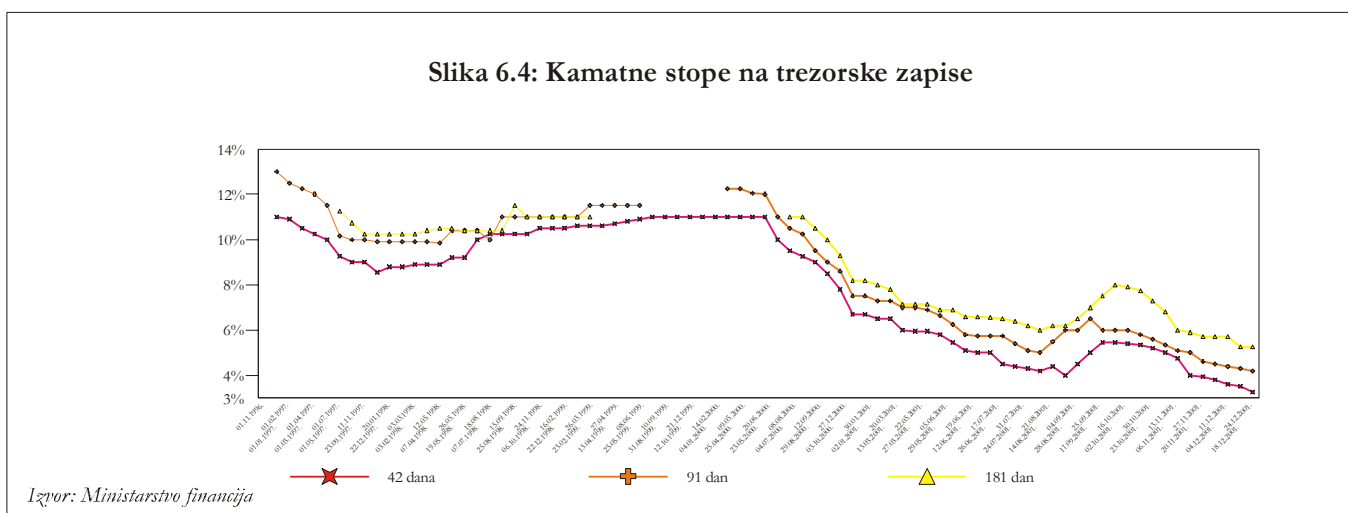
Tijekom 2001. godine održano je 53 aukcije trezorskih zapisa. Ukupan iznos izdanih trezorskih zapisa na dan 31. prosinca 2001. godine iznosio je 4 892,3 milijuna kuna, dok je krajem 2000. godine bilo 2 564,6 milijuna kuna neiskupljenih zapisa. Taj trend povećane potražnje za upisom trezorskih zapisa na što dulji rok uz konstantan pad kamatnih stopa, koji je započeo još u 2000. godini a nastavio se i tijekom 2001. godine, rezultat je visoke likvidnosti u sustavu i rasta povjerenja u stabilnu domaću valutu. Kretanje obveza po trezorskim zapisima prikazano je slikom 6.1.

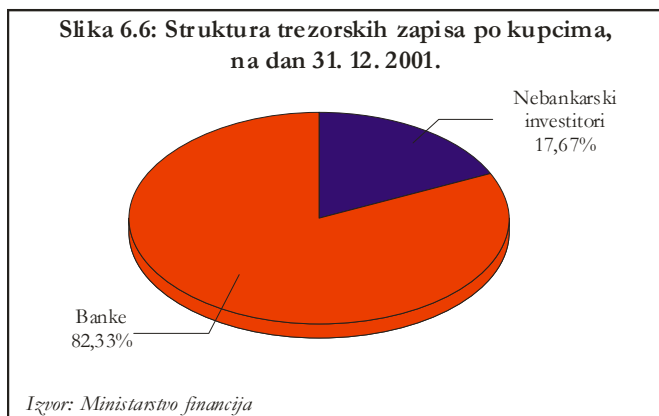
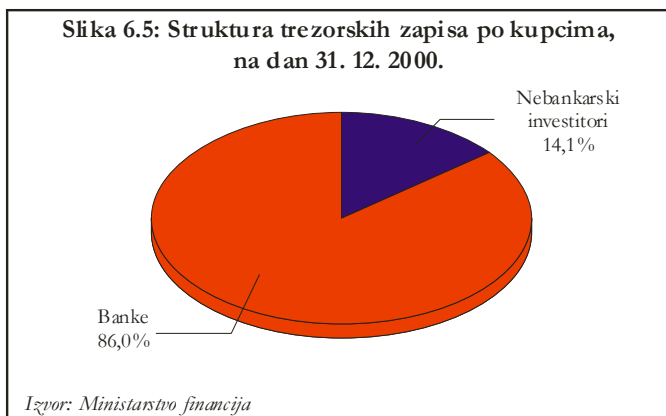
Slika 6.2. prikazuje strukturu izdanih zapisa prema ročnosti na dan 31. prosinca 2000. godine, dok slika 6.3. prikazuje strukturu zapisa na dan 31. prosinca 2001. godine. Tijekom 2001. godine došlo je do promjene ročne strukture zapisa u pravcu trezorskih zapisa s dužim rokom dospijeca. Krajem 2000. godine s rokom dospijeca od 42 dana bilo upisano 50% od ukupno upisanih zapisa, dok je krajem 2001. godine taj postotak pao na 8% upisanih trezorskih zapisa. Na 182 dana krajem 2001. godine bilo je upisano 59% od ukupno upisanih trezorskih zapisa, a godinu dana ranije samo 22%.

Kamatna stopa na trezorske zapise, kao što prikazuje slika 6.4., bilježi tijekom 2001. godine (osim kratkog zaustavljanja pada u kolovozu i rujnu) konstantan pad, da bi na kraju godine iznosila 3,25% na rok od 42 dana, 4% na rok od 91 dan i 5% na rok od 182 dana. Ako se uspoređuje razdoblje s kraja 2000. i 2001. godine, pad kamatnih stopa je bio između 320 i 350 baznih bodova, ovisno o roku dospijeca (42, 91 i 182 dana). Taj visoki pad kamatnih stopa bio je rezultat velike potražnje za kupnjom trezorskih zapisa, koja je po pojedinim aukcijama bila i po nekoliko puta veća nego što je bio iznos emisije, a koja je uvjetovana ponajprije visokom kunkskom likvidnošću bankarskog sustava.

Tijekom 2001. godine nije došlo do značajnijih promjena u strukturi kupaca trezorskih zapisa u odnosu na 2000. godinu, što je vidljivo i na slikama 6.5. i 6.6. Visoka likvidnost bankarskog sustava tijekom cijele godine uvjetovala je da banke čine oko 83% kupaca trezorskih zapisa.

6.3. INOZEMNI JAVNI DUG REPUBLIKE HRVATSKE

Ukupan vanjski dug Republike Hrvatske krajem 2001. godine iznosio je 5 132,6 milijuna USD odnosno oko 304,2 milijuna USD više nego krajem 2000. godine. Promatrano po strukturi 71,64% ukupnog vanjskog javnog duga čini dug po izdanim obveznicama dok ostatak čine dugovi prema međunarodnim financijskim institucijama (IBRD, EBRD, CEB i EIB) i ostalim kreditorima. Odnosi Republike Hrvatske s međunarodnim financijskim institucijama detaljnije su opisani u poglavlju 6.4.

Tabela 6.6: Vanjski javni dug Republike Hrvatske, stanje krajem godine

(u milijunima USD)	31. 12. 2000.	31. 12. 2001.
Dug po obveznicama	3 141,2	3 677,1
Obveznice	1 885,8	2 571,1
Londonski klub*	1 255,4	1 106,0
Pariški klub**	195,9	177,3
Međunarodne financijske organizacije	494,2	547,1
IBRD	393,7	446,3
EBRD	34,0	30,0
CEB	24,0	36,0
EIB	42,5	34,8
Ostali krediti	997,1	731,1
UKUPNO	4 828,4	5 132,6

* *ukupni dug (alocirani i nealocirani dug)*

** *nealocirani dug (28,49%)*

Izvor: HNB, Ministarstvo financija

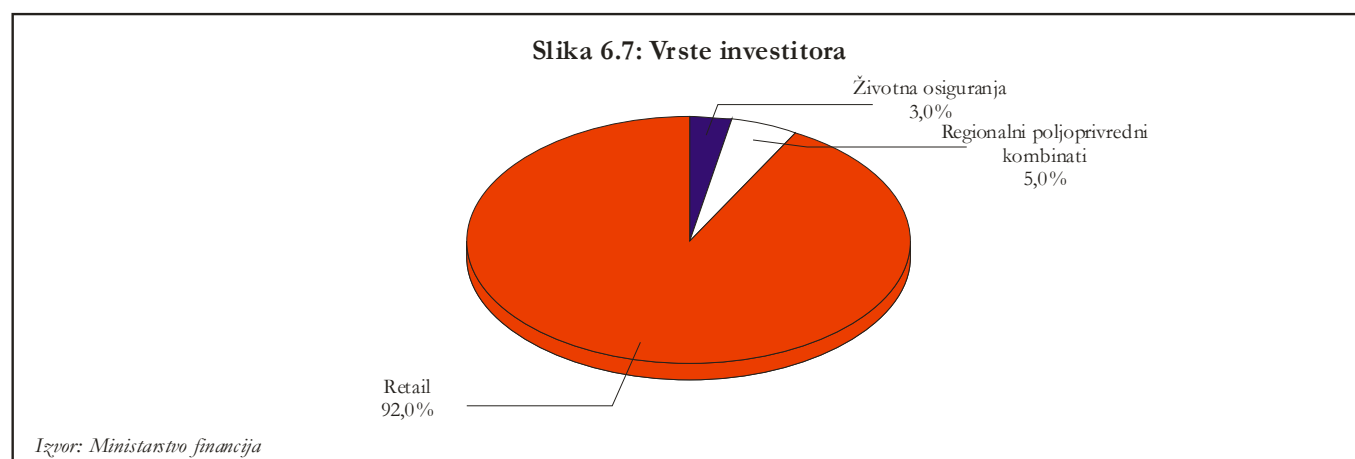
6.3.1. Međunarodne obveznice Republike Hrvatske

Krajem 2001. godine na svjetskim je tržištima bilo ukupno 10 obveznica izdanih od strane Republike Hrvatske, a cjelokupni popis s uvjetima izdanja prikazan je tabelom 6.7. Iz tabele je vidljivo da svako novo izdanje hrvatskih obveznica ima nižu kamatnu stopu, što znači da se Republika Hrvatska povoljnije zadužuje na međunarodnom tržištu. U 2001. godini otplaćene su dospjele Matador obveznice, koje su izdane u ožujku 1998. godine.

Zbog izvršavanja proračunom utvrđenih izdataka Republika Hrvatska se tijekom 2001. godine zaduživala izdavanjem euro-obveznica i Samurai obveznica. Iznos zaduženja je korišten za tekuće otplate glavnica kreditnih obaveza koje su dospijevale tijekom 2001. godine.

U veljači 2001. godine plasirana je treća serija Samurai obveznica¹⁸ u iznosu od 25 milijardi JPY, s rokom dospijeca 23. veljače 2006. godine. Obveznice su izdane uz godišnji kupon od 2,5%, što je 152 bp iznad petogodišnjeg YEN-LIBOR-a. Kamata po obveznicama isplaćivat će se polugodišnje, a glavnica će se u cijelosti isplatiti po dospijecu.

Glavni koordinatorski izdavač je bila Daiwa SBCM, a izdanje je pratio sindikat od pet banaka. Struktura plasmana po vrsti investitora prikazana je slikom 6.7.

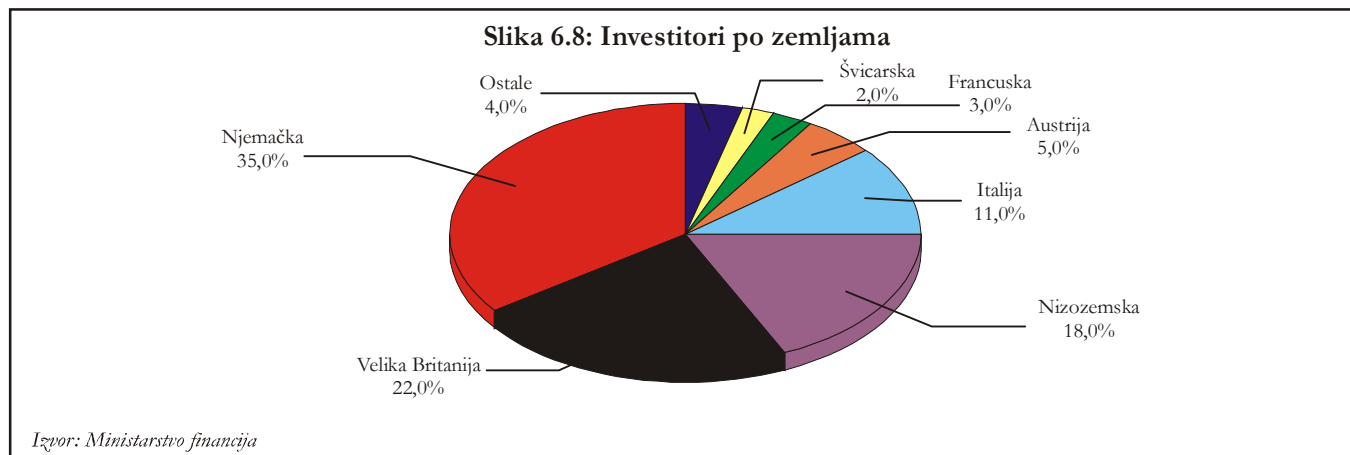
Republika Hrvatska je u ožujku 2001. godine izdala euro-obveznice¹⁹ denominirane u euru, u iznosu od 500 milijuna EUR-a, s rokom dospijeca 14. ožujka 2011. godine. Obveznice su izdane uz kamatnu stopu od 6,75% godišnje, odnosno uz premiju 2,15% iznad odgovarajućih desetogodišnjih njemačkih obveznica. Kamata po obveznicama isplaćivat će se jednom godišnje, a glavnica će se u cijelosti isplatiti po dospijecu.

¹⁸ Narodne novine broj 13/01

¹⁹ Narodne novine broj 20/01

Glavni koordinator izdanja su bili JP Morgan i Deutsche Bank, a izdanje je pratio sindikat od 10 banaka. Struktura investitora po zemljama prikazana je na slici 6.8.

Ta vrlo uspješna emisija euro-obveznica je povećana u srpnju izdavanjem obveznica u iznosu od 250 milijuna EUR²⁰. Obveznice su se izdale po cijeni od 98,875% nominalnog iznosa uz godišnju kamatnu stopu od 6,75% i dospelom 14. ožujka 2011. godine.

²⁰ Narodne novine broj 62/01

Tabela 6.7: Pregled međunarodnih obveznica izdanih od strane Republike Hrvatske

<p>London Club Seria A: US\$ 857 796 000 3 godine poček, 11 godina otplata US\$ 6 mjesečni LIBOR+81,25 bp Kotacija: Luxembourg Datum izdanja: 31. srpnja 1996. Datum dospijeća: 31. srpnja 2010.</p>	<p>London Club Seria B: US\$ 604 426 000 10 godina otplate US\$ 6 mjesečni LIBOR+81,25 bp Kotacija: Luxembourg Datum izdanja: 31. srpnja 1996. Datum dospijeća: 31. srpnja 2006.</p>
<p>Euro-dollar bonds: US\$ 300 milijuna 5 godina, bullet 7% kupon (80 bp iznad 5-godišnjeg Treasuries) Voditelji izdanja: Merrill Lynch i UBS Kotacija: Luxembourg Datum izdanja: 6. veljače 1997. Datum dospijeća: 27. veljače 2002.</p>	<p>Euro-DEM bonds: DEM 300 milijuna 7 godina, bullet 6,125% kupon (95 bp iznad relevantnih Bund) Voditelji izdanja: Credit Suisse i Deutsche Morgan Grenfell Kotacija: Frankfurt Datum izdanja: 1. srpnja 1997. Datum dospijeća: 16. srpnja 2004.</p>
<p>Matador Bonds: ESP 15 milijardi 3 godine, bullet 6,5 % kupon (225 bp iznad relevantnih Španjolskih obveznica) Voditelj izdanja: Santander Investment Kotacija: Madrid Datum izdanja: 4. ožujka 1998. Datum dospijeća: 26. ožujka 2001.</p>	<p>Euro-EUR bonds: EUR 300 milijuna 7 godina, bullet 7,375 % kupon (375 bp Iznad sedmogodišnjih German Bund) Voditelji izdanja: Credit Suisse i Dresdner Kleinwort Benson Kotacija: Luxembourg Datum izdanja: 23. veljače 1999. Datum dospijeća: 10. ožujka 2006.</p>
<p>Ove su obveznice u potpunosti iskupljene po dospijeću</p>	
<p>Samurai bond/I: JPY 25 milijardi 5 godina, bullet 4% kupon (310 bp iznad petogodišnjeg Yen LIBOR-a) Voditelj izdanja: Daiwa securities SB Kotacija: Tokio Datum izdanja: 14. prosinca 1999. Datum dospijeća: 14. prosinca 2004.</p>	<p>Euro-EUR bonds: EUR 500 milijuna 5 godina, bullet 7 % kupon (210 bp iznad petogodišnjih German Bund) Voditelj izdanja: Dresdner Kleinwort Benson Kotacija: Luxembourg Datum izdanja: 28. ožujak 2000. Datum dospijeća: 28. ožujak 2005.</p>
<p>Samurai bond/II: JPY 40 milijardi 7 godina, bullet 3% kupon (135 bp iznad sedmogodišnjeg Yen LIBOR-a) Voditelj izdanja: Daiwa securities SB Kotacija: Tokio Datum izdanja: 11. srpnja 2000. Datum dospijeća: 11. srpnja 2007.</p>	<p>Samurai bond/III: JPY 25 milijardi 5 godina, bullet 2,5% kupon (152 bp iznad petogodišnjeg Yen LIBOR-a) Voditelj izdanja: Daiwa securities SB Kotacija: Tokio Datum izdanja: 6. veljače 2001. Datum dospijeća: 23. veljače 2006.</p>
<p>Euro-EUR bonds: EUR 750 milijuna 10 godina, bullet 6,75 % kupon (215 bp iznad desetogodišnjih German Bund) Voditelji izdanja: JP Morgan i Deutsche Bank Kotacija: Luxembourg Datum izdanja: 6. ožujka 2001. Datum dospijeća: 14. ožujka 2011.</p>	

Izvor: Ministarstvo financija

Tabela 6.8: Međunarodne obveznice izdane od strane Republike Hrvatske

	val.	Iznos u org. val.	Iznos u USD*	2001.	2002.	2003.	2004.	2005.	2006.	2007.	2008.	2009.	2010.	2011.
London Club Seria A	USD	857 796 000	857 796 000	77 981 455	77 981 455	77 981 455	77 981 455	77 981 455	77 981 454	77 981 454	77 981 454	77 981 454	77 981 454	0
– kupon: 6m LB+13/16				21 288 937	19 105 456	16 921 976	14 738 495	12 555 014	10 371 533	8 188 053	6 004 572	3 821 091	1 637 611	0
London Club Seria B	USD	604 426 000	604 426 000	71 331 120	71 331 120	83 219 640	83 219 640	83 219 640	83 219 640					
– kupon: 6m LB+13/16				12 815 825	10 818 553	8 738 062	6 407 912	4 077 762	1 747 612					
EuroUSD	USD	300 000 000	300 000 000	0	300 000 000									
– kupon: 7%				21 000 000	10 500 000									
EuroDM	DM	300 000 000	135 287 851	0	0	0	135 287 851							
– kupon: 6,125 %				8 286 381	8 286 381	8 286 381	8 286 381							
Matador	ESP	15 000 000 000	77 095 762	77 095 762										
– kupon: 6,50%				5 011 225										
EURO bond	EUR	300 000 000	264 600 003	0	0	0	0	0	264 600 003					
– kupon: 7,375%				19 514 250	19 514 250	19 514 250	19 514 250	19 514 250	19 514 250					
Samurai bond/I	JPY	25 000 000 000	190 348 769	0	0	0	190 348 769							
– kupon: 4%				7 613 951	7 613 951	7 613 951	7 613 951							
EURO bond	EUR	500 000 000	441 000 004	0	0	0	0	441 000 004						
– kupon: 7%				30 870 000	30 870 000	30 870 000	30 870 000	30 870 000						
Samurai bond/II	JPY	40 000 000 000	304 558 031	0	0	0	0	0	0	304 558 031				
– kupon: 3%				9 136 741	9 136 741	9 136 741	9 136 741	9 136 741	9 136 741	9 136 741				
Samurai bond/III	JPY	25 000 000 000	190 348 769	0	0	0	0	0	190 348 769					
– kupon: 2,5%				2 379 360	4 758 719	4 758 719	4 758 719	4 758 719	2 379 360					
EURO bond	EUR	500 000 000	661 500 007	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	661 500 007
– kupon: 6,75%					44 651 250	44 651 250	44 651 250	44 651 250	44 651 250	44 651 250	44 651 250	44 651 250	44 651 250	44 651 250
Otplata	USD			226 408 337	449 312 575	161 201 095	486 837 715	602 201 099	616 149 866	382 539 485	77 981 454	77 981 454	77 981 454	661 500 007
Otplata kamate	USD			137 916 669	165 255 302	150 491 331	145 977 700	125 563 738	87 800 747	61 976 044	50 655 822	48 472 342	46 288 861	44 651 250
Ukupna otplata	USD			364 325 006	614 567 877	311 692 426	632 815 415	727 764 837	703 950 613	444 515 529	128 637 276	126 453 796	124 270 315	706 151 257
Stanje na kraju godine	USD			3 593 686 204	3 144 373 629	2 983 172 534	2 496 334 819	1 894 133 719	1 277 983 853	895 444 369	817 462 915	739 481 461	661 500 007	0

Tečaj: 31. prosinca 2001.

6m USD LIBOR 1,98 (31. 12. 2001.)

Izvor: Ministarstvo financija

6.4. ODNOSI REPUBLIKE HRVATSKE S MEĐUNARODNIM FINANCIJSKIM INSTITUCIJAMA

6.4.1. Međunarodna banka za obnovu i razvoj (IBRD)

Tijekom 2001. godine okviri i pravci suradnje Republike Hrvatske s Međunarodnom bankom za obnovu i razvoj bili su u najvećoj mjeri određeni definiranjem razvojne politike i produbljivanjem započetih strukturnih reformi. Vlada je svoje prioritetne gospodarske ciljeve utvrdila ranije Programom rada Vlade Republike Hrvatske za razdoblje od 2000. do 2004.: i to: (1.) očuvanje makroekonomske stabilnosti, (2.) priprema i provedba strukturnih reformi u realnom, financijskom i javnom sektoru s ciljem smanjenja javnih troškova, (3.) brže restrukturiranje i privatizacija javnih poduzeća i banaka, (4.) osnaživanje privatnog sektora i poduzetništva u gospodarstvu (5.) financiranje razvoja i infrastrukture i (6.) podizanje životnog standarda i zaposlenosti stanovništva. Na osnovi Programa rada Vlade i sukladno programskom dokumentu "Strategija potpore Hrvatskoj" (Country Assistance Strategy-CAS)²¹, kojim je obuhvaćen program financijske potpore za četiri fiskalne godine (1999. – 2002.) odvijala se suradnja s IBRD-om. Vlada RH inicirala je aktivnosti na izradi novele Strategije potpore Hrvatskoj koja će obuhvatiti razdoblje od 1999. do 2003. godine²². Temeljem ove dopunjene Strategije IBRD namjerava do kraja 2003. godine podržati program strukturne prilagodbe u Hrvatskoj zajmovima u ukupnom iznosu od 282 milijuna USD. U pripremanju programa reformi Svjetska banka je pružila tehničku i savjetodavnu pomoć. Izradila je tijekom 2001. godine četiri analitičke studije o Hrvatskoj: 1. Studiju o ekonomskoj ranjivosti i socijalnom blagostanju (travanj 2001.), 2. Studiju o administrativnim zaprekama za strana ulaganja (travanj 2001.), 3. Studiju o uspostavi fiskalne održivosti i povećanju učinkovitosti- analiza javnih rashoda i proračunskih institucija (Regaining Fiscal Sustainability and Enhancing Effectiveness: Public Expenditure and Institutional Review (lipanj 2001.) i 4. Corporate Governance Assessment for Croatia (srpanj 2001.) Ove su studije, među ostalim, doprinijele da se Vlada RH opredijeli za brže produbljivanje reformi druge generacije (obuhvaćaju: poboljšanja u koordinaciji i kreiranju ekonomske politike, povećanje fiskalne discipline i financijske stabilnosti, jačanje tržišnih institucija i konkurentnosti gospodarstva, povećanje fleksibilnosti na tržištu rada, jačanje programa socijalne zaštite i ekološke održivosti).

Novi zajmovi i darovnice odobreni u 2001. godini

Međunarodna banka za obnovu i razvoj odobrila je za provedbu projekata u Hrvatskoj u 2001. godini dva nova dugoročna zajma u ukupnoj svoti od 207 milijuna USD (sklopljen je Ugovor o zajmu od 5 milijuna USD za Projekt tehničke pomoći u vezi sa stečajevima i Ugovor o zajmu za strukturnu prilagodbu od 202 milijuna USD), tri nove darovnice vrijedne 525 000 USD i 352 800 GBP te šest malih darovnica u ukupnom iznosu 30 000 USD u okviru Programa malih darovnica²³.

Zajam za Projekt tehničke pomoći u vezi sa stečajevima (br.: 46130-HR)

Novi zajam od 5 milijuna USD namijenjen financiranju Projekta tehničke pomoći u vezi sa stečajevima sklopljen je 3. srpnja 2001. godine, dok je Zakon o potvrđivanju Ugovora o zajmu donesen 28. studenog i objavljen 27. prosinca 2001.²⁴, te do kraja godine zajam nije postao operativan niti su sredstva iz zajma korištena. Pripreme ovog Projekta započele su 2000. godine u cilju ostvarivanja dugoročnog programa pravne i pravosudne reforme i jačanja povjerenja u hrvatski pravni sustav. Projekt podupire modernizaciju i informatizaciju sudstva u funkciji uspostave okvira za efikasnu zaštitu vlasništva i poticanje ulaganja u gospodarstvo. Glavni je cilj Projekta povećanje učinkovitosti trgovačkih sudova u području stečajeva kako bi se stvorili što bolji uvjeti za rješavanje problema insolventnih poduzeća i banaka.

Projekt obuhvaća pet komponenti: 1. model uprave trgovačkih sudova i rasporeda predmeta 2. pravni informacijski sustav, 3. regulacijski okvir za stečajne upravitelje, 4. poboljšanje stručne sposobnosti sudaca trgovačkih sudova i stečajnih upravitelja i 5. insolventnost i pravne usluge. Ukupni troškovi provedbe projekta procijenjeni su na 7 milijuna USD i financirat će se 1. zajmom IBRD-a u ekvivalentu od 5 milijuna USD, 2. putem tehničke pomoći Američke agencije za međunarodni razvoj (USAID) od 1,25 milijuna USD i 3. proračunskim sredstvima Republike Hrvatske od 750 000 USD. Zajam je dobiven po

²¹ IBRD je zajedno s Vladom RH počela pripremati CAS 1998. godine, a Odbor izvršnih direktora Banke usvojio ju je 3. lipnja 1999. godine. Ova Strategija ističe važnost očuvanja makroekonomske i fiskalne stabilnosti. Zalaže se za: 1. utvrđivanje i provedbu programa daljnjih strukturnih reformi s ciljem smanjenja javnih troškova (putem provedbe reformi u javnom sektoru, posebice u mirovinskom, zdravstvenom i pravosudnom sustavu), 2. uvođenje novih proračunskih tehnika i uspostavljanje sustava boljeg upravljanja i kontrole trošenja proračunskog novca; 3. napredak u sferi restrukturiranja i privatizacije javnih poduzeća te započetih reformi bankarskog sektora uz bolju kontrolu i nadzor poslovanja banaka i financijskih institucija i 4. racionalnija ulaganja u infrastrukturu.

²² Novela Strategije završena je 22. kolovoza 2001. godine te razmatrana na Odboru izvršnih direktora Banke 19. 09. 2001.

²³ U okviru Programa malih darovnica (The World Bank Small Grants Program) financiranju se aktivnosti nevladinih i neprofitnih organizacija i udruga građana koje se bave pitanjima razvoja, socijalnim problemima, zaštitom okoliša i razvitkom privatnog sektora. Podupiru se konferencije, radionice, seminari, stipendije, studijski programi, troškovi izdavanja raznih publikacija i drugih promotivnih materijala koje male organizacije civilnog društva ne mogu financirati iz svojih redovitih proračuna. IBRD odobrava darovnice u maksimalnom iznosu od 15 tisuća USD, odnosno uobičajeno od 3 - 7 tisuća USD.

²⁴ Zakon o potvrđivanju Ugovora o zajmu između Republike Hrvatske i Međunarodne banke za obnovu i razvoj za projekt tehničke pomoći u vezi sa stečajevima (Narodne novine – Međunarodni ugovori, br. 14/01).

IBRD-ovim standardnim financijskim uvjetima²⁵: rok povrata 15 godina, poček 5 godina na otplatu glavnice, uz promjenjivu kamatnu stopu temeljenu na LIBOR-u što se primjenjuje na šestomjesečne depozite u USD, uvećanu za kamatnu maržu, početnu proviziju (front and fee) od 1% zajma (iznosi: 50 000 USD) plativu iz sredstava zajma na dan efektivnosti zajma i naknadu od 0,75% na neiskorišteni iznos zajma²⁶. Korištenje zajma za provedbu Projekta ugovoreno je do zaključno s 31. srpnjem 2005. godine.

Zajam za strukturnu prilagodbu (SAL-br. 46410-HR)

Zajam za strukturnu prilagodbu (Structural Adjustment Loan-SAL) u iznosu od 202 milijuna USD sklopljen je između Republike Hrvatske i IBRD-a u Zagrebu 5. prosinca 2001., nakon obavljenih pregovora s IBRD-om (lipnja 2001.) i potpisivanja Pisma o razvojnoj politici Vlade RH (listopada 2001.) Ovaj je zajam financijska potpora Vladinom programu strukturnih i institucionalnih reformi te nadopuna makroekonomskog programa kojeg je Međunarodni monetarni fond podržao 14-mjesečnim Stand-by aranžmanom od 200 milijuna specijalnih prava vučenja (SDR - Special Drawing Rights), odobrenim 19. ožujka 2001. godine.

Glavni je cilj SAL-a uspješna provedba reformi da bi se ostvario održiv razvoj Republike Hrvatske i ojačala njezina makroekonomska stabilnost te time omogućila i njezina lakša i brža integracija u EU.

SAL-om IBRD pomaže realizaciju pet sljedećih područja obuhvaćenim Vladinim programom reformi:

- poboljšanje koordinacije i upravljanja u kreiranju Vladine ekonomske politike,
- povećanje fiskalne discipline što uključuje poboljšanja u proračunskom procesu (izmjene Zakona o proračunu), smanjenje izravnih i ukidanje neizravnih subvencija, definiranje kriterija za odobrenje državnih jamstava te poboljšanja u zdravstvenom i mirovinskom sustavu radi postizanja veće fiskalne discipline,
- jačanje tržišnih institucija i konkurentnosti gospodarstva radi povećanja fleksibilnosti i efikasnosti gospodarstva te uklanjanje i smanjenje administrativnih prepreka za domaće i strane izravne ulagače,
- povećanje fleksibilnosti na tržištu rada u cilju rješavanja nezaposlenosti i olakšanja restrukturiranja poduzeća i
- jačanje socijalne zaštite radi ublažavanja socijalnih posljedica reformskih mjera predviđenih Vladinim programom strukturnih reformi.

SAL je ugovoren s rokom otplate 15 godina (uključuje 5 godina počeka na otplatu glavnice), promjenjivu kamatnu stopu (LIBOR na šestomjesečne depozite u USD uvećanu za kamatnu maržu), početnu proviziju (front and fee) od 1% zajma (iznosi 2 020 000,00 USD) plativu iz sredstava zajma na dan njegove efektivnosti i naknadu od 0,75% na neiskorišteni iznos zajma. Korištenje zajma realizira se putem depozitnog računa otvorenog u Hrvatskoj narodnoj banci u USD i to povlačenjem dvije tranše: prva od 102 000 000,00 USD (isplaćuje se nakon stupanja na snagu Ugovora o zajmu i druga od 100 000 000,00 USD (nakon ispunjenja niza uvjeta definiranih Ugovorom o zajmu). Prvobitno je ugovoreno povlačenje sredstava zajma najkasnije do 31. ožujka. 2003. godine, to jest do ugovorenog datuma zatvaranja zajma. Sredstva ovoga zajma nisu se povlačila u 2001. godini, jer je sklopljen početkom prosinca 2001. te do kraja godine nije ni postao operativan.

Darovnice za Projekt socijalne zaštite

IBRD, u svojstvu administratora sredstava bespovratne financijske pomoći, koju osiguravaju njezine razvijene zemlje članice, Hrvatskoj je odobrila dvije darovnice za pripremu strategije reformi i novog projekta u sektoru socijalne zaštite.

1. Ugovor o darovnici 200 000 USD za pripremu Projekta socijalne zaštite sklopljen je 30. ožujka 2001. između Vlade Republike Hrvatske i IBRD²⁷. Sredstva ove japanske darovnice koristit će Ministarstvo rada i socijalne skrbi do 31. ožujka 2002. godine (datum zatvaranja darovnice) za plaćanje konzultantskih usluga potrebnih za pripremu racionalizacije postojećeg sustava socijalne pomoći što je glavni cilj Projekta i stvaranje novog sustava praćenja i evaluacije utjecaja socijalne politike na siromašne osobe, odnosno uvođenje međunarodno priznate metodologije mjerenja siromaštva.

2. IBRD, također, daje potporu Projektu socijalne zaštite u obliku darovnice od 352 800 GBP koju osigurava Odjel za međunarodni razvoj Ujedinjene Kraljevine Velike Britanije i Sjeverne Irske²⁸. Svrha je ove darovnice pružanje tehničke

²⁵ Sukladno politici IBRD-a da zajmoprimcima dodjeljuje zajmove uz uvjete vezane na ekonomsku snagu zemalja - članica, Republika Hrvatska svrstana je u II. skupinu zemalja koja obuhvaća zemlje članice u kojima se GNP per capita ostvaruje na razini od 3 031 do 5 280 USD.

²⁶ Efektivna naknada na nepovučeni iznos zajma iznosit će 0,25% radi toga što su izvršni direktori Međunarodne banke za obnovu i razvoj odobrili smanjenje te naknade za 0,5% tijekom tekuće fiskalne godine.

²⁷ Uredba o objavi Ugovora između Vlade Republike Hrvatske i Međunarodne banke za obnovu i razvoj o darovnici za Projekt socijalne zaštite (Narodne novine-Međunarodni ugovori, br. 8/01).

²⁸ Ugovor između Vlade Republike Hrvatske i Međunarodne banke za obnovu i razvoj o darovnici Velike Britanije za Projekt socijalne zaštite nije objavljen do kraja 2001. godine.

pomoći: 1. pri pripremi strategije reforme socijalne skrbi i socijalnih naknada, 2. definiranju politike rada i zapošljavanja (uključujući preporuke bivšim korisnicima socijalne pomoći da se vrate na tržište rada), 3. za administrativne reforme, razvoj informacijske tehnologije i baze podataka, 4. utvrđivanje postupaka koji će se primijeniti na pilot projektima i 5. upravljanje Projektom. Ministarstvo rada i socijalne skrbi nadležno je za provedbu darovnice i postizanje njezinih ciljeva. Sredstva darovnice mogu se koristiti do 30. lipnja 2003. godine za plaćanje konzultantskih usluga i održavanje treninga i radionica u okviru Projekta.

Darovnica za zaštitu okoliša

Financijsku pomoć sektoru zaštite okoliša - za pripremu Projekta zaštite od onečišćenja voda na priobalnom području Hrvatske, IBRD je odobrila Vladi RH u obliku japanske darovnice 325 000 USD za provedbu Projekta zaštite od onečišćenja voda na priobalnom području²⁹. Prema Ugovoru o darovnici sklopljenom 9. srpnja 2001. godine, darovnicu će koristiti Državna uprava za vode do 31. svibnja 2003. godine za plaćanje konzultantskih usluga u okviru obavljanja sljedećih definiranih djelatnosti:

- ocjena financijskih i tehničkih sposobnosti vodovodnih poduzeća i regionalnih institucija za upravljanje otpadnim vodama, utvrđivanje prioriteta za zaštitu od onečišćenja priobalnog područja i praćenje ispuštanja otpadnih voda,
- priprema preliminarnog Glavnog plana zaštite od onečišćenja priobalnog područja RH i
- priprema neovisnih financijskih revizija svih djelatnosti koje će se financirati sredstvima darovnice.

Priprema zajmova i aktivnosti vezane s pripremom projekata za financiranje drugim novim zajmovima

U 2001. godini obavljene su pripreme:

- zajma za projekt ulaganja u mirovinski sustav i reforme mirovinskog sustava
- zajma za projekt tehničke pomoći u vezi sa stečajevima
- zajma za modernizaciju sustava vođenja zemljišnih knjiga i katastra
- obavljene su aktivnosti vezane uz projekte restrukturiranja energetskog sektora (elektroprivreda i proizvodnja i snabdijevanje plinom), izradu programa socijalne zaštite, zaštitu okoliša u nacionalnim parkovima, privatizaciju i modernizaciju Luke Rijeka, održavanje i modernizaciju cesta, obnovu kulturne baštine u Kaštelanskom zaljevu, zaštitu od poplava u porječju rijeke Save, ulaganja u vodoopskrbne sustave gradova na jadranskoj obali, program strukturne prilagodbe u poljoprivredi (ASAL) i druge projekte koji se predlažu IBRD-u za financiranje zajmovima u razdoblju do 2004. godine.

Pregled zajmova i stanje duga prema Međunarodnoj banci za obnovu i razvoj (IBRD)

U razdoblju od 1994. do 2001. godine IBRD dodijelila je 21 dugoročni zajam za financiranje programa i projekata u Republici Hrvatskoj. Republika Hrvatska sklopila je 16 zajmova izravno s IBRD-om (javni zajmovi)³⁰, dok su hrvatske banke za financiranje dvaju projekata sklopile 5 zajmova uz državna jamstva³¹. Svi ti zajmovi, zajedno s predujmom (P-3580-HR od 1,76 milijuna USD) za ulaganja u mirovinski sustav i preuzetim starim zajmom za Projekt vodoopskrbe u Istri, (dodijeljenim 1990. godine, preuzetim 1994. godine uz jamstvo Republike Hrvatske³²), po osnovi kojeg su se još uvijek povlačila sredstva početkom 2001. godine, čine sveukupno preko 580 milijuna USD i 359,78 milijuna EUR-a. U razdoblju od 1994. do 2001. godine³³, sveukupno je iskorišteno do 31. prosinca. 2001. godine 322,10 milijuna USD (57,26% od ukupnih zajmova u USD) i 221,33 milijuna EUR (61,52% od zajmova u EUR).

²⁹ Uredba o objavi Ugovora između Vlade Republike Hrvatske i Međunarodne banke za obnovu i razvoj o japanskoj darovnici za Projekt zaštite od onečišćenja voda na priobalnom području ("Narodne novine-Međunarodni ugovori", br. 10/2001).

³⁰ Od sedamnaest sklopljenih zajmova pet zajmova je iskorišteno i zatvoreno (zajmovi za financiranje: Projekta hitne obnove, Projekta u zdravstvu, Projekta razvoja tržišta kapitala, Projekta tehničke pomoći i Projekta vodoopskrbe u Istri), devet zajmova + jedan predzajam su efektivni za korištenje, dok posljednji sklopljeni zajmovi za projekt tehničke pomoći u vezi sa stečajevima i za strukturne prilagodbe nisu postali operativni do kraja prosinca 2001.

³¹ Za financiranje Projekta oporavka investicija bilo je ukupno odobreno 52 milijuna DEM zajmoprimcima - bankama (Varaždinskoj banci d.d. 13,9 milijuna DEM, Dalmatinskoj banci d.d. 15,6 milijuna DEM, Slavonskoj banci d.d. 17,3 milijuna DEM i Alpe Jadran banci d.d. 5,2 milijuna DEM), koje su zajmove sklopile uz jamstvo Republike Hrvatske. Alpe Jadran Banka d.d. otkazala je 1 901 123,00 DEM u srpnju 2000. godine, a Varaždinska banka d.d. 6 488 486,31 DEM u rujnu 2001. Ovi su zajmovi konvertirani u EUR 30. 11. 2001. te sada ukupno iznose 22 297 638,70 EUR. HBOR je, također, uz jamstvo Republike Hrvatske, sklopio zajam od 65 milijuna DEM za Program investiranja u lokalnu infrastrukturu i zaštitu okoliša koji nakon konverzije u EUR iznosi 33 233 972,28 EUR.

³² Zajam br. 30690-HR dodijeljen u iznosu od 28 milijuna USD preuzet je temeljem Zakona o potvrđivanju (ratifikaciji) Sporazuma o garanciji između Republike Hrvatske i Međunarodne banke za obnovu i razvoj i Sporazuma o preuzimanju zajma između Republike Hrvatske i Međunarodne banke, sklopljenih 25. 2. 1993. (Narodne novine - Međunarodni ugovori, br. 7/1994). U siječnju 2001. neiskorišteni iznos od 1 983 710,78 USD otkazan je, i zajam je zatvoren.

³³ Sredstva dvaju odobrenih zajmova u ukupnom iznosu od 207 milijuna USD (za Projekt tehničke pomoći u svezi sa stečajevima i SAL za strukturnu prilagodbu) nisu bila operativna za korištenje tijekom 2001.

Ukupno stanje nepovučениh sredstava zajmova 31. prosinca 2001. iznosilo je 247,90 milijuna USD (42,74% od zajmova u USD) i 138,45 milijuna EUR-a (38,48% od zajmova u EUR). Ta kreditna sredstva koristit će se za financiranje projekata i programa prema ugovorenim rokovima, odnosno u razdoblju od 2002. do 2006. godine.

Stanje duga Republike Hrvatske, bilo u svojstvu dužnika ili jamca, prema IBRD-u po zajmovima sklopljenim u razdoblju od 1994. do 2001. godine iznosilo je 31. prosinca 2001. godine 264,61 milijuna USD i 221,03 milijuna EUR. Međutim, ovom dugu treba pridodati i preostali dug od 5 849 849,94 milijuna USD po osnovi naslijeđenih zajmova³⁴, tako da je sveukupan dug po svim kategorijama zajmova 31. prosinca 2001. iznosio: 270,46 milijuna USD i 221,03 milijuna EUR.

Sve dospjele obveze prema IBRD-u po naslijeđenim zajmovima (4 zajma) i po novim zajmovima (19 zajmova) plaćene su uredno i na vrijeme³⁵. Iz sredstava Državnog proračuna izravno su plaćene obveze po osnovi 13 javnih novih zajmova te obveze po osnovi 3 naslijeđena zajma korištena za financiranje cesta i vodovoda. Za podmirenje tih obveza sredstva su bila osigurana u Državnom proračunu³⁶. Temeljem jamstva Republike Hrvatske, također su plaćene dospjele kamate i naknade u ukupnom iznosu od 83 092,28 EUR po zajmu br. 42490-HR (obveze Alpe Jadran Banke d.d. - u likvidaciji, Split) radi nemogućnosti dužnika da ih na vrijeme plati.

Obveze po zajmu za Projekt u zdravstvu platio je Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje³⁷. Dospjele kamate i naknade po zajmovima za Projekt oporavka investicija³⁸ i Program investiranja u lokalnu infrastrukturu i zaštitu okoliša³⁹, dobivene uz jamstvo Republike Hrvatske, podmirile su tri poslovne banke i HBOR (zajmoprimci).

Kamate na zajmove u njemačkim markama plaćene su po godišnjoj stopi u rasponu od 3,71% do 4,97 %. Kamate na zajmove dobivene u američkim dolarima plaćene su po stopama od 5,01 % i 5,21% za zajmove u skupini valuta (pool) dok su za jednovalutne zajmove (SCL-Single Currency Loans) plaćene kamate u rasponu od 4,31 % do najviše 6,93 %. Na zajam ugovoren u EUR-u plaćene su kamate po stopama od 4,38% do 4,9% godišnje.

Naknade na neiskorištene glavnice zajmova obračunate su i naplaćene po stopi od 0,25% godišnje.

Zahvaljujući urednom i pravodobnom plaćanju dospjelih obveza i poštivanju IBRD-ovih strogih pravila financijske discipline, u razdoblju od 1. srpnja 2000. do 30. lipnja 2001. (fiskalna godina IBRD-a) ostvarene su uštede temeljem oprosta kamata na javne zajmove u ukupnom iznosu od 249 487,29 USD i 180 555,74 EUR⁴⁰.

Tijekom 2001. godine ukupno je povučeno iz raspoloživih sredstava IBRD zajmova (javnih i javno zajamčenih) 10,14 milijuna USD i 72,04 milijuna EUR-a. Podaci o povlačenju sredstava zajmova za provedbu projekata sadržani su u tabeli 6.10. Provedba ugovorenih projekata i programa, uz stanovita kašnjenja u povlačenju nekih zajmova (namijenjenih sektoru poljoprivrede i željeznice te obnovi hrvatskog Podunavlja i ulaganjima u lokalnu infrastrukturu i zaštitu okoliša), obavljala se sukladno osposobljenosti jedinica za provedbu projekata, dinamici radova, postupku nabavki, mogućnostima ispunjenja ugovorenih uvjeta za povlačenja zajmova i osiguranim financijskim sredstvima iz domaćih izvora. U 2001. godini otkazano je iz sredstava triju IBRD zajmova ukupno: (1.) USD 3 983 710,78 (2 milijuna USD iz zajma br. 39880-HR za razvoj privatnog sektora u poljoprivredi i 1 983 710,78 USD iz naslijeđenog zajma br. 30690. HR za vodovod u Istri) i (2.) DEM 6 488 486,31 (iz zajma br. 42460-HR koji je Varaždinska banka d.d. sklopila s IBRD, uz jamstvo RH, za financiranje investicija privatnog sektora). Također, produženi su rokovi za završetak Projekta razvoja službi za potporu obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava i za ispunjenje uvjeta za povlačenje II. tranše zajma dobivenog za prilagodbe financijskog sektora i poduzeća – EFSAL.

U 2001. godini zatvoreni su za povlačenje ovi zajmovi:

³⁴ Republika Hrvatska, u okviru postupka ućlanjenja u IBRD (25. veljače 1993. postala je punopravnom članicom) preuzela je 7,6% neotplaćenih dugova bivše SFRJ prema IBRD-u temeljem 17 zajmova hrvatskih korisnika. Od 1994. do 2001. u potpunosti je otplaćeno 15 preuzetih zajmova. Tijekom 2001. isplaćeni su posljednji obroci dvaju zajmova: (1.) Varaždinka d.d., Varaždin je otplatila obroke zajma br. 2790-9 HR od 1 303 485,64 USD, sklopljenog 1998. godine za Projekt zaštite okoliša i uštede energije; (2.) iz sredstava Državnog proračuna RH za 2001. isplaćeni su obroci preuzetog zajma br. 2715-1 HR, sklopljenog 1987. godine u iznosu od 33 378 000 USD za projekt izgradnje cesta. Preostali dug po osnovi dvaju preuzetih zajmova iznosi 5 849 849,94 USD i dospijeva na plaćanje do 2004. godine.

³⁵ Prema primljenim pozivima IBRD-a na plaćanje i ugovorenim planovima otplate svih sklopljenih zajmova, tijekom 2001. godine ukupno je IBRD-i plaćeno: 1 146 179,89 DEM (kamate i naknade), 30 122 868,10 USD (glavnice + kamate + naknade) i 14 039 615,90 EUR (glavnice + kamate + naknade). Od tih ukupno plaćenih iznosa, isplaćeno je iz sredstava Državnog proračuna za obveze po osnovi 13 novih javnih zajmova i 3 naslijeđena zajma ukupno: USD 25 689 514,16 (glavnice + kamate + naknade) i 13 478 019,04 EUR-a (glavnice + kamate + naknade).

³⁶ Državni proračun Republike Hrvatske za 2001. godinu i Zakon o izvršavanju Državnog proračuna Republike Hrvatske za 2001. godinu (Narodne novine, br.130/00. i 95/01.).

³⁷ HZZO je platio u 2001. ukupno USD 4 355 609,54 (glavnica + kamate) po osnovi zajma od 38,92 milijuna za Projekt u zdravstvu.

³⁸ Tri poslovne banke su podmirile tijekom 2001. sveukupno: DEM 282 530,73 i EUR 364 243,36 za plaćanje dospjelih kamata i naknada temeljem zajmova danih za oporavak investicija.

³⁹ Hrvatska banka za obnovu i razvitak (HBOR) platila je u 2001. DEM 325 594,16 i EUR 472 985,38 (kamate + naknade) po zajmu od 33,23 milijuna EUR (konvertiran zajam od 65 milijuna DEM) ugovorenom za financiranje Programa investiranja u lokalnu infrastrukturu i zaštitu okoliša (MEIP).

⁴⁰ IBRD odobrava smanjenu kamatu samo onim dužnicima koji pravodobno i točno ispunjavaju svoje obveze najkasnije u roku od 30 kalendarskih dana nakon dana dospijeca duga na naplatu. Tijekom fiskalne 2001. godine IBRD je obračunavao oprost kamata (Interest Partial Waiver) od 0,05% godišnje.

- Zajam br. 30690-HR od 28 milijuna USD, sklopljen 1. 2. 1990., preuzet 1993., dobiven za financiranje Projekta vodoopskrbe u Istri. Nakon isteka roka za korištenje zajma i otkaza svote od USD 1 983 710,78 zajam je zatvoren. IBRD je dostavila revidirani plan otplate zajma ukupno iskorištenog u iznosu od USD 26 016 289,22. Preostali dug od USD 5 346 989,22 otplaćuje se do 15. 4. 2004. godine.
- Zajam br. 42460-HR sklopljen 4. prosinca 1997. između Varaždinske banke d.d. i IBRD-a, uz jamstvo RH, u iznosu od 13,9 milijuna DEM, nakon otkaza 6 488 486,31 DEM, zajam je zatvoren za povlačenje. Konvertiran u EUR iznosi 3 789 446,78 EUR. Zajam će otplaćivati Varaždinska banka d.d. prema revidiranom otplatnom planu u EUR do 15. 9. 2012. godine.
- Zajam br. 41590-HR (EFSAL), ugovoren 4. 6. 1997., u iznosu od 160 milijuna DEM za Program prilagodbe financijskog sektora i poduzeća konvertiran u EUR 30. 11. 2001. iznosi 81 806 700,99 EUR. Preostali iznos od 40 903 350,49 EUR povučen je 18. 12. 2001. (nakon ispunjenja uvjeta za povlačenje II. tranše) te je zajam zatvoren, a otplaćuje se u EUR do 15. 6. 2012. godine prema revidiranom planu otplate.

Sredstva zajmova IBRD-a U 2001. godini uložena su najviše u obnovu i izgradnju prometne infrastrukture i razminiranje (11,14 milijuna EUR) i oporavak investicija privatnog sektora (7,25 milijuna EUR) te za restrukturiranje i modernizaciju željeznica (6,73 milijuna EUR). Za provedbu Projekta financiranja lokalne infrastrukture i zaštite okoliša putem HBOR-a korišteno je 3,64 milijuna EUR, a za obnovu istočne Slavonije 2,11 milijuna EUR. U sektoru poljoprivrede i šumarstva uloženo je za provedbu Projekta zaštite obalnih šuma 1,38 milijuna USD (za kupnju opreme, izvođenje građevinskih i šumskih radova te konzultantske usluge i edukaciju) i 4,22 milijuna USD za potporu obiteljskim poljoprivrednim gospodarstvima. Iz zajma namijenjenog provedbi Projekta zdravstvenog sustava iskorišteno je 3,57 milijuna USD. Za tehničku pomoć s ciljem razvitka privatnog sektora povučeno je 553 667,15 USD, dok je najmanje povučeno iz zajma namijenjenog olakšavanju trgovine i transporta (248 000 EUR) i iz predujma za ulaganja u mirovinski sustav (10 000 USD).

Tabela 6.9: Pregled zajmova IBRD-a

Red. br	Naziv projekta	Datum zaključenja	Valuta	Iznos zajma	Neiskorišteno 31. 12. 2001.	Rok za korištenja	Dug 31.12.2001.	Datum dospjeća otplate glavnice	
								Prvo	Posljednje
I. Javni zajmovi									
1.	Projekt hitne obnove (37600-HR)	27. 06. 1994.	000 USD	128 000,00	0,00	31.12.1999.	104 255,00	15.12.1998.	15.06.2011.
2.	Projekt u zdravstvu (38430-HR)*	08.03. 1995.	000 USD	38 925,49	0,00	30.04.2000.	32 363,09	15.06.2000.	15.12.2011.
3.	Projekt u sektoru cesta (38690-HR)	27.04. 1995.	000 USD	80 000,00	121,51	31.12.2001.	69 548,49	15.12.1999.	16.06.2012.
4.	Projekt razvoja tržišta kapitala (39990-HR)**	23.04. 1996.	000 EUR	7 260,34	0,00	30.06.1999.	6 958,68	15.10. 2001.	15.04.2013.
5.	Projekt razvoja službi za potporu obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava (39880-HR)***	23. 04. 1996.	000 USD	15 000,00	2 345,54	02.07.2002.	12 028,06	01.03.2001.	1.09.2012.
6.	Projekt tehničke pomoći (39890-HR)	23. 04. 1996.	000 USD	5 000,00	0,00	31.12.1999.	4 790,00	15.10.2001.	15.04.2013.
7.	Projekt hitne obnove prometa i razminiranje (41040-HR)****	04. 12. 1996.	000 EUR	77 153,94	2 907,74	31.12.2001.	74 246,20	15.07.2002.	15.01.2012.
8.	Projekt za obnovu i zaštitu obalnih šuma (41190-HR)	31. 01. 1997.	000 USD	42 000,00	6 930,27	30.06.2002.	35 069,73	15.06.2002.	15.12.2013.
9.	Prilagodba financijskog sektora i poduzeća (EFSAL-41590-HR)*****	04. 06. 1997.	000 EUR	81 806,70	0,00	31.12.2001.	81 806,70	15.12. 2002.	15.06.2012.
10.	Projekt obnove istočne Slavonije, Baranje i zapadnog Srijema (43510-HR)*****	08. 09.1998.	000EUR	37 835,60	29 342,88	30.06.2003.	8 492,71	15.01. 2004.	15.07.2013.
11.	Projekt osuvremenjivanja i restrukturiranja željeznica (44330-HR)	20. 01. 1999.	000EUR	85 400,00	64 423,02	30.06.2003.	20 976,98	15.09.2003.	15.03.2014.
12.	Predujam za pripremu Projekta ulaganja u mirovinski sustav (Ugovorno pismo br. P36580-HR)	01. 02. 1999.	000 USD	1 760,10	1 102,90		657,19		
13.	Projekt tehničke pomoći u svezi s institucionalnim i zakonodavnim promjenama s ciljem razvoja privatnog sektora (44600-HR)	05. 05. 1999.	000 USD	7 300,00	5 563,19	30.06.2003.	1 736,81	15.10.2004.	15.04.2014.
14.	Projekt zdravstvenog sustava (45130-HR)	07. 10. 1999.	000 USD	29 000,00	24 838,36	30.06.2004.	4 161,63	15.06.2005.	15.12.2014.
15.	Projekt olakšavanja trgovine i transporta u jugoistočnoj Europi (45820-HR)	27. 10. 2000.	000 EUR	14 800,00	14 552,00	31.03.2004.	248,00	15.05.2006.	15.11.2015.
16.	Projekt tehničke pomoći u vezi sa stečajevima (46130-HR)	03. 07. 2001.	000 USD	5 000,00	5 000,00	31.07.2005.	0,00	15.12.2006.	15.06.2016.
17.	Strukturna prilagodba (46410-HR)	05. 12. 2001.	000 USD	202 000,00	202 000,00	31.03.2003.	0,00	15.04.2007.	15.10.2016.
UKUPNO I :			000 USD	553 985,59	247 901,77		264 610,00		
			000 EUR	304 256,58	111 225,64		192 729,27		
II. Zajmovi uz jamstvo RH									
1.	Projekt oporavka investicija (4 zajma)*****	04. 12. 1997.	000 EUR	22 297,64	2 310,15	31.12.2002.	19 987,48	15.03.2003.	15.09.2012.
2.	Program investiranja u lokalnu infrastrukturu i zaštita okoliša (43520-HR)*****	25. 09. 1998.	000 EUR	33 233,97	24 919,75	30.06.2006.	8 314,22	15.11.2003.	15.05.2013.
UKUPNO II :			000 EUR	55 531,61	27 229,90		28 301,70		
III. Preostali naslijeđeni neotplaćeni zajmovi (preuzeti uz jamstvo RH)									
1.	Drugi sektorski zajam za ceste (2878-1HR)	30. 09. 1988.	000 USD	5 833,87	0,00		503,86	15.03. 1991.	15.09.2002.
2.	Projekt vodoopskrbe u Istri (30690-HR)*****	01. 02. 1990.	000 USD	26 016,29	0,00	30.06.2000.	5 346,99	15.10.1994.	15.04.2004.
UKUPNO III :			000 USD	31 850,16	0,00		5 850,85		
SVEUKUPNO (I+II+III):			000 USD	585 835,75	247 901,77		270 460,85		
			000 EUR	359 788,19	138 455,54		221 030,97		

Napomene:

*Za financiranje Projekta u zdravstvu ugovoren je zajam od 40 milijuna USD, međutim, nakon izvedbe Projekta i isteka roka korištenja zajma, IBRD je otkazala preostali iznos od 1 074 503,54 USD tako da zajam iznosi: 38 925 496,46 USD.

** Zajam za Projekt razvoja tržišta kapitala ugovoren je u iznosu 14,2 milijuna DEM. Nakon konverzije u EUR izvršene 30. 11. 2001. zajam iznosi: 7 260 344,71 EUR.

***Za Projekt u privatnom sektoru poljoprivrede ugovoren je zajam od 17 milijuna USD, ali je krajem 2000. otkazano 2 milijuna USD te zajam iznosi 15 milijuna USD.

**** Ugovoren je zajam od 150,9 milijuna DEM koji nakon konverzije u EUR iznosi: 77 153 944,87 EUR.

***** EFSAL je ugovoren u iznosu od 160 milijuna DEM te nakon konverzije u EUR iznosi: 81 806 700,99 EUR.

***** Izvorni zajam je iznosio 74 milijuna DEM, nakon konverzije u EUR iznosi: 37 835 599,21 EUR.

***** Ugovorena su 4 zajma u svenkupnom iznosu od 52 milijuna DEM za financiranje Projekta oporavka investicija (Varaždinska banka d.d. 13,9 milijuna DEM, Dalmatinska banka d.d. 15,6 milijuna DEM, Slavonska banka d.d. 17,3 milijuna DEM i Alpe Jadran d.d. 5,2 milijuna DEM.) Međutim, dvije su banke otkazale dijelove zajmova: Alpe Jadran banka, Split u srpnju 2000. otkazala je 1 901 123,00 DEM i Varaždinska banka d.d., Varaždin u rujnu 2001. 6 488 486, 31 DEM. Nakon konverzije svih zajmova u EUR za Projekt oporavka investicija zajam Varaždinskoj banci iznosi: 3 789 466,78 EUR, Dalmatinskoj banci: 7 976 153,35 EUR, Slavonskoj banci: 8 845 349,54 i Alpe Jadran banci 1 686 689,03, odnosno svenkupno 22 297 638,70 EUR.

*****Ugovoren je zajam od 65 milijuna DEM koji nakon konverzije u EUR iznosi:33 233 972,28 EUR.

*****Za financiranje Projekta vodoopskrbe u Istri ugovoren je zajam od 28 milijuna USD, neiskorišteni iznos od 1 983 710,78 USD IBRD je otkazala 8. siječnja 2001. godine.

Tabela 6.10: Povlačenje zajmova IBRD-a u 2001. godini

Red. br.	Oznaka zajma	Naziv projekta	Datum efektivnosti	Valuta	Iznos zajma	Ukupno iskorišteno do 31. 12. 2000.	Povlačenje u 2001.	Ukupno iskorišteno do 31. 12. 2001.
1	2	3	4	5	6	7	8	9 (7+8)
I. JAVNI ZAJMOVI								
1.	37600-HR	Projekt hitne obnove*	19. 08. 1994.	USD	128 000 000,00	128 000 000,00	0,00	128 000 000,00
2.	38430-HR	Projekt u zdravstvu*	17. 08. 1995.	USD	38 925 496,46	38 925 496,46	0,00	38 925 496,46
3.	38690-HR	Projekt u sektoru cesta	26. 07. 1995.	USD	80 000 000,00	79 643 906,63	234 583,04	79 878 489,69
4.	39990-HR	Projekt razvoja tržišta kapitala*	22. 06. 1996.	EUR	7 260 344,71	7 260 344,71	0,00	7 260 344,71
5.	39880-HR	Projekt razvoja službi za potporu obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava	22. 07. 1996.	USD	15 000 000,00	8 427 162,11	4 227 299,14	12 654 461,25
6.	39890-HR	Projekt tehničke pomoći *	22. 07. 1996.	USD	5 000 000,00	5 000 000,00	0,00	5 000 000,00
7.	41040-HR	Projekt hitne obnove prometa i razminiranje**	04. 03. 1997.	EUR	77 153 944,87	63 101 384,74	11 144 819,28	74 246 204,02
8.	41190-HR	Projekt za obnovu i zaštitu obalnih šuma	31. 07. 1997.	USD	42 000 000,00	33 687 929,18	1 381 802,18	35 069 731,36
9.	41590-HR EFSAL	Program prilagodbe financijskog sektora i poduzeća **	15. 11. 1997.	EUR	81 806 700,99	40 903 350,50	40 903 350,49	81 806 700,99
10.	43510-HR	Projekt obnove istočne Slavonije, Baranje i zapadnog Srijema**	06. 01. 1999.	EUR	37 835 599,21	6 377 465,87	2 115 249,35	8 492 715,22
11.	44330-HR	Projekt modernizacije i restrukturiranja željeznica	09. 06. 1999.	EUR	85 400 000,00	14 243 926,25	6 733 053,56	20 976 979,81
12.	44600-HR	Projekt tehničke pomoći institucionalnim. i zakonodavnim promjenama s ciljem razvoja privatnog sektora	03. 08. 1999.	USD	7 300 000,00	1 183 144,22	553 667,15	1 736 811,37
13.	35800-HR Predzajam	Ulaganja u mirovinski sustav	01. 02. 1999.	USD	1 760 100,00	647 197,21	10 000,00	657 197,21
14.	45130-HR	Projekt zdravstvenog sustava	28. 03. 2000.	USD	29 000 000,00	590 000,00	3 571 631,27	4 161 631,27
15.	45820-HR	Projekt olakšavanja trgovine i transporta u jugoistočnoj Europi	02. 05. 2001.	EUR	14 800 000,00	00,00	248 000,00	248 000,00
16.	46130-HR	Projekt tehničke pomoći u vezi sa stečajevima	nije efektivan	USD	5 000 000,00	0,00	0,00	0,00
17.	46410-HR	Strukturna prilagodba (SAL)	nije efektivan	USD	202 000 000,00	00,00	0,00	00,00
Ukupno I:				USD	553 985 596,46	296 104 835,83	9 978 982,78	306 083 818,61
				EUR	304 256 589,78	131 886 472,07	61 144 472,68	193 030 944,75
II. ZAJMOVI DOBIVENI UZ JAMSTVO RH								
1.	30690-HR	Projekt vodoopskrbe u Istri	01. 02. 1990. (preuzet 25. 02. 1993.)	USD	26 016 289,22	25 855 786,31	160 502,91	26 016 289,22
2.	42460, 42470,42480 42490-HR (4 zajma)	Projekt oporavka investicija**	04. 03. 1998.	EUR	22 297 638,70	12 730 888,58	7 256 595,01	19 987 483,59
3.	43520-HR	Projekt financiranja lokalne. infrastrukture i zaštita okoliša **	28. 06. 1999.	EUR	33 233 972,28	4 667 902,45	3 646 316,69	8 314 219,14
Ukupno II.:				USD	26 016 289,22	25 855 786,31	160 502,91	26 016 289,22
				EUR	55 531 610,98	17 398 791,03	10 902 911,70	28 301 702,73
Sveukupno (I.+II.):				USD	580 001 885,68	321 960 622,14	10 139 485,69	332 100 107,83
				EUR	359 788 200,76	149 285 263,10	72 047 384,38	221 332 647,48

Napomene:

*Zatvoreni zajmovi

** Zajmovi ugovoreni u DEM konvertirani su u EUR 30. 11. 2001. godine.

Pregled darovnica

U razdoblju od 1995. do 2001. za pripremu brojnih projekata na području Republike Hrvatske sklopljeno je 28 ugovora o darovnicama u sveukupnoj svoti od USD 7 703 934,00, JPY 270 500 000,00 i GBP 352 800,00. Republika Hrvatska sklopila je s IBRD–om 26 ugovora o darovnicama vrijednih USD 6 425 490,00, JPY 270 500 000,00 i GBP 352 800,00, dok su dvije darovnice ukupne vrijednosti USD 2 277 994,00 dodijeljene: 1. Hrvatskoj elektroprivredi d.d. (187 994,00 USD za projekt toplana) i 2. nevladinim udrugama (1 090 000,00 USD) za program povratka izbjeglica na područjima Zadra, Knina i Šibenika. Osnovni podaci o 26 ugovorenih darovnica između RH i IBRD sadržani su u pregledu darovnica (tabela br. 6.11).

Bespovratna sredstva darovnica uglavnom se koriste za plaćanje konzultantskih usluga i izradbu studija potrebnih za što bolju pripremu projekata koji se nakon završetka studija izvedivosti prijavljuju IBRD-i za financiranje zajmovima.

Republika Hrvatska ugovorila je 19 darovnica u američkim dolarima u sveukupnom iznosu od 6 425 490,00 USD, od čega je 14 darovnica zatvoreno, dok je u okviru 8 darovnica 31. prosinca 2001. preostalo za korištenje 1 648 530,10 USD. U japanskim jenima ugovoreno je 6 darovnica koje su zatvorene te nisu preostala sredstva za korištenje, a u britanskim funtama ugovorena je 1 darovnica u iznosu od 352 800,00 koja će se koristiti u razdoblju od 2002. do zaključno s 30. 6. 2003. godine.

Tabela 6.11: Pregled darovnica sklopljenih između RH i IBRD (stanje 31. prosinac 2001.)

Red. br.	Godina odobrenja	Oznaka darovnice	Namjena darovnice	Valuta	Ugovoreni iznos darovnice	Otkazani iznos	Ostalo za korištenje 31. 1. 2001.
1.	1995.	28851	Priprema zakona o nabavi	USD	148 000,00	101 474,50	0,00
2.	1995.	29116	Potpora privatnim poljoprivrednim gospodarstvima	JPY	56 600 000,00	13 888 305,00	0,00
3.	1995.	29117	Obnova i zaštita obalnih šuma	JPY	21 200 000,00	146 615,00	0,00
4.	1995.	29314	Prilagodba javnog sektora-PSAL	JPY	75 600 000,00	5 504 815,00	0,00
5.	1995.	29315	Struktura prilagodbe poljoprivrede	JPY	29 400 000,00	24 096 291,00	0,00
6.	1995.	29316	Restrukturiranje Hrvatskih željeznica	JPY	58 800 000,00	5 457 694,00	0,00
7.	1996.	29486	Ulaganje u infrastrukturu gradskog okoliša	USD	500 000,00	436,40	0,00
8.	1996.	29674	Obnova prometne infrastrukture Grada Zagreba	USD	800 000,00	0,00	0,00
9.	1997.	28360	Strategija biološke raznolikosti	USD	102 000,00	0,00	0,00
10.	1997.	27098	Razvoj privatnog sektora	USD	398 000,00	0,00	216 246,71
11.	1997.	25539	Upravljanje javnim financijama	USD	314 000,00	130 485,40	0,00
12.	1977.	25229	Projekt prilagodbe sektora poduzeća i financijskog sektora	JPY	28 900 000,00	21 561 550,00	0,00
13.	1998.	27099	Zaštita od poplava u istočnoj Slavoniji	USD	200 000,00	0,00	0,00
14.	1998.	25193	Modernizacija zdravstva	USD	418 260,00	2 164,80	0,00
15.	1998.	25597	Zaštita od poplava u porječju srednjeg toka rijeke Save	USD	476 150,00	0,00	0,00
16.	1999.	20574	Informatički problem 2000.	USD	80 000,00	0,00	0,00
17.	1999.	27259	Zaštita okoliša i jačanje sposobnosti upravljačkih sustava	USD	276 490,00	0,00	9 067,80
18.	1999.	22644	Upravljanje močvarnim područjem parka prirode Kopački rit	USD	750 000,00	0,00	457 142,90
19.	1999.	25799	Projekt komunalne ekološke infrastrukture	USD	216 840,00	48,55	0,00
20.	1999.	26113	Prilagodba stečajnog zakona	USD	253 700,00	110 258,89	0,00
21.	1999.	23163	Očuvanje krških ekosustava	USD	230 000,00	0,00	0,00
22.	1999.	26112	Modernizacija luke Rijeka	USD	337 500,00	0,00	91 072,70
23.	2000.	27386	Izgradnja učinkovite društvene i gospodarske komunikacije	USD	400 000,00	0,00	350 000,00
24.	2001.	26262	Projekt socijalne zaštite (japanska darovnica)	USD	200 000,00	0,00	200 000,00
25.	2001.	26441	Projekt zaštite od onečišćenja voda na priobalnom području	USD	325 000,00	0,00	325 000,00
26.	2001.	29810	Projekt socijalne zaštite (britanska darovnica)	GBP	352 800,00	0,00	352 800,00
Ukupno(1.-26):				USD	6 425 940,00	344 868,54	1 648 530,11
				JPY	270 500 000,00	70 655 270,00	0,00
				GBP	352 800,00	0,00	352 800,00

6.4.2. Europska banka za obnovu i razvoj (EBRD)

Poslovne operacije u 2001. godini

Plan aktivnosti EBRD-a prema Hrvatskoj za razdoblje do 2002. godine utvrđen je dokumentom "Strategija za Hrvatsku", objavljenim 9. studenog 2000. godine. Ova strategija obuhvaća sljedeća prioritetna područja :

- potporu procesu privatizacije i izravnim stranim ulaganjima u svim sektorima, posebice onima koji razvijaju nove proizvodne procese i tehnologije i poboljšavaju razinu upravljanja, znanja i radnih sposobnosti,
- financiranje infrastrukture, uključujući ohrabrivanje komercijalizacije, liberalizacije i privatizacije infrastrukturnih usluga,
- osnaživanje financijskog sektora putem potpore konsolidaciji i privatizaciji bankarskog sektora i razvitku drugih financijskih struktura i novih proizvoda,
- nastavak napora da se povećaju financijski izvori za razvitak malih i srednjih poduzeća putem kreditnih linija i sufinanciranja s drugim međunarodnim financijskim institucijama i ulagačima i
- poticanje projekata prekogranične trgovine radi daljnjeg razvoja regionalne suradnje.

U skladu sa svojim mandatom⁴¹ i utvrđenim prioritetima poslovanja⁴², EBRD je pružila snažnu izravnu potporu razvitku privatnog i javnog sektora u Hrvatskoj. Financijski sektor EBRD je osnaživala dodjelom kredita bankama (s ciljem bržeg razvitka malog i srednjeg poduzetništva i oživljavanja stanogradnje), ulagala kapital u financijske institucije (u cilju brže provedbe reformi mirovinskog sustava i sustava osiguranja). Pomagala je financiranje novih korporativnih projekata (ulaganjima ili kreditima) i odobrila dugoročne zajmove za financiranje velikih infrastrukturnih projekte u oblasti cestogradnje, vodoprivrede, zaštite okoliša i brodogradnje.

U 2001. godini EBRD je odobrio osam novih zajmova za financiranje projekata u Republici Hrvatskoj u ukupnom iznosu od 255 700 000,00 EUR od čega je pet zajmova vrijednih 111 700 000,00 EUR sklopljeno bez državnog jamstva i tri zajma vrijedna 138 000 000,00 EUR uz državno jamstvo.

Tabela 6.12: Novi zajmovi EBRD-a ugovoreni 2001. godine

Korisnik	Projekt	Iznos u EUR
I. Zajmovi dobiveni bez državnog jamstva		
Privredna banka Zagreb d.d.	Dugoročno kreditiranje kupovine privatnih stanova	40 000 000,00
VIP NET GSM d.o.o., Zagreb	Ulaganje u telekomunikacijsku mrežu	10 000 000,00
Vetropack Straža d.d.	Povećanje proizvodnje i izvoza na susjedna tržišta	12 500 000,00
Otpadne vode d.o.o., Zagreb	Prečišćavanje otpadnih voda grada Zagreba	55 200 000,00
Ukupno I.:		117 700 000,00
II. Zajmovi dobiveni uz jamstvo RH		
Hrvatska banka za obnovu i razvitak (HBOR)	Financiranje investicija malih i srednjih poduzeća	12 000 000,00
INA-Industrija nafte d.d., Zagreb	Ekološki projekti u INA - Industriji nafte	36 00 000,00
Autocesta Rijeka – Zagreb d.d.	Izgradnja autoceste Zagreb - Rijeka	90 000 000,00
Ukupno II.		138 000 000,00
SVEUKUPNO (I.+II.) :		255 700 000,00

EBRD je, pored navedenih ugovora o zajmovima, zaključio 19. prosinca 2001. s Uljanik brodogradilištem d.d., Pula ugovor o izdavanju avansne garancije do iznosa od 11 490 000,00 USD uz jamstvo Republike Hrvatske u svrhu garantiranja povrata novca temeljem brodograđevnog ugovora (izgradnja tankera za naftne derivate) kupcu Intrigue Shipping Inc., Liberija. EBRD je izravno uložio kapital od 7,61 milijuna EUR u razvitak privatnog sektora (u Erste Mirovinski fond - 3,97 milijuna EUR,

⁴¹ EBRD je osnovana i posluje s posebnim mandatom da financira projekte kojima se pomaže i ubrzava proces tranzicije u tržišna gospodarstva i razvoj privatne i poduzetničke inicijative u zemljama srednje i istočne Europe opredijeljenih za primjenu načela višestranačke demokracije, pluralizma i tržišnog gospodarstva.

⁴² Banka je svoje poslovanje od 2000. godine usmjerila prema konstruktivnom i kreativnom partnerstvu sa zemljama - članicama, klijentima i drugim međunarodnim financijskim institucijama u cilju što bolje mobilizacije kapitala i sufinanciranja razvoja međuregionalne infrastrukture i trgovine. Prioritetno je financirala projekte u privatnom sektoru, ojačavala financijski sektor u funkciji otvaranja novih poslovnih perspektiva na tržišnim principima, poticala restrukturiranje poduzeća i banaka, osnivanje i rast malih i srednjih poduzeća i komercijalizaciju javnog sektora i infrastrukture.

Uniqa Osiguranju d.d., Zagreb - 1,83 milijuna EUR i Global Netu - 1,80 milijuna EUR) i preko 3 milijuna EUR u projekte kojima se potiče regionalna suradnja i prekogranična trgovina, tako da sveukupna ulaganja EBRD-a u projekte (privatnog i javnog sektora) na području Republike Hrvatske tijekom 2001. godine iznose 283 369 000,00 EUR-a.

Tijekom 2001. godine započele su pripreme nekoliko projekata za čiju provedbu u 2002. godini se očekuje EBRD-ovo financiranje u iznosu većem od 130 milijuna EUR-a.

Tabela 6.13: Pregled projekata u pripremi

Korisnik sredstava	Projekti u pripremi	Iznos u EUR
Zagrebačka banka d.d., Zagreb	Kreditna linija za financiranje poljoprivrede	25 000 000,00
Raiffeisenbank Austria d.d., Leclerc, maloprodajni lanac	Financiranje razvoja malih i srednjih poduzeća Projekt izgradnje 5 supermarketa u Hrvatskoj i Sloveniji (vrijednost investicije je 150,0 milijuna EUR)	30 000 000,00 50 000 000,00
Hrvatska kontrola zračne plovidbe d.o.o., Zagreb	Projekt obnove kontrole zračne plovidbe u RH	25 000 000,00
Grad Rijeka	Poboljšanje sustava kanalizacije (u okviru projekata pod okriljem Pakta o stabilnosti)	8 000 000,00

U okviru Pakta o stabilnosti EBRD je dobio mandat procjene prioritarnih projekata značajnih za dugoročni gospodarski razvitak privatnog sektora zemalja jugoistočne Europe te je izradio program poticanja prekogranične trgovine i ulaganja i program razvitka malog i srednjeg poduzetništva. Financiranje projekata iz područja prometa, energetike i gospodarenja vodama bit će uvjetovano usklađenošću s definiranim regionalnim programima i strateškim studijama. Za izradu smjernica strateške studije u sektoru vodoopskrbe i zaštite vode zadužen je EBRD. U okviru tog EBRD-ovog mandata Hrvatska je kandidirala financiranje Projekta poboljšavanja sustava kanalizacije grada Rijeke zajmom od 8 milijuna EUR-a.

Putem EBRD-a pruža se temeljna financijska podrška projektima u okviru Srednjoeuropske inicijative (SEI). SEI i EBRD pokrenule su Program subvencija malim i srednjim tvrtkama 50% troškova konzultantskih usluga u području istraživanja tržišta, traženja poslovnih partnera, odabiranja i procjenjivanja opreme, pripreme poslovnih planova, poboljšanja računovodstvenog, informatičkog i managerskog sustava. Iznos jednokratne subvencije limitiran je do 9 000 EUR-a. Ovaj se program u Hrvatskoj realizira putem ureda CEI-BAS-a (Central European Initiative – Business Advisory Service), otvorenog u Zagrebu (kolovoza 2000.)

Banka je zainteresirana i nadalje ulagati u Hrvatsku, posebice u infrastrukturu (gradnju autocesta, zračni promet) i pružati potporu restrukturiranju i privatizaciji javnih poduzeća (INA, HEP, brodogradilišta) i daljnjem restrukturiranju i privatizaciji turističkog sektora, razvijati mala i srednja poduzeća i izvoz te nastaviti ulaganja u profitabilna poduzeća koja se šire i izvan hrvatskih granica pa se u tim sektorima pripremaju novi projekti.

Povlačenje javnih zajmova u 2001. godini

U 2001. godini povučeno je sveukupno 7,44 milijuna USD i 8,51 milijuna EUR iz sredstava dvaju aktivnih javnih zajmova (za financiranje projekta sustava zračne plovidbe i projekta veletržnica) i dvaju zajmova dobivenih uz jamstvo RH (namijenjenih investiranju u lokalnu infrastrukturu i zaštitu okoliša - MEIP i obnovi željezničkih lokomotiva).

Tijekom 2001., kao što je naprijed izloženo, s EBRD-om su ugovorena tri nova zajma u sveukupnom iznosu od 138 milijuna EUR, uz jamstvo Republike Hrvatske, međutim iz tih novih zajmova sredstva do 31. prosinca 2001. nisu bila povučena.

Za provedbu Projekta sustava zračne plovidbe uloženo je u 2001. godini 856 273,73 USD. Taj Projekt obuhvaća: obnovu signalnih instrumenata, opremu za sustav slijetanja za zračne luke Zagreb, Pula i Dubrovnik te obnovu regionalnog radarskog postrojenja kod Splita. Ugovoreni rok za povlačenja EBRD-ovog zajma od 20 milijuna USD, dobivenog 1994., prolongiran je do 31. prosinca 2001. Preostalo je za povlačenje svega 264 480,24 USD (1,32%) dok je ukupno iskorišteno 19,73 milijuna USD (98,68%).

Zajam od 33,5 milijuna DEM, ugovoren s EBRD-om 1997., namijenjen je provedbi Projekta izgradnje mreže veletržnica u Hrvatskoj. Predviđeno je financiranje izgradnje mreže veletržnica voćem, povrćem i cvijećem na šest odobrenih lokacija u Zagrebu, Osijeku, Rijeci/Matulji, Benkovcu, Splitu i Metkoviću. Radi brojnih neriješenih problema imovinsko-pravne prirode, procjene troškova, izrade poslovnih planova i samog koncepta izgradnje veletržnica na predviđenim lokacijama, otkazani su dijelovi ovog zajma u iznosu od 9 milijuna DEM (16. 8. 2000.) i 18 212 026,09 DEM (24. 11. 2001.) te je zajam 31. prosinca 2001. iznosio 6 287 973,91 DEM, odnosno 3 104 323,44 EUR. Odustalo se od izgradnje veletržnica u Zagrebu i

Metkoviću, a tijekom 2001. godine utrošeno je za izgradnju regionalnih veletržnica 3,75 milijuna DEM (1,92 milijuna EUR) te je rezervirano 216 445,00 DEM (110 66,57 EUR) za financiranje izgradnje veletržnice u Benkovcu u prvom tromjesečju 2002. godine. Sredstva zajma korištena su za djelomično financiranje građevinskih radova na izgradnji veletržnica u Osijeku, Rijeci - Matuljima i Splitu te su veletržnice započele s poslovanjem u drugom polugodištu 2001.

Tabela 6.14: Podaci o korištenju zajmova EBRD-a u 2001. godini

Red. br.	Naziv projekta	Oznaka zajma	Datum zaključenja ugovora	Valuta	Svota zajma	Iskorišteno 31. 12. 2000.	Korištenje u 2001.	Ukupno iskorišteno 31. 12. 2001.	Neiskorišteno 31. 12. 2001.	Rok za korištenje
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
I. AKTIVNI JAVNI ZAJMOVI										
1.	Projekt sustava zračne plovidbe	231	21. 09. 1994.	USD	20 000 000,00	18 879 246,03	856 273,73	19 735 519,76	264 480,24	31. 12. 2001.
2.	Projekt veletržnica (Nacionalne veletržnice d.d.)	627*	08. 12. 1997.	DEM	6 287 973,91	2 314 697,34	3 756 831,57	6 071 528,91	216 445,00	24. 03. 2002.
KONVERZIJA				EUR	3 214 990,01	1 183 485,96	1 920 837,48	3 104 323,44	110 666,57	
Ukupno I.				USD	20 000 000,00	18 879 246,03	856 273,73	19 735 519,76	264 480,24	
				EUR	3 214 990,01	1 183 485,95	1 920 837,48	3 104 323,43	110 666,58	
II: AKTIVNI ZAJMOVI UZ JAMSTVO RH										
1.	Program investiranja u lokalnu infrastrukturu i zaštitu okoliša (HBOR)	494**	09. 12. 1996.	DEM	80 440 000,00	13 797 163,56	12 899 583,23	26 696 746,79	53 743 253,21	31. 03. 2001.
KONVERZIJA				EUR	41 128 318,92	7 054 377,71	6 595 452,18	13 649 829,89	27 478 489,04	
2.	Projekt obnove željezničkih lokomotiva (HŽ)	733	08. 12. 1998.	USD	35 000 000,00	442 581,43	6 587 657,22	7 030 238,65	27 969 761,35	31. 08. 2003.
3.	Financiranje investicija malih i srednjih poduzeća (HBOR)	923	20. 03. 2001.	EUR	12 000 000,00	0,00	0,00	0,00	12 000 000,00	2 god.
4.	Ekološki projekti u INA-Industriji nafte d.d.	935	10. 05. 2001.	EUR	36 000 000,00	0,00	0,00	0,00	36 000 000,00	30. 06. 2005.
5.	Autocesta Rijeka-Zagreb	975	22. 10. 2001.	EUR	90 000 000,00	0,00	0,00	0,00	90 000 000,00	11. 05. 2005.
Ukupno II:				EUR	179 128 318,92	7 054 377,71	6 595 452,18	13 649 829,89	165 478 489,04	
				USD	35 000 000,00	442 581,43	6 587 657,22	7 030 238,65	27 969 761,35	
Sveukupno I.+II.:				USD	55 000 000,00	19 321 827,46	7 443 930,95	26 765 758,41	28 234 241,59	
				EUR	182 343 308,93	8 237 863,67	8 516 289,66	16 754 153,32	165 589 155,62	

Napomene:

*Zajam br. 627 ugovoren je u iznosu od 33,5 milijuna DEM. Zajam nakon otkazanih svota (ukupno je otkazano do 31. 12. 2001. 27 212 026,09 DEM) iznosi 6 287 973,91 DEM što konvertirano u EUR iznosi: 3 214 990,01.

** Zajam br. 494 ugovoren je na iznos od 105 milijuna DEM, ali je umanjnjen tijekom 1999. i 2001. za sveukupno 24,56 milijuna DEM te iznosi 80,44 milijuna DEM, odnosno, nakon konverzije u EUR 41 128 318,92 EUR-a.

Putem Hrvatske banke za obnovu i razvitak uloženo je tijekom 2001. godine 12,89 milijuna DEM (6,59 milijuna EUR) za unapređenje komunalnih vodoopskrbnih i kanalizacijskih sustava u okviru Programa investiranja u lokalnu infrastrukturu i zaštitu okoliša (MEIP), koji EBRD financira zajmom od 80,44 milijuna DEM (41,12 milijuna EUR). HBOR je u travnju 2001. sklopio s EBRD-om Dodatak 3. Ugovoru o zajmu, sklopljenom 9. 12. 1996., uz jamstvo RH⁴³ kojim je otkazano 18 milijuna DEM i ugovoren novi prolongirani rok za povlačenje: 31. 3. 2002. Zajam je prvobitno bio sklopljen na 105 milijuna DEM te je 1999. umanjnjen za 6,5 milijuna DEM (odustalo se od tranše C namijenjene investicijskom programu za grad Rijeku) i iznosio je 98,44 milijuna DEM. Nakon drugog otkaza u iznosu od 18 milijuna DEM, Dodatkom 3. ugovorena je

⁴³ Zakon o potvrđivanju Ugovora o jamstvu Republike Hrvatske za "Program investiranja u lokalnu infrastrukturu i zaštita okoliša" između Republike Hrvatske i Europske banke za obnovu i razvoj Narodne novine-Međunarodni ugovori, br. 4/1997.

svota od 80,44 milijuna DEM. Također je izmijenjen i raspored zajma po tranšama (umanjene su svote tranši krajnjim korisnicima) tako da tranša A. iznosi 60 milijuna DEM, (Vodoprivredno i komunalno poduzeće Split), tranša B 19,5 milijuna DEM (Komunalno poduzeća Pula) i tranša D 940 000,00 DEM (Hrvatske vode). Nakon konverzije DEM u EUR zajam iznosi 41 128 318,92 EUR, te tranša A iznosi 30 677 512,87 EUR, tranša B 9 970 191,68 EUR i tranša D 480 614,37 EUR. Prema stanju na dan 31. prosinca 2001. sveukupno je iz zajma povučeno 13 649 829,89 EUR-a (33,2%) te je preostalo za korištenje 27 478 489,04 EUR-a (66,8%) do konca ožujka 2003. godine.

Projekt obnove željezničkih lokomotiva financira se EBRD-ovim zajmom od 35 milijuna USD sklopljenim u prosincu 1998. godine. Projekt obuhvaća obnovu dizel lokomotiva (financira se sa 22,2 milijuna USD), remont i osuvremenjivanje dizel-električnih lokomotiva (9,62 milijuna USD) te konzultantske usluge za provedbu projekta (230 000 USD). Ugovoreni rok za povlačenje zajma (do 31. 3. 2002.) prolongiran tijekom 2001. godine i utanačen novi rok: 31. 8. 2003. Hrvatske željeznice su tijekom 2001. godine povukle 6,58 milijuna USD. U razdoblju od lipnja 1999., kada je zajam postao efektivan, do 31. prosinca 2001. sveukupno je povučeno 7 030 238,65 USD, a preostalo je da se u okviru novog roka dovrši Projekt i povuče 27 969 761,35 USD.

Iz Državnog proračuna Republike Hrvatske za 2001. godinu podmirene su sve dospjele obveze po javnim zajmovima i po zajmu danom Hrvatskim željeznicama uz državno jamstvo⁴⁴. Hrvatska elektroprivreda d.d., Hrvatska banka za obnovu i razvitak i INA – Industrija nafte d.d. pravodobno su platili tijekom 2001. godine svoje obveze prema pozivima EBRD-a za plaćanje, stoga jamstva Republike Hrvatske za te zajmove nisu bila aktivirana.

Pregled zajmova

U razdoblju od 1994. do 2001. godine EBRD je financirao u Hrvatskoj 47 projekta ukupnim sredstvima u iznosu od 917,27 milijuna EUR-a, a kada se dodaju i ulaganja u regionalne investicijske projekte u razdoblju od 1995. do 2001. u ukupnom iznosu od 19,48 milijuna EUR-a, onda sveukupna EBRD-ova ulaganja iznose 936,76 milijuna EUR-a (prema podacima EBRD-a iz prosinca 2001. godine). U projekte privatnog sektora ukupno je uložio 580,94 milijuna EUR-a (62%) te projekte javnog sektora podržao dugoročnim povoljnim zajmovima u ukupnom iznosu od 355,82 milijuna EUR-a (38% od ukupno uloženi sredstava).

Zajmovi EBRD-a dodijeljeni Republici Hrvatskoj (3 zajma) i dobiveni uz državno jamstvo (7 zajmova), iskazani u valutama zajmova, prema stanju 31. prosinca 2001. godine, iznose 55 milijuna USD i 276,31 milijun EUR. U razdoblju od 1994. do 2001. kumulativno je iskorišteno 26,76 milijuna USD (48,66%) po osnovi korištenja dvaju zajmova sklopljenih u USD i 110,67 milijuna EUR (40 %) temeljem pet zajmova konvertiranih ili sklopljenih u EUR-u. Prema ugovorenim rokovima korištenja preostalo je do 30. lipnja 2005. godine za povlačenje 28,23 milijuna USD (51,34%) i 165,64 milijuna EUR (60 %).

Republika Hrvatska sklopila je s EBRD-om u razdoblju od 1994. do 2001. tri ugovora o zajmovima u ukupnom iznosu od 39,41 milijun EUR i 20 milijuna USD i sedam ugovora o jamstvima u ukupnom iznosu od 236,90 milijuna EUR-a i 35 milijuna USD.

Po osnovi triju javnih zajmova, sveukupno je povučeno, prema stanju od 31. prosinca 2001. godine 19,73 milijuna USD (98,62%) i 39,30 milijuna EUR (99,72%). Neutrošeno je preostalo svega 264 480,24 USD i 110 666,57 EUR.

Zatvoreni su za povlačenje zajmovi:

1. zajam br. 286 sklopljen za Projekt obnove autocesta u iznosu od 70,9 milijuna DEM te iskorišten u iznosu od 70,79 milijuna DEM (otkazano 107 019,78 DEM) zatvoren je u ožujku 1999. godine. Preostali dug konvertiran u EUR 31. prosinca 2001. iznosi 24,12 milijuna EUR-a. Zajam se otplaćuje iz sredstava državnog proračuna.
2. zajam br. 283 od 63 milijuna DEM, sklopljen uz jamstvo RH, za Projekt obnove elektroenergetske mreže, u potpunosti je povučen u okviru ugovorenog roka te je zatvoren je u siječnju 2001. Preostali dug konvertiran u EUR iznosi 31. prosinca 2001. 15,03 milijuna. Zajam otplaćuje Hrvatska elektroprivreda d.d.
3. kreditna linija za turizam (br. 443) koju je sklopila Hrvatska banka za obnovu i razvitak s EBRD-om, uz jamstvo RH, u iznosu od 50 milijuna DEM, zatvorena je u 1998. godini. Preostali dug 31. prosinca 2001. konvertiran u EUR iznosi 5,67 milijuna EUR i otplaćuje se putem HBOR-a.

Sveukupan dug prema EBRD-u po izravnim javnim zajmovima iznosio je krajem 2001. godine 5,98 milijuna USD i 27,23 milijuna EUR-a, dok je dug po zajamčenim zajmovima iznosio 33,90 milijuna EUR-a i 7,03 milijuna USD.

⁴⁴ Državnim proračunom Republike Hrvatske za 2001. godinu i Zakonom o izvršavanju Državnog proračuna Republike Hrvatske za 2001. godinu (Narodne novine br. 130/00 i 95/01) osigurana su sredstva za izvršenje obveza prema EBRD-u. Tijekom 2001. EBRD-u je plaćeno prema primljenim pozivima na plaćanje: (1.) po zajmu od 20 milijuna USD, namijenjenog izgradnji sustava zračne plovidbe, ukupno 3 036 335,48 USD (po glavnici 2 500 000,00 + kamatama 530 761,99 + naknadama 5 573,49); (2.) po zajmu od 70,9 milijuna DEM, namijenjenom obnovi autocesta, ukupno DEM 8 922 113,31 (po glavnici 5 898 604,28 + kamatama 3 023 509,03); (3.) po zajmu za Projekt veletržnica plaćene su naknade za nepovučena sredstva i troškovi iznosu od 106 129,03 DEM i naknada od 821 134,67 EUR za otkazanu svotu zajma; (4.) po zajmu od 35 milijuna USD za obnovu željezničkih lokomotiva ukupno USD 306 107,62 (za kamate 142 491,99 + naknade na neiskorištena sredstva 163 615,63).

Detaljni podaci o izravnim javnim zajmovima i zajmovima dobivenim uz državno jamstvo sadržani su u tabeli 6.15.

Tabela 6.15: Pregled zajmova dobivenih od EBRD-a (stanje: 31. prosinac 2001.)

Red. br.	Naziv projekta	Oznaka zajma	Datum zaključenja ugovora	Valuta	Svota zajma	Iskorišteno	Preostalo za korištenje	Rok za korištenje	Dospijea glavnice prvo/posljednje	Dug
1	2	3	4	5	6	7	8 (6-7)	9	11	12
I. JAVNI ZAJMOVI										
1.	Projekt sustava zračne plovidbe*	231	21. 09. 1994.	USD	20 000 000,00	19 735 519,76	264 480,24	31. 12. 2001.	21. 09. 1996./ 21. 03. 2004.	5 985 519,76
2.	Projekt obnove autocesta **	286 zatvoren	17. 01. 1995.	EUR	36 195 876,03	36 195 876,03	0,00	28. 02. 1999.	10. 04. 1998./ 10. 10. 2009.	24 127 267,80
3.	Projekt veletržnica***	627	08. 12. 1997.	EUR	3 214 990,01	3 104 323,43	110 666,58	24. 03. 2002..	24. 05. 2002./ 24. 11. 2011.	3 104 323,43
Ukupno I.				USD	20 000 000,00	19 735 519,76	264 480,24			5 985 519,76
				EUR	39 410 866,04	39 300 199,46	110 666,58			27 231 591,23
II. ZAJMOVI DOBIVENI UZ JAMSTVO RH										
1.	Projekt obnove elektroenergetske mreže	283 zatvoren	02. 02. 1995.	EUR	32 211 388,52	32 211 388,52	0,00	30. 06. 2000.	10. 03. 1998./ 10. 03. 2005.	15 031 981,31
2.	Kreditna linija za turizam	443 zatvoren	26. 06. 1996.	EUR	25 564 594,06	25 564 594,06	0,00	01. 05. 1998.	23. 12. 1998./ 23. 12. 2002.	5 679 430,22
3.	Program investiranja u lokalnu infrastrukturu i zaštitu okoliša****	494	09. 12. 1996.	EUR	41 128 318,92	13 649 829,89	27 478 489,04	31. 03. 2001.	10. 04. 2001./ 10. 10. 2011.	13 189 667,20
4.	Projekt obnove željezničkih lokomotiva	733	08. 12. 1998.	USD	35 000 000,00	7 030 238,65	27 969 761,35	31. 08. 2003..	20. 05. 2002./ 20. 11. 2013.	7 030 238,65
5.	Financiranje investicija malih i srednjih poduzeća(HBOR)	923	20. 03. 2001.	EUR	12 000 000,00	0,00	12 000 000,00	2 god.	05. 02. i 05. 08. nakon povlačenja tranši	0,00
6.	Ekološki projekti u INA-industriji nafte d.d.	935	10. 05. 2001.	EUR	36 000 000,00	0,00	36 000 000,00	30. 06. 2005.	30. 09. 2001./ 30. 03. 2011.	0,00
7.	Autocesta Rijeka-Zagreb*****	975	22. 10. 2001.	EUR	90 000 000,00	0,00	90 000 000,00	11. 05. 2005.	12. 05. 2005./ 12. 11. 2019.	0,00
Ukupno II.				EUR	236 904 301,51	71 425 812,46	165 478 489,04			33 901 078,72
				USD	35 000 000,00	7 030 238,65	27 969 761,35			7 030 238,65
Sveukupno I.+ II.				USD	55 000 000,00	26 765 758,41	28 234 241,59			13 015 758,41
				EUR	276 315 167,54	110 726 011,93	165 589 155,62			61 132 669,95

Napomene:

* Zajam br. 231 za Projekt sustava zračne plovidbe ugovoren je 22 milijuna USD; 6. 5. 1996. otkazano je 2 milijuna USD tako da zajam iznosi 20 milijuna USD.

** Zajam br. 286 za Projekt obnove autocesta ugovoren je u iznosu od 70,9 milijuna DEM; 28. 2. 1999. otkazan je ne povučeni iznos od 107 019,78 DEM, tako da je zajam iznosio 70 792 980,22 DEM. Preostali dug na dan 31. 12. 2001. DEM 47 188 834,18 konvertiran je u EUR i iznosi: EUR 24 127 267,80.

*** Ugovoreni zajam br. 627 za Projekt veletržnica u iznosu od 33,5 milijuna DEM smanjen je 1. 9. 2000. za 9 milijuna DEM te 24. 11. 2001. za još 18 212 026,09 DEM. Zajam, nakon otkazanih svota (ukupno:27 212 026,09 DEM) iznosi: 6 287 973,91 DEM što konvertirano u EUR iznosi: 3 214 990,01 EUR.

**** Ugovoreni Zajam br. 494 od 105 milijuna DEM smanjen je 23. 11. 1999. za 6,56 milijuna DEM i 6. 4. 2001. za 18 milijuna DEM (ukupno: 24,56 milijuna DEM). Zajam od 80,44 milijuna DEM konvertiran je u EUR i iznosi: 41 128 318,92 EUR.

***** Zakon o potvrđivanju Ugovora o jamstvu nije donesen do 31. 12. 2001. te zajam nije postao operativan.

6.4.3. Razvojna banka Vijeća Europe (CEB)

Novi zajmovi ugovoreni 2001. godine

CEB je odobrio u 2001. godini pet novih okvirnih zajmova za financiranje projekata u Republici Hrvatskoj u ukupnom iznosu od 527 844 485 kuna i 8 milijuna EUR-a. Četiri nova dugoročna okvirna zajma u kunama s CEB-om je sklopila Republika Hrvatska, dok je jedan okvirni ugovor o kreditu u EUR sklopila s CEB-om Hrvatska banka za obnovu i razvoj u svojstvu korisnika i Republika Hrvatska u svojstvu jamca.

Novi zajmovi Republike Hrvatske ugovoreni su za provedbu ovih projekata:

1. Projekt obnove škola u Republici Hrvatskoj (F/P 1352)

Projekt obnove škola obuhvaća obnovu i/ili izgradnju 41 škole u ratom stradalim područjima 8 županija: Sisačko-moslavačkoj (3), Karlovačkoj (4), Ličko-senjskoj (4), Brodsko-posavskoj (5), Zadarskoj (4), Osječko-baranjskoj (9), Šibensko-kninskoj (4) i Vukovarsko-srijemskoj (8). Neto troškovi (bez poreza, carina i dr. lokalnih troškova) procijenjeni su na 197 364 000,00 kuna, te je s CEB-om ugovoreno financiranje 50% neto troškova zajmom u kunama, a preostalih 50% i svi lokalni troškovi financirat će se iz sredstava državnog proračuna. Okvirni ugovor o zajmu 98 682 000 kuna, potpisan je 19. siječnja 2001. u Zagrebu i 26. siječnja 2001. u Parizu, a njegova se sredstva koriste putem povlačenja više tranši temeljem Zakona o potvrđivanju Okvirnog ugovora o zajmu između Republike Hrvatske i Razvojne banke Vijeća Europe za obnovu škola (Narodne novine - Međunarodni ugovori br. 7/01) i temeljem sklapanja dodatnih ugovora za svaku pojedinu tranšu u vrijeme njezina povlačenja. Za provedbu Okvirnog ugovora nadležno je Ministarstvo za javne radove, obnovu i graditeljstvo Republike Hrvatske, koje je pripremio Projekt kao nastavak Projekta obnove škola u istočnoj Slavoniji koji se financira zajmom CEB-a od 67 368 000,00 kuna dobivenim 1998. godine.

2. Projekt obnove stambenog zbrinjavanja prognanika i izbjeglica u Republici Hrvatskoj (F/P 1378)

Ministarstvo za javne radove, obnovu i graditeljstvo, pripremio je, također i ovaj projekt, a Administrativno vijeće CEB-a na sjednici održanoj u rujnu 2000. odlučilo je zajmom od 232 000 000,00 kuna financirati 50% od 464 milijuna kuna neto troškova projekta.

Projekt obuhvaća rješavanje problema stambenog zbrinjavanja prognanika i izbjeglica kroz povrat imovine vlasnicima i osiguranje alternativnog smještaja za 2 243 privremena korisnika, organiziranu obnovu oštećenih i uništenih 1 153 obiteljske kuće u vlasništvu prognanika i obnovu komunalne infrastrukture (vodoopskrbe, kanalizacije, opskrbe električnom energijom, prometnica i dr. na ratom zahvaćenom području županija :Vukovarsko-srijemske, Osječko-baranjske, Sisačko-moslavačke, Karlovačke, Ličko-senjske, Požeško-slavonske, Brodsko-posavske, Šibensko-kninske i Zadarske).

Okvirni ugovor o zajmu potpisan je 2. veljače 2001. u Zagrebu i 7. veljače 2001. u Parizu. Zakon o potvrđivanju Okvirnog ugovora o zajmu između Republike Hrvatske i Razvojne banke Vijeća Europe za projekt povratka prognanika i izbjeglica u Republici Hrvatskoj – obnova i stambeno zbrinjavanje, objavljen je u Narodnim novinama – Međunarodni ugovori br. 7/01. te je nakon njegova stupanja na snagu uslijedilo sklapanje Dodatnog ugovora 23. 7. 2001., odnosno povlačenje I. tranše.

3. Obnova Franjevačkog samostana Male braće u Dubrovniku (F/P 1379)

Prilikom održavanja 36. Godišnje skupštine CEB-a u Dubrovniku, 19. lipnja 2001. godine, potpisan je Okvirni ugovor o zajmu od 10 325 454,00 kuna kojim se zajedno s proračunskim sredstvima, sredstvima Franjevačke provincije sa sjedištem u Zadru i darovnicom World Monument Watch-a financira obnova i sanacija Franjevačkog samostana Male braće u Dubrovniku. Zakon o potvrđivanju Okvirnog ugovora o zajmu 1379 (2000.) za obnovu Franjevačkog samostana Male braće u Dubrovniku, između Razvojne banke Vijeća Europe i Republike Hrvatske (Narodne novine - Međunarodni ugovori br. 14/01) stupio je na snagu 5. siječnja 2002. godine, te se sredstva ovog zajma nisu povlačila u 2001.

Projekt provodi sam samostan i Ministarstvo kulture RH koji predviđaju povlačenje sredstava zajma sredinom 2002. godine.

4. Projekt obnove zdravstvene infrastrukture (F/P 1351)

Ovaj je projekt nastavak Projekta obnove zdravstvene infrastrukture u istočnoj Slavoniji, kojeg od 1999. godine provodi Ministarstvo zdravstva RH, a za čije je financiranje CEB ranije dodijelio dugoročni zajam. Novi je projekt procijenjen na 373 684 040,00 kuna, a njegovo je financiranje zajmom u svoti od 186 837 031,00 kuna (50% neto troškova) prihvatilo Administrativno vijeće CEB-a u srpnju 2000. godine. Preostali troškovi i svi lokalni troškovi financirat će se iz sredstava državnog proračuna. Okvirni ugovor o zajmu potpisan je 23. i 30. listopada 2001. godine, međutim radi toga što su naknadno izvršene izmjene u opisu projekta u dodacima uz Okvirni ugovor, zakon o potvrđivanju Okvirnog ugovora nije donesen do kraja 2001. godine, niti je zajam postao operativan. Projekt obuhvaća rekonstrukciju i obnovu sustava primarne i sekundarne zdravstvene zaštite na određenim lokacijama i to: 4 opće bolnice (Pakrac, Dubrovnik, Sisak i Zadar); 2 klinička bolnička

centra (Rijeka, Zagreb); 2 klinike; 4 doma zdravlja (Metković, Slunj, Knin, Dubrovnik) te opremu za 45 ambulanti izgrađenih ranije sredstvima državnog proračuna. Zajam će se isplaćivati u više tranši, a svaka tranša će se vraćati u razdoblju od najviše 10 godina, uz petogodišnje razdoblje počeka. CEB će subvencionirati kamatnu stopu po stopi od 0,34% godišnje s time da maksimalan iznos subvencije ne može prelaziti iznos od 685 555,00 EUR-a.

5. Projekt financiranja kreditnog programa malog i srednjeg poduzetništva (F/P 1392)

Na području Republike Hrvatske obuhvaća financiranje novih, kao i postojećih, investicijskih projekata s ciljem otvaranja novih radnih mjesta u malim i srednjim poduzećima. Vrijednost projekta je 20 milijuna EUR-a, od čega CEB financira 40% putem okvirnog kredita od 8 milijuna EUR-a odobrenog Hrvatskoj banci za obnovu i razvitak, uz državno jamstvo, dok Europska banka za obnovu i razvoj financira 60% zajmom od 12 milijuna EUR-a. Zakon o potvrđivanju Okvirnog ugovora o kreditu između Republike Hrvatske, Hrvatske banke za obnovu i razvitak i Razvojne banke Vijeća Europe, za financiranje kreditnog programa malog i srednjeg poduzetništva objavljen je u Narodnim novinama - Međunarodni ugovori br. 9/01. Okvirni ugovor o kreditu stupio je na snagu 19. rujna 2001.⁴⁵. Kredit će se koristiti u 4 jednake tranše, od kojih je prva limitirana do najviše 25% ukupnog kredita i mora biti iskorištena najkasnije u roku od 12 mjeseci nakon stupanja na snagu Okvirnog ugovora. Za ostale 3 tranše ugovoreno je korištenje u roku od 18 mjeseci nakon korištenja svake prethodne tranše. Do kraja 2001. godine kredit se nije koristio, a povlačenje prve tranše predviđeno je sredinom 2002. godine.

Novi zajmovi odobreni su s rokom otplate od 10 godina, 5 godina počeka za otplatu glavnice, i povoljnu kamatu temeljenu na LIBOR-u koja se ugovara za svaku pojedinu tranšu u vrijeme povlačenja, umanjenu za subvenciju CEB-a od 0,50% godišnje te uz zateznu kamatu koja će se obračunavati tako što će se kamatna stopa uvećati za 2,5% godišnje.

Zajmovi u pripremi

Tijekom 2001. godine započete su pripreme novih zajmova: (1.) zajma od 21 395 000,00 kuna za obnovu Škole narodnog zdravlja "Andrija Štampar" u Zgrebu i Međunarodnog centra za zdravstveni management "Andrija Štampar" u Dubrovniku, (2.) zajma za razvoj socijalne infrastrukture i reintegracije povratka u multietničku zajednicu u gradu Glini (3.) treći zajam za obnovu škola, (4.) drugi zajam za povratak prognanika i izbjeglica, (5.) zajam za infrastrukturnu i socijalnu obnovu otoka ili područja od posebne državne skrbi i (6.) zajam za zaštitu okoliša (zaštitu od požara).

Korištenje zajmova u 2001. godini

Tijekom 2001. godine iz okvirnih zajmova povučeno je sveukupno 105 242 000 kuna (14,6 milijuna EUR-a, prema tečaju CEB-a na dan povlačenja tranši), odnosno povučene su ove tranše: peta tranša iz Okvirnog zajma za Projekt obnove zdravstvene infrastrukture u istočnoj Slavoniji, četvrta tranša iz Okvirnog zajma za Projekt obnove škola u istočnoj Slavoniji, prva tranša iz novog Okvirnog zajma za Projekt obnove škola i prva tranša iz novog Okvirnog zajma za Projekt povratka prognanika i izbjeglica u RH.

Detaljan pregled korištenja zajmova, odnosno povlačenja pojedinih tranši u razdoblju od 1999. do 2001. godine, ugovorenih financijskih uvjeta i stanja duga Republike Hrvatske prema CEB-u prikazan je tabelom 6.16.

Okvirnim zajmom za Projekt obnove zdravstvene infrastrukture u istočnoj Slavoniji⁴⁶ u iznosu od 172 744 129,00 kuna financira se 44% od ukupnih 388 800 650,00 kuna procijenjenih neto troškova rekonstrukcije i obnove sustava primarne i sekundarne zdravstvene zaštite (obnove/izgradnje 18 centara primarne zaštite i 3 bolnice, izgradnje 48 stanova za zdravstvene djelatnike te nabave medicinske opreme).

U 2001. godini sklopljen je dodatni ugovor za povlačenje pete tranše iz okvirnog zajma, te je u prosincu 2001. iskorišteno 14,77 milijuna kuna. Za provedbu Projekta, prema stanju na dan 31. prosinca 2001., iz Okvirnog zajma povučeno je putem pet tranši sveukupno 146 870 600 kuna (85%) a preostalo je za povlačenje 25 873 529,00 kuna (15%).

Projekt obnove škola u istočnoj Slavoniji⁴⁷ CEB financira okvirnim zajmom od 67. 368 000,00 kuna (50% od ukupno 134. 736. 000,00 kuna procijenjenih neto troškova popravaka i obnove 33 osnovne škole i 1 srednje škole obuhvaćene projektom). U 2001. godini iz zajma je uloženo 7 897 670,00 kuna povlačenjem četvrte tranše temeljem sklopljenog dodatnog ugovora. Stanje okvirnog zajma na dan 31. prosinca 2000. iznosilo je 62 677 840 kuna te je preostalo za povlačenje 4 690 160,00 kuna (7%).

⁴⁵ Objava o stupanju na snagu Okvirnog ugovora o kreditu između Republike Hrvatske, Hrvatske banke za obnovu i razvitak i Razvojne banke Vijeća Europe, za financiranje kreditnog programa malog i srednjeg poduzetništva (Narodne novine - Međunarodni ugovori br.5/02).

⁴⁶ Zakon o potvrđivanju okvirnog ugovora o zajmu između Fonda Vijeća Europe za socijalni razvoj i Republike Hrvatske za projekt 1278 (1998.) - obnova zdravstvene infrastrukture u istočnoj Slavoniji (Narodne novine - Međunarodni ugovori, br. 13/1998).

⁴⁷ Zakon o potvrđivanju okvirnog ugovora o zajmu između Fonda Vijeća Europe za socijalni razvoj i Republike Hrvatske za projekt 1279 (1998.) - obnova škola u istočnoj Slavoniji (Narodne novine - Međunarodni ugovori, br. 13/1998).

Tabela 6.16: Pregled korištenja zajmova CEB-a i stanje duga krajem 2001. godine

Red. br.	Projekt	Iznos okvirnog zajma u HRK	Tranša/datum povlačenja	Iskorišteno u HRK*	Valuta	Dug u valuti 31. 12. 2001.	KTA fiksna	Početak za GL	Dospijeće otplate glavnice	
									Prvo	Posljednje
1	2	3	4	5	7	8	9	10	11	12
1.	Projekt F/P 1278/1998 Obnova zdravstvene infrastrukture u istočnoj Slavoniji (Korisnik: Ministarstvo zdravstva)	172 744 129	I. (17. 03. 1999.)	35 078 800	USD	5 075 000	5,71%	5 god.	17. 03. 2005.	17. 03. 2009.
			II. (02. 11. 1999.)	34 288 200	EUR	4 500 000	5,38%	5 god.	02. 11. 2005.	02. 11. 2009.
			III. (22. 02. 2000.)	26 329 600	EUR	3 400 000	5,56%	5 god.	02. 02. 2006.	22. 02. 2010.
			IV. (29. 11. 2000.)	36 396 000	EUR	4 800 000	5,54%	5 god.	29. 11. 2006.	29. 11. 2010.
			V. (21. 12. 2001.)	14 778 000	EUR	2 000 000	4,67%	5 god.	21. 12. 2007.	21. 12. 2011.
			Ukupno 1. (I.+II.+ III. +IV+V):	146 870 600	USD EUR	5 075 000 14 700 000				
2.	Projekt F/P 1279/1988 Obnova škola u istočnoj Slavoniji (Korisnik: Ministarstvo za javne radove, obnovu i graditeljstvo)	67 368 000	I. (15. 03. 1999.)	16 658 110	USD	2 410 000	5,71%	5 god.	17. 03. 2005.	17. 03. 2009.
			II. (23. 11. 1999.)	23 715 310	EUR	3 100 000	5,04%	5 god.	29. 11. 2005.	29. 11. 2009.
			III. (29. 11. 2000.)	14 406 750	EUR	1 900 000	5,53%	5 god.	29. 11. 2006.	29. 11. 2010.
			IV. (01. 08. 2001.)	7 897 670	EUR	1 100 000	5,06%	5 god.	01. 08. 2007.	01. 08. 2011.
			Ukupno 2. (I.+II.+III.+IV.):	62 677 840	USD EUR	2 410 000 6 100 000				
3.	Projekt F/P 1352/1999 Obnova škola (Korisnik: Ministarstvo za javne radove, obnovu i graditeljstvo)	98 682 000	I. (01. 08. 2001.)	24 410 980	EUR	3 400 000	5,06%	5 god.	01. 08. 2007.	01. 08. 2011.
4.	Projekt F/P 1378/2000 Projekt povratka prognanika i izbjeglica u RH (Korisnik: Ministarstvo za javne radove, obnovu i graditeljstvo)	232 000 000	I. (01. 08. 2001.)	58 155 579	EUR	8 100 000	5,06%	5 god.	01. 08. 2007.	01. 08. 2011.
5.	Projekt F/P 1379/2000 Projekt obnove Franjevačkog samostana Male braće, Dubrovnik	10 325 454		0	EUR	0				
6.	Projekt F/P 1351/1999 Projekt obnove zdravstvene infrastrukture (Korisnik: Ministarstvo zdravstva RH)	186 837 031		0	EUR	0				
	Sveukupno okvirni zajmovi (1.+2.+3.+4.+5.+6):	767 956 614	Sveukupno iskorišteno (stanje: 31. 12. 2001.):	292 114 990	Sveukupno: USD EUR	7 485 000 32 300 000				
	OKVIRNI KREDIT UZ JAMSTVO RH	Iznos u EUR								
7	Projekt F/P 1392/2000 Financiranje kreditnog programa malog i srednjeg poduzetništva (HBOR)	8 000 000	0		EUR	0				

Napomena:

*Podaci o korištenju zajmova u kunama iskazani su po tečaju CEB-a za valute na dan isplate pojedinih tranši

Prva tranša iz Okvirnog zajma od 232 000 000,00 kuna za financiranje Projekta obnove i stambenog zbrinjavanja prognanika i izbjeglica u Republici Hrvatskoj povučena je početkom kolovoza 2001. u iznosu od 8,1 milijun EUR-a (58 155 570,00 kuna). Nepovučena sredstava zajma od 173 844 430,00 kuna (75%) predviđaju se koristiti do kraja 2002. godine.

Za provedbu Projekta obnove škola u Republici Hrvatskoj iz okvirnog zajma od 98 682 000,00 kuna prva je tranša povučena početkom kolovoza 2001. u iznosu od 3,4 milijuna EUR-a (24 410 980,00 kuna). Preostalo je za povlačenje na dan 31. prosinca. 2001. 74 271 020,00 kuna (75,3%).

Iz Državnog proračuna za 2001. godinu plaćene su dospjele kamate po iskorištenim tranšama okvirnih zajmova u ukupnom iznosu od 427 393,50 USD i 958 431,70 EUR-a.

Dug Republike Hrvatske prema CEB-u po svim povučenim tranšama iz sklopljenih i efektivnih okvirnih ugovora sa stanjem 31. prosinca 2001. iznosi 7. 485. 000,00 USD i 32 300 000,00 EUR-a.

6.4.4. Europska investicijska banka (EIB)

Uspostavljanje institucionalnih odnosa

Republika Hrvatska je, nakon uspostavljanja diplomatskih odnosa s tadašnjom Europskom zajednicom, izravno počela surađivati s EIB-om 1992. godine, a tijekom 1994. godine izvršena je podjela preostalog duga po osnovi zajmova ili dijelova zajmova dodijeljenih bivšoj SFRJ po načelima parcijalne sukcesije. Pravne i financijske odnose s EIB-om u pogledu naslijeđenog duga Republika Hrvatska je uredila 1995. godine sklapanjem Sporazuma o garanciji i Ugovornog pisma br. 0298⁴⁸.

Aktivnosti uspostavljanja institucionalnih odnosa Republike Hrvatske s EIB-om započete 1995. godine⁴⁹ te prekinute nakon hrvatskih akcija oslobađanja okupiranih područja u kolovozu 1995., nastavljene su na poziv EIB-a sredinom 2000. godine, kada se raspravljalo o pripremama dvaju hrvatskih projekata: (1.) izgradnje autoceste Breznički Hum - Varaždin (23,2 km)⁵⁰ i (2.) modernizaciji i elektrifikaciji željezničke pruge na Paneuropskom Koridoru Vc., kandidiranih i prihvaćenih kao tzv. "quick-start" projekti u okviru Pakta o stabilnosti.

Vijeće ministara Europske unije odobrilo je EIB-u mandat 7. studenog 2000. godine da financira infrastrukturne projekte i projekte razvoja privatnog sektora u RH. Okvirni sporazum između Republike Hrvatske i Europske investicijske banke, potpisan 13. prosinca 2000. godine, stupio je na snagu 30. 10. 2001.⁵¹ Ovaj sporazum uređuje aktivnosti EIB-a u Republici Hrvatskoj te omogućuje banci da dugoročnim povoljnim zajmovima financira projekte u skladu s hrvatskim razvojnim prioritetima. Na temelju Okvirnog sporazuma, Odbor guvernera EIB-a odobrio je 6. 2. 2001. davanje zajmova za investicijske projekte u RH.

Zajmovi sklopljeni 2001. godine

Europska investicijska banka, u skladu s politikom EU, mandatom dobivenim u okviru Pakta o stabilnosti, okvirima svoje poslovne politike i temeljem sklopljenog Okvirnog sporazuma s Hrvatskom, povoljnim dugoročnim individualnim i globalnim zajmovima podržala je financiranje velikih infrastrukturnih projekata u sektoru željeznice i cesta i projekte razvitka malih i srednjih poduzeća u industriji, turizmu i drugim uslužnim djelatnostima.

Tijekom 2001. godine EIB je za financiranje projekta u Hrvatskoj odobrio ukupno 146 milijuna EUR-a, od čega je 100 milijuna EUR-a namijenjeno velikim infrastrukturnim projektima (obnovi i modernizacija željeznica 40 milijuna EUR-a i obnovi državnih cesta 60 milijuna EUR) te 46 milijuna EUR-a razvitku malih i srednjih poduzeća (dodijeljena su tri globalna zajma poslovnim bankama). Republika Hrvatska s EIB-om je sklopila jedan ugovor o financiranju i dva ugovora o jamstvima (ukupno vrijedna 110 milijuna EUR), dok su poslovne banke bez državnog jamstva sklopile zajmove vrijedne EUR 36 milijuna.

⁴⁸ Zakon o potvrđivanju Sporazuma o garanciji između Republike Hrvatske i Europske investicijske banke i Ugovornog pisma br. 0298, potpisanih 12. siječnja 1995. u Luxembourg i 10. veljače u Zagrebu (Narodne novine - Međunarodni ugovori br. 6/1995), stupio je na snagu 23. svibnja 1995.

⁴⁹ U okviru priprema Nacrta ugovora između Republike Hrvatske i Europske unije o trgovini i suradnji izrađen je i Nacrt protokola o financijskoj suradnji s Europskom zajednicom koji je trebao omogućiti EIB-u financiranje projekata u Hrvatskoj.

⁵⁰ Ovaj je projekt kasnije suspendiran do potvrde usklađenosti s izvedbenim kriterijima.

⁵¹ Zakon o potvrđivanju Okvirnog sporazuma između Republike Hrvatske i Europske investicijske banke koji uređuje aktivnosti EIB-a u Republici Hrvatskoj (Narodne novine - Međunarodni ugovori br. 6/01).

Tabela 6.17: Pregled zajmova EIB-A odobrenih sukladno okvirnom sporazumu između RH i EIB-a od 13. 12. 2000. (stanje 21. 12. 2001.)

Red. br.	Oznaka zajma	Naziv projekta	Korisnik	Datum sklapanja ugovora	Zakon objavljen u SL RH	Rok za povlačenje	Valuta	Iznos zajma	Povučeno	Preostalo za povlačenje
I. JAVNI ZAJMOVI										
1.	FINo. 21.051	Projekt obnove infrastrukture i modernizacije sustava signalizacije i telekomunikacija na dijelovima Vc. Pan Europskog koridora	Hrvatske željeznice d.o.o.	24. 05. 2001		30. 10. 2005.	EUR	40 000 000	0	40 000 000
II. ZAJMOVI DOBIVENI UZ JAMSTVO RH										
1.	FINo. 21.262	Projekt obnove državnih cesta	Hrvatske ceste d.o.o.	29. 10. 2001		26. 05. 2004.	EUR	60 000 000	0	60 000 000
2.	FINo 21.316	Globalni zajam za HBOR - mali i srednji infrastrukturni projekti lokalnih vlasti, - investicijski projekti malih i srednjih poduzeća u industriji, turizmu i dr. uslužnim djelatnostima	HBOR	26. 11. 2001		26. 05. 2004.	EUR	10 000 000	0	10 000 000
UKUPNO II. (1.-2.):							EUR	70 000 000	0	70 000 000
UKUPNO (I.+II.):							EUR	110 000 000	0	110 000 000
III. ZAJMOVI DOBIVENI BEZ DRŽAVNOG JAMSTVA										
1.		Globalni zajam	Privredna banka Zagreb d.d.	18. 10. 2001.			EUR	16 000 000,00		
2.		Globalni zajam	HVB Bank Croatia d.d.	14. 12. 2001.			EUR	20 000 000,00		
UKUPNO (I.+II.):							EUR	36 000 000,00		

U tabeli 6.17 sadržani su podaci o dugoročnim zajmovima dobivenim sukladno Okvirnom sporazumu iz 2000. godine temeljem ugovora o financiranju i ugovorima o jamstvima sklopljenim između RH i EIB-a. Zajmovi su ugovoreni s rokom otplate 15 godina te uz početak na otplatu glavnice 5 godina, kamatnu stopu utemeljenu na šestomjesečnom EURIBOR-u uvećanom za maržu EIB-a. Kamatna stopa se fiksira za svaku pojedinu tranšu na datum obavijesti o povlačenju, zateznu kamatu koja se obračunava uvećavanjem redovne kamate za 2,5% i plaćanje naknada u slučaju odgađanja isplate tranši 1% godišnje na iznos odgođene isplate i u slučaju otkazivanja isplate 0,75% godišnje na iznos neisplaćene tranše. Sredstva zajmova koriste se nakon stupanja na snagu ugovora o financiranju, međutim, do kraja 2001. godine nisu doneseni zakoni o njihovom potvrđivanju te zajmovi nisu postali efektivni niti su se sredstva zajmova (putem povlačenje tranši) koristila.

Pored globalnog zajma od 10 milijuna EUR za financiranje malih i srednjih poduzeća, odobrenog HBOR-u, uz državno jamstvo, EIB je bez državnog jamstva dodijelio još dva globalna kredita u ukupnom iznosu od 36 milijuna EUR-a: (1.) Privrednoj banci Zagreb d.d. 16 milijuna EUR (ugovoren 18. listopada 2001.) i (2.) HVB Bank Croatia d.d., 20 milijuna EUR-a (ugovoren 14. prosinca 2001.).

Priprema novih projekata za financiranje zajmova EIB-a

U različitim fazama pripreme su novi infrastrukturni projekti u sektoru cesta: (1.) projekt izgradnje autoceste Rijeka - Zagreb (sufinanciranje izgradnje dionice Vrbovsko-Bosiljevo-Vukova Gorica), (2.) projekti izgradnji zaobilaznica Rijeke i Splita i (3.) rehabilitacija autoceste Bregana-Zagreb-Lipovac, projekti ulaganja u infrastrukturu zračnih i pomorskih luka: (1.) unapređenja sigurnosnih mjera pri slijetanju u uvjetima smanjene vidljivosti u Zračnu luku Zagreb, (2.) projekti ulaganja u infrastrukturu luka Ploče i Zadar i u sektoru zaštite okoliša (projekt Master plan Jadrana uvršten je u "quick start" projekte).

Otplate preuzetih zajmova

Naslijeđeni dugoročni zajmovi dodijeljeni u razdoblju od 1982. do 1989. godine ⁵², otplaćivali su se i u 2001. godini temeljem zakona i prema planovima otplata u različitim valutama. EIB je izradio 6. prosinca 2001. godine revidirane planove otplata po tranšama povlačenja zajmova u ranijim valutama (BEF, DEM, FRF, ITL NLG i GRD), nakon izvršene konverzije tih ranijih valuta plaćanja u EUR po fiksnim tečajevima.

Pregled preuzetih zajmova EIB-a te stanje duga krajem 2001. godine prikazano je tabelom br. 6.18.

Dospjele obveze prema Europskoj investicijskoj banci po zajmovima korištenim za financiranje cesta i željeznice plaćene su sredstvima iz Državnog proračuna za 2001. godinu, dok je Hrvatska elektroprivreda d.d. otplatila dospjele obveze vlastitim sredstvima i u cijelosti isplatila preostali dug prema EIB-u. Nakon podmirenja svih dospjelih obveza u 2001. godini, preostali dug prema EIB-u, iskazan u EUR-u i pet različitih valuta te konvertiran u kune, prema srednjem tečaju Hrvatske narodne banke na dan 30. prosinca 2001., iznosio je 513 560 468,10 kuna.

Tabela 6.18: Pregled preuzetih zajmova EIB-a i stanja duga

Red. br.	Oznaka zajma kod EIB-a	Novi zajmoprimci po ugovornim pismima	Jamac po ugovornim pismima	Iznos zajma u EUR	Valute otplate zajma	Preostali dug 31. 12. 2001.
1.	16275 EEMS-HE CRO	HEP d.d. Zagreb Ugovorno pismo broj 0297	Republika Hrvatska	10 552 500,00	EUR GBP	0,00 0,00
2.	16279 TYH-II-HC CRO	Republika Hrvatska Ugovorno pismo broj: 0298		16 000 000,00	EUR USD	1 120 689,90 2 187 964,55
3.	16284 TYR-I-HZ CRO	Hrvatske željeznice Ugovorno pismo broj: 0296	Republika Hrvatska	29 190 000,00	EUR DKK USD GBP	5 207 850,68 12 069 613,94 927 469,49 330 736,67
4.	16289 TYH-III-HC CRO	Republika Hrvatska Ugovorno pismo broj: 0298		15 250 000,00	EUR GBP DKK USD CHF	1 948 775,72 877 911,10 5 284 134,63 1 207 957,80 211 077,97
5.	13554 TYH-IV-HC CRO	Republika Hrvatska Ugovorno pismo broj: 0298		60 000 000,00	EUR GBP JPY CHF	13 070 616,99 1 130 934,83 1 872 072 838,00 11 334 623,26
6.	14090 TYR-IIB-HZ CRO	Hrvatske željeznice Ugovorno pismo broj: 0296	Republika Hrvatska	18 000 000,00	EUR CHF USD FRF GBP	6 077 454,99 4 339 257,09 1 572 133,91 19 628 225,98 1 670 524,19
	SVEUKUPNO:			148 992 500,00	EUR USD GBP DKK CHF JPY HRK*	27 425 338,28 5 895 525,75 3 867 310,79 17 353 748,57 15 884 958,32 1 872 072 838,00 513 560 468,10

Napomena:

* prema srednjem tečaju HNB 30. 12. 2001.

⁵² Po načelu parcijalne sukcesije i na temelju poštivanja tzv. teritorijalnog načela preuzeto je šest preostalih neotplaćenih dugoročnih zajmova korisnika sa sjedištem u Republici Hrvatskoj (Hrvatske elektroprivrede, Hrvatskih cesta i Hrvatske željeznice), nominiranih u ECU-ima, s obvezom povrata u različitim valutama. Sveukupan preuzeti dug iskazan u 11 valuta plaćanja na dan 31. 12. 1994. iznosio je 877 147 661,94 kune.

6.5. JAMSTVA REPUBLIKE HRVATSKE U 2001. GODINI

Sukladno Zakonu o izvršavanju Državnog proračuna Republike Hrvatske za 2001. godinu Vlada Republike Hrvatske iznimno može davati financijska i činidbena jamstva na prijedlog Ministarstva financija te je utvrđena jamčevna zaliha za financijska državna jamstva u državnom proračunu u iznosu od 150 000 000,00 kuna, a izmjenama i dopunama Državnog proračuna Republike Hrvatske za 2001. godinu navedeni iznos je povećan na 329 312 474,00 kuna.

Davanje jamstava uvjetovano je osiguranjem naplate na temelju zaloga imovine tražitelja kredita, odnosno drugim instrumentima osiguranja.

Tražitelji jamstva i prateća banka, dužni su prethodno zatražiti suglasnost Ministarstva financija o namjeri davanja državnog jamstva te dokumentirati zahtjeve ocjenom boniteta i efekta novog kreditnog zaduženja na ukupno poslovno stanje tražitelja, uzimajući u obzir stupanj postojeće zaduženosti. Ministarstva koja su nadležna za tražitelja jamstva dužna su u roku 15 dana od podnošenja zahtjeva za suglasnost, dati mišljenje Ministarstvu financija o razvojnim promjenama i restrukturiranju društva tražitelja te ocjenu mogućnosti otplate kredita. Ministarstvo financija dužno je Vladi uputiti mišljenje u roku 40 dana od prijema zahtjeva za prethodnu suglasnost.

Hrvatska banka za obnovu i razvitak te Hrvatska garancijska agencija kreditima i jamstvima poticat će i osigurati proizvodnju, izvoz i malo poduzetništvo.

Za izdana državna jamstva država zaračunava proviziju od 0,5% vrijednosti jamstva koja se naplaćuje prije uručjenja jamstva naslovniku, a ista je prihod državnog proračuna.

Činidbena jamstva mogu se davati na temelju primljenih predujmova u novcu ili imovini za gradnju brodova do njihove isporuke, nabavu zrakoplova na temelju dugoročnog ugovora o zakupu te za infrastrukturne projekte (promet i veze, energetiku, zaštitu okoliša) koji se izvode na osnovu koncesija ili zajedničkih ulaganja.

Za jamstva koja se aktiviraju, Ministarstvo financija može dati nalog banci ili drugoj financijskoj organizaciji za blokadu računa dužnika i izmirenje povrata duga, s time da taj nalog ima prioritet u odnosu na druge obveze dužnika.

O poduzetim radnjama Vlada izvješćuje Sabor polugodišnje.

Tabela 6.19: Pregled izdanih jamstava Republike Hrvatske

(u HRK)	1996.	1997.	1998.	1999.	2000.	2001.
Financijska	829 781 227	3 159 978 905	5 075 732 565	5 909 603 028	5 348 827 335	7 255 348 915
- tuzemni povjerioci	121 706 065	1 379 074 727	1 244 583 653	1 154 356 624	4 971 002 254	3 041 398 094
- inozemni povjerioci	708 075 162	1 780 304 178	3 831 148 912	4 755 246 404	377 825 081	4 213 950 821
Činidbena	1 361 241 544	2 966 149 051	3 350 612 436	1 786 553 653	4 344 473 804	5 893 491 261
Zbrojni iznos jamstava	2 191 022 771	8 316 550 727	16 742 895 728	24 439 052 409	34 132 353 548	47 281 334 724

Izvor: Ministarstvo financija

U 2001. godini izdano je 79 jamstava u ukupnom iznosu 13 148 840 176,63 kuna od čega je 29 financijskih jamstava u iznosu 7 255 348 915,72 kn i 50 činidbenih jamstava u iznosu 5 893 491 260,91 kuna.

U odnosu na 2000. godinu izdano je 48 jamstava manje, ali je porasla vrijednost izdanih jamstava za 3 455 539 036,76 kuna i to iz razloga povećanja vrijednosti financijskih jamstava te broja i vrijednosti činidbenih jamstava.

Isto tako u odnosu na prethodnu godinu izmijenjena je struktura izdanih financijskih jamstava.

Tijekom 2001. godine financijska jamstva izdana su u korist HBOR-a u iznosu 53 303 500,00 kn, ostalih domaćih banaka u iznosu 2 988 094 594,50 kn te inozemnih banaka u iznosu 4 213 950 821,22 kn.

Po namjenama financijska jamstva izdana su u sektoru prometa 4 504 350 651,22 kn, gospodarstva (za restrukturiranje i financijsko jačanje Hrvatske poštanske banke d.d.; za provedbu financijske konsolidacije Hrvatskih željeznica d.o.o. te za provedbu programa restrukturiranja Hrvatskih željeznica d.o.o. i Hrvatske elektroprivrede d.d.; za sanaciju i obnovu distribucijske mreže na područjima posebne državne skrbi; za financiranje opreme za Ministarstvo obrane; za tiskarsko izdavačke usluge; proizvodnju lakih metala) 2 697 694 764,50 kn, poljoprivrede (za pokretanje izvoznog programa) 29 290 000,0 kn i turizma 24 013 500,00 kn.

Jamstva izdana u sektoru prometa u iznosu 4 504 350 651,22 kn odnose se na kredite odobrene Hrvatskim autocestama d.o.o. u iznosu 1 286 790 000,00 kn, Autocesti Rijeka-Zagreb d.d. 1 624 662 940,00 kn, Hrvatskim željeznicama d.o.o. 618 328 186,00 kn, Hrvatskoj upravi za ceste 685 951 800,00 kn i Luci Rijeka 288 617 725,22 kn.

Koncem lipnja 2001. godine Vlada RH je donijela Zaključak u svezi realizacije programa provedbe financijske konsolidacije poslovanja Hrvatskih željeznica d.o.o. u 2001. godini. Za realizaciju navedenog programa predviđeno je kratkoročno zaduživanje Hrvatskog fonda za privatizaciju kod konzorcija banaka do konca 2001., a za otplatu krediti emitirale bi se obveznice. Prema navodima Hrvatskog fonda za privatizaciju imovina Hrvatske elektroprivrede d.d. kao podloga za povrat obveznica nije dostatna, a imovina Hrvatskih željeznica d.o.o. nije poznata te će se naknadno utvrditi izvori otplate.

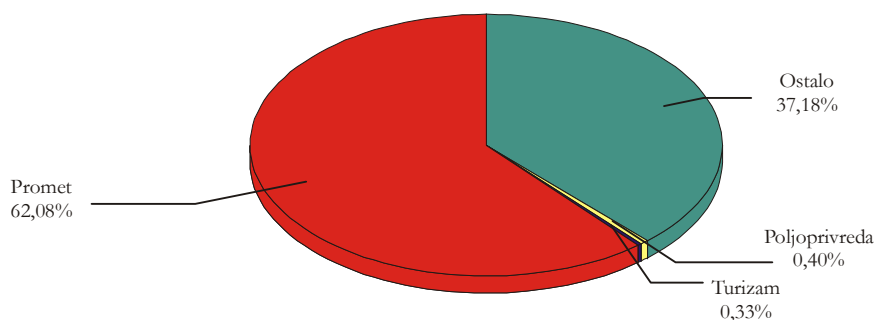
U skladu s navedenim na temelju odluke Vlade izdana su jamstva na kratkoročne devizne kredite koje je Hrvatski fond za privatizaciju zaključio s 5 banaka u ukupnom iznosu EUR 95 000 000,00 ili 723 010 800,00 kn radi osiguravanja naplate potraživanja po Programu restrukturiranja Hrvatskih željeznica d.o.o. i Hrvatske elektroprivrede d.d. do izdavanja dugoročnih obveznica. Krediti su zaključeni na rok otplate do konca 2001., a zatim su zaključeni dodaci ugovora o produljenju roka povrata do konca lipnja 2002. godine.

Prema zaključku Vlade iz srpnja 2001. Vlada je u cilju restrukturiranja i financijskog jačanja Hrvatske poštanske banke d.d. obvezala Hrvatski fond za privatizaciju da s navedenom bankom zaključi ugovor o ustupanju potraživanja. Na temelju ugovora banka će uz naknadu ustupiti svoja potraživanja po osnovi rizičnih plasmana koje ima prema određenim tvrtkama u iznosu 886 034 000,00 kn, što uz diskont od 20% iznosi 708 828 000,00 kn. Naknadu za ustupljena potraživanja Hrvatski fond za privatizaciju platit će banci u 3 godišnja obroka uvećana za kamate u visini eskontne stope Hrvatske narodne banke i to koncem ožujka 2002., 2003. i 2004. godine.

Tijekom 2000. godine Vlada RH je donijela paket mjera, kojima se utvrđuje novi položaj brodogradnje i uvjeti poslovanja u prijelaznom razdoblju do njene privatizacije koja je predviđena do kraja 2003. godine, s tim u vezi došlo je i do znatnog povećanja u iznosu izdanih činidbenih jamstava u odnosu na prethodne godine.

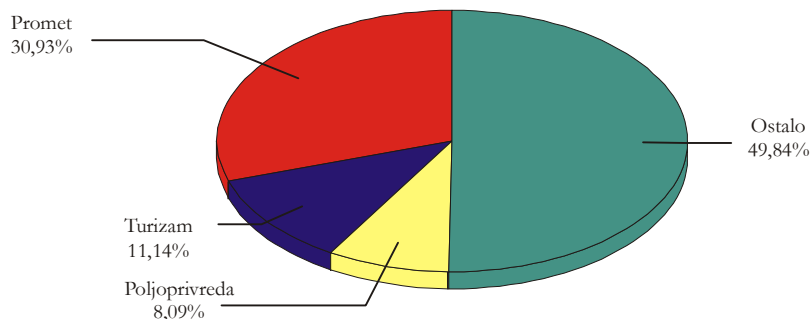
U 2001. godini od izdanih činidbenih jamstava u iznosu 6 182 142 075,45 kn, najveći dio u iznosu 5 534 392 723,31 kn izdan je za izgradnju brodova za inozemne naručitelje i za premošćivanje likvidnosti za: Brodosplit d.o.o., Split u iznosu 2 854 442 595,76 kn, 3. maj d.d., Rijeka u iznosu 1 051 751 351,96 kn, Uljanik d.d., Pula u iznosu 1 435 890 761,34 kn, Hrvatsku brodogradnju Trogir d.o.o. u iznosu 353 419 386,65 kn, Kraljevicu d.d. u iznosu 153 019 166,94 kn, Brodotrogir d.d. u iznosu 34 152 622,26 kn i Viktor Lenac d.d., Rijeka u iznosu 10 815 376,00 kn.

Slika 6.9 :Struktura ukupno izdanih financijskih jamstava u 2001.godini prema sektorima

Izvor: Ministarstvo financija

Slika 6.10 :Struktura ukupno izdanih financijskih jamstava u razdoblju 1996.-2001.godine prema sektorima

Izvor: Ministarstvo financija

VII. UNUTARNJE USTROJSTVO MINISTARSTVA FINANCIJA

Prilog priredila: Lidija Sršek, Tajništvo Ministarstva financija Republike Hrvatske

Unutarnje ustrojstvo Ministarstva financija uređeno je Uredbom o unutarnjem ustrojstvu Ministarstva financija (Narodne novine br. 70/01.), a prikazano je shemom u prilogu.

Radom Ministarstva financija upravlja ministar financija, koji ima zamjenika.

Za obavljanje poslova iz djelokruga Ministarstva ustrojene su sljedeće upravne organizacije i druge unutarnje ustrojstvene jedinice:

1. Zavod za makroekonomske analize i planiranje
2. Državna riznica
3. Uprava za međunarodne financijske institucije i europske integracije
4. Uprava za financiranje programa i projekata pomoći Europske unije
5. Uprava za gospodarstvo
6. Uprava za financijski sustav
7. Uprava za nabavu
8. Uprava za unutarnji nadzor
9. Samostalna služba za drugostupanjski upravni postupak
10. Kabinet ministra
11. Tajništvo Ministarstva

Upravne organizacije u sastavu Ministarstva i ustrojstvena jedinica osnovane posebnim zakonom su:

1. Porezna uprava
2. Carinska uprava
3. Devizni inspektorat
4. Ured za sprječavanje pranja novca

DJELOKRUG UNUTARNJIH USTROJSTVENIH JEDINICA MINISTARSTVA FINACIJA

Zavod za makroekonomske analize i planiranje obavlja poslove analiza i prognoza makroekonomskih kretanja, posebice analizira i planira fiskalnu politiku na razini državnog proračuna, izvanproračunskih fondova, te lokalne uprave i samouprave, analizira monetarnu politiku i politiku tečaja, sudjeluje u aktivnostima državne suradnje s međunarodnim institucijama, te poslovima u vezi s nastupom Republike Hrvatske na međunarodnom financijskom tržištu, te obavlja druge poslove po nalogu ministra.

U Državnoj riznici obavljaju se poslovi što se odnose na pripremu i konsolidaciju proračuna, izvršavanje državnog proračuna, državno računovodstvo te upravljanje gotovinom i javnim dugom.

U Državnoj riznici ustrojeni su: Sektor za pripremu državnog proračuna, Sektor za izvršavanje državnog proračuna, Sektor za upravljanje javnim dugom, Odjel za unapređenje sustava, Odjel proračunskog nadzora.

Sektor za pripremu državnog proračuna izrađuje osnove za planiranje financiranja javnih potreba na razini države, lokalne i područne (regionalne) samouprave i izvanproračunskih fondova, izrađuje državni proračun, predlaže financijske planove izvanproračunskih fondova, obavlja konsolidaciju opće države (državni proračun, izvanproračunski fondovi i proračuni jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave), izrađuje zakonske propise i podzakonske akte iz svog djelokruga, izrađuje izvješća o javnoj potrošnji, te obavlja druge poslove po nalogu ministra.

Sektor za izvršavanje državnog proračuna izrađuje nacrt završnog računa državnog proračuna, nacrt završnog računa proračunske rezerve i dinamički plan izvršavanja državnog proračuna, izvršava državni proračun i obavlja administrativne poslove u vezi s izvršavanjem proračuna, uređuje sustav proračunskog računovodstva, sastavlja i podnosi financijske izvještaje i godišnji obračun državnog proračuna, te obavlja druge poslove po nalogu ministra.

Sektor za upravljanje javnim dugom registrira neposredne i uvjetne obveze po javnom dugu, ugovara kreditna zaduženja i provodi izdavanje vrijednosnih papira na domaćem i vanjskom tržištu, upravlja portfeljom javnog duga s obzirom na izvore, ročnost, valutnu i kamatnu strukturu, priprema prijedloge odluka o izdavanju državnih jamstava, evidentira i vodi brigu o zajmovima koje daje država.

Odjel za unapređenje sustava sudjeluje u prilagodbi poslovnog sustava informatičkom sustavu državne riznice, brine o informacijskom sustavu Državne riznice, pruža podršku korisnicima sustava Državne riznice.

Odjel proračunskog nadzora obavlja poslove proračunskog nadzora radi osiguranja zakonitog i svrhovitog korištenja proračunskih sredstava.

Uprava za međunarodne financijske institucije i europske integracije priprema zakonske propise koji se odnose na financijske odnose s inozemstvom, obavlja poslove u svezi multilateralne financijske suradnje i obveza iz članstva Republike Hrvatske u međunarodnim i regionalnim financijskim institucijama, priprema i prati financijsku provedbu investicijskih projekata i

programa te tehničke pomoći putem međunarodnih financijskih institucija, obavlja poslove iz djelokruga Ministarstva financija koji se odnose na približavanje Republike Hrvatske europskim integracijama, te obavlja i druge poslove po nalogu ministra.

Uprava za financiranje programa i projekata pomoći Europske unije obavlja poslove u vezi s financiranjem, nabavom, plaćanjem, nadzorom i revizijom provedbe svih programa i projekata pomoći Europske unije Republici Hrvatskoj.

Uprava za gospodarstvo planira i prati naplatu neporeznih i kapitalnih prihoda, prati realizaciju gospodarskih programa, prati i analizira poslovanje određenih trgovačkih društava i javnih poduzeća od državnog interesa, prati posljedice elementarnih nepogoda i posljedice ratnih šteta, obavlja poslove u vezi s koncesijama, prati stanje društava koja su dobila državna jamstva te obavlja druge poslove po nalogu ministra.

Uprava za financijski sustav sudjeluje u izradi zakonskih propisa iz područja bankarskog i deviznog sustava, sustava osiguranja i platnog prometa, tržišta novca i tržišta kapitala, analizira i predlaže mjere za poboljšanje tih sustava, obavlja inspekcijski nadzor određenih financijskih institucija te obavlja i druge poslove po nalogu ministra.

Uprava za nabavu nadzire nabavu tijela državne uprave i drugih tijela državne vlasti, tijela jedinica lokalne uprave i samouprave, pravnih osoba i ostalih subjekata koji obavljaju nabavu sukladno Zakonu o nabavi roba, usluga i ustupanju radova te druge poslove po nalogu ministra.

Uprava za unutarnji nadzor obavlja poslove nadzora u ostvarivanju cjelovitih zadaća i funkcija Ministarstva, predlaže mjere za bolju usklađenost djelovanja uprava, kontrolira rad svih službenika i namještenika Ministarstva, poduzima mjere za otkrivanje i suzbijanje kriminalnih radnji službenika i namještenika Ministarstva, nadzire ugovore, koncesije te druge akte u kojima je država dala prava ili preuzela obveze (jamstva), kontrolira rad unutarnjih ustrojstvenih jedinica, kontrolira sve državne prihode iz djelokruga nadzora Ministarstva te obavlja druge poslove po nalogu ministra.

Samostalna služba za drugostupanjski upravni postupak rješava po žalbama protiv prvostupanjskih rješenja Porezne uprave i carinarnica te provodi ostale drugostupanjske postupke iz djelokruga Ministarstva.

Kabinet ministra obavlja protokolarne poslove za ministra i njegova zamjenika, poslove u vezi s predstavkama i pritužbama građana, odnosa s javnošću, administrativne poslove vezane uz komunikaciju s Vladom i Hrvatskim saborom, te druge poslove po nalogu ministra financija.

Tajništvo Ministarstva usklađuje rad unutarnjih ustrojstvenih jedinica i upravnih organizacija u Ministarstvu, koordinira izradu nacрта prijedloga zakona i drugih propisa iz djelokruga Ministarstva, vodi kadrovsku politiku i obavlja druge poslove po nalogu ministra.

Porezna uprava organizira, koordinira, prati i kontrolira naplatu poreza, pristojbi i drugih proračunskih prihoda, provodi inspekcijski nadzor, provodi ovrhe radi naplate poreza, prati i analizira primjenu poreznih propisa i funkcioniranje poreznog sustava, te predlaže rješenja u području porezne politike.

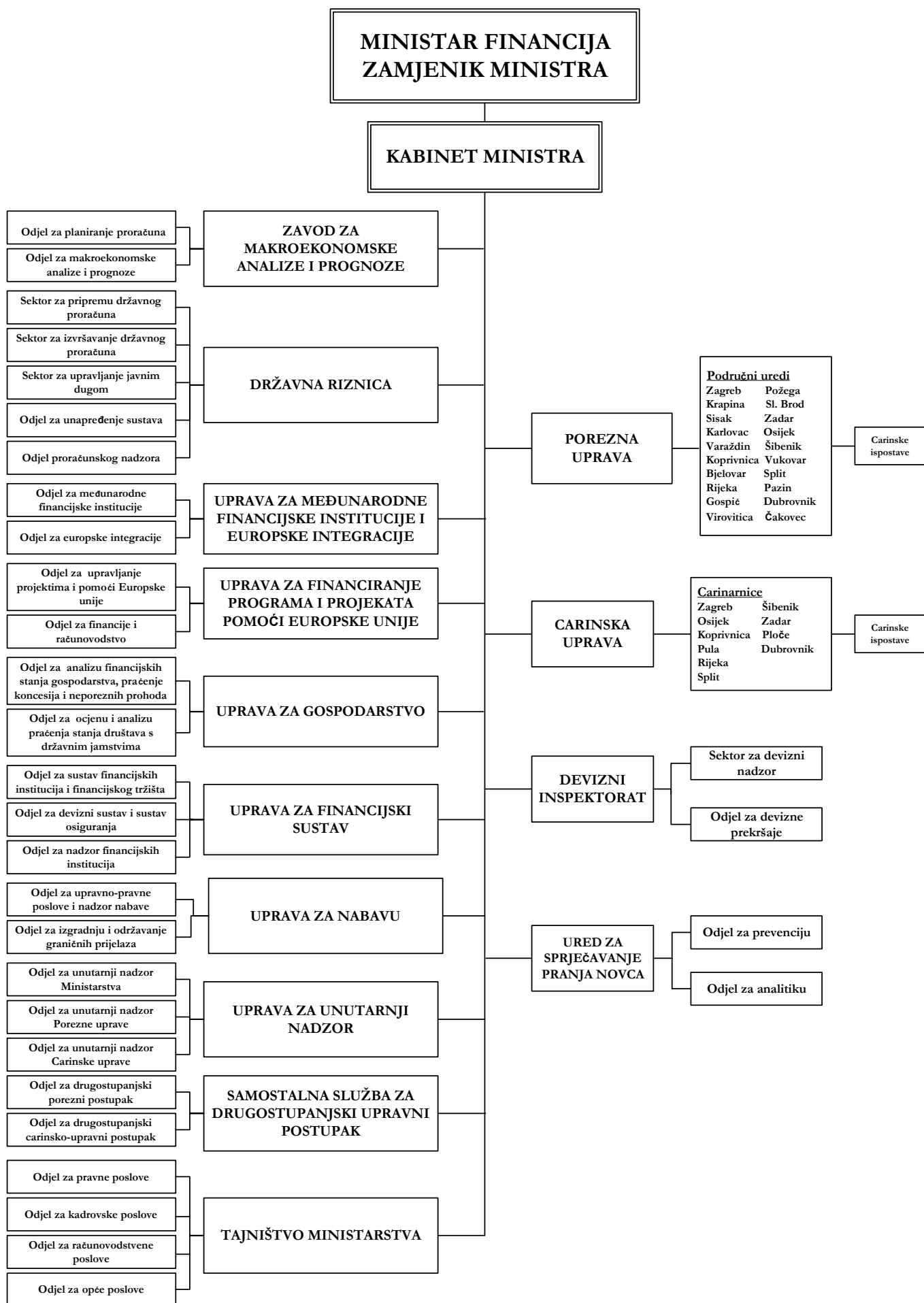
Carinska uprava priprema i predlaže sustavna rješenja i mjere tekuće ekonomske politike u području carinskog sustava, sustava carinske i izvancarinske zaštite, te slobodnih zona, organizira i nadzire rad carinske službe, obavlja carinski nadzor u robnom i putničkom prometu s inozemstvom, obavlja nadzor i kontrolu obračuna i naplate carina, trošarina i drugih davanja koja se obračunavaju pri carinjenju robe, vodi upravni i carinsko-prekršajni postupak i postupak o prekršajima u svezi trošarina, obavlja i druge poslove po nalogu ministra.

Devizni inspektorat obavlja inspekcijski nadzor i vodi prekršajni postupak u prvom stupnju u području deviznog i vanjskotrgovinskog poslovanja, te kreditnog poslovanja s inozemstvom, kao i druge poslove po nalogu ministra.

Ured za sprječavanje pranja novca prikuplja, analizira, analitički obrađuje i pohranjuje Zakonom o sprječavanju pranja novca propisane podatke o transakcijama obavlja neposredni nadzor obveznika nad provedbom Zakona, surađuje s odgovarajućim tijelima i službama pojedinih država koje se bave sprječavanjem pranja novca, dostavlja obavijesti o sumnjivim transakcijama nadležnim državnim tijelima na daljnje postupanje, u suradnji s nadležnim tijelima poduzima mjere za sprječavanje i otkrivanje pranja novca te obavlja druge poslove po nalogu ministra.

Radom Državne riznice upravlja glavni državni rizničar, radom Tajništva Ministarstva upravlja tajnik Ministarstva, radom zavoda i uprava upravljaju pomoćnici ministra, radom Samostalne službe za drugostupanjski upravni postupak upravlja načelnik samostalne službe, radom Porezne i Carinske uprave upravljaju ravnatelji - pomoćnici ministra, radom Deviznog inspektorata upravlja glavni devizni inspektor - pomoćnik ministra, a radom Ureda za sprječavanje pranja novca upravlja predstojnik Ureda.

ORGANIZACIJSKA SHEMA MINISTARSTVA FINANCIJA REPUBLIKE HRVATSKE

**DOSADAŠNJI MINISTRI FINANCIJA
REPUBLIKE HRVATSKE**

prof. dr. MARIJAN HANŽEKVIĆ

27. VII. 1990. – 3. VIII. 1991.

mr. JOZO MARTINOVIC

4. VIII. 1991. – 11. VIII. 1992.

prof. dr. ZORAN JAŠIĆ

12. VIII. 1992. – 6. VII. 1994.

mr. BOŽO PRKA

7. VII. 1994. – 11. IX. 1997.

mr. BORISLAV ŠKEGRO

11. IX. 1997. – 27. I. 2000.

dr. sc. MATO CRKVENAC

27. I. 2000. – 23. XII. 2003.

PRILOZI

*Prilog priredili: Ivana Radeljak, Zavod za makroekonomske analize i planiranje
Dragica Smilaj, Zavod za makroekonomske analize i planiranje
Stanko Kršlović, Zavod za makroekonomske analize i planiranje
Mira Mastelić, Uprava za pripremu i konsolidaciju proračuna
Tomislava Ujević, Zavod za makroekonomske analize i planiranje*

Prilog 1: Osnovni makroekonomski pokazatelji gospodarstva Republike Hrvatske

	Ostvarenje				
	1997.	1998.	1999.	2000.	2001.
BDP, tekuće cijene (mil. HRK)	123 812,0	137 604,0	141 579,4	152 519,1	162 909,1
Stopa rasta BDP-a (%)	6,8	2,5	-0,9	2,9	3,8
BDP, tekuće cijene (mil. USD)	20 109,1	21 629,0	19 896,3	18 427,8	19 533,5
BDP, po stanovniku (USD)	4 398,3	4 806,5	4 421,4	4 095,1	4 439,4
Cijene na malo, prosjek (%)	3,6	5,7	4,2	6,2	4,9
Proizvođačke cijene, prosjek (%)	2,3	-1,2	2,5	9,7	3,6
Troškovi života, prosjek (%)	4,1	6,4	3,5	5,3	4,8
Tečaj HRK/USD, prosjek	6,16	6,36	7,12	8,28	8,34
Tečaj HRK/DEM, prosjek	3,56	3,62	3,88	3,90	3,82
Tečaj HRK/EUR, prosjek	6,96	7,14	7,58	7,63	7,47
Vanjskotrgovinska bilanca (mil. USD)	-4 933,2	-3 841,9	-3 497,7	-3 454,9	-4 481,2
Vanjskotrgovinska bilanca, udio u BDP-u (%)	-24,5	-17,8	-17,6	-18,7	-22,9
Izvoz (mil. USD)	4 170,7	4 541,2	4 279,7	4 431,6	4 665,9
Uvoz (mil. USD)	9 103,9	8 383,1	7 777,4	7 886,5	9 147,1
Tekući račun platne bilance (mil. USD)	-2 325,1	1 452,8	1 397,2	459,4	725,1
Tekući račun platne bilance, udio u BDP-u (%)	-11,6	6,7	7,0	2,5	3,7
Devizne rezerve HNB, krajem razdoblja (mil. USD)	2 539,0	2 815,6	3 024,8	3 524,8	4 704,3
Eskontna stopa HNB, na godišnjoj razini (%)	5,9	5,9	7,9	5,9	5,9
Kamatne stope na tržištu novca, dnevnom, na godišnjoj razini (%)	9,5	15,9	12,8	4,5	2,2
Ukupni vanjski dug, krajem razdoblja (mil. USD)	7 451,6	9 683,3	9 977,9	11 054,8	11 316,6
Vanjski javni dug, krajem razdoblja (mil. USD)	2 905,7	3 412,3	3 975,3	4 828,4	5 132,6
Unutarnji javni dug, krajem razdoblja (mil. HRK)	14 608,7	13 697,5	13 944,0	14 549,8	21 944,3
Manjak (-)/višak (+) – konsolidirana središnja država (mil. HRK)	-1 586,7	882,1	-2 802,1	-7 697,3	-4 043,5
Manjak (-)/višak (+) – konsolidirana opća država (mil. HRK)	-1 497,1	678,2	-3 129,9	-7 687,6	-3 934,9
Stopa nezaposlenosti, ukupne radne snage (%)	17,5	17,6	19,5	21,4	22,0
Stopa anketne nezaposlenosti, (%)*	9,9	11,6	14,5	17,0	16,3
Broj nezaposlenih (000)	277,7	302,4	341,7	378,5	395,1
Prosječna mjesečna neto plaća, stopa rasta (%)	16,9	12,8	13,9	8,9	6,5
Prosječna mjesečna bruto plaća, stopa rasta (%)	13,1	12,6	10,2	7,0	3,9
Broj umirovljenika	925 520	955 352	1 017 801	1 018 504	1 032 120
Fizički obujam industrijske proizvodnje, stopa rasta (%)	6,8	3,7	-1,4	1,7	6,0
Produktivnost rada u industriji, stopa rasta (%)	12,7	8,9	4,0	4,2	9,3
Noćenja turista, stopa rasta (%)	41,3	3,2	-15,0	45,0	11,0
Promet u trgovini na malo, nominalna stopa rasta (%)	18,1	3,7	-0,7	21,8	14,4
Indeks fizičkog obujma građevinskih radova, stopa rasta (%)	16,7	0,7	-7,7	-9,1	3,6
Površina (kvadratni km)	56 538	56 538	56 538	56 538	56 538
Broj stanovnika, sredinom razdoblja (mil.)	4,6	4,5	4,5	4,5	4,4

* Podatak DZS-a iz Ankete o radnoj snazi (podaci su za drugo polugodište)

Izvor: Državni zavod za statistiku, Hrvatska narodna banka, Ministarstvo financija, Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje (za broj umirovljenika)

Prilog 2: Prihodi i potpore državnog proračuna

(000 HRK)		Ostvarenje					Proračun
		1997.	1998.	1999.	2000.	2001.	2002.
I.	Ukupni prihodi i potpore	33 846 123	43 808 593	46 356 724	44 635 673	53 503 615	70 217 921
II.	Ukupni prihodi	33 846 123	43 808 593	46 356 724	44 635 673	53 503 615	70 217 921
III.	Tekući prihodi	33 384 987	42 019 401	40 045 873	41 534 957	48 906 310	69 996 921
IV.	Porezni prihodi	31 775 491	40 327 487	38 317 635	39 939 019	47 274 030	67 517 300
1.	Porez na dohodak	4 102 217	4 915 096	4 571 102	4 094 638	3 404 394	3 567 412
2.	Porez na dobit poduzeća	1 785 259	2 461 149	2 365 955	1 673 753	1 987 163	2 035 081
3.	Doprinosi za socijalno osiguranje	-	-	-	-	6 781 216	25 181 385
4.	Porez na promet nekretnina	242 702	270 925	246 854	258 533	281 882	299 594
5.1.	Porez na promet dobara i usluga	15 133 172	1 972 045	387 922	153 158	155 448	505 000
5.2.	Porez na dodanu vrijednost	0	20 228 226	19 829 971	21 825 284	23 266 859	24 007 182
6.	Trošarine	5 404 837	5 896 787	6 160 719	7 673 256	7 698 897	7 953 063
	a) na naftne derivate	2 728 346	3 169 771	3 432 957	4 632 799	4 194 437	3 429 361
	b) na alkohol i alkoholna pića	176 681	176 897	168 335	256 120	275 916	311 902
	c) na pivo	279 086	277 889	276 782	417 177	464 630	805 662
	d) na bezalkoholna pića	110 255	83 182	84 658	86 499	87 751	99 341
	e) na duhanske prerađevine	1 999 988	1 983 435	1 969 920	2 073 693	2 098 557	2 700 000
	f) na kavu	74 959	76 807	77 648	92 545	115 691	121 428
	g) na uvoz motornih vozila	35 522	128 806	149 423	101 186	446 584	471 369
	h) na luksuzne proizvode	0	0	996	13 237	15 331	14 000
7.	Porezi na međunarodnu trgovinu i transakcije	4 639 995	4 127 523	4 287 890	3 795 288	3 215 411	3 456 832
7.1.	Carina	4 639 995	4 127 523	4 287 890	3 795 288	3 215 411	3 456 832
7.2.	Carinske i ostale uvozne pristojbe	0	0	0	0	0	0
8.	Ostali porezi	467 309	455 736	467 222	465 110	482 760	511 751
V.	Neporezni prihodi	1 609 496	1 691 914	1 728 238	1 595 938	1 632 279	2 479 621
9.	Višak prihoda nad rashodima HNB	129 207	265 043	0	126 092	233 226	250 000
10.	Dio prihoda od dobiti javnih poduzeća	329 842	351 134	698 792	21 893	-6 123	40 000
11.	Prihodi od kamata	1 421	2 161	1 265	13 692	18 873	1 000
12.	Ostali prihodi od imovine	82 082	247 997	237 730	496 878	111 381	691 520
13.	Upravne i sudske pristojbe	146 399	125 092	112 273	110 986	122 518	123 213
14.	Prihodi tijela državne uprave	286 830	115 994	130 311	167 886	137 193	999 109
15.	Naknade za ceste	347 086	271 762	229 810	308 603	344 729	0
16.	Kazne i globe	281 011	308 147	313 080	340 306	329 935	364 779
17.	Ostali neporezni prihodi	5 618	4 583	4 977	9 603	340 548	10 000
VI.	Kapitalni prihodi	461 137	1 789 192	6 310 851	3 100 716	4 597 305	221 000
18.	Prodaja državnih stanova	159 420	155 169	111 719	128 887	161 540	95 000
19.	Prihodi od prodaje vojnih stanova	157 940	201 448	113 027	96 808	76 104	110 000
20.	Prihodi od privatizacije	143 777	1 432 366	6 078 881	2 866 976	4 241 026	0
21.	Ostali kapitalni prihodi	0	209	7 224	8 045	118 635	16 000
VII.	Potpore	0	0	0	0	0	0

Prilog 3: Rashodi državnog proračuna po ekonomskim kategorijama

(000 HRK)		Ostvarenje					Proračun
		1997.	1998.	1999.	2000.	2001.	2002.
I.	Ukupni rashodi i posudbe umanjene za otplate	35 006 314	42 551 916	48 878 764	50 743 526	57 812 764	74 614 094
II.	Ukupni rashodi	34 395 182	41 473 167	47 379 586	49 567 457	56 723 276	73 255 439
III.	Tekući rashodi	29 579 721	34 883 026	38 476 084	44 237 397	52 819 221	69 329 849
1.	Rashodi za dobra i usluge	20 263 325	22 648 712	22 090 857	24 324 284	22 220 759	30 738 572
1.1.	Nadnice i plaće	9 147 512	10 851 793	12 080 454	13 072 713	12 727 337	16 619 272
1.2.	Doprinosi poslodavca	1 892 364	2 178 503	2 614 559	2 500 977	2 150 612	2 844 939
1.3.	Ostale kupovine dobara i usluga	9 223 449	9 618 416	7 395 844	8 750 594	7 342 810	11 274 361
2.	Plaćanje kamata	1 737 016	1 951 283	2 099 141	2 599 286	3 015 312	3 800 322
2.1.	Domaća plaćanja	775 007	917 305	933 117	945 130	1 043 098	1 587 020
2.2.	Vanjska plaćanja	962 009	1 033 978	1 166 024	1 654 156	1 972 214	2 213 302
3.	Subvencije i ostali tekući transferi	7 579 380	10 283 031	14 286 086	17 313 827	27 583 150	34 790 954
3.1.	Subvencije	2 307 071	3 274 689	3 418 897	3 802 763	3 656 038	2 264 957
3.1.1.	Nefinancijskim javnim poduzećima	2 085 988	2 847 858	2 590 594	3 080 263	2 822 147	1 768 406
3.1.2.	Financijskim institucijama	1 281	0	0	0	0	7 000
3.1.3.	Ostalim poduzećima	219 802	426 831	828 303	722 500	833 891	489 551
3.2.	Transferi ostalim razinama države	4 041 503	5 733 307	8 458 296	11 679 017	11 318 140	4 081 438
3.3.	Transferi neprofitnim institucijama	314 696	355 667	422 470	432 691	663 465	791 590
3.4.	Transferi stanovništvu	878 006	889 161	1 340 618	948 856	11 833 132	27 540 326
3.5.	Transferi prema inozemstvu	38 104	30 207	645 805	450 500	112 375	112 643
IV.	Kapitalni rashodi	4 815 461	6 590 141	8 903 502	5 330 060	3 904 055	3 925 590
4.	Nabavka fiksnih kapitalnih sredstava	1 977 534	2 790 788	4 093 290	2 705 316	1 495 464	1 719 411
5.	Kupovina zaliha	0	0	0	0	0	72 199
6.	Kupovina zemljišta i nematerijalne imovine	238 691	290 985	278 271	514 144	282 892	132 611
7.	Kapitalni transferi	2 599 236	3 508 368	4 531 941	2 110 601	2 125 699	2 001 369
7.1.	Ostalim razinama nacionalne države	113 000	770 983	2 279 726	181 347	241 278	386 000
7.2.	Nefinancijskim javnim poduzećima	434 713	597 933	240 749	449 469	299 824	541 600
7.3.	Financijskim institucijama	0	0	486 284	11 352	149 596	90 000
7.4.	Ostalim poduzećima	3 100	20 642	116 822	179 675	182 493	139 158
7.5.	Ostali domaći kapitalni transferi	2 036 583	2 103 810	1 398 360	1 284 711	1 252 508	824 611
7.6.	Kapitalni transferi inozemstvu	11 840	15 000	10 000	4 047	0	20 000
V.	Posudbe umanjene za otplate	611 132	1 078 749	1 499 178	1 176 069	1 089 488	1 358 655
8.	Ostalim razinama nacionalne države	43 587	12 709	45 352	13 325	-42 929	59 400
9.	Nefinancijskim javnim poduzećima	-263 142	4 400	0	0	105 161	433 300
10.	Financijskim institucijama	603 948	934 929	962 721	981 969	826 052	875 900
11.	Ostale domaće neto posudbe	205 734	100 978	480 409	165 604	186 676	-29 445
12.	Neto posudbe inozemstvu	21 005	25 733	10 696	15 171	14 528	19 500

Prilog 4: Rashodi državnog proračuna po funkcionalnoj klasifikaciji

(000 HRK)		Ostvarenje					Proračun
		1997.	1998.	1999.	2000.	2001.	2002.
I.	Ukupni rashodi	34 395 182	41 473 168	47 379 587	49 567 457	56 723 275	73 255 439
1.	Opće javne usluge	2 182 768	3 411 394	3 047 060	2 933 184	2 978 323	3 193 236
2.	Poslovi i usluge obrane	6 990 659	7 373 239	5 617 308	5 479 453	4 338 616	4 354 710
3.	Poslovi javnog reda i sigurnosti	4 169 881	4 251 480	4 628 086	5 185 272	4 761 176	4 761 465
4.	Poslovi i usluge obrazovanja	4 050 800	4 668 772	5 718 179	6 576 016	6 581 945	6 060 495
5.	Poslovi i usluge zdravstva	184 758	816 772	476 605	332 403	270 273	10 751 498
6.	Socijalno osiguranje i zaštita	6 451 998	8 024 614	11 300 663	14 947 339	25 153 646	32 248 048
7.	Poslovi stanovanja i komunalnih djelatnosti	2 069 451	2 620 402	2 025 698	1 803 294	1 677 039	982 164
8.	Rekreacijski, kulturni i religijski poslovi i usluge	539 479	576 615	842 026	904 118	955 698	969 019
9.	Poslovi i usluge vezani za gorivo i energiju	-	-	764	342	7 660	8 755
10.	Poljoprivreda, šumarstvo, ribolov i lov	616 317	1 103 215	1 245 740	1 723 802	1 641 576	1 922 423
11.	Rudarstvo, industrija i građevinarstvo	692 771	728 932	2 819 543	624 081	466 388	489 249
12.	Poslovi i usluge prometa i veza	3 433 519	4 126 923	5 304 002	4 953 217	3 113 118	1 526 795
13.	Ostali ekonomski poslovi i usluge	648 405	548 438	659 235	813 162	832 231	994 928
14.	Troškovi koji nisu klasificirani u glavne grupe	2 364 376	3 222 372	3 694 678	3 291 774	3 945 586	4 992 652

Prilog 5: Financiranje prema vrsti vlasnika duga

(000 HRK)		Ostvarenje					Proračun
		1997.	1998.	1999.	2000.	2001.	2002.
I.	Ukupno financiranje	1 160 191	-1 256 677	2 522 040	6 107 853	4 309 149	4 396 173
II.	Domaće financiranje	-1 825 749	-1 247 563	-2 093 076	-813 598	1 977 213	1 812 002
1.	Od ostale opće države	0	190 000	-87 000	-92 000	-11 000	0
2.	Od monetarnih vlasti	-354 848	112 392	748	-12 486	-389 118	0
2.1.	HNB – neto posudbe	-241 340	0	0	0	0	0
2.2.	Promjene u depozitima države	-113 508	112 392	748	-12 486	-389 118	0
3.	Od poslovnih banaka	-1 357 298	-1 638 606	-1 859 376	-288 830	2 526 773	-372 518
4.	Ostalo domaće financiranje	-113 603	88 651	-147 448	-420 282	-149 443	2 184 520
4.1.	Od ostalih financijskih institucija	-12 303	-6 860	-3 519	-245 773	-42 901	-43 038
4.2.	Od nefinancijskih javnih poduzeća	0	0	0	0	0	0
4.3.	Od nefinancijskog privatnog sektora	0	0	0	0	0	0
4.4.	Ostalo domaće financiranje – neklasificirano	-101 300	95 511	-143 929	-174 509	-106 542	2 227 558
III.	Strano financiranje	2 985 940	-9 114	4 615 116	6 921 451	2 331 935	2 584 171
5.	Od međunarodnih razvojnih institucija	470 073	379 921	404 557	23 086	414 213	1 149 325
5.1.	Povećanje duga	557 570	504 185	589 995	250 003	633 242	1 546 659
5.2.	Otplate	-87 497	-124 264	-185 438	-226 917	-219 029	-397 335
6.	Od stranih država ili vlada	-502 829	-525 161	-197 253	-800 125	-891 733	-865 129
6.1.	Povećanje duga	0	0	110 897	77 132	110 041	288 482
6.2.	Otplate	-502 829	-525 161	-308 150	-877 257	-1 001 775	-1 153 611
7.	Ostale vanjske posudbe	3 018 696	136 126	4 407 812	7 698 490	2 809 455	2 299 975
7.1.	Bankovni zajmovi i avansi	-3 749	-11 809	350 160	1 055 055	-3 845 765	-550 292
7.2.	Kreditni dobavljača	0	0	0	0	0	0
7.3.	Ostale vanjske posudbe - neklasificirano	3 022 445	147 935	4 057 652	6 643 435	6 655 220	2 850 267
8.	Promjene u gotovini, depozitima i vrijednosnim papirima	0	0	0	0	0	0

Prilog 6: Financiranje prema vrsti instrumenata duga

(000 HRK)		Ostvarenje					Proračun
		1997.	1998.	1999.	2000.	2001.	2002.
I.	Ukupno financiranje	1 160 191	-1 256 677	2 522 040	6 107 853	4 309 149	4 396 173
II.	Domaće financiranje	-1 825 749	-1 247 563	-2 093 076	-813 598	1 977 214	1 812 002
1.	Dugoročne obveznice	-1 572 385	-1 956 403	-2 164 050	-2 627 910	1 494 467	-1 916 723
1.1.	Izdavanje	146 250	0	0	0	2 902 107	0
1.2.	Otplata	-1 718 635	-1 956 403	-2 164 050	-2 627 910	-1 407 640	-1 916 723
2.	Kratkoročne obveznice i mjenice	113 970	182 103	178 889	1 552 411	2 094 684	1 455 000
3.	Dugoročni zajmovi – neklasificirani	-240 642	-10 375	-21 663	-51 384	-111 176	-71 025
3.1.	Povećanje duga	0	0	0	0	0	0
3.2.	Otplate	-240 642	-10 375	-21 663	-51 384	-111 176	-71 025
4.	Kratkoročni zajmovi – neklasificirani	0	190 000	-87 000	325 770	-1 079 288	-155 250
5.	Ostale obveze	-183	234 720	0	0	0	2 500 000
6.	Promjene u gotovini, depozitima i vrijednosnim papirima	-126 509	112 392	748	-12 486	-421 475	0
III.	Strano financiranje	2 985 940	-9 114	4 615 116	6 921 451	2 331 936	2 584 171
7.	Dugoročne obveznice	3 022 445	147 935	4 057 652	6 643 435	7 347 870	5 574 111
7.1.	Izdavanje	3 022 445	447 935	4 057 652	6 643 435	7 347 870	5 574 111
7.2.	Otplata	0	-300 000	0	0	0	0
8.	Kratkoročne obveznice i mjenice	0	0	0	0	-692 650	-2 700 000
9.	Dugoročni zajmovi – neklasificirani	-36 505	363 854	904 085	-3 129 717	-4 323 284	-285 039
9.1.	Povećanje duga	557 570	1 769 361	1 848 405	548 126	743 285	1 806 441
9.2.	Otplata	-594 075	-1 405 507	-944 320	-3 677 843	-5 066 568	-2 091 481
10.	Kratkoročni zajmovi – neklasificirani	0	-520 903	-346 621	3 407 734	0	-4 900
11.	Ostale obveze	0	0	0	0	0	0
12.	Promjene u gotovini, depozitima i vrijednosnim papirima	0	0	0	0	0	0

Prilog 7: Konsolidirana središnja država

(000 HRK)	Ostvarenje					
	1996.	1997.	1998.	1999.	2000.	2001.
Ukupni prihodi i dotacije	48 396 602	53 345 263	65 110 652	67 542 226	66 734 998	70 845 637
Državni proračun	31 367 481	33 846 123	43 808 593	46 356 724	44 635 673	52 747 430
Izvanproračunski fondovi	17 029 121	19 499 140	21 302 059	21 185 502	22 099 325	18 098 207
1. Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje	9 584 721	11 022 237	10 713 387	10 799 810	11 254 157	5 806 765
2. Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje	5 196 313	5 824 150	8 269 030	8 686 397	8 967 447	10 314 523
3. Hrvatski zavod za zapošljavanje	676 112	638 330	718 195	760 620	822 395	910 947
4. Sredstva doplatka za djecu	878 500	976 695	542 849	9 079	7 130	5 057
5. "Hrvatske vode"	693 475	1 037 728	1 058 598	929 596	1 048 196	1 060 915
Ukupni rashodi i posudbe umanjene za otplate	48 874 039	54 931 935	64 228 568	70 343 017	74 432 276	74 869 142
Državni proračun	27 591 903	29 409 442	34 125 447	35 979 076	36 730 834	44 844 517
Izvanproračunski fondovi	21 282 136	25 522 493	30 103 121	34 363 941	37 701 442	30 024 625
1. Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje	10 459 776	13 795 119	16 170 417	18 998 533	20 180 821	12 125 317
2. Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje	8 357 507	8 742 813	10 776 029	11 919 552	13 918 076	13 172 742
3. Hrvatski zavod za zapošljavanje	676 184	714 077	571 227	824 914	995 513	983 435
4. Sredstva doplatka za djecu	853 165	1 003 702	1 032 129	1 136 161	1 250 588	2 466 985
5. "Hrvatske vode"	935 504	1 266 782	1 553 319	1 484 781	1 356 444	1 276 146
Ukupni manjak/višak	- 477 437	- 1 586 672	882 084	-2 800 791	-7 697 278	-4 023 505
Ukupno financiranje	477 437	1 586 672	-882 084	2 800 791	7 697 278	4 023 505
1. Strano financiranje	931 093	3 111 719	86 825	4 631 957	6 859 891	2 200 046
2. Domaće financiranje	-453 656	-1 525 047	-968 909	-1 831 166	837 387	1 823 459
1. Od ostale opće države	0	0	0	0	0	0
2. Od monetarnih vlasti	- 152 745	- 354 848	112 392	748	-12 486	-389 118
3. Od depozitnih banaka	- 89 067	- 1 056 596	-1 169 952	-1 684 466	1 270 155	2 362 020
4. Ostalo domaće financiranje	- 211 844	- 113 603	88 651	-147 448	-420 282	-149 443

Prilog 8: Prihodi i rashodi Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje

(000 HRK)		Ostvarenje					
		1996.	1997.	1998.	1999.	2000.	2001.
I.	Ukupni prihodi i potpore	12 407 222	15 299 580	16 136 761	18 946 291	20 194 968	12 273 908
II.	Ukupni prihodi	11 246 813	12 675 281	12 337 577	12 662 199	13 039 998	6 626 961
III.	Tekući prihodi	11 105 745	12 439 164	11 907 022	12 553 233	12 988 412	6 614 153
IV.	Porezni prihodi	10 951 042	12 243 659	11 766 916	12 448 917	12 854 087	6 480 043
1.	Doprinosi za socijalno osiguranje	10 951 042	12 243 659	11 766 916	12 448 917	12 854 087	6 480 043
1.1.	Od zaposlenih	5 266 590	5 918 109	5 715 002	6 012 091	6 575 054	3 463 839
1.2.	Od poslodavaca	5 266 590	5 918 109	5 715 002	6 012 091	5 837 511	2 819 404
1.3.	Od samozaposlenih ili nezaposlenih	293 213	343 041	327 209	418 909	438 535	195 730
1.4.	Ostali neraspoređeni doprinosi	124 649	64 400	9 703	5 826	2 987	1 070
V.	Neporezni prihodi	154 703	195 505	140 106	104 316	134 325	134 110
2.	Dohodak od kamata i dividendi	154 703	195 505	65 146	46 082	66 648	69 403
3.	Ostali neporezni prihodi	0	0	74 960	58 234	67 677	64 707
VI.	Kapitalni prihodi	141 068	236 117	430 555	108 966	51 586	12 808
4.	Prodaja dionica i društvenih stanova	141 068	236 117	430 555	108 966	51 586	12 808
VII.	Potpore	1 160 409	2 624 299	3 799 184	6 284 092	7 154 970	5 646 947
5.	Od ostalih razina nacionalne države	1 160 409	2 624 299	3 799 184	6 284 092	7 154 970	5 646 947
5.1.	Tekuće	1 160 409	2 624 299	3 799 184	4 781 092	7 154 970	5 646 947
5.2.	Kapitalne	0	0	0	1 503 000	0	0
I.	Ukupni rashodi i neto posudbe	12 411 104	15 547 850	16 554 799	19 046 509	20 225 124	12 159 645
II.	Ukupni rashodi	12 411 104	15 547 850	16 554 799	19 046 509	20 225 124	12 159 645
III.	Tekući rashodi	12 393 518	15 532 570	16 520 781	19 029 138	20 223 524	12 149 540
1.	Rashodi za dobra i usluge	427 870	534 291	593 119	672 323	675 112	573 532
1.1.	Plaće i nadnice zaposlenih	142 824	163 699	223 433	255 126	258 591	224 730
1.2.	Doprinosi poslodavaca	26 626	30 742	41 504	47 976	44 303	34 328
1.3.	Ostale kupovine dobara i usluga	258 420	339 850	328 182	369 221	372 218	314 474
2.	Plaćanje kamata	884	13 736	27 517	60 652	78 094	28 162
2.1.	Ostala domaća plaćanja	884	13 736	27 517	60 652	78 094	28 162
2.2.	Plaćanja inozemstvu	0	0	0	0	0	0
3.	Subvencije i ostali tekući transferi	11 964 764	14 984 543	15 900 145	18 296 163	19 470 318	11 547 846
3.1.	Subvencije	0	0	0	0	0	0
3.2.	Transferi ostalim razinama države	0	0	0	0	0	0
3.3.	Transferi neprofitnim institucijama	1 924 702	1 721 990	344 453	0	0	0
3.4.	Transferi kućanstvima	10 002 364	13 217 390	15 500 163	18 239 288	19 392 096	11 233 103
3.5.	Transferi inozemstvu	37 698	45 163	55 529	56 875	78 222	314 743
IV.	Kapitalni rashodi	17 586	15 280	34 018	17 371	1 600	10 105
4.	Nabava fiksnog kapitala	17 586	15 280	34 018	17 371	1 600	10 105
V.	Posudbe umanjene za otplate	0	0	0	0	0	0
	Tekući manjak/višak s potporama	-127 364	-469 107	-814 575	-1 694 813	-80 142	111 560
	Ukupni manjak/višak	-3 882	-248 270	-418 038	-100 218	-30 156	114 263
VI.	Ukupno financiranje	3 882	248 270	418 038	100 218	30 156	-114 263
1.	Strano financiranje	0	0	0	0	0	0
2.	Domaće financiranje	3 882	248 270	418 038	100 218	30 156	-114 263
2.1.	Od poslovnih banaka	3 882	248 270	418 038	100 218	30 156	-114 263
2.2.	Ostalo domaće financiranje	0	0	0	0	0	0

Prilog 9: Prihodi i rashodi Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje

(000 HRK)		Ostvarenje					
		1996.	1997.	1998.	1999.	2000.	2001.
I.	Ukupni prihodi i potpore	8 750 894	9 342 902	11 552 049	12 649 766	13 088 504	13 893 192
II.	Ukupni prihodi	8 134 192	8 560 479	9 988 481	10 240 976	10 424 885	11 573 818
III.	Tekući prihodi	8 134 192	8 535 594	9 912 379	10 240 707	10 424 448	10 823 166
IV.	Porezni prihodi	7 778 910	8 417 942	9 780 995	9 952 541	10 135 774	10 463 065
1.	Doprinosi za socijalno osiguranje	7 778 910	8 417 942	9 780 995	9 952 541	10 135 774	10 463 065
1.1.	Od zaposlenih	2 712 698	3 082 123	4 411 445	4 747 281	5 118 502	5 527 961
1.2.	Od poslodavaca	2 712 698	3 082 123	4 411 445	4 747 281	4 434 093	4 299 525
1.3.	Od samozaposlenih ili nezaposlenih	308 199	325 535	376 625	398 875	501 462	539 995
1.4.	Ostali neraspoređeni doprinosi	2 045 315	1 928 161	581 480	59 104	81 717	95 584
V.	Neporezni prihodi	355 282	117 652	131 384	288 166	288 674	360 101
2.	Dohodak od kamata i dividendi	0	0	2 882	3 744	7 043	5 688
3.	Ostali neporezni prihodi	355 282	117 652	128 502	284 422	281 631	354 413
VI.	Kapitalni prihodi	0	24 885	76 102	269	437	750 652
4.	Prodaja dionica i društvenih stanova	0	24 885	76 102	269	437	750 652
VII.	Potpore	616 702	782 423	1 563 568	2 408 790	2 663 619	2 319 374
5.	Od ostalih razina nacionalne države	616 702	782 423	1 563 568	2 408 790	2 663 619	2 319 374
5.1.	Tekuće	616 702	782 423	1 563 568	1 847 955	2 661 059	2 319 374
5.2.	Kapitalne	0	0	0	560 835	2 560	0
I.	Ukupni rashodi i neto posudbe	8 924 017	9 433 605	11 570 688	12 788 163	14 745 463	13 925 471
II.	Ukupni rashodi	8 924 017	9 433 605	11 570 688	12 788 163	14 745 463	13 925 471
III.	Tekući rashodi	8 736 628	9 176 087	11 401 107	12 665 930	14 678 763	13 901 133
1.	Rashodi za dobra i usluge	7 102 801	7 211 883	9 323 307	10 558 007	11 863 346	11 502 711
1.1.	Plaće i nadnice zaposlenih	2 806 889	3 353 355	3 857 567	4 216 558	4 525 025	4 534 516
1.2.	Doprinosi poslodavaca	566 510	690 792	794 659	868 611	827 387	752 729
1.3.	Ostale kupovine dobara i usluga	3 729 402	3 167 736	4 671 081	5 472 838	6 510 934	6 215 466
2.	Plaćanje kamata	0	15 163	12 318	20 536	33 654	163 587
2.1.	Ostala domaća plaćanja	0	15 163	12 318	20 536	33 654	163 587
2.2.	Plaćanja inozemstvu	0	0	0	0	0	0
3.	Subvencije i ostali tekući transferi	1 633 827	1 949 041	2 065 482	2 087 387	2 781 763	2 234 835
3.1.	Subvencije	0	0	0	0	0	0
3.2.	Transferi ostalim razinama države	0	0	0	0	0	0
3.3.	Transferi neprofitnim institucijama	0	0	0	0	0	0
3.4.	Transferi kućanstvima	1 633 827	1 949 041	2 065 482	2 087 387	2 781 763	2 234 835
IV.	Kapitalni rashodi	187 389	257 518	169 581	122 233	66 700	24 338
4.	Nabava fiksnog kapitala	187 389	257 518	169 581	122 233	66 700	24 338
V.	Posudbe umanjene za otplate	0	0	0	0	0	0
	Tekući manjak/višak s potporama	14 266	141 930	74 840	-577 268	-1 593 256	-758 593
	Ukupni manjak/višak	-173 123	-90 703	-18 639	-138 397	-1 656 959	-32 279
VI.	Ukupno financiranje	173 123	90 703	18 639	138 397	1 656 959	32 279
1.	Strano financiranje	84 073	70 903	37 332	134	-11 750	-24 000
2.	Domaće financiranje	89 050	19 800	-18 693	138 263	1 668 709	56 279
2.1.	Od poslovnih banaka	89 050	19 800	-18 693	138 263	1 668 709	56 279
2.2.	Ostalo domaće financiranje	0	0	0	0	0	0

Prilog 10: Prihodi i rashodi Hrvatskog zavoda za zapošljavanje

(000 HRK)		Ostvarenje				
		1997.	1998.	1999.	2000.	2001.
I.	Ukupni prihodi i potpore	874 645	886 375	928 178	994 599	1 067 758
II.	Ukupni prihodi	746 867	843 343	907 478	980 851	1 062 598
III.	Tekući prihodi	746 867	843 343	907 460	974 730	1 062 598
IV.	Porezni prihodi	740 466	831 446	880 920	954 808	1 038 092
1.	Doprinosi za socijalno osiguranje	740 466	831 446	880 920	954 808	1 038 092
1.1.	Od zaposlenih	370 233	415 723	440 460	477 404	519 046
1.2.	Od poslodavaca	370 233	415 723	440 460	477 404	519 046
V.	Neporezni prihodi	6 401	11 897	26 540	19 922	24 506
2.1.	Prihodi od poduzetništva i vlasništva	0	0	12 799	8 266	13 824
2.2.	Prihodi po posebnim propisima	844	5 466	625	218	345
2.3.	Ostali neporezni prihodi	5 557	6 431	13 116	11 438	10 337
VI.	Kapitalni prihodi	0	0	18	6 121	0
VII.	Potpore	127 778	43 032	20 700	13 748	5 160
3.	Od ostalih razina nacionalne države	127 778	43 032	20 700	13 748	5 160
3.1.	Tekuće	127 778	43 032	20 700	13 748	5 160
3.2.	Kapitalne	0	0	0	0	0
I.	Ukupni rashodi i neto posudbe	883 743	673 458	843 957	1 011 214	997 274
II.	Ukupni rashodi	883 743	673 458	843 957	1 011 214	997 274
III.	Tekući rashodi	868 319	651 898	817 151	983 159	970 830
1.	Rashodi za dobra i usluge	175 002	113 509	267 530	331 845	238 145
1.1.	Plaće i nadnice zaposlenih	34 838	47 228	67 582	79 496	73 671
1.2.	Doprinosi poslodavaca	7 111	9 635	13 790	13 656	12 080
1.3.	Ostale kupovine dobara i usluga	133 053	56 646	186 158	238 693	152 394
2.	Plaćanje kamata	0	0	0	0	0
2.1.	Ostala domaća plaćanja	0	0	0	0	0
2.2.	Plaćanja inozemstvu	0	0	0	0	0
3.	Subvencije i ostali tekući transferi	693 317	538 389	549 621	651 314	732 685
3.1.	Subvencije	0	0	0	0	0
3.2.	Transferi ostalim razinama države	0	0	0	0	0
3.3.	Transferi neprofitnim institucijama	162 555	92 596	5 253	2 045	1 759
3.4.	Transferi kućanstvima	530 762	445 793	544 368	649 269	730 926
3.5.	Transferi inozemstvu	0	0	0	0	0
IV.	Kapitalni rashodi	15 424	21 560	26 806	28 055	26 444
V.	Posudbe umanjene za otplate	0	0	0	0	0
	Tekući manjak/višak s potporama	6 326	234 477	111 009	5 319	96 928
	Ukupni manjak/višak	-9 098	212 917	84 221	-16 615	70 484
VI.	Ukupno financiranje	9 098	-212 917	-84 221	16 616	-70 484
1.	Strano financiranje	0	0	0	0	0
2.	Domaće financiranje	9 098	-212 917	-84 221	16 616	-70 484
2.1.	Od ostale opće države	0	-190 000	87 000	92 000	11 000
2.2.	Od monetarnih vlasti	0	0	0	0	0
2.3.	Od poslovnih banaka	9 098	-22 917	-171 221	-75 384	-81 484
2.4.	Ostalo domaće financiranje	0	0	0	0	0

Prilog 11: Prihodi i rashodi Sredstava doplatka za djecu

(000 HRK)		Ostvarenje				
		1997.	1998.	1999.	2000.	2001.
I.	Ukupni prihodi i potpore	1 013 473	1 027 033	1 131 524	1 258 517	2 468 670
II.	Ukupni prihodi	993 473	551 833	9 079	7 130	5 057
III.	Tekući prihodi	993 473	551 833	9 079	7 130	5 057
IV.	Porezni prihodi	992 289	550 639	8 098	6 144	3 624
1.	Doprinosi za socijalno osiguranje	992 289	550 639	8 098	6 144	3 624
1.1.	Od zaposlenih	975 511	541 633	8 098	6 144	3 624
1.4.	Ostali neraspoređeni doprinosi	16 778	9 006	0	0	0
V.	Neporezni prihodi	1 184	1 194	981	986	1 433
2.	Ostali neporezni prihodi	1 184	1 194	981	986	1 433
VI.	Kapitalni prihodi	0	0	0	0	0
VII.	Potpore	20 000	475 200	1 122 445	1 251 387	2 463 613
3.	Od ostalih razina nacionalne države	20 000	475 200	1 122 445	1 251 387	2 463 613
3.1.	Tekuće	20 000	475 200	1 122 445	1 251 387	2 463 613
3.2.	Kapitalne	0	0	0	0	0
I.	Ukupni rashodi i neto posudbe	1 003 702	1 032 107	1 136 161	1 250 588	2 466 985
II.	Ukupni rashodi	1 003 702	1 032 107	1 136 161	1 250 588	2 466 985
III.	Tekući rashodi	1 003 702	1 032 107	1 136 161	1 250 588	2 466 985
1.	Rashodi za dobra i usluge	24 432	34 078	45 221	42 581	52 113
1.1.	Plaće i nadnice zaposlenih	0	0	0	0	0
1.2.	Doprinosi poslodavaca	0	0	0	0	0
1.3.	Ostale kupovine dobara i usluga	24 432	34 078	45 221	42 581	52 113
2.	Plaćanje kamata	0	0	0	0	0
3.	Subvencije i ostali tekući transferi	979 270	998 029	1 090 940	1 208 007	2 414 872
3.1.	Subvencije	0	0	0	0	0
3.2.	Transferi ostalim razinama države	0	0	0	0	0
3.3.	Transferi neprofitnim institucijama	0	0	0	0	0
3.4.	Transferi kućanstvima	979 270	998 029	1 090 940	1 208 007	2 414 872
IV.	Kapitalni rashodi	0	0	0	0	0
V.	Posudbe umanjene za otplate	0	0	0	0	0
	Tekući manjak/višak s potporama	9 771	-5 074	-4 637	7 929	1 685
	Ukupni manjak/višak	9 771	-5 074	-4 637	7 929	1 685
VI.	Ukupno financiranje	-9 771	5 074	4 637	-7 929	-1 685
1.	Strano financiranje	0	0	0	0	0
2.	Domaće financiranje	-9 771	5 074	4 637	-7 929	-1 685
2.1.	Od ostale opće države	0	0	0	0	0
2.2.	Od monetarnih vlasti	0	0	0	0	0
2.3.	Od poslovnih banaka	-9 771	5 074	4 637	-7 929	-1 685
2.4.	Ostalo domaće financiranje	0	0	0	0	0

Prilog 12: Prihodi i rashodi "Hrvatskih voda"

(000 HRK)		Ostvarenje				
		1997.	1998.	1999.	2000.	2001.
I.	Ukupni prihodi i potpore	1 146 762	1 376 980	1 338 797	1 448 966	1 403 428
II.	Ukupni prihodi	1 037 728	1 058 598	929 596	1 048 196	1 060 915
III.	Tekući prihodi	1 037 205	1 058 282	929 294	1 047 932	1 060 666
IV.	Porezni prihodi	224 510	125 077	0	0	0
1.	Ostali porezni prihodi	224 510	125 077	0	0	0
V.	Neporezni prihodi	812 695	933 205	929 294	1 047 932	1 060 666
2.	Dohodak od kamata i dividendi	10 718	6 448	3 412	4 435	5 453
3.	Administrativne takse i pristojbe	731 366	838 638	775 235	830 645	929 936
4.	Ostali neporezni prihodi	70 611	88 119	150 647	212 852	125 277
VI.	Kapitalni prihodi	523	316	302	264	249
5.	Prodaja dionica i društvenih stanova	523	316	302	264	249
VII.	Potpore	109 034	318 382	409 201	400 770	342 513
6.	Od ostalih razina nacionalne države	109 034	318 382	409 201	400 770	342 513
6.1.	Tekuće	0	0	252 990	280 845	222 000
6.2.	Kapitalne	109 034	318 382	156 211	119 925	120 513
I.	Ukupni rashodi i neto posudbe	1 275 917	1 565 308	1 498 418	1 369 810	1 287 690
II.	Ukupni rashodi	1 275 917	1 565 308	1 498 418	1 369 810	1 287 690
III.	Tekući rashodi	580 213	694 534	722 462	847 455	758 193
1.	Rashodi za dobra i usluge	555 224	659 578	675 390	794 954	705 346
1.1.	Plaće i nadnice zaposlenih	44 671	58 323	66 437	73 433	69 574
1.2.	Doprinosi poslodavaca	9 135	11 989	13 637	13 366	11 544
1.3.	Ostale kupovine dobara i usluga	501 418	589 266	595 316	708 155	624 228
2.	Plaćanje kamata	24 989	34 956	47 072	52 501	52 847
2.1.	Ostala domaća plaćanja	24 989	34 956	47 072	52 501	52 847
2.2.	Plaćanja inozemstvu	0	0	0	0	0
3.	Subvencije i ostali tekući transferi	0	0	0	0	0
IV.	Kapitalni rashodi	695 704	870 774	775 956	522 355	529 497
4.	Nabava fiksnog kapitala	396 559	465 314	448 826	225 026	200 370
5.	Kupovina zemlje i neopipljive imovine	6 294	9 171	8 942	5 629	4 022
6.	Kapitalni transferi nefinancijskim javnim poduzećima	292 851	396 289	318 188	291 700	325 105
V.	Posudbe umanjene za otplate	0	0	0	0	0
	Tekući manjak/višak s potporama	456 992	363 748	459 822	481 322	524 473
	Ukupni manjak/višak	-129 155	-188 328	-159 621	79 156	115 738
VI.	Ukupno financiranje	129 155	188 278	159 621	-79 156	-115 738
1.	Strano financiranje	54 876	58 607	16 707	-49 810	-55 532
2.	Domaće financiranje	74 279	129 671	142 914	-29 346	-60 206
2.1.	Od ostale opće države	40 974	12 333	39 901	27 221	15 753
2.2.	Od monetarnih vlasti	0	0	0	0	0
2.3.	Od poslovnih banaka	33 305	117 338	103 013	-56 567	-75 959
2.4.	Ostalo domaće financiranje	0	0	0	0	0

Prilog 13: Ostvarenje proračuna općina, gradova i županija

(000 HRK)	Ostvarenje				Ostvarenje				Proračun			
	1999.				2000.				2001.			
	Općine	Gradovi	Županije	Ukupno	Općine	Gradovi	Županije	Ukupno	Općine	Gradovi	Županije	Ukupno
Ukupni prihodi i potpore	1 210 918	6 392 301	775 365	8 378 584	1 378 746	6 468 009	823 263	8 670 018	1 587 487	7 544 656	811 857	9 944 000
Ukupni prihodi	975 397	6 180 688	578 357	7 734 442	1 177 895	6 303 002	655 787	8 136 683	1 355 488	7 315 501	674 847	9 345 836
Tekući prihodi	880 365	5 738 345	560 851	7 179 561	1 035 314	5 877 781	644 696	7 557 791	1 170 988	6 654 577	663 478	8 489 043
Porezni prihodi	380 365	3 803 096	440 871	4 624 332	469 983	3 848 658	509 856	4 828 497	503 493	4 063 607	516 915	5 084 015
Porez i prizrev na dohodak	241 609	2 502 459	223 228	2 967 296	312 283	2 758 931	320 904	3 392 119	336 483	2 908 318	342 563	3 587 364
Porez na dobit	35 897	789 905	149 211	975 013	41 252	555 094	116 506	712 851	38 544	564 606	96 626	699 776
Porezi na nekretnine	89 726	419 595	3 454	512 775	101 265	441 308	2 775	545 348	109 442	485 435	3 426	598 302
Tuzemni porezi	12 457	83 400	62 434	158 291	14 268	91 227	69 650	175 145	17 589	102 568	73 175	193 332
Ostali porezi	676	7 737	2 544	10 957	914	2 098	21	3 034	1 435	2 680	1 125	5 240
Neporezni prihodi	500 000	1 935 249	119 980	2 555 229	565 331	2 029 122	134 841	2 729 294	667 495	2 590 971	146 563	3 405 029
Kapitalni prihodi	95 032	442 343	17 506	554 881	142 581	425 221	11 090	578 893	184 500	660 924	11 369	856 793
Potpore	235 521	211 613	197 008	644 142	200 851	165 007	167 476	533 335	231 999	229 154	137 010	598 164
Ukupni rashodi i posudbe umanjene za otplate	1 230 726	6 659 043	821 117	8 710 886	1 324 733	6 527 594	787 525	8 639 853	1 669 335	7 726 728	843 682	10 239 745
Ukupni rashodi	1 219 423	6 604 540	778 078	8 602 041	1 308 702	6 525 854	716 320	8 550 876	1 629 779	7 730 030	769 079	10 128 888
Tekući rashodi	776 126	4 620 019	559 215	5 955 360	851 114	4 935 563	531 889	6 318 567	997 551	5 445 292	588 265	7 031 109
Rashodi za zaposlene	183 644	1 150 013	97 715	1 431 372	191 034	1 275 667	107 134	1 573 835	207 251	1 347 770	118 073	1 673 094
Doprinosi poslodavaca	33 474	222 924	17 141	273 539	31 560	218 137	17 107	266 804	33 379	216 955	18 695	269 030
Ostali izdaci za dobra i usluge	372 875	1 705 365	169 100	2 247 340	415 138	1 818 920	157 840	2 391 898	485 266	2 061 506	177 733	2 724 505
Plaćanje kamata	7 116	118 068	8 979	134 163	10 342	132 124	9 974	152 441	10 709	138 788	10 391	159 888
Subvencije i ostali tekući transferi	179 017	1 423 648	266 280	1 868 945	203 040	1 490 715	239 834	1 933 589	260 947	1 680 272	263 374	2 204 592
Kapitalni rashodi	443 297	1 984 521	218 863	2 646 681	457 588	1 590 290	184 431	2 232 309	632 228	2 284 737	180 814	3 097 779
Posudbe umanjene za otplate	11 303	54 503	43 039	108 845	16 031	1 741	71 205	88 977	39 555	-3 301	74 603	110 857
Manjak/višk na tekućim računima bez dotacija	104 239	1 118 326	1 636	1 224 201	184 200	942 217	112 807	1 239 224	173 436	1 209 285	75 213	1 457 935
Ukupni manjak/višk	-19 808	-266 742	-45 752	-332 302	54 012	-59 585	35 738	30 165	-81 848	-182 073	-31 825	-295 745

Prilog 14: Prihodi konsolidirane opće države

(mil. HRK)		Ostvarenje				
		1997.	1998.	1999.	2000.	2001.
I.	Ukupni prihodi i potpore	60 200	72 738	75 010	74 620	77 450
II.	Ukupni prihodi	60 182	72 687	75 003	74 605	77 450
III.	Tekući prihodi	58 987	69 947	68 028	70 867	71 608
IV.	Porezni prihodi	53 282	64 506	62 395	65 049	66 406
1.	Porez na dohodak	6 714	8 051	7 538	7 486	6 445
2.	Porez na dobit	2 504	3 477	3 341	2 387	2 789
3.	Doprinosi za socijalno osiguranje	17 725	19 215	19 453	20 282	21 550
4.	Porezi na imovinu	748	810	760	804	661
5.	Porez na promet proizvoda i usluga	15 133	1 972	388	153	155
6.	Porez na dodanu vrijednost	-	20 228	19 830	21 826	23 267
7.	Trošarine	5 405	5 897	6 161	7 673	7 699
8.	Lokalni porezi na dobra i usluge	146	145	158,291	175	140
9.	Porezi na međunarodnu trgovinu i transakcije	4 640	4 128	4 288	3 795	3 215
10.	Ostali porezi	267	582	478	468	485
V.	Neporezni prihodi	5 704	5 441	5 633	5 818	5 202
VI.	Kapitalni prihodi	1 195	2 740	6 975	3 738	5 842
22.	Prodaja stalne kapitalne imovine	1 122	2 659	6 865	3 638	5 798
23.	Prodaja zaliha	0	0	0	0	0
24.	Prodaja zemlje i nematerijalne imovine	33	45	37	51	44
25.	Kapitalni transferi iz nedržavnih izvora	40	36	73	49	0
VII.	Potpore	18	51	7	15	0
26.	Potpore iz inozemstva	18	51	7	15	0
26.1.	Tekuće	9	22	3	12	0
26.2.	Kapitalne	9	29	4	3	0
27.	Od ostalih državnih razina	0	0	0	0	0
27.1.	Tekuće	0	0	0	0	0
27.2.	Kapitalne	0	0	0	0	0

Prilog 15: Rashodi konsolidirane opće države

(mil. HRK)		Ostvarenje				
		1997.	1998.	1999.	2000.	2001.
I.	Ukupni rashodi i posudbe umanjene za otplate	61 697	72 059	78 140	82 308	81 385
II.	Ukupni rashodi	61 058	70 871	76 575	81 036	80 162
III.	Tekući rashodi	53 608	61 342	66 485	73 175	74 072
1.	Rashodi za dobra i usluge	28 667	33 985	34 516	38 599	36 083
1.1.	Nadnice i plaće	13 577	16 350	18 118	19 583	19 148
1.2.	Doprinosi poslodavca	0	0	0	0	0
1.3.	Ostale kupovine dobara i usluga	15 089	17 635	16 398	19 016	16 935
2.	Izdaci za kamate	1 839	2 104	2 356	2 917	3 378
3.	Subvencije i ostali tekući transferi	23 103	25 252	29 614	31 659	34 611
3.1.	Subvencije	2 647	3 706	3 922	4 350	4 221
3.2.	Transferi ostalim razinama nacionalne države	0	0	0	0	197
3.3.	Transferi neprofitnim institucijama i stanovništvu	20 372	21 461	24 989	26 780	29 766
3.4.	Transferi inozemstvu	83	86	703	529	427
IV.	Kapitalni rashodi	7 450	9 530	10 090	7 861	6 090
4.	Nabavka fiksnih kapitalnih sredstava	3 815	5 519	6 772	4 554	2 916
5.	Kupovina zaliha	9	0,1	0	111	0
6.	Kupovina zemljišta i nematerijalne imovine	369	430	395	637	379
7.	Kapitalni transferi	3 257	3 580	2 923	2 559	2 795
V.	Posudbe umanjene za otplate	639	1 188	1 565	1 272	1 223
8.	Domaće neto posudbe	618	1 162	1 554	1 257	1 208
9.	Vanjske neto posudbe	21	26	11	15	15
Tekući manjak/višak		5 379	8 605	1 543	-2 308	-2 464
Ukupni manjak/višak		-1 497	678	-3 130	-7 688	-3 935

IZDAVAČ:

Ministarstvo financija Republike Hrvatske
Zagreb, Katančićeva 5

Uredio:

dr. Velimir Rajković

Priloge pripremili:

Zavod za makroekonomske analize i planiranje
Uprava za pripremu i konsolidaciju proračuna
Uprava za upravljanje gotovinom i javnim dugom
Uprava za međunarodne financijske odnose

Lektura:

Višnja Jukić

Tehnički uredili:

Saša Madžarević
Darko Jukić

Dizajn i tisak:

HIT ART – Zagreb

Naklada:

1 200 primjeraka.

ISSN 1331 – 6125

Molimo Vas da prilikom korištenja podataka obavezno navedete izvor

Dostupno na Internetu:

www.mfin.hr/godisnjak

Zagreb, 2004.